

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

60 metai
2017 m. birželio 30 d.

Turinys

I Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės

REZOLIUCIJOS

Regionų komitetas

121-oji plenarinė sesija, 2017 m. vasario 8–9 d.

2017/C 207/01	Europos regionų komiteto rezoliucija „Europos Komisijos 2017 m. metinė augimo apžvalga“	1
2017/C 207/02	Europos regionų komiteto rezoliucija – 60-osios Romos sutarties pasirašymo metinės	5

NUOMONĖS

Regionų komitetas

121-oji plenarinė sesija, 2017 m. vasario 8–9 d.

2017/C 207/03	Europos regionų komiteto nuomonė „Investicijų spragų užpildymas. Kaip atremti iššūkius“	7
2017/C 207/04	Europos regionų komiteto nuomonė „Fiskalinis pajėgumas ir automatinės stabilizavimo priemonės ekonominėje ir pinigų sąjungoje“	15
2017/C 207/05	Europos regionų komiteto nuomonė „Trūkstamos transporto jungtys pasienio regionuose“	19
2017/C 207/06	Europos regionų komiteto nuomonė „Uostamiesčių ir uosto teritorijų atnaujinimas“	25
2017/C 207/07	Europos regionų komiteto nuomonė „Partnerystės su trečiosiomis šalimis migracijos srityje modelis“	32
2017/C 207/08	Europos regionų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl naujo Europos konsensuso dėl vystymosi „Mūsų pasaulis, mūsų orumas, mūsų ateitis“	39
2017/C 207/09	Europos regionų komiteto nuomonė „Veiksminga vandens išteklių valdymo sistema. Novatoriškais sprendimais grindžiamas požiūris“	45

2017/C 207/10	Europos regionų komiteto nuomonė „Nauja ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija. Integruotas požiūris“	51
2017/C 207/11	Europos regionų komiteto nuomonė „Parama jaunesiems Europos ūkininkams“	57
2017/C 207/12	Europos regionų komiteto nuomonė „ES strategijos su alkoholiu susijusiais klausimais parengimo būtinybė“	61

III *Parengiamieji aktai*

REGIONŲ KOMITETAS

121-oji plenarinė sesija, 2017 m. vasario 8–9 d.

2017/C 207/13	Europos regionų komiteto nuomonė „Bendros Europos prieglobsčio sistemos reforma. 2-asis dokumentų rinkinys ir Sąjungos lygmens perkėlimo į ES sistema“	67
2017/C 207/14	Europos regionų komiteto nuomonė „Autorių teisės bendrojoje skaitmeninėje rinkoje“	80
2017/C 207/15	Europos regionų komiteto nuomonė „Telekomunikacijų srities dokumentų rinkinio peržiūra“	87
2017/C 207/16	Europos regionų komiteto nuomonė „ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos kūrimas“	95
2017/C 207/17	Europos regionų komiteto nuomonė „Europos Sąjungos Arkties politika“	100
2017/C 207/18	Europos regionų komiteto nuomonė „Programos LIFE laikotarpio vidurio peržiūra“	104

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

121-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2017 M. VASARIO 8–9 D.

Europos regionų komiteto rezoliucija „Europos Komisijos 2017 m. metinė augimo apžvalga“

(2017/C 207/01)

Pateikė PES, EPP, ALDE, EA ir ECR frakcijos

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK),

- atsižvelgdamas į Europos Komisijos komunikatą dėl 2017 m. metinės augimo apžvalgos ⁽¹⁾ ir į 2017 m. Europos semestro pradžią,
 - atsižvelgdamas į 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento rezoliuciją „Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras: 2016 m. prioritetų įgyvendinimas“ ⁽²⁾,
1. palankiai vertina tai, kad metinėje augimo apžvalgoje orientuojamasi į investicijas, struktūrinę reformą ir atsakingus viešuosius finansus, tačiau tikėjosi, kad bus daugiau dėmesio skirta Darnaus vystymosi tikslų, kaip vieno iš Europos ekonomikos, socialinės ir aplinkosaugos strategijos iki 2020 m. ramsčių, įgyvendinimui;
 2. atkreipia dėmesį į tai, kad keletas rodiklių – BVP, investicijos, darbo vietų kūrimas, užimtumas ir darbo jėgos aktyvumo lygis – rodo, kad ES ekonomika atsigauja nepaisant didėjančio netikrumo visame pasaulyje; vis dėlto pritaria Komisijos nuomonei, kad nėra jokio pagrindo nusiraminti, nes daugelyje Europos regionų nedarbo lygis vis dar per aukštas, o kelerius metus trunkantis nepakankamo investavimo („investicijų deficito“) kumuliacinis laikotarpis daro didelį neigiamą poveikį Europos konkurencingumui ir sanglaudai;
 3. yra susirūpinęs dėl to, kad esamas disbalansas ES ir euro zonoje kelia didelių kliūčių ekonomikos augimui ir sanglaudai, o konvergencija tarp valstybių narių ir jų viduje daugeliu atvejų sulėtėjo; pabrėžia, kad valstybių narių skirtumai yra pagrindiniai Europos Sąjungoje toliau didėjančių ekonominių ir socialinių skirtumų veiksniai, ir apgailestauja dėl to, kad šis klausimas nėra struktūruotu būdu sprendžiamas metinėje augimo apžvalgoje;

⁽¹⁾ COM(2016) 725 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0416+0+DOC+PDF+V0//LT>.

4. pabrėžia, kad Europos socialinių teisių ramstis, kuris turi atitikti subsidiarumo ir proporcingumo principus, galėtų svariai prisidėti prie socialinių standartų koordinavimo ir didėjančios konvergencijos ir stiprinti ES demokratinį teisėtumą;

5. ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl euro zonos fiskalinio pajėgumo, atviro visoms valstybėms narėms, kartu su poveikio biudžetui analize ⁽³⁾;

Naujas postūmis investicijoms

6. palankiai vertina pirmųjų ESIF metų rezultatus, susijusius su investicijų padidėjimu, kurį jis sugebėjo pasiekti; vis dėlto yra susirūpinęs dėl abejotinų ESIF rezultatų papildomumo požiūriu, dėl neproporcingo geografinio jo finansuojamų projektų pasiskirstymo ir dėl to, kad apie jį trūksta išsamios ir skaidrios informacijos; pažymi, kad šie susirūpinimą keliantys klausimai iškilo ir Europos Audito Rūmams ⁽⁴⁾ ir yra nurodomi Komisijos paskelbtame nepriklausomame vertinime ⁽⁵⁾; pabrėžia, kad ESIF parama turėtų būti skiriama projektams, kurių vertė prasideda nuo 10 mln. EUR, ir kad vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų labiau naudotis ESIF, be kita ko, per investicijų platformas, ir apgailestauja, kad daugeliui šių institucijų vis dar trūksta apie tai informacijos; yra įsitikinęs, kad Europos semestro procese prioritetu turėtų būti laikomas administracinių gebėjimų problemų, kurios dažnai neleidžia vietos ir regionų valdžios institucijoms naudotis ESIF, sprendimas;

7. palankiai vertina tai, kad metinėje augimo apžvalgoje nurodytos vietos ir regionų lygmens kliūtys investicijoms; vis dėlto apgailestauja, kad kliūčių investicijoms, inicijuotoms 2016 m. Europos semestro metu, tyrimas, prie kurio RK prisidėjo atlikdamas tokių kliūčių analizę teritoriniu lygmeniu ⁽⁶⁾, nesulaukė atgarsio 2017 m. metinėje augimo apžvalgoje; mano, jog svarbu, kad priemonės, skirtos stiprinti bendrąją rinką, yra pripažintos kaip atliekančios svarbų vaidmenį gerinant bendrą investicijų aplinką ES lygmeniu ir šalinant kliūtis investicijoms nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis;

8. pabrėžia ESI fondų indėlių investicijų srityje ir atkreipia dėmesį į tai, kad 61 iš 2016 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų buvo įtraukta į sanglaudos politikos programas šalies lygiu; pritaria nuomonei, kad ESI fondai galėtų būti naudojami kartu su ESIF, ir pabrėžia, kad ESI fondai yra pagrindinė ES investicinė priemonė ir ja siekiama didinti sanglaudą, kaip nurodyta Sutartyse;

9. palankiai vertina tai, jog metinėje augimo apžvalgoje nurodyta, kad globalizacijos teikiama nauda turi būti teisingai paskirstyta siekiant padidinti prekybos politikos teisėtumą; taip pat pabrėžia, kad piliečiams šis klausimas kelia itin didelį susirūpinimą ir kad būtina užtikrinti Europos Sąjungos, valstybių narių parlamentų ir vyriausybių, taip pat regionų veiksmų laisvę ir demokratinę diskreciją ir tokiu būdu išsaugoti savo piliečių demokratines galimybes daryti įtaką; laikosi nuomonės, kad Komisija, derėdamasi dėl prekybos susitarimų ir juos sudarydama, turi labiau stengtis išsaugoti Europos kokybės standartus, nacionalinę tvarką ir standartus, be kitų, aplinkos, gyvūnų, klimato, duomenų, sveikatos ir vartotojų apsaugos srityse, tam, kad prekybos susitarimai duotų sąžiningus ir skaidrius rezultatus;

10. palankiai vertina tai, kad metinėje augimo apžvalgoje pripažįstamas aiškių gairių dėl valstybės pagalbos taisyklių, taikomų viešajam infrastruktūros finansavimui, vaidmuo padedant finansuoti realiąją ekonomiką; pabrėžia, kad didelė šio finansavimo dalis yra susijusi su visuotinės ekonominės svarbos paslaugomis (VESP), ir ragina Komisiją išplėsti VESP aprėptį, siekiant atsivėlgti į naujus iššūkius;

Tolesnis struktūrinės reformos įgyvendinimas

11. atkreipia dėmesį į tai, kad struktūrinės reformos yra svarbūs veiksniai siekiant didinti konkurencingumą, kurio vis labiau reikia, kad būtų galima skatinti tvarų ir integracinį ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą pasaulinės prekybos ir konkurencijos sąlygomis;

⁽³⁾ Žr. RK nuomonės projektą „Fiskalinis pajėgumas ir automatinės stabilizavimo priemonės ekonominėje ir pinigų sąjungoje“, pranešėjas Carl Fredrik Graf (EPP/SV), ECON-VI-018, ketinama priimti 2017 m. kovo mėn. RK plenarinėje sesijoje.

⁽⁴⁾ Europos Audito rūmai, *EFSD: an early proposal to extend and expand*, Nuomonė Nr. 2/2016.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/priorities/publications/independent-evaluation-investment-plan_lt.

⁽⁶⁾ Septintoji strategijos 'Europa 2020' ir Europos semestro stebėsenos ataskaita <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/pub/Documents/2016/7mp.pdf>.

12. palankiai vertina tai, kad pripažintas svarbus viešųjų pirkimų vaidmuo didinant konkurencingumą ir inovacijas, ir pabrėžia, kad didelę viešųjų pirkimų dalį vykdo vietos ir regionų valdžios institucijos; pabrėžia, kad pastangos, kuriomis siekiama gerinti administracinius gebėjimus vykdyti viešuosius pirkimus, turėtų būti konkrečiai orientuojamos į vietos ir regionų valdžios institucijas;

13. pabrėžia, kad MVĮ, startuolius ir verslumą reikėtų remti sudarant palankesnes sąlygas gauti finansavimą, skatinant investicijas į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, mažinant administracinę naštą ir darbotvarkėje svarbų prioritetą teikiant geresniam reglamentavimui; pažymi, jog reikia užtikrinti, kad MVĮ visuose sektoriuose, įskaitant paslaugų teikimą, galėtų dalyvauti pasaulinėse vertės grandinėse, be kita ko, vykdant palankią pramonės ir reguliavimo politiką;

14. pabrėžia, kad administracinių gebėjimų trūkumas visais viešojo administravimo lygmenimis, visų pirma vietos ir regionų lygmeniu, trukdo įgyvendinti struktūrines reformas, ir nurodo, kad Komisija turėtų parengti bendrą strateginį dokumentą, skirtą koordinuoti visų kryptių ES finansuojamą techninę pagalbą administraciniam veiksmingumui didinti, įskaitant struktūrinių reformų rėmimo programą;

15. teigiamai vertina tai, kad metinėje augimo apžvalgoje prioritetu nurodomos investicijos į žmogiškąjį kapitalą. Visų pirma pabrėžia, kad svarbu remti Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimą ir raginti tęsti kovą su jaunimo nedarbu, kadangi jo lygis kai kuriuose regionuose ir vietose tebėra aukštas;

Fiskalinės ekspansijos ir atsakingo viešųjų finansų tvarkymo užtikrinimas

16. palankiai vertina diskusijas apie palankią fiskalinę kryptį visai euro zonai, kuri būtinai turi būti susieta su struktūrinių reformų įgyvendinimu;

17. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra suinteresuotos tuo, kad būtų galima naudotis visomis lankstumo galimybėmis, numatytomis Stabilumo ir augimo pakte; pakartoja savo prašymą, kad vietos ir regionų valdžios institucijų investicijos iš ESI fondų būtų neįtraukiamos apskaičiuojant deficitą ir skolos viršutines ribas visose ES šalyse;

18. pabrėžia, kad reikia užtikrinti patikimus viešuosius finansus ir griežtą viešosios skolos ribojimą visais valdymo lygmenimis; pažymi, kad dedant šias bendras pastangas reikia gerinti viešųjų išlaidų sudėtį, atsižvelgiant į EBPO veiksmingų viešųjų investicijų visais valdymo lygmenimis principus; rengiasi pradėti šių taisyklių įgyvendinimo stebėsenos projektą; ragina Europos Komisiją imtis veiksmų, kuriais būtų skatinama fiskalinė decentralizacija visoje ES, o tai, remiantis turimais įrodymais, padėtų gerinti viešųjų išlaidų efektyvumą;

Europos semestro valdymo gerinimas

19. pažymi, kad daugiau nei pusė konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų yra susijusios su struktūrinėmis reformomis, kurias galima įgyvendinti tik bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis; todėl pabrėžia, kad ribotas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas yra viena iš priežasčių, dėl kurių ekonominės politikos koordinavimas pagal Europos semestrą stokoja veiksmingumo ir atsakomybės prisiėmimo, kaip matyti iš menko struktūrinių reformų, nurodytų konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose, lygio;

20. palankiai vertina tai, kad Europos semestro pareigūnai, kuriuos Komisija komandiravo į valstybes nares, jau bendradarbiauja su vietos ir regionų valdžios institucijomis kai kuriose valstybėse narėse. Tokio požiūrio turėtų būti laikomasi visose valstybėse narėse;

21. apgailestauja, kad metinėje augimo apžvalgoje nėra pripažįstamas vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo ir kad konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose neatsižvelgta į tai, kad daug kompetencijų yra išimtinai regionų lygmens; pabrėžia, kad jis rengia nuomonę, kurioje siūloma parengti elgesio kodeksą dėl vietos ir regionų valdžios institucijų įtraukimo į Europos semestrą; teigiamai vertina Europos Parlamento išreikštą paramą šiam pasiūlymui; prašo ES institucijų apsarstyti šį pasiūlymą, kai tik jis bus paskelbtas;

22. pažymi, kad daugelyje konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų raginama vykdyti struktūrines reformas, kurių įgyvendinimas gali užtrukti kur kas ilgiau nei vienerius metus, todėl po vienerių metų įgyvendinimo gali būti nepakankamai įvertinta pasiekta pažanga, ir toks vertinimas galėtų klaidinti ir atgrasyti atitinkamų nacionalinio ir subnacionalinio lygmenų valdžios institucijas; todėl ragina Komisiją ir Tarybą parengti konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas taip, kad būtų galima objektyviai ir skaidriai įvertinti jų įgyvendinimo pažangą;

23. paveda Komiteto pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijai, Europos Parlamentui, Tarybai pirmininkaujantčiai Maltai ir Europos Vadovų Tarybos pirmininkui.

Briuselis, 2017 m. vasario 8 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto rezoliucija – 60-osios Romos sutarties pasirašymo metinės

(2017/C 207/02)

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Mes, Europos regionų komiteto (RK) nariai,

1. prisidedame prie Romos sutarties pasirašymo metinių minėjimo, kadangi tai svarbus momentas pradedant platesnio masto svarstymus dėl Europos Sąjungos (ES) ateities, ir primename, kad Sąjungos *raison d'être* – tai siekis užtikrinti pagarbą pagrindinėms teisėms, taiką, klestėjimą, stabilumą ir naujas visos ES galimybes visiems jos piliečiams;
2. raginame siekti tokios Europos, kuri sugebėtų sustiprinti savo piliečių pasitikėjimą ir geriau spręsti ateityje kilsiančius uždavinius tiek ES, tiek pasaulyje bei priimtų sprendimus dėl bendrų veiksmų vadovaujantis solidarumo dvasia ir laikantis subsidiarumo principo;
3. primename, kad Europos identitetas istoriškai glūdi jos regionuose, miestuose ir kaimuose ir kad vietos ir regionų valdžios institucijų indėlis į Europos integracijos procesą nuolat auga ekonominiu, kultūros ir politiniu požiūriu;
4. primename, kad piliečių ir ES atotrūkio klausimas iškeltas prieš 25 metus Maastrichto sutartyje, kuria, be kita ko, buvo įtvirtinta Europos Sąjungos pilietybė ir įsteigtas Europos regionų komitetas. Vis dėlto Lisabonos sutartyje numatytas labai svarbus vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo turi būti labiau pripažįstamas užtikrinant subsidiarumą ir dalyvavimą ES teisėkūros procese. Todėl būtina gerinti dabartinę padėtį, kai vietos ir regionų valdžios institucijos vis dar pernelyg dažnai yra laikomos tik ES politikos vykdytojomis, o ne tikromis jos plėtojimo dalyvėmis, visų pirma kalbant apie teisėkūrą, nepaisant Europos regionų komiteto pastangų ir politinių bei institucinių įsipareigojimų santykiuose su kitomis Europos institucijomis;
5. manome, kad RK, kaip ES vietos ir regionų atstovų asamblėja, globalizuotame pasaulyje gina kultūrų ir kalbų įvairovę grindžiamą Sąjungą; esame visapusiškai įsipareigoję propaguoti Europos demokratiją ir aktyvų pilietiškumą, prisidėti įtvirtinant pagrindines teises, ginti mažumas, stiprinti saugumą, skatinti lygybę ir užtikrinti harmoningą bei tvarų vystymąsi, suderintą su mūsų ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslais;
6. pabrėžiame, kad būtina skubiai stiprinti demokratinį Europos Sąjungos ryšį su savo piliečiais užtikrinant, kad Sąjunga pateiks veiksmingų ir skubių sprendimų siekiant atremti pagrindinius didžiausius bendrus iššūkius, kurių miestai, regionai ir valstybės narės negali įveikti patys, pavyzdžiui, didinti ES konkurencingumą, stiprinti sanglaudą, ES paversti saugia erdve, kurioje laisvė, saugumas ir teisingumas būtų užtikrinti visiems, suteikti jaunimui realias galimybes kurti tiek su studijomis, tiek su darbu susijusią savo ateitį, spręsti migrantų ir pabėgėlių krizės problemas, saugoti Šengeno erdvę, spręsti klimato kaitos ir atsparumo nelaimėms klausimus, skatinti mažo anglies dioksido kiekio ekonomiką ir remti energetikos sąjungą, stiprinti Sąjungos, kaip vieno pagrindinių pasaulio veikėjų vaidmenį ir ypač įgyvendinti Darbotvarkės iki 2030 m. darnaus vystymosi tikslus, spręsti nedarbo problemą, kovoti su terorizmu;
7. pažymime, kad ES bendrosios rinkos „keturios laisvės“, t. y. laisvas asmenų, paslaugų, prekių ir kapitalo judėjimas, yra konkretus pasiekimas ES piliečiams ir vienas būtiniausių Europos politinio projekto elementų; jos sudaro nedalomų teisių visumą ir negali būti atskirtos vienos nuo kitų, nes kitaip užgožtume vertybes, kuriomis grindžiamas pats ES egzistavimas; vis dėlto reiškiamo susirūpinimą, kad kai kurios valstybės narės bando apriboti jų taikymą, visų pirma laisvą asmenų judėjimą;
8. vis dėlto dar kartą pabrėžiame, kad bendrąja rinka taip pat turi būti užtikrinama socialinė pažanga ir kad pagrindinių ekonominių laisvių ir konkurencijos taisyklės negali būti viršesnės už pagrindines teises, kovą su diskriminacija, skurdu ir nedarbu;
9. laikomės nuomonės, kad Romos sutarties pasirašymo metinių minėjimas turi suteikti galimybę užtikrinti tiesioginį dalyvavimą, kritinį mąstymą ir aktyvų Sąjungos piliečių susidomėjimą dalyvavimu kuriant Sąjungos ateitį, priimant sprendimus kiek įmanoma artimesniu jiems lygmeniu; manome, kad šis procesas turėtų būti dalyvaujamas ir atstovaujamas, kad visi piliečiai galėtų naudotis lygiomis galimybėmis dalyvauti, įnešti savo indėlį ir prisiimti įsipareigojimų Sąjungos atžvilgiu. Šiuo požiūriu vietos ir regionų valdžios institucijų padėtis idealiai tinka šiam procesui skatinti ir padėti piliečių Europą paversti realybe;

10. ypač manome, kad svarbu susidaryti tikslų vaizdą apie, viena vertus, su ES siejamus piliečių lūkesčius bei viltis ir, kita vertus, apie jų nuogąstavimus bei baimes; todėl džiaugiamės trečiaja 2017 m. ES pilietybės ataskaita, pagrįsta per apklausas ir viešąsias konsultacijas piliečių pateikta informacija;

11. todėl pabrėžiame, kad ES:

- turi gebėti spręsti nesubalansuoto globalizacijos poveikio europiečių gyvenimui keliamas problemas stiprindama socialiniu teisingumu, ekonominiu pajėgumu ir solidarumu grindžiamos Europos principus;
- turėtų būti savo valstybių narių, taip pat vietos ir regionų valdžios institucijų, įgalinta imtis veiksmų visuomenei ir piliečiams iškilus esminiams iššūkiams naudodamasi tinkamomis valdymo priemonėmis ir deramais finansiniais ištekliais;
- turi užtikrinti decentralizuotą komunikaciją, kurią pasitelkus ji prieinamu būdu informuotų apie savo politiką ir procesus, parodydama aiškią ES lygmens sprendimų sąsają su vietos realijomis įvairiose ES šalyse; šiomis aplinkybėmis „Europe Direct“ informacijos centrų ir kitų Europos informacijos tinklų vaidmuo sutelkiant vietos ir regionų valdžios institucijas yra nepaprastai svarbus;
- turi turėti aiškesnę ir skaidresnę politinių užduočių pasiskirstymą, užtikrinti savo institucijų atskaitomybę ir savo sprendimų priėmimo procesų atvirumą piliečiams, todėl gali prireikti tolesnių Sutarties reformų;
- turėtų apsvarstyti galimybę imtis institucinių reformų siekiant labiau įtraukti regionų ir vietos valdžios institucijas ir atspindėti jų vaidmenį teisėkūros procese, įgyvendinant subsidiarumo principą ir užtikrinant demokratinį valdymą „iš apačios į viršų“ piliečių, regionų, teritorijų ir vietos savivaldos Europoje;

12. siekdami pasirengti būsimoms politinėms diskusijoms dėl Sąjungos ateities ir jose dalyvauti, įsipareigojame:

- pradėti plataus masto dialogo su piliečiais procesą, kad būtų tiesiogiai išgirsta jų nuomonė, pasiūlymai ir susirūpinimą keliantys klausimai visoje ES. Šis procesas apims politines konsultacijas, kuriose dalyvaus Europos ir nacionalinės vietos ir regionų valdžios institucijų asociacijos ir kiti suinteresuotieji subjektai iš visų valstybių narių siekiant parengti konkrečių inovatyvių ir praktiškų sprendimų būsimiems iššūkiams įveikti;
- dalytis šių lygiagrečių procesų rezultatais su kitomis ES institucijomis, siekiant prisidėti prie būsimo konvento, rengsiančio Sutarties pakeitimus Europos Sąjungos ateičiai;
- dėti daugiau pastangų propaguojant teises, susijusias su ES pilietybe ir mūsų bendromis vertybėmis, skatinti piliečių dalyvavimą demokratiame Sąjungos gyvenime;
- ieškoti būdų, kaip toliau stiprinti dialogą su Europos institucijomis, visų pirma su Europos Parlamentu;
- stiprinti dialogą ir bendradarbiavimą su ES institucijomis, ypač su Europos Parlamentu, semiantis įkvėpimo iš tokių iniciatyvų, kaip „Europos Sąjungos veikimo gerinimas remiantis Lisabonos sutarties teikiamomis galimybėmis“ arba „Dabartinės Europos Sąjungos institucinės sąrangos pakeitimai ir korekcijos“, siekiant, kad Regionų komitetas dar aktyviau ir veiksmingiau dalyvautų priimant ES teisės aktus;

13. pabrėžiame, kad svarbu užtikrinti jaunų žmonių teises visoje Europoje. Labiau prieinama ES skatins atvirą visų kartų dialogą. Kalbant apie taikos ir gerovės pamatinius principus, reaguojanti ES atlieps jaunų žmonių lūkesčius;

14. įpareigojame savo pirmininką šią rezoliuciją perduoti Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Komisijai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, nacionaliniams ir regionų parlamentams bei Vyriausybėms, taip pat vietos valdžios institucijoms.

Briuselis, 2017 m. vasario 9 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

121-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2017 M. VASARIO 8–9 D.

Europos regionų komiteto nuomonė „Investicijų spragų užpildymas. Kaip atremti iššūkius“

(2017/C 207/03)

Pranešėjas: Markku Markkula (FI/EPP), Espo miesto tarybos narys**POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Esamas investicijų atotrūkis Europos miestuose ir regionuose

1. nurodo, kad dėl tiesioginės ekonomikos ir finansų krizės įtakos Europoje 15 % sumažėjo bendros investicijos, taip pat, kad dėl Europos ir nacionalinio lygmens biudžeto reguliavimo mechanizmų įvestų suvaržymų sumažėjo viešosios investicijos ir kad bendras investicijų lygis visoje ES vis dar nesiekia nominalaus prieš krizę buvusio lygmens, o 2015 m. jų buvo 60 mlrd. eurų mažiau nei 2008 m. ⁽¹⁾; mano, kad, iš absoliučiosios vertės perspektyvos, Europos Sąjungoje ne tik sumažėjo investicijos, bet ir trūksta konkurencingumo, visų pirma dėl senstančios infrastruktūros ir nepakankamų investicijų, skirtų perėjimui prie skaitmeninės ir ekologiškos ekonomikos ir inovacijoms;
2. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra atsakingos už daugiau nei pusę viešųjų investicijų ES ir kad jų investicijos į įvairias sritis, pavyzdžiui, infrastruktūrą, energetiką, viešąjį transportą, švietimą, sveikatos priežiūrą ir daugelį kitų, daro tiesioginį poveikį vietos ekonomikai, verslo dinamikai, Europos piliečių gyvenimui ir gerovei;
3. palankiai vertina Europos Parlamento raginimą nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu skatinti prisiimti atsakomybę už augimo ir darbo vietų kūrimo strategijų rengimą ir įgyvendinimą ir džiaugiasi pritarimu RK rekomendacijai parengti elgesio kodeksą siekiant į Europos semestrą įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Žr. Eurostato duomenų rinkinio kodą tec00011 „bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas (investicijos)“ ir teina210 „bendrosios Vyriausybės investicijos“.

⁽²⁾ 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento rezoliucijos „Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras: 2016 m. prioritetų įgyvendinimas“ (2016/2101(INI)) 6 punktą. „[Europos Parlamentas] visapusiškai remia pastangas, kurios buvo dedamos siekiant užtikrinti didesnę nacionalinę atsakomybę rengiant ir įgyvendinant konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, kaip nuolatinį reformų procesą; mano, kad, siekiant užtikrinti didesnę nacionalinę atsakomybę ir paskatinti veiksmingesnę konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimą ir atsižvelgiant į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi įgyvendinti daugiau nei pusę konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, tai turi būti grindžiama deramai apibrėžtais ir suformuotais Europos lygmens, įskaitant, jei reikia, nacionalinius parlamentus ir regionų ir vietos valdžios institucijas, prioritetais; pakartoja, kad, atsižvelgiant į valstybėse narėse galiojantį galių ir kompetencijos sričių pasiskirstymą, konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimas gali pagerėti aktyviai dalyvaujant vietos ir regionų valdžios institucijoms, todėl pritaria Regionų komiteto pasiūlymui parengti elgesio kodeksą, taikomą vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimui Europos semestre; ragina valstybes nares užtikrinti, kad jų nacionaliniai parlamentai vykdytų deramą nacionalinių reformų programų demokratinę kontrolę;“

4. šiomis aplinkybėmis pabrėžia, kad dabartinės viešosios išlaidos investicijų srityje yra perpus mažesnės nei prieš krizę, vadinasi kasmet Europos miestuose ir regionuose neinvestuojami šimtai milijonų eurų;
5. primena 2015 m. atliktą bendrą Europos regionų komiteto (RK) ir EBPO apklausą, kurios duomenimis 96 % respondentų, atstovaujančių miestams ir regionams, pranešė apie viešųjų išlaidų investicijoms spragas⁽³⁾. Tai patvirtina ir neseniai RK atlikta apklausa⁽⁴⁾, kurios duomenimis 75 % vietos ir regionų lygmens respondentų 2008–2014 m. teigė pastebėję didžiulį bendrų investicijų sumažėjimą savo mieste ar regione ir tik trečdalis manė, kad padėtis jau gerėja;
6. pritaria EBPO⁽⁵⁾ ir TVF raginimui koordinuotai imtis pasaulinės fiskalinių paskatų programos atsižvelgiant į dabartines ribotas pinigų politikos galimybes, nepaprastai žemas palūkanų normas ir į tai, kad pastaraisiais metais biudžeto konsolidavimo pastangos leido sumažinti skolos ir BVP santykius daugelyje šalių ir suteikia didesnę veiksmų laisvę. Norint sėkmingai paskatinti veiklą, reikėtų proporcingai planuoti papildomas viešąsias išlaidas, visų pirma jas reikėtų prioritetine tvarka tikslingai skirti augimą skatinančioms investicijoms, pavyzdžiui, moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai, darbuotojų mokymui ar žaliajai infrastruktūrai;
7. pabrėžia, kad strateginių investicijų potencialas miestuose ir regionuose yra daug didesnis, nei rodo bendros iki krizės buvusios tendencijos, ypač dėl išsamių žinių ir kompetencijos ugdymo, sumažėjusių palūkanų normų ir skaitmeninimo teikiamų galimybių, bendradarbiavimu grindžiamo vartojimo ir žiedinės ekonomikos bei esamų galimybių siekiant paskatinti MVĮ aktyviau dalyvauti vis globalesnėje verslo aplinkoje;
8. kartoja, kad šis tolygus bendrų investicijų mažėjimas nėra tvarus ir kad mažos investicijos ne tik stabdo atsigavimą, bet ir kelia grėsmę būsimam ES augimo ir inovacijų potencialui, nes daro neigimą įtaką ilgalaikiams ekonominės veiklos rezultatams ir darbo vietų kūrimui;
9. pabrėžia, kad siekiant skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą Europoje itin svarbu investuoti į Europos miestus ir regionus ir išsaugoti esamas darbo vietas, kurios gali būti panaikintos dėl dabartinių per mažų investicijų, todėl ragina imtis priemonių pašalinti kliūtis iki krizės buvusio investicijų lygmens Europoje atkūrimui ir investuoti į tikrąjį regionų ir miestų, kaip Europos variklio, potencialą;
10. pritaria, kad pasaulio, Europos ir nacionaliniu lygmeniu reikia plėtoti „kantrų kapitalą“ (angl. *patient capital*), naudojama ilgalaikiu laikotarpiu finansuoti pagrindinius poreikius, neatitinkančius viešųjų išlaidų kasmetinio paskirstymo ir įprasto privačių finansų skirstymo į ketvirčius logikos. Pagrindinis dėmesys turėtų būti skiriamas investicijoms į priemones, susijusias su klimato kaita, strateginei infrastruktūrai, inovacijoms ir prieigai prie ribotų išteklių;
11. pabrėžia, jog svarbu turėti tvarių ir pažangių investicijų – pagrindinio 2015–2020 m. kadencijos politinio prioriteto⁽⁶⁾ – bendrą viziją. Ši nuomonė kartu su kitomis ir su Bratislavos deklaracija⁽⁷⁾ bei RK investicijų veiksmų planu yra šio proceso kertinis akmuo;

⁽³⁾ RK, EBPO ir RK konsultacijų su subnacionalinės valdžios institucijomis dėl infrastruktūros planavimo ir investicijų visais valdymo lygmenimis. *Dabartiniai iššūkiai ir galimi sprendimai išvados* (2016 m. kovas). Pateikiama čia.

⁽⁴⁾ RK, RK konsultacijų internetu dėl kliūčių investicijoms vietos ir regionų lygmeniu išvados. 2016 m. rugsėjo mėn. Pateikiama čia.

⁽⁵⁾ Žr. 2016 m. lapkričio 28 d. EBPO ekonomikos perspektyvas: <https://www.oecd.org/eco/economicoutlook.htm>.

⁽⁶⁾ RK, *Europos regionų komiteto 2015–2020 m. politiniai prioritetai*, 2015 m. spalio mėn., pateikiama čia.

⁽⁷⁾ RK, *Nauja pradžia Europai. Regionai ir miestai skelbia investicijų planą į piliečius orientuotai ES*: <http://cor.europa.eu/lt/news/Pages/Regions-and-cities-launch-investment-plan-for-a-citizen-centred-EU.aspx> ir RK Bratislavos deklaracija *Investuoti ir sujungti*, 2016 m. liepos mėn., adresas internete čia.

Holistinis požiūris į investicijas regionuose ir miestuose. Sanglaudos politikos, investicijų plano ir kitų finansinių priemonių vaidmuo

12. palankiai vertina Europos Komisijos ir Europos investicijų banko (EIB) iniciatyvas ir jų gyvybiškai svarbų siekį didinti investicijas ir primena veiksmingą EIB ir RK bendradarbiavimą įgyvendinant bendrą veiksmų planą ⁽⁸⁾;

13. atkreipia dėmesį į Europos Komisijos ir Europos investicijų banko (EIB) siūlomus veiksmus dėl finansinių priemonių įgyvendinimo įtraukiant daugiau regionų, nes jie labai padeda didinti rinkų likvidumą ir skatinti investicijas;

14. pabrėžia, kad investicijų priemonės gali daryti teigiamą poveikį viešiesiems finansams, visų pirma kiek tai susiję su preliminariais administraciniais gebėjimais, ypač kai kalbama apie pajamų duodančius projektus; todėl tokios priemonės turėtų padėti pereiti prie naudojimosi paskolomis, inovatyviomis finansinėmis priemonėmis ir inovatyviais viešaisiais pirkimais; tačiau taip pat nurodo subsidijų, kaip esminės finansinės priemonės, reikšmę regionuose ir miestuose tiems projektams, kurie vykdomi sprendžiant rinkos nepakankamumo problemas arba kurių pelningumo lygis nėra pakankamas, kad pritrauktų investuotojų;

15. pabrėžia sanglaudos fondų, kurie turėtų išlikti ES investicijų politikos pagrindu ir stiprinti Europos regionų partnerystę, kaip tikrą bendradarbiavimo ir solidarumo išraišką, svarbą. Nuo sanglaudos politikos ateities priklauso ES ateitis. Todėl derėtų užtikrinti sanglaudos politikos vaidmenį ES po 2020 m. ⁽⁹⁾;

16. pabrėžia būtinybę įvertinti visas finansavimo formas: DFP, sanglaudos politiką ir ESI fondus, J. C. Junckerio planą ir ESIF, taip pat kitas finansines priemones: visos jos yra susijusios su unikalija, tačiau ne prieštaringa filosofija, todėl jas reikėtų taikyti papildant viena kitą ir, kai ir jei reikia, veikiant sinergiškai;

17. palankiai vertina ESIF išplėtimo principą ⁽¹⁰⁾ tiek jo trukmės, tiek finansinio pajėgumo atžvilgiais, kadangi tai sudaro galimybę patobulinti esamas procedūras; tačiau pažymi, kad norint padidinti ESIF 2.0 veiksmingumą, turi būti toliau tikslinama jo sinergija su Europos sanglaudos politika per ESI fondus; mano, kad ESIF neturi pakeisti esamų ES sanglaudos politikos priemonių; atsižvelgdamas į jų vaidmenį siūlant ir planuojant vidutinės trukmės ir ilgalaikes investicijas, ragina regionų ir vietos valdžios institucijas aktyviau dalyvauti šio fondo valdyme, ypač steigiant finansavimo platformas regiono arba kelių regionų lygmeniu.

18. prašo visuomenei pateikti išsamesnės informacijos apie ESIF finansuojamus projektus ir itin pabrėžia jų papildomumą ir tarpusavio papildomumą, kai tai taikoma. Aktyvesnis RK dalyvavimas ataskaitų teikimo ir stebėsenos veikloje supaprastina informacijos srautą tarp regionų ir miestų; šiuo požiūriu taip pat pabrėžia būtinybę užtikrinti tikrą ESIF finansuojamų projektų papildomumą, visų pirma kalbant apie lėšų naudojimą iš ES biudžeto, pavyzdžiui, Europos infrastruktūros tinklų priemonę ir programą „Horizontas 2020“;

19. primygtinai ragina, kad ESIF nebūtų finansuojamas iš kitų fondų ar konkuruojančių programų;

Kliūtys visam ES regionų ir miestų investiciniam potencialui išnaudoti

20. nurodo, kad norint šalinti kliūtis investicijoms, visais valdžios lygmenimis turi būti vykdomos plataus masto reformos, kurių tikslas – pašalinti administracines, reglamentavimo ir kitas investuotojus atgrasančias kliūtis, siekiant pagerinti investicinę aplinką;

⁽⁸⁾ RK, EIB ir Regionų komitetas stiprina bendradarbiavimą siekiant paspartinti Europos ekonomikos atsigavimą, 2015 m. rugsėjo mėn. pranešimą spaudai galite rasti čia

⁽⁹⁾ Pranešėjo Michael Schneider (EPP/DE) nuomonės projektas dėl būsimos sanglaudos politikos po 2020 m. „Už stiprią ir veiksmingą Europos sanglaudos politiką po 2020 m.“

⁽¹⁰⁾ Norėdami susipažinti su RK pozicija dėl Europos strateginių investicijų fondo termino pratęsimo ir Europos investavimo konsultacijų centro techninių patobulinimų žr. pranešėjo Wim van de Donk (EPP/NL) RK nuomonės projektą ESIF 2.0.

21. primena, kad vietos ir regionų lygiu investuojama į įvairius sektorius, pavyzdžiui, infrastruktūrą, transportą, švietimą, mokslinius tyrimus ir inovacijas, aplinkos apsaugą, sveikatos priežiūrą, socialines paslaugas ir kitas visuomenės ir žmogiškojo kapitalo formas, būtinas siekiant padidinti ilgalaikį strateginių investicijų poveikį;

22. nurodo, kad vietos ir regionų valdžios institucijos gali paskatinti skirtingus viešuosius ir privačius subjektus susiburti investiciniams projektams, visų pirma didesnių projektų arba viešojo ir privataus sektorių partnerystių atveju; tačiau mano, kad norint užtikrinti, jog politikos tikslai būtų pasiekti pačiu veiksmingiausiu ir mažiausiai apsunkinančiu būdu, reikia skatinti tarpvalstybinius ryšius ir daugiapakopį bendradarbiavimą aktyviai propaguojant tarpregionines investicijas, kad būtų spartinamas visos Europos bendrosios rinkos sukūrimas, visų pirma plėtojant kapitalo rinkų sąjungą ir tuo pat metu toliau sprendžiant reguliavimo ir administracinius iššūkius vadovaujantis EK geresnio reguliavimo darbotvarke;

23. nurodo, kad labai svarbios regioninės pažangiosios specializacijos strategijos, kaip priemonė kartu kurti Europos partnerystes, skirtas lyginamajam mokymuisi ir aukštos kokybės įvairių suinteresuotųjų subjektų ir daugialypių investicinių projektų valdymui; šiomis aplinkybėmis pabrėžia, kad kliūčių investicijoms šalinimas gali būti derinamas su pažangiąja specializacija (RIS3) pagrįstų regioninių investicijų strategijų įgyvendinimu visoje ES; tai gali būti naudinga priemonė siekiant politikos paramą ir investicijas sutelkti į svarbiausius prioritetus ir iššūkius ir taip skatinti privačias investicijas;

Su teritorija susijusios kliūtys. Didelė reguliavimo našta

24. nurodo, kad nemaža dalis per Europos semestro procesą apibrėžtų investavimo kliūčių yra susijusios su teritorija, t. y. jos yra susijusios su vietos ir regionų valdžios institucijų funkcijomis investicijų srityje arba vietos ir regionų valdžios institucijos gali padėti sumažinti šias kliūtis arba jas pašalinti;

25. todėl esamų kliūčių investicijoms priežastys, o galiausia ir jų sprendimai, gali neretai būti susiję su vietos ir regionų lygmeniu ir tarptautiniu bendradarbiavimu;

26. tačiau pabrėžia, kad valstybėse narėse taikomi labai skirtingi investavimo modeliai ir susiduriama su skirtingomis kliūtimis investicijoms, todėl nėra vieno visiems tinkamo sprendimo;

27. pastebi, kad taip didžiaja dalimi yra dėl skirtingų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenų investicijų srityje: pirmiausia miestai ir regionai yra *investuotojai*, nes jie yra atsakingi už daugiau nei pusę (54 %) ES viešųjų investicijų. Jie investuoja į skirtingus ir vienas kitą papildančius sektorius ir funkcijas: žmogiškąjį kapitalą, įgūdžius, švietimą, sveikatos priežiūrą ir daugelį kitų. Taigi miestai ir regionai yra *paslaugų teikėjai* ir *sąlygų paslaugoms teikti sudarytojai*. Vietos ir regionų valdžios institucijos taip pat yra *planuotojos*, nes jos vadovauja vystymosi strategijų įgyvendinimui, o iš anksto planuodamos veiklą jos gali politikos paramą ir investicijas sutelkti į svarbiausius prioritetus ir iššūkius ir tokiu būdu skatinti investicijas. Miestai ir regionai yra pokyčių *katalizatoriai* ir *reguluotojai*, pavyzdžiui, teritorijų planavimo ir statybų leidimų išdavimo srityje. Galiausia jie yra *investicijų partneriai*, suburiantys skirtingus viešuosius ir privačius subjektus investiciniams projektams įgyvendinti ⁽¹⁾;

28. palankiai vertina metinėje augimo apžvalgoje ir jos investavimo problemų sąrašė ir šalių ataskaitose bei konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose Europos Komisijos atkreiptą dėmesį į tokių kliūčių nustatymą ir iššūkius investicijoms Europos semestre. Tačiau norėdamas prisidėti prie kokybiškesnės būsimos Europos viešųjų išlaidų strategijos, pritaria pasiūlymui, kad įgyvendinant Europos semestrą konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose taip pat turėtų būti nurodyti minimalūs valstybės investicijų tikslai, visų pirma susiję su einamosiomis išlaidomis ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Daugialypiai vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenys viešųjų ir privačiųjų investicijų srityje išsamiau nagrinėjami RK užsakytame tyrime. Žr. 2016 m. RK užsakyto Metis GmbH tyrimo „Kliūtis investicijoms vietos ir regionų lygiu“ 4 skyrių. Adresas internete čia.

⁽²⁾ Šis pasiūlymas atitiktų rekomendacijas, kurias Europos Parlamentas pateikė 2012 m. lapkričio mėn. rezoliucijoje dėl Socialinių investicijų pakto kaip atsako į krizę¹¹; Danuta Jazłowiecka (PL/E PP) pranešimas <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0419+0+DOC+XML+V0//EN>.

29. šiomis aplinkybėmis pakartoja raginimą Europos Komisijai paskelbti baltąją knygą, kurioje būtų pateikta ES lygmens tipologija dėl viešųjų investicijų kokybės viešųjų išlaidų sąskaitose pagal jų ilgalaikį poveikį⁽¹³⁾;

30. taip pat primena savo pasiūlymą⁽¹⁴⁾ Europos Komisijai oficialiai pritarti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijai parengti viešųjų investicijų principus⁽¹⁵⁾ (2014 m. kovo mėn.); palankiai vertina tai, kad visose rekomendacijoje nurodytose politikos veiksmų srityse (viešųjų investicijų koordinavimo, gebėjimų stiprinimo, pagrindinių sąlygų nustatymo) pripažįstamas svarbus ir didėjantis regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmuo planuojant ir įgyvendinant viešąsias investicijas;

31. pabrėžia, kad iš 2016 m. šalių ataskaitose nurodytų 178 su teritorija susijusių problemų, paplitusių visose šalyse ir politikos srityse, beveik 60 % yra susijusios su kliūtimis investicijoms didžiąja dalimi dėl apsunkinančių horizontaliųjų ir sektoriams skirtų taisyklių, nepakankamos viešojo administravimo kokybės, konkrečių kliūčių darbo rinkoje bei mažųjų ir vidutinių įmonių finansavimo rinkoje⁽¹⁶⁾;

32. pabrėžia, kad neseniai RK atlikta vietos ir regionų valdžios institucijų apklausa dar kartą patvirtino, jog 9 iš 10 respondentų nuomone, apsunkinančios taisyklės, darančios poveikį investicinei ir verslo aplinkai, darbo rinkai, mažmeninei prekybai ir kitoms sritims, taip pat brangios, ilgos ir apsunkinančios administracinės procedūros norint pradėti, išplėsti arba nutraukti veiklą ir pernelyg lėtos arba apsunkinančios teisminės procedūros iš tiesų yra kliūtys investicijoms;

33. rekomenduoja, kad Europos semestre, įskaitant 2015 m. lapkričio mėn. pirmą kartą kartu su metine augimo apžvalga pateiktą kasmet atnaujinamą informaciją apie valstybių narių investicinės aplinkos problemas, ir toliau daugiausia dėmesio būtų skiriama su investicijomis susijusiems iššūkiams nustatyti;

34. ragina aktyvesnį ir labiau struktūruotą vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą Europos semestre siekiant veiksmingai spręsti šias su teritorija susijusias investavimo problemas; ragina Europos Parlamentą į šį procesą įtraukti RK leidžiant jam aktyviai dalyvauti tarpparlamentiniuose Europos semestro susitikimuose;

Administracinių gebėjimų trūkumas vietos ir regionų lygiu

35. primena būtinybę toliau supaprastinti pagal pasidalijamojo valdymo principą valdomus ES fondus, visų pirma finansinių priemonių naudojimą pabrėžiant administracinių gebėjimų ir valdžios institucijų kompetencijos didinimo svarbą užpildant ES investicijų spragas;

36. pažymi, kad RK apklausos dėl kliūčių investicijoms⁽¹⁷⁾ respondentai, dauguma kurių atstovavo pačioms vietos ar regionų valdžios institucijoms, pabrėžė, jog jų mieste ar regione investuoti trukdo vietos ir regionų valdžios institucijų administraciniai gebėjimai. Iš tiesų, 71 % respondentų nuomone, gebėjimas sudaryti viešojo ir privataus sektorių partnerystes buvo problema arba didelė problema investicijoms, o 70 % respondentų teigė, jog tai yra problema arba didelė problema valdant viešuosius pirkimus, ypač dėl sudėtingesnių procedūrų⁽¹⁸⁾;

37. nurodo, kad administracinių gebėjimų trūkumas juntamas ne tik kelete ES mažiau išsivysčiusių valstybių narių ar regionų, nes 2016 m. 20-čiai iš 28 valstybių narių pateiktose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose buvo raginama gerinti viešąjį administravimą, įskaitant ir subnacionaliniu lygmeniu⁽¹⁹⁾;

⁽¹³⁾ 2014 m. gruodžio 3 d. RK nuomonė 4885/2014 „Viešųjų išlaidų, susijusių su į ES veiksmų taikymo sritį patenkančiais klausimais, kokybės skatinimas“, pranešėja Catuscia Marini (IT/PES).

⁽¹⁴⁾ Ten pat.

⁽¹⁵⁾ <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/oecd-principles-on-effective-public-investment.htm>.

⁽¹⁶⁾ RK, *Teritorinė šalių ataskaitų ir pridėdamo komunikato analizė*, strategijos „Europa 2020“ stebėsenos platformos iniciatyvinio komiteto ataskaita. 2016 m. gegužės mėn. Adresas internete čia.

⁽¹⁷⁾ Žr. 4 išnašą.

⁽¹⁸⁾ Žr. 4 išnašą.

⁽¹⁹⁾ Žr. 16 išnašą.

38. ragina Komisiją ir valstybes nares dėti daugiau pastangų administracinei naštai mažinti ir parengti naujų iniciatyvų ir stiprinti esamas priemones siekiant gerinti viešosios ir privačios partnerystės procesams būtinas žinias, įgūdžius ir kompetenciją ir visų pirma vietos ir regionų valdžios institucijų administracinius gebėjimus ir veiksmingumą, atkreipti ypatingą dėmesį į skirtingus jų atliekamus vaidmenis investicijų srityje (planuotojų, investuotojų, investicijų partnerių, reguliuotojų, teikėjų ir skatintojų/sąlygų sudarytojų vaidmenis);

39. pabrėžia, kad sudėtingomis pasaulinėmis sąlygomis strateginėms investicijoms reikalingos naujos administracinių ir valdymo gebėjimų formos, kad būtų stiprinamas būsimas verslo modelio plėtojimas ir vertės kūrimas į vietos ir regionų vertės kūrimo ekosistemas įtraukiant pelno siekiančias ir ne pelno organizacijas;

40. pabrėžia, kad veiksmingos administracinio efektyvumo stiprinimo priemonės apima vietos ir regionų valdžios institucijų, kaip partnerių, kompetencijos ugdymą, pasitelkiant mainus, ekspertų misijas, pažintinius vizitus; taip pat šiuo požiūriu nurodo pagal priemonę „TAIEX REGIO PEER 2 PEER“ naudojamą modelį⁽²⁰⁾, kurio pavyzdžiu vertėtų sekti ir kurį vertėtų išplėsti;

41. pabrėžia, jog sudėtinga veiksmingai naudotis finansinėmis priemonėmis vietos ir regionų valdžios institucijų administracinių gebėjimų srityje, kaip rodo RK apklausa⁽²¹⁾; šiuo požiūriu giria už platformos FI-COMPASS⁽²²⁾ sukūrimą, taip pat už Komisijos standartines finansines priemones⁽²³⁾; tai – vertingos iniciatyvos visų pirma vietos ir regionų valdžios institucijoms, susiduriančioms su rimtesnėmis administracinių gebėjimų problemomis; skatina vietos ir regionų valdžios institucijas pasinaudoti šiomis priemonėmis siekiant sutelkti daugiau privačių ir viešųjų išteklių investiciniams projektams ir pabrėžia Komiteto pasirengimą bendradarbiauti su Europos Komisija, kad būtų sudarytos sąlygos šiai iniciatyvai įgyvendinti ir propaguoti;

Informacijos trūkumas finansavimo ir investavimo galimybių srityje

42. pabrėžia, kad nors vietos ir regionų valdžios institucijos turi atlikti itin svarbų vaidmenį įgyvendinant ESIF, jos apie tai žino nedaug. RK atlikta vietos ir regionų valdžios institucijų apklausa parodė, kad tik 7 % respondentų mano esą gerai informuoti, kaip ESIF galėtų būti naudojami jų regione ar mieste, 18 % respondentų teigė turintys informacijos, o 35 % respondentų teigė turintys tik pagrindinės informacijos ir 39 % respondentų teigė neturintys informacijos⁽²⁴⁾;

43. pabrėžia, kad toks informacijos stygius juntamas ir kitų, su ESIF susijusių iniciatyvų srityje: 73 % RK apklausos respondentų teigė, kad jie nebuvo informuoti apie galimybę steigti investicijų platformas investicijoms jų mieste ar regione finansuoti su ESIF parama ir tik 2 % teigė esą gerai informuoti apie Europos investicinių projektų portalą arba Europos investavimo konsultacijų centrą⁽²⁵⁾;

44. ragina Komisiją ir EIB dėti daugiau pastangų didinti informuotumą ir supratimą apie ESIF ir susijusias iniciatyvas, pavyzdžiui, vietos ir regionų lygmens viešųjų ir privačių subjektų konsultacijų centrus, nes dabartinė padėtis kelia grėsmę sėkmingam investicijų plano įgyvendinimui;

45. siūlo bendradarbiauti su vietos ir regionų valdžios institucijomis, RK, jo tinklais, nacionaliniais ir regioniniais skatinamąjį finansavimą teikiančiais bankais ir kitomis institucijomis siekiant įvardyti nacionalinius ir regioninius sėkmingų projektų pavyzdžius ir patvirtina RK pasirengimą remti regionų ir miestų lyginamojo mokymosi potencialą keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais ir taip sukuriant naudos gavėjų ir valdymo institucijų kritinę masę;

⁽²⁰⁾ Daugiau informacijos apie priemonę „TAIEX REGIO PEER 2 PEER“ rasite http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/taieux-regio-peer-2-peer

⁽²¹⁾ Du trečdaliai apklausos respondentų nurodė kad, jų regione ar mieste naudotis novatoriškais finansiniais mechanizmais, įskaitant finansines priemones, buvo sudėtinga arba labai sudėtinga. RK, RK konsultacijų internetu dėl kliūčių investicijoms vietos ir regionų lygmeniu išvados. 2016 m. rugsėjo mėn. Adresas internete čia.

⁽²²⁾ Daugiau informacijos apie platformą FI-COMPASS galite rasti <https://www.fi-compass.eu/>

⁽²³⁾ Daugiau informacijos apie standartines priemones galite rasti <https://www.fi-compass.eu/resources> skyriuje „ES reguliavimo gairės“.

⁽²⁴⁾ Žr. 4 išnašą.

⁽²⁵⁾ Žr. 4 išnašą.

46. palankiai vertina Europos Komisijos pastangas per investicijų plano pristatymo kampaniją valstybėse narėse didinti informuotumą apie finansavimo galimybes;

47. atkreipia dėmesį į tai, kad nesutampa konsultacijų ir informuotumo didinimo strategijos ir yra susirūpinęs, kad vienintelės veikiančių centrų konsultacinės funkcijos gali nepakakti norint įvardyti ir pritraukti naujus projektus į regionus, kurie turi mažai informacijos apie investavimo galimybes;

48. pabrėžia, jog turėtų būti užtikrinta, kad dėl ESIF Europos Sąjungoje dar labiau nepadidėtų skirtumai sanglaudos srityje, turėtų būti numatytos paslaugos ir paskatos geografiniam disbalansui panaikinti, pavyzdžiui, išplėsti reikalavimus dėl ESIF finansavimo atitinkančių bendrų tikslų aprėptį, pagerinti ar netgi decentralizuoti konsultavimo ir ekspertų paslaugas ir stiprinti Europos investavimo konsultacijų centro vaidmenį, taip pat geriau pasinaudoti Europos investicinių projektų portalu, kuriuo siekiama sumažinti atotrūkį tarp ES projektų rengėjų, ieškančių finansavimo, ir investuotojų visame pasaulyje, ieškančių investavimo galimybių;

Ekonomikos valdymas ir fiskalinė sistema

49. pabrėžia, kad siekiant užtikrinti mūsų ekonomikos gebėjimą pritraukti daugiau investicijų ir kapitalo, prireiks esminių ekonomikos ir fiskalinės sistemos pokyčių, kurie turi būti derinami su didesnėmis pastangomis šalinti reglamentavimo kliūtis; ir nors ekonomikos valdymo bei fiskalinių taisyklių negalima laikyti tiesioginiu investicijų aplinkos elementu ar kliūtimi investicijoms, jie sudaro visa apimančią sistemą, visų pirma iš viešųjų investicijų perspektyvos;

50. yra labai susirūpinęs, kad ištikus krizei neretai sumažinamos viešosios investicijos, visų pirma didžiausios ilgalaikės naudos duodančios esminės investicijos į žmogiškuosius išteklius, sveikatą ir švietimą, nes tai ne taip pastebima ir jas sumažinti yra politiškai lengviau nei daugelį kitų viešųjų išlaidų; todėl pabrėžia, kad ypač nuo geresnės ekonominės ir reglamentavimo aplinkos pradedančiosioms įmonėms ir privačiųjų investicijų pritraukimo bei ilgalaikių viešųjų investicijų išlaikymo priklauso būsimas tvarus augimas ir gerovė, o šie turėtų būti išsaugoti net ir fiskalinio konsolidavimo metu;

51. pažymi, kad nors RK remia tvirtą, taisyklėmis pagrįstą požiūrį į fiskalinę politiką, dėl esamų fiskalinių taisyklių apribojimų gali būti sunku atnaujinti viešąsias investicijas, todėl pabrėžia būtinybę išnagrinėti palankesnio požiūrio į investicijas galimybę, visų pirma, bet ne tik viešojo ir privataus sektorių partnerystės srityje, kurios užtikrina visišką fiskalinių taisyklių taikymą ir kartu siekia kiek įmanoma padidinti galimybes investuoti Europos regionuose ir miestuose;

52. gerą sprendimą būtų galima surasti dabartinėje fiskalinėje sistemoje, visų pirma tai galėtų būti Stabilumo ir augimo pakte ir fiskaliniame susitarime, siekiant vidutinio laikotarpio tikslo, numatyta struktūrinio deficito skolos stabdžio taisyklė. Siekiant, kad laikantis fiskalinių taisyklių, liktų pakankamai erdvės investicijoms, reikėtų nustatyti realų viešųjų investicijų deficito dydį vietos ir regionų valdžios institucijoms; šis dydis nebūtų įskaičiuojamas į struktūrinį deficitą, kuris vertinamas atsižvelgiant į vidutinio laikotarpio tikslą;

53. šiomis aplinkybėmis primena savo nepritarimą tam, kad tiesiogine Stabilumo ir augimo pakto makroekonominių sąlygų pasekme tapo ESIF veiklos sustabdymas, nes tai gali turėti neigiamos įtakos ES bendrai finansuojamų projektų įgyvendinimui ir dar labiau pabloginti investicijų padėtį atitinkamose valstybėse narėse ir regionuose;

54. kartoja prašymą, kad valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų viešosios išlaidos pagal ESIF ir EIB bendrą finansavimą nebūtų įtrauktos į struktūrines išlaidas, kaip nurodyta Stabilumo ir augimo pakte, nes tokios investicijos iš esmės yra visuotinio Europos intereso investicijos ir jau įrodė turinčios svėrto poveikį ekonomikos augimo skatinimui;

Sprendimų paieška. Galimybių investuoti didinimas

55. primena, kad svarbus RK prioritetas – remiantis principu „iš apačios į viršų“, išjudinti ES ekonomiką skatinant tikslines investicijas, pagrįstas vietos poreikiais, remiantis geriausios praktikos pavyzdžiais vietos lygmeniu ir skatinant novatorišką verslumą; pabrėžia būtinybę sukurti inovatyvią, verslią ir į piliečius orientuotą Europą;

56. pabrėžia RK išsipareigojimą remti miestus ir regionus jiems geriau atliekant visas savo funkcijas: sudarant sąlygas partnerių veiklai kartu susiejant žinias ir skatinant užmegzti daugiau Europos partnerysčių, stiprinti reikiamus gebėjimus, kad kartu būtų rengiami aukštos kokybės ir sudėtingi projektai pasinaudojant finansinėmis priemonėmis, ESI fondais, ESIF ir kt.;
57. atkreipia dėmesį į duomenų apie šiuo metu egzistuojančius vietos lygmens investicijų projektus svarbą – iki šiol šių duomenų surinkta nepakankamai, tačiau jie turi didelės pridėtinės vertės visiems valdžios lygmenims; todėl siūlo parengti Europos rezultatų suvestinę vietos ir regionų investicijoms ir ragina savo narius dalytis informacija apie savo projektus, dalytis patirtimi ir rūpimais klausimais, siekiant sukurti tokią duomenų bazę;
58. pabrėžia būtinybę tęsti ES darbą mažinant biurokratiją, kad investicinė aplinka taptų prieinamesnė naujoms ir jau veikiančioms įmonėms; pabrėžia, kad nors miestai ir regionai gali daug nuveikti savo lygmeniu, kad palengvintų reguliavimo našta, jų veiklą reikia papildyti nacionalinio ir Europos lygmens iniciatyvomis;
59. kartoja, kad investicijos nėra susijusios tik su transportu ir kita infrastruktūra, bet jų reikia ir žmogiškajam kapitalui, įgūdžiams, švietimui ir inovacijoms, pažangios energetikos tinklams, būstui, socialinėms ir sveikatos priežiūros įstaigoms; jos turėtų remti veiklą pradedančias ir ją plečiančias inovatyvias ir dinamiškas įmones;
60. primena, kad investicijų planais reikėtų siekti sukurti mažiau aplinką teršiančią, pažangesnę, įtraukesnę ir labiau teritoriniu požiūriu subalansuotą ekonomiką, kad Europa išliktų konkurencinga pasaulio mastu;
61. yra išsipareigojęs kartu su privačiuoju sektoriumi ieškoti sprendimų, kaip daugiau investuoti į miestus ir regionus; be to, tai yra 2016 m. liepos 8 d. RK priimtos Bratislavos deklaracijos „Investuoti ir sujungti“⁽²⁶⁾ politinė žinia.

Briuselis, 2017 m. vasario 8 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

⁽²⁶⁾ Žr. 7 išnašą.

Europos regionų komiteto nuomonė „Fiskalinis pajėgumas ir automatinės stabilizavimo priemonės ekonominėje ir pinigų sąjungoje“

(2017/C 207/04)

Pranešėjas: Carl Fredrik Graf (SE/PPE), Halmstado savivaldybės tarybos narys

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

II. ĮŽANGA

1. konstatuoja, kad euru buvo siekiama apsaugoti nuo valiutos kurso svyravimų ir jis buvo įvestas siekiant užtikrinti didesnę ilgalaikę ekonomikos augimą. Tačiau įvedus eurą nebeliko politinių alternatyvų asimetriniams sukrėtimams absorbuoti, pavyzdžiui, valiutos kurso devalvacijos;
2. apgailestauja, kad ekonominė ir pinigų sąjunga (EPS) turi trūkumų nuo jos įtvirtinimo Maastrichto sutartyje, nes atsakomybė už pinigų ir valiutos politiką priskirta ES lygmeniui, o už finansų politiką atsako valstybės narės ir šiai politikai taikomos nuostatos tik dėl palyginti negriežto nacionalinės politikos koordinavimo;
3. mano, kad EPS pažeidžiamumas išryškėjo pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės metu, kai dėl nevaldomo disbalanso ir pernelyg didelės valdžios ir privataus sektoriaus skolos kilo valstybės skolos krizė, kurios metu kai kuriose valstybės narėse dramatiškai išaugo skolinimosi sąnaudos ir, nesant tinkamo krizės valdymo mechanizmo, sukėlė pavojų euro išlikimui;
4. pripažįsta rezultatus, pasiektus nuo krizės pradžios rizikos mažinimo, ir gausias ES institucijų įgyvendintas priemones atskirų valstybių fiskalinės politikos koordinavimui gerinti;
5. konstatuoja, kad, nepaisant šių pastangų ir didele dalimi su išorės veiksniais susijusių teigiamų augimo rodiklių sugrįžimo daugelyje ES regionų, nepavyko nei padidinti valstybių narių pajėgumo absorbuoti ekonominius sukrėtimus, nei išvengti investicijų deficito išplitimo, nei sustabdyti nelygybės didėjimo EPS⁽¹⁾. Paaiškėjo, kad šių priemonių nepakanka augimui palankioms, tvarioms ir socialiai subalansuotoms struktūrinėms reformoms įgyvendinti;
6. pažymi, kad Europos Centrinis Bankas (ECB) nuo krizės pradžios rūpinosi ekonomikos ciklo stabilizavimu. ECB pirmininkas paragino, kad institucijos būtų integruotos, būtų vykdoma griežtesnė ir aktyvesnė fiskalinė politika euro zonos lygmeniu ir kad valstybės narės euro zonoje įgyvendintų struktūrines reformas; įspėja, kad vien tik pinigų politika negali paskatinti ekonomikos, tačiau kartu pabrėžia ir tai, kad dabartinė ypač mažų palūkanų politika sukuria palankias sąlygas skolinimuisi ir investicijoms. Esminės struktūrinės reformos ir pritarimas joms arčiausiu piliečiams lygmeniu bei fiskalinė atsakomybė sukuria sąlygas grįžti į ilgalaikio, tvaraus augimo kelią;
7. pabrėžia, jog penkių pirmininkų pranešime dėl Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimo nurodoma, kad euro zonai būtinas gebėjimas absorbuoti sukrėtimus siekiant papildyti nacionalinio lygmens automatinius stabilizavimo mechanizmus, jei ir kai reikia;
8. mano, kad siekiant atkurti pasitikėjimą euru, jis turi išpildyti su stabilumu, konvergencija, augimu ir užimtumu susijusius pažadus. Fiskalinis pajėgumas galėtų padėti pasiekti tokius tikslus. Solidarumas yra glaudžiai susijęs su atsakomybe ir priklauso nuo jos, t. y. papildoma finansinė parama euro zonos lygmeniu turėtų būti teikiama tik užtikrinus nuolatinę fiskalinę atsakomybę ir struktūrines reformas;

⁽¹⁾ Žr. 2016 m. gruodžio 20 d. Europos Komisijos paskelbtą metinę Europos užimtumo ir socialinių tendencijų apžvalgą.

9. patvirtina, kad priimant bet koki sprendimą dėl EPS plėtojimo, pavyzdžiui, kuriant fiskalinį pajėgumą ar automatines stabilizavimo priemones, turėtų būti visapusiškai pripažintas ir pagal galimybę išplėstas vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo sudarant sąlygas tvariam augimui. Tai visų pirma taikoma ekonominės ir socialinės politikos įgyvendinimui, įskaitant struktūrines reformas ir verslui palankios aplinkos, remiančios darbo vietų kūrimą ir investicijų skatinimą, kūrimą;

III. BENDRIEJI PRINCIPAI

10. pabrėžia, kad bankų sąjungos sukūrimas trumpuoju laikotarpiu yra veiksmingiausia priemonė finansų sistemos krizėms išvengti ir neigiamoms ekonominių sukrėtimų pasekmėms sumažinti ⁽²⁾;

11. pastebi, kad bankų sąjungai taikant ECB principą, pagal kurį nacionalinių bankų sistemos finansavimo poreikiai turi būti atsieti nuo nacionalinių biudžetų, jis tampa įtikinamesnis ir kad bankų krizė vienoje ES valstybių narių neturi išaugti į bankų krizę visoje ES;

12. mano, jog būtina, kad diskusijoje dėl naujų priemonių įdiegimo, pavyzdžiui, automatinė stabilizavimo priemonių asimetrinių sukrėtimų poveikiui sušvelninti, turi aktyviai dalyvauti vietos ir regionų valdžios institucijos ir ekonominiai bei socialiniai partneriai;

13. laikosi nuomonės, kad reikia stiprinti EPS socialinę dimensiją įgyvendinant tolesnes priemones, susijusias su vystymosi pavieniuose regionuose ir valstybėse rodikliais. Prioritetas turėtų būti teikiamas tolesnėms priemonėms aktyvios darbo rinkos politikos ir struktūrinių socialinių rodiklių srityje. Socialiniai partneriai turėtų dalyvauti įgyvendinant su rodikliais susijusias tolesnes priemones tiek regionų ir nacionaliniu, tiek ir Europos lygmenimis;

14. atkreipia dėmesį į įsitikinimą, kad būtinas fiskalinis pajėgumas siekiant sudaryti sąlygas EPS turėti laikiną sukrėtimų absoravimo mechanizmą ⁽³⁾; mano, kad galimas fiskalinis pajėgumas negali dubliuoti sanglaudos politikos priemonių, veikiau turėtų jas papildyti;

15. tačiau mano, kad fiskalinis pajėgumas ES lygmeniu turi būti taip suformuotas, kad nebūtų jokios nuolatinių pervedimų rizikos, sumažinančios paskatas ieškoti protingų sprendimų ekonominėje ir socialinėje srityje, ir paskatas formuoti politiką nacionaliniu ar regionų lygmeniu bei šalinti nacionalinius ar regioninius struktūrinius trūkumus. Todėl siekiant išvengti neatsakingo elgesio rizikos jis turėtų būti glaudžiau siejamas su ES bendros reglamentavimo tvarkos laikymusi ir pažanga konvergencijos srityje;

16. mano, kad valstybės narės tam, kad galėtų naudotis Europos ekonominėmis stabilizavimo priemonėmis, turi įrodyti įgyvendinančios atsakingą ekonominę politiką. Naudojimas šiomis priemonėmis turi būti neatsiejamas nuo visapusiško struktūrinių reformų įgyvendinimo siekiant gerinti konvergenciją, koordinavimą ir integraciją, ir parama jokių būdu negali tapti nuolatiniu tik vienos krypties srautu tarp valstybių ⁽⁴⁾. Pagalbą būtina apibrėžti ES lygmeniu, ji turi būti laikina ir turi būti numatytas tikslus grafikas;

17. primygtinai ragina laikytis Stabilumo ir augimo pakto, kaip tai apibrėžta 2015 m. sausio mėn. Komisijos komunikate dėl lankstumo taikant Stabilumo ir augimo pakta, ir pabrėžia, kaip svarbu, kad kiekviena valstybė narė turėtų patikimą ekonomikos politiką ir stabilius viešuosius finansus, kurie yra būtina išankstinė sąlyga reikiamoms trumpalaikėms ir ilgalaikėms viešosioms investicijoms;

18. be to, mano, kad, siekiant užtikrinti pakankamai erdvės investicijoms kartu laikantis fiskalinių taisyklių, reikėtų vidutinio laikotarpio tikslą – sustabdyti struktūrinio deficito skolą – papildyti ir nustatyti realų aiškiai apibrėžtą viešųjų investicijų deficito dydį vietos ir regionų valdžios institucijoms;

19. pakartoja savo raginimą užtikrinti didesnę ekonominę ir socialinę konvergenciją ir atsakingesnę valdymą, nes tai yra labai svarbu siekiant išvengti nuolatinės paramos šalims ir neatsakingo elgesio rizikos, ir pabrėžia, kad būtina didesnė konvergencija;

20. kartu pabrėžia, kad socialinius, ekonominius ir teritorinius skirtumus tarp valstybių narių ir jose galima pašalinti tik taikant teritorinę dimensiją apimančią koncepciją. Fiskalinės atsakomybės sąvoka negali būti siejama tik su centralizuotu bendros sistemos taikymu. Iš tiesų, kuo didesnė viešųjų išlaidų decentralizacija ir lokalizacija, tuo daugiau paskatų ir palankesnės sąlygos fiskalinei atsakomybei, reformoms ir investicijų patrauklumui;

⁽²⁾ 2016 m. balandžio 7 d. nuomonė „Su penkių pirmininkų pranešimu „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas“ susijusi tolesnė veikla“, pranešėjas Paul Lindquist, COR-2015-05112, 24 punktą.

⁽³⁾ P. Lindquist nuomonės 35 punktą.

⁽⁴⁾ P. Lindquist nuomonės 33 punktą.

21. mano, kad reikia spręsti su regionų skirtumais susijusias problemas siekiant sumažinti socialinę nelygybę, didinti augimą, kurti darbo vietas ir stiprinti konkurencingumą bei sanglaudą EPS ir ES; šiuo požiūriu atkreipia dėmesį į svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį užtikrinant darbo vietas, vykdamas investicijas, tiekiant ir teikiant paslaugas, planuojant, skatinant ir valdant pokyčius ir dalyvaujant investicijose;

22. atkreipia dėmesį į tai, kad aukšto lygio bendra susijusių vietos ir regionų valdžios institucijų atsakomybė už struktūrines reformas yra ypač svarbi jų sėkmei, ir pabrėžia teritorinę Europos semestro dimensiją; pakartoja savo raginimą Komisijai ir Europos Parlamentui parengti elgesio kodeksą, užtikrinantį struktūruotą vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą įgyvendinant Europos semestrą, kuris taip pat naudingas rengiant struktūrines reformas ⁽⁵⁾;

23. ragina valstybes nares sukurti kapitalo rinkų sąjungą, sudarančią sąlygas tarpvalstybiniam kapitalo srautams nekeltiant pavojaus stabilumui atskiruose regionuose ar šalyse, ir leidžiančią įmonėms, ypač labai mažoms įmonėms ir MVĮ, lengviau naudotis įvairiais finansavimo šaltiniais ir galiausiai prisidedančią prie ekonominių sukrėtimų absorbuojimo ⁽⁶⁾;

IV. BIUDŽETO ASPEKTAI

24. atkreipia dėmesį į tai, kad euras buvo įvestas be jokių finansų politikos rėmimo struktūrų disbalansui euro zonoje įveikti ir kad ES biudžetas iš esmės nėra tinkamas greitam finansavimo mobilizavimui, jei prireiktų stabilizuoti rinkas, refinansuoti bankus ar įveikti mokėjimų balanso krizę;

25. ragina Komisiją rengiant būsimą Europos ekonominę ir finansų politiką apsvarstyti galimybę kiekvienam regionui taikyti ekonominius rodiklius, atspindinčius jo padėtį valstybės skolos požiūriu ir indėlį į Europos BVP augimą;

26. pabrėžia, jog būtina intensyvi diskusija apie fiskalinio pajėgumo struktūrą ir formą, taip pat sprendimas, atitinkantis skaidrumo, demokratinės kontrolės ir finansinės pagalbos neteikimo remiantis SESV 125 straipsniu reikalavimus ⁽⁷⁾;

V. SVARSTYMAI APIE FISKALINĮ PAJĖGUMĄ

27. mano, kad fiskalinis pajėgumas turėtų gebėti atlikti dvi funkcijas: pirmiausia, palankios ekonomikos metais turėtų būti galima numatyti paskatas vykdyti struktūrines reformas valstybėse narėse tokiu būdu skatinant ekonominę ir socialinę konvergenciją euro zonoje ir gerinant jos konkurencingumą bei atsparumą. Antra, sukūrus priemonę asimetriniams sukrėtimams atremti reikėtų sušvelninti euro zonai priklausančių valstybių narių ekonomikos ciklų skirtumus, kuriuos lemia struktūriniai veiksniai;

28. mano, jog būtina esminė pažanga struktūrinių reformų srityje, kad būtų galima skatinti konvergenciją, augimą, darbo vietas, konkurencingumą, siekiant veiksmingai užkirsti kelią asimetriniams sukrėtimams;

29. ragina valstybes nares apsvarstyti galimybę vietos ir regionų valdžios institucijoms suteikti didesnę mokesčių autonomiją, tokiu būdu užtikrinant didesnę atsakomybę už struktūrines reformas ir geresnį jų įgyvendinimą;

30. mano, kad ES finansinę paramą, kuri nėra dabartinė sanglaudos politikos priemonė, reikėtų atsargiai vertinti įgyvendinant priimtas struktūrines reformas valstybėse narėse. Bet kokia galima papildoma parama turėtų ne dubliuoti esamas priemones, o jas papildyti;

31. laikosi nuomonės, jog finansinę paramą būtina susieti su konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimu. Struktūrinėms reformoms remti skirta programa, kuria siekiama nacionalinėms institucijoms suteikti techninę paramą, turėtų būti plėtojama kaip indėlis į fiskalinio pajėgumo funkciją remti struktūrines reformas;

⁽⁵⁾ COR-2016-05386-00-00-DT.

⁽⁶⁾ P. Lindquist nuomonės 30 punktą.

⁽⁷⁾ Rezoliucija dėl tvarios EPS ateities, 21 punktą.

32. mano, jog būtų prasminga išnagrinėti, ar papildoma struktūrinių reformų rėmimo priemonė, taikoma paskolų viešųjų investicijų strategijai finansuoti forma, gali būti tikslinga. Tai galėtų sutelkti finansines galimybes ir investicinius projektus, kurie gali būti naudingi reformų įgyvendinimui remti;
33. mano, kad nepaisant dabartinių priemonių konvergencijos ir tvarių struktūrinių reformų srityje ir atsižvelgiant į stiprią valstybių narių integraciją euro zonoje, neįmanoma išvengti asimetrinių sukrėtimų, darančių poveikį visos euro zonos stabilumui. Todėl reikia instrumento, užtikrinančio skubų stabilizavimą susidarius nepaprastajai padėčiai;
34. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos, atsižvelgiant į jų svarbų vaidmenį užtikrinant socialinės apsaugos sistemas valstybėse narėse, kai kuriose šalyse gali patirti sunkesnes asimetrinių sukrėtimų pasekmes;
35. mano, jog būtina toliau plėtoti Europos stabilumo mechanizmą (ESM), kad jis taptų Europos valiutos fondu, turinčiu pakankamą skolinimosi ir skolinimo pajėgumą ir aiškiai nustatytus įgaliojimus, apimančius ir galimą indėlį į euro zonos fiskalinį pajėgumą;
36. pasisako už tai, kad sprendimai dėl fiskalinio pajėgumo būtų bendrai priimami ir įgyvendinami EPS lygmeniu, tačiau juos savanoriškumo pagrindu galėtų taikyti ir euro zonai nepriklausančios valstybės narės;

VI. BAIGIAMOSIOS PASTABOS

37. ragina įtraukti Komitetą rengiant Baltąją knygą dėl perėjimo iš pirmo EPS reformų etapo į antrą;
38. pabrėžia, kad įgyvendinant ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimo priemones reikia atsižvelgti ir į pasekmes euro zonai nepriklausančioms šalims;
39. pažymi, kad kiekviena EPS sukūrimui skirta priemonė turėtų būti įgyvendinama kuo skaidriau ir turi būti užtikrintas pinigų sąjungos demokratinis teisėtumas.

Briuselis, 2017 m. vasario 8 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė „Trūkstamos transporto jungtys pasienio regionuose“

(2017/C 207/05)

Pranešėjas: Michiel Scheffer (NL/ALDE), Gelderlando provincijos vykdomosios tarybos narys

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. pažymi, kad Europos integracija visų pirma matoma pasienyje. Atviros sienos ir žmonėms leidžianti susisiekti infrastruktūra yra Europos projekto pagrindas. Be to, Europos pasienio regionų vystymas labai priklauso nuo sukurtos infrastruktūros, leidžiančios užtikrinti galimybes susisiekti abipus sienų esantiems miestams, įmonėms ir piliečiams;

Dabartinė pabėgėlių krizė, dėl kurios buvo uždarytos sienos, daugeliui pasienio regionų iškėlė naujus regiono integruoto vystymo iššūkius;

2. pasienio regionai vis dažniau pripažįstami funkciniais regionais, kurie savo ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo potencialą gali išnaudoti tik turėdami pakankamas abiejų pasienio pusių jungtis ir jų jungtis su Europos tinklu. Migracijos poveikį pasienio regionuose reikėtų įvertinti subalansuotai, atsižvelgiant į pasienio darbuotojų, apsiperkančių asmenų, MVĮ ir turistų interesus;

3. regionų ir šalių bendradarbiavimu taip pat turėtų būti siekiama sudaryti palankesnes sąlygas užimtumui abipus sienos. Infrastruktūros ir aukštos kokybės transporto jungčių statyba pasienio gyventojams suteikia paskatų ieškoti jų išsilavinimą atitinkančio darbo, net jei tai reikštų ilgesnę kelionę į darbą. Tai padidintų darbo jėgos aktyvumo lygį ir darbo jėgos pasiūlos ir paklausos derinimo rodiklį bei užtikrintų geresnį žmogiškojo kapitalo išnaudojimą. todėl tai ne tik ekonominių centrų pasiekiamumo klausimas, bet ir galimybės naudotis infrastruktūra klausimas;

4. šioje nuomonėje pagrindinis dėmesys skiriamas geležinkelio, kelių ir kiek mažiau vandens transporto tarpvalstybinėms jungtims. Joje aptariami tik Europos vidaus pasienio regionai. Tačiau ir atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl aviacijos strategijos⁽¹⁾, RK nepamiršo tiek oro, tiek jūrų transporto jungčių tarp periferinių, salų, atokiausių ir kaimyninių pasienio regionų svarbos ir prašo Komisijos užtikrinti, kad atliekant būsimą TEN-T peržiūrą į tai bus atsižvelgta;

5. trūkstamų pasienio regionų transporto jungčių klausimas susijęs su platesnio masto problema – finansinių išteklių, skirtų kurti vietas ir regionų infrastruktūrą, trūkumu. Mobilumo problemoms pasienio regionuose spręsti būtinas inovatyvus mąstymas;

6. pastaraisiais metais Europos Sąjunga daugiausia pastangų dėjo ieškodama centralizuotų sprendimų dėl didelės apimties transeuropinio transporto tinklo (TEN-T), būtent šiam tikslui pasinaudodama Europos infrastruktūros tinklų priemone (EITP) ir programa „Horizontas 2020“. Yra palyginti mažai išteklių tokiems decentralizuotiems projektams kaip Interreg programa, ypač kai norima kurti trūkstamas nedideles transporto jungtis Europos pasienio regionuose, nors tokiose programose kur kas labiau atsižvelgiama į atitinkamos pasienio teritorijos vietinius poreikius;

7. pagal 2014–2020 m. laikotarpio Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) jau finansuota nemažai labai svarbių mobilumo Europos Sąjungoje projektų ir atitinkami išteklių iš esmės jau yra skirti. Todėl būtų labai patartina atnaujinti ekonominių EITP įsipareigojimą padidinant finansavimą, be kita ko, skatinant iniciatyvas, skirtas įgyvendinti visa apimančią susisiekimo tinklą ir prijungimo prie TEN-T tinklo sistemą pasienio regionuose;

⁽¹⁾ COR-2016-00007.

8. todėl vienas iš prioritetų yra moksliniai tyrimai ir finansinė parama tarpvalstybinėms transporto jungtims kurti, plėtoti ar atnaujinti, stengiantis taikyti valstybėms narėms vienodesnes bendro finansavimo sąlygas. Bet kuriuo atveju svarbus vaidmuo finansuojant darbus tenka valstybėms narėms;

9. TEN-T tinklas yra ypač svarbus darniam Europos regionų vystymuisi. Didžioji dalis finansinių išteklių skiriama pagrindinio tinklo koridoriams. Tačiau neturi būti pamirštos jungtys su vietos ir regionų visa apimančiais tinklais. Pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) 2016 m. spalio mėn. Europos Komisijos paskelbtas kvietimas teikti paraiškas dėl TEN-T, visų pirma tarpvalstybinių jungčių, yra pirmas ypač sveikintinas žingsnis;

10. šis kvietimas teikti EITP projektų paraiškas dėl trūkstančių jungčių yra geras pavyzdys, kaip galima vykdyti tarpinstitucinį Europos Komisijos, Europos Parlamento ir Europos regionų komiteto, valstybių narių ir susijusių autonominių sričių arba regionų bendradarbiavimą apibrėžiant bendras pasienio regionų problemas, nustatant galimus sprendimus ir suteikiant būtinas priemones šioms problemoms spręsti. Remiantis šiuo bendradarbiavimu būtų galima svarstyti būsimos EITP struktūrą po 2020 m. ir pasinaudoti juo kaip pavyzdžiu vykdant panašią veiklą kitose ES politikos srityse;

11. Europos Sąjungos daugiamečių finansinės programos peržiūra 2016 m. pabaigoje ir šiuo metu vykstančios diskusijos dėl sanglaudos politikos po 2020 m. suteikia puikią galimybę pateikti naujų pasiūlymų dėl ES paramos statant trūkstančią infrastruktūrą pasienio regionuose. Laikantis subsidiarumo principo tinkamiausias sprendimas būtų sudaryti sąlygas finansuoti minėtą infrastruktūrą (įskaitant nedidelės apimties projektus) pagal tarpvalstybinio bendradarbiavimo programas (Interreg A) ir atitinkamai padidinti joms skirtus išteklius;

12. tyrime „The potential of closing missing links of small scale infrastructure in Europe's border regions for growth and employment“⁽²⁾ pateikiama keletas atvejų tyrimų, patvirtinančių šio požiūrio teisingumą;

Ekonominio vystymosi galimybės

13. pasienio regionai dažnai laikomi periferiniais, tačiau gali atlikti ekonomikos vystymosi centrų vaidmenį. Veiksminga judumo sistema yra viena iš būtinausių regionų ekonomikos vystymosi, teritorinės sanglaudos ir funkcinių pasienio regionų potencialo plėtojimo sąlygų. Būtent pasienio regionuose dar yra daug neišnaudotų ekonomikos vystymosi ir darbo vietų kūrimo galimybių;

14. atkreipia dėmesį į tai, kad tarpvalstybinė prekyba yra naudinga daugumai pasienio regionų. Geresnis susisiekimas ir geresnės kokybės geležinkelio, kelių ir vandens transporto jungtys galėtų netiesiogiai padėti išspręsti socialines ir ekonomines problemas, pavyzdžiui, sumažinti nedarbo lygį ir gerinti gyventojų gyvenimo kokybę. Šie aspektai turėtų būti laikomi prioritetiniais norint pasinaudoti tarpvalstybiniu finansavimo mechanizmu;

15. turizmas gali tapti paskata gerinti infrastruktūrą. Savo ruožtu geresnė infrastruktūra taip pat gali paskatinti turizmo augimą. Tokie skatinantys veiksniai turėtų būti naudojami vystymosi tikslais; Ypač svarbu nepamiršti tarpvalstybinių dviračių infrastruktūros tinklų vaidmens skatinant turizmą;

16. tarpvalstybinių jungčių atveju rinkos paklausai didinti gali prireikti daugiau laiko. Be to, dėl didesnių sąnaudų pusiausvyra tarp sąnaudų ir naudos yra labai trapi, ypač pradžioje etapu. Todėl ypatingas dėmesys turi būti skiriamas projektų finansų inžinerijai. Projektų finansų inžinerija taip pat labai svarbus aspektas kalbant apie investicijų grąžą ir apie investicijų į infrastruktūrą, kurios vykdomos pagal pasienio bendradarbiavimo ir transporto plėtojimo programas, poveikį ekonominei veiklai. Įvairūs finansavimo šaltiniai, nuosavo įnašo dydis, veiklos finansavimo procentinė dalis ir konsorciumo dalyviams tenkančios sąnaudos taip pat yra svarbūs projektų veiksniai. Atsižvelgiant į visus šiuos aspektus, EESRK rekomenduoja tais atvejais, kai kuriamos abiems susijusioms šalims svarbios transporto struktūros, pateikti kiekvienai pasienio teritorijai atskiras rekomendacijas ir bendras taisykles valstybėms narėms siekiant užtikrinti kuo didesnę tinkamų finansuoti projektų efektyvumą;

⁽²⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Potential-missing-link.pdf>

Infrastruktūra ir paslaugos

17. trūkstamų jungčių sukūrimas nėra tik būtinos infrastruktūros statybos klausimas: būtina taip pat sudaryti geresnes sąlygas paslaugoms teikti, pavyzdžiui, sukurti naujas viešojo ir krovinių transporto jungtis. Tai gali apimti ir esamų linijų atnaujinimą. Paklausa yra svarbiausias kriterijus kuriant naujas jungtis;

18. norint išspręsti trūkstamų tarpvalstybinių jungčių problemą, būtina parengti bendrą strategiją, apimančią ne tik krovinių ir keleivių transportą, bet ir visų rūšių transportą: kelių, geležinkelių ir vandens transportą. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas laisvai ir be kliūčių veikiančiai tarpvalstybinei bilietų pardavimo ir informacijos teikimo sistemai, skatinančiai įvairiarūšį transportą. Todėl labai svarbu įtraukti ir koordinuoti įvairias minėtomis jungtimis besinaudojančias įmones, visų pirma valstybės įmones, taip pat valstybes ir regionus pagal jų kompetencijos sritis;

19. pirmas žingsnis šioje srityje būtų geresnis viešojo transporto tvarkaraščių suderinimas pasienio regionuose. Antrasis žingsnis galėtų būti tarpvalstybinių koncesijų taikymas viešojo transporto srityje;

20. lėtosios transporto rūšys, pavyzdžiui, dviračiai, gali atlikti svarbų vaidmenį pasienio regionuose. Dažnai dviračių transportas yra viešąjį transportą papildanti transporto rūšis. Jos populiarumas ir konkurencingumas auga, ypač miestuose, kenčiančiuose nuo spūsčių. Todėl būtinas tarpvalstybinis požiūris ir aukštos kokybės tarpvalstybinis dviračių infrastruktūros tinklas. Transporto, sujungto su EuroVelo dviračių maršrutų tinklais, plėtojimas taip pat padeda gerinti prieigą prie turistų lankomų vietų ir todėl gali būti laikoma socialiniu ir ekonominiu tikslu;

21. ekonomiškai mažiau išsivysčiusiuose regionuose taip pat reikia teikti pirmenybę kompleksiniam planams siekiant pašalinti kliūtis, trukdančias patekti į tam tikras darbo vietas ir pasiekti tam tikrus objektus;

Būtinasis daugiapakopis pasienio bendradarbiavimas

22. sienos kirtimo punktai turėtų būti ne tik pagrindiniame infrastruktūros tinkle, bet ir visa apimančiame susisiekimo tinkle. Tai užtikrina didesnę kelionių iš namų į darbo vietą lankstumą ir sudaro galimybę pasiekti kitoje sienos pusėje esančias darbo vietas. Siekiant sukurti vientisą mobilumo sistemą, būtinas glaudus visų valdžios lygmenų ir suinteresuotųjų partnerių bendradarbiavimas;

23. šiuo požiūriu būtų naudinga bendra Europos Parlamento, Europos Komisijos, Europos regionų komiteto ir valstybių narių politinė iniciatyva, kuri galėtų apimti šiuos veiksmus:

- pasinaudoti Europos Komisijos vykdoma pasienio bendradarbiavimo peržiūra, kad būtų pašalintos esamos kliūtys, trukdančios įgyvendinti tarpvalstybinius transporto sprendimus. Regionų komitetas yra pasiryžęs atlikti aktyvų vaidmenį įveikiant šias kliūtis;
- sukurti platformą esamiems projektams vertinti ir geriausios praktikos pavyzdžiams ir rekomendacijoms skleisti;
- sukurti bendrą transporto infrastruktūros pasienio regionuose projektų duomenų bazę, kurią tvirtai remtų Europos Komisijos Mobilumo ir transporto GD ir kuria būtų skatinamas keitimasis informacija ir bendradarbiavimas tarpvalstybinio mobilumo klausimais;
- naudotis Interreg A programomis siekiant sudaryti palankesnes sąlygas geresniam tarpvalstybinės infrastruktūros ir įrenginių planavimui ir daugiau remtis Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) veikla įgyvendinant tarpvalstybines investicijas, įskaitant prie sienų tarp valstybių narių ir trečiųjų šalių, ypač plėtojant tarpvalstybinius transporto infrastruktūros ruožus, taip pat kitomis tarpvalstybinio bendradarbiavimo struktūromis, kurios vykdydamos savo institucinę veiklą prisideda prie šio planavimo;

24. ši iniciatyva galėtų apimti bendrą transporto infrastruktūros projektų duomenų bazę pasienio regionuose. Tai gali būti politiškai stebima ir remiama politikos priemonėmis.

Europos Komisijos Mobilumo ir transporto GD galėtų atlikti koordinatoriaus vaidmenį, t. y. koordinuoti iniciatyvas, žinių mainus ir su tarpvalstybinio mobilumo problemomis susijusį bendradarbiavimą ir projektų duomenų bazę;

25. Interreg gali būti ne tik finansavimo priemonė, bet ir priemonė, padedanti geriau planuoti pasienio infrastruktūrą ir įrenginius. Per Interreg A vykstantis bendradarbiavimas gali atlikti labai svarbų vaidmenį koordinuojant veiksmus ir ieškant būdų spręsti tarpvalstybinio mobilumo problemas;

26. investicijos gali būti geriau įgyvendinamos plačiau naudojantis Europos teritorinio bendradarbiavimo grupe (ETBG). Ji taip pat naudinga plėtojant tarpvalstybinius transporto infrastruktūros ruožus;

Piliečių dalyvavimas ankstyvuoju etapu

27. plėtojant tarpvalstybinius projektus piliečius reikia įtraukti ankstyvuoju etapu. Tai labai svarbu siekiant sėkmingai įgyvendinti projektus ir užsitikrinti pritarimą jiems. Be to, tai leidžia piliečiams geriau susipažinti su pasienio zonose esanomis galimybėmis;

28. kuriant tarpvalstybines jungtis reikia atsižvelgti į dėl pabėgėlių krizės, nedarbo ir augančio nacionalizmo pasikeitusį požiūrį į atviras sienas;

29. reikėtų skatinti bendrą sieną turinčių ES valstybių narių pasienio regionų gyventojų bei pasienyje su ES kaimyninėmis šalimis gyvenančių žmonių integravimo iniciatyvas. Parama transporto jungčių plėtrai padėtų didinti tautų savitarpio supratimą. Parama transporto jungčių tinklams padėtų geriau suprasti vieniems kitus. Šie patobulinimai labiau suartintų žmones su įmonėmis, o tai turėtų teigiamos įtakos žmonių gyvenimo kokybei abipus sienos;

Būtina suderinti techninius ir reglamentavimo aspektus

30. norint užtikrinti gerą tarpvalstybinį infrastruktūros sujungimą ir vienodą įvairių susijusių valstybių narių požiūrį, reikia suderinti techninius, reglamentavimo ir finansavimo aspektus. Visų pirma reikia standartizuoti geležinkelio linijas ir jungtis, pavyzdžiui, kad jos atitiktų elektrifikavimo ir Europos sistemų saugumo standartus (ERTMS) arba spręsti problemas, kylančias dėl skirtingų daugelyje Rytų Europos šalių geležinkelio vėžių. Kalbant apie techninių aspektų suderinimą, svarbu nurodyti, kad turi būti šalinamos komunikacijos ir informacijos sklaidos kliūtys ir kad reikia sukurti bendrą platformą, per kurią būtų teikiama informacija naudotojams, vykdomas bilietų pardavimas internetu ir modernizuojamas su infrastruktūra susijusių duomenų perdavimas. Norint pasiekti šiuos tikslus, labai svarbu įtraukti ir koordinuoti valstybines geležinkelio infrastruktūros valdymo įstaigas, atsakingas už šias tarpvalstybines jungtis;

31. be techninio standartizavimo, būtinas reguliavimo priemonių ir leidimų suteikimo procedūrų suderinimas, visų pirma siekiant suderinti tarpvalstybinių darbų vykdymo grafiką. Tarpvalstybinių koncesijų suteikimas viešojo transporto srityje gali tapti akstinu pagerinti tarpvalstybinį mobilumą. Reikėtų kur kas daugiau nuveikti tarpvalstybinio regioninio transporto srityse ir bendradarbiauti su transporto kompetentingomis institucijomis;

32. Liuksemburgo pasiūlymo priimti „priemonę, skirtą priskirti ir taikyti konkrečias nuostatas pasienio regionuose“, taikymas ir galimas išplėtimas nedidelių pasienio transporto jungčių atkarpų atveju leistų taikyti vienos šalies teisinės ir techninės nuostatas bendrą sieną su ja turinčioje kitoje šalyje. Tai galėtų sumažinti technines kliūtis ir sąnaudas. RK ragina Komisiją apsarstyti šį pasiūlymą dėl Europos pasienio konvencijos dėl konkrečių nuostatų pasienio regionams, įvertinti galimą jos taikymą ir pateikti pasiūlymą dėl įgyvendinimo tvarkos;

Infrastruktūra atveria sienas ir nusipelno būti finansuojama

33. didžioji dalis (95 %) ES finansavimo (TEN-T, EITP) skiriama TEN-T pagrindiniams koridoriams. Mažos apimties projektams, susijusiems su visa apimančiu susisiekimo tinklu ir prijungimo prie TEN-T tinklų veiksmams, šiuo metu dažnai netenkinama (bendro) finansavimo tinkamumo reikalavimų, nors jie yra labai svarbūs sprendžiant specifines problemas ir plėtojant tarpvalstybinius santykius ir ekonomiką. Tai iš dalies galima paaiškinti tuo, kad jie būtų įgyvendinami prie sienos. Vidaus maršrutai ir jungtys dažnai susiję su didesnės apimties projektais;

34. išsamūs palyginti mažos apimties projektų paketai gali būti labai naudingi šalinant kliūtis pasienio regionuose. Kaip ir didesnio masto TEN-T tinklo projektai, mažesnės apimties tarpvalstybinės infrastruktūros projektai turėtų būti vienas svarbiausių Europos darbotvarkės klausimų. Be infrastruktūros projektų, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas programoms, skirtoms vystyti paslaugas ir kitas iniciatyvas, kurios yra suderintos tarp besiribojančių valstybių, kad būtų

galima valdyti mobilumo poreikį, pavyzdžiui, priemonėms, skirtoms skatinti naudotis ne individualiomis, o viešosiomis ar bendrai naudojamomis transporto priemonėmis; Be ES išteklių, investicijoms į infrastruktūrą būtinas šalies nuosavas įnašas. ES fondų (ESI fondų) lėšomis finansuojamiems mažos apimties ir stambiems projektams juose dalyvaujantys partneriai turi įnešti savo įnašą. Valstybių narių lygmeniu šį įnašą taip pat turėtų papildyti įvairaus dydžio nacionalinis (bendras) finansavimas, paremtas atsakomybės pasiskirstymu valstybėje narėje. Tarpvalstybiniai projektai ir stabili konsorciumo partnerių finansinė padėtis yra sėkmingo projektų įgyvendinimo ir lėšų sutelkimo veiksniai;

35. kalbant apie prekių vežimą, gali būti naudinga skatinti priemones, kurios leistų suderinti kelių transporto eismo taisykles įgyvendinant iniciatyvas, padedančias mažinti poveikį eismui, kurį lemia kai kuriose valstybėse galiojantys apribojimai, ir skatinant plėtoti geležinkelių ir kelių įvairiarūšio transporto terminalus tarptautiniams vežimams;

36. gali būti naudingi alternatyvūs finansavimo modeliai. Šiame kontekste ypač svarbu supaprastinti viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos taisykles. Planuojant tiesioginių Sąjungos išteklių panaudojimą, jau projekto rengimo etapu gali atsirasti netikrumas dėl valstybinių ir nevalstybinių subjektų nuosavo įnašo užtikrinimo. Atsižvelgiant į didelį investicijų į infrastruktūrą mastą, reikėtų apsvarstyti galimybę sukurti nuosavų išteklių fondą, skirtą transporto plėtrai ir projektų rengimui paremti, taip pat bendrus ir nacionalinius fondus. Tarpvalstybinių bendradarbiavimo projektų atveju, nesant nuosavo įnašo, partnerystėms gali kilti problemų planavimo etapu ir vėliau;

37. Europos strateginių investicijų fondas (ESIF) suteikia inovatyvaus finansavimo galimybes mobilumo ir infrastruktūros projektams pasienio regionuose. Todėl RK palankiai vertina tai, kad ESIF 2.0 lėšomis finansuojama daugiau tarpvalstybinių ir tvarių projektų;

38. ESIF veikia geriau, jeigu bendradarbiaujama arba esama tarpvalstybinių finansinių organizacijų; Reikėtų įvertinti, kaip ETBG galėtų tapti tinkama struktūra ir kaip ja būtų galima pasinaudoti siekiant gauti ESIF ir (arba) EIB paramą;

39. kalbant apie ESIF, turėtų būti parengti papildomi, su garantijomis susiję, finansiniai instrumentai, kad būtų lengviau įgyvendinti tarpvalstybinės svarbos veiksmus, kurie, nors ir yra labai svarbūs tinklų požiūriu ir padeda gerinti mobilumą ir tinklus, tačiau nežada būti pelningi;

40. ESIF tiktų koordinuotai naudoti esamos ir gerai eksploatuojamos geležinkelio infrastruktūros elektrifikacijai;

Geografinės padėties bei sąnaudų ir naudos analizės svarba

41. visų pasienio regionų ypatumai ir lygis skiriasi. Yra metropolinių pasienio regionų ir labiau kaimiškųjų pasienio regionų. Geografinė padėtis ir gamtinės kliūtys turi poveikį galimybėms sukurti pakankamas ir veiksmingas tarpvalstybines jungtis; be to, tai yra veiksniai, kurie turėtų paskatinti šiuos labiau kaimiškus ar atokesnius regionus, esančius strateginėje padėtyje ir turinčius mažai tarpvalstybinių jungčių. Dėl regionų vystymosi skirtumų ekonomikos ir socialiniai reiškiniai, visų pirma užimtumo padėtis su trečiosiomis šalimis besiribojančiuose regionuose, turi didelę įtakos pasienio regionų ekonominiam vystymuisi;

42. regionuose, kuriuos iš dalies sudaro salos, keltai dažnai yra vienintelis būdas susisiekti su jas supančiomis vietovėmis. Tam turėtų būti skiriamas atskiras dėmesys;

43. ypatingas dėmesys taip pat turi būti skiriamas kalnų pasienio regionams, nes kai kuriuose kalnų masyvuose yra didelių susisiekimo kliūčių, todėl būtina kurti šioms vietovėms pritaikytą ir brangiai kainuojančią infrastruktūrą (viadukus, tunelius ir kt.). Geresnės geležinkelio jungtys kalnų vietovėse galėtų ženkliai sumažinti išmetamą CO₂ kiekį ir pagerinti oro kokybę bei optimizuoti turizmo potencialą, taigi prisidėti prie demografinio ir ekologinio kalnų regionų gyvybingumo;

44. rengiant tarpvalstybinius projektus ir priimant sprendimus dėl tarpvalstybinių projektų reikia atlikti sąnaudų ir naudos analizę, taip pat turi būti vykdomi parengiamieji veiksmai, kurie užtikrintų vystomų projektų sėkmingumą. Jungiamųjų geležinkelio linijų infrastruktūra dažnai labai brangiai kainuoja. Įgyvendinant projektus reikia apgalvoti konkursų tvarką, teises ir finansines sąlygas ir atlikti galimos rizikos, kuri dažnai yra skirtinga atskirose valstybėse narėse, analizę. Sprendimų priėmimo procese turi būti atsižvelgta ir į geležinkelio jungties veikimo sąnaudas;

45. neturi būti apsiribojama trumpalaikė ekonomine nauda. Reikia sutelkti dėmesį į labiau strateginę naujų jungčių, galinčių atlikti lemiamą vaidmenį plėtojant (periferinius) pasienio regionus, vertę. Taigi, kalbant apie tarpvalstybinius projektus, jau planavimo ir infrastruktūros sąnaudų analizės etapais turėtų būti atsižvelgta į valstybių narių priimtas transporto plėtojimo strategijas ir į susijusias nacionalines vystymosi strategijas, kuriomis siekiama apsaugoti aplinką, skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas ir užtikrintas projektų nuoseklumas su šiomis strategijomis.

Briuselis, 2017 m. vasario 8 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė „Uostamiesčių ir uosto teritorijų atnaujinimas“

(2017/C 207/06)

Pranešėjas: Stanislaw Szwabski (PL/EA), Gdynės miesto tarybos narys**POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. pabrėžia, kad uostamiesčiai ir uosto teritorijos yra labai svarbi sudėtinė Europos Sąjungos (ES) ekonomikos sistemos dalis ir didėjant globalizacijai daro didelį poveikį galimybėms atgaivinti ekonomiką, didinti efektyvumą, skatinti inovacijas ir užtikrinti ilgalaikį konkurencingumą;
2. atkreipia dėmesį į tai, kad technologiniai pokyčiai jūrų ir vidaus vandenų transporto srityje lemia uostų veiklos geografinę koncentraciją ir mažina daugelio vidutinių ir mažų uostų reikšmę, dėl šios priežasties šie uostai netenka savo ekonominių funkcijų ir blogėja uostų teritorijų, o kartu ir susijusių miestų teritorijų, būklė;
3. taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad uostų valdymo liberalizavimo tendencija yra svarbi siekiant padidinti jų veiksmingumą, o tai savo ruožtu yra naudinga Europos transporto sektoriaus konkurencingumui; šiuo atžvilgiu primena, kad liberalizavimas kelia susirūpinimą, nes jis gali trukdyti teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas (taip pat atlikti kitas uostų funkcijas, kurios yra labai svarbios uostą ir miestą jungiančios sistemos funkcionavimui ir plėtrai). Tačiau SESV 345 straipsnis nustato, kad Sutartys jokia būdu nepažeidžia valstybių narių normų, reglamentuojančių nuosavybės sistemą, o ES reglamentai nenustato konkretaus uostų valdymo modelio, kurį turėtų taikyti uostų valdymo institucijos;
4. laikosi nuomonės, kad iki šiol vietos ir regionų lygmeniu vykdytai veiklai, kuria siekiama atkurti uostamiesčius ir uostų teritorijas, taip pat ir salose, reikia intensyvesnės ir tikslingesnės paramos pagal sanglaudos politiką ar kitas ES politikos sritis laikantis teritorinės darbotvarkės, miestų darbotvarkės, Leipcigo chartijos ar Amsterdamo pakto nuostatų ir išnaudojant jų teikiamas galimybes;
5. teigiamai vertina Uostų reglamento (angl. *Ports Regulation*) 15 straipsnyje išdėstytas nuostatas ir, nekvestionuodamas pasiekto susitarimo, ragina Europos Komisiją pateikti išsamesnių gairių dėl jo įgyvendinimo; pažymi, kad komercinę uostų veiklą vykdo privatūs veiklos vykdytojai ir kad uostų direkcijos uostų plėtros klausimais turi konsultuotis su jais;
6. ragina uostų valdymo institucijas, laivų savininkus, vandenų kelių direkcijas, privačių terminalų operatorius ir jų Europos lygmens bei regionines asociacijas siekti dialogo su upių, salų ir jūrų pakrančių teritorijų vietos ir regionų valdžios institucijomis ir ieškoti kompromisų bei lanksčių sprendimų dėl visų tipų uostamiesčių ir uostų (jūrų ir vidaus vandenų) teritorijų atgaivinimo;

PROBLEMOS IR IŠŠŪKIAI**Uostų ir uostamiesčių svarba ES ekonomikai**

7. supranta, kad jūrų uostai, visų pirma 104 svarbiausi TEN-T tinklo uostai, yra pagrindiniai vartai į Europos ekonominę erdvę, o jų ryšiai su pasaulinės reikšmės uostais ir uostamiesčiais (pvz., Kinijos) yra labai svarbūs siekiant išlaikyti ir gerinti ES ekonomikos konkurencingumą, o kartu ir gerovę bei socialinę santarvę;
8. supranta, kad vidaus vandenų uostai, visų pirma TEN-T pagrindiniam ir visuotiniam tinklui priklausantys 79 vidaus vandenų uostai, veikia kaip regionų ir vietos ekonomikos transporto mazgai. Jie yra veiksmingi daugiarūšio transporto mazgai Europos vidaus vandenų transporto koridoriuose. Jie yra sąsaja tarp tarpžemyninio/jūrų transporto ir sausumos transporto rūšių (geležinkelių, kelių ir vežimo vidaus vandenų keliais); jie jūrų uostų vartus atveria daug plačiau;

9. pabrėžia, kad kai kurios Europos vietos valdžios institucijos, visų pirma kaimo ir salų bendruomenėse, taip pat veikia kaip funkcionuojančios uostų direkcijos, įgyvendinančios įvairius išsipareigojimus remti pakrančių bendruomenes, skatinti ekonominių vystymąsi ir plėsti tinkamai veikiančius ir tvarius jūrų uostus. Regionų ir vietos valdžios institucijos gali užtikrinti esminį viešąjį įsikišimą į veiksmingą uostų valdymą;

10. atsižvelgia į daugelį empirinių tyrimų, patvirtinančių ir dokumentais įrodančių tezę, kad per šimtmečius tarp Europos uostų ir uostamiesčių susikūrę abipusiai santykiai pastaruoju metu drastiškai kinta dėl didėjančio prekybinių ir keleivinių laivų dydžio ir augančio vežimo konteineriais bei geografinės uostų funkcijų koncentracijos;

11. nurodo, jog nepaisant to, kad apskritai laivyba išaugo, daugelis Europos uostamiesčių ir su jais sijusių regionų netenka ekonominių funkcijų, darbo vietų, o miestuose esančių uostų teritorijų padėtis blogėja;

12. primena, kad dėl dabartinio lėto ekonomikos ciklo ir prastų prognozių, būsimam ekonomikos augimui užtikrinti labai svarbu toliau skatinti inovacijas, automatizavimą, skaitmeninimą ir išnaudoti naujų tvarių žemyno rinkų, pavyzdžiui, žiedinės ekonomikos ir bioekonomikos, potencialą;

13. pabrėžia, kad būtina sukurti stabilią aplinką investicijoms ir teikti nuolatinę ES finansavimą inovatyviems projektams ir iniciatyvoms; remia pagal principą „iš apačios į viršų“ įgyvendinamas iniciatyvas ir idėjas, pavyzdžiui, ilgalaikę Europos vežimo vidaus vandenų keliais platformą, kurioje dalyvauja viešojo ir privataus sektorių suinteresuotieji subjektai ir Vyriausybės institucijos, remiančios mokslinius tyrimus ir inovacijas siekiant gerinti uosto ir miesto ryšius ir didinti šio sektoriaus inovacinę pajėgumą;

14. atkreipia ypatingą dėmesį į tai, kad uostuose, net pačiuose didžiausiuose, sukurti teigiami išorės veiksniai dėl globalizacijos perkeliama į atokiaus regionus ir miestus, taip pat ir už Europos ribų; palankiai vertina tai, kad anksčiau sunykusių uostų veiklos įvairinimas pritraukia naujų rūšių ekonominę veiklą ir daro teigiamą poveikį vietos lygmeniu;

15. primena, kad, esant būtinybei mažinti kelių apkrovą ir siekiant ES tikslo iki 2030 m. 30 % krovinių vežimo keliais perkelti į geležinkelį ir vandenų kelius (2011 m. transporto politikos baltoji knyga, COM(2011) 144 final), gerai išvystytas vidaus vandenų kelių tinklas, kartu su daugeliu vidaus vandenų uostų, sudaro galimybę geriau sujungti jūrų uostus su žemyno giluma;

16. taip pat primena vidutinio dydžio uostų, priklausančių TEN-T tinklui, ir mažų uostų salose, salynuose ir atokiausiuose regionuose atliekamą ekonomikos augimo skatinimo vaidmenį. Jie taip pat labai svarbūs užtikrinant ES teritorinę sanglaudą. Dėl šių priežasčių jiems turėtų būti suteiktos daug geresnės galimybės gauti finansavimą pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP);

17. pažymi, kad sprendžiant dabartines ES, jos valstybių narių ir regionų vystymosi problemas ir atsižvelgiant į pasaulinę reindustrializaciją nepaprastai svarbu didinti jūrų uostų ir vidaus vandenų uostų efektyvumą ir konkurencingumą, gerinti uostamiesčių veikimą ir atgaivinti uostų teritorijas;

18. be to, mano, kad didesnė parama uostamiesčių ir uostų teritorijų atnaujinimui pagal sanglaudos ir kitą sektorinę politiką veiktų kaip ekonominės, socialinės ir teritorinės plėtros katalizatorius Europos Sąjungoje;

REKOMENDACIJOS

Uostamiesčių ir uostų kompleksų tipai

19. atkreipia dėmesį, kad tiek jūrų, tiek vidaus vandenų Europos uostai ir uostamiesčiai labai skiriasi savo dydžiu, geografine padėtimi, potencialu ir krovinių tvarkymo specializacija, su tuo susijusiomis kitomis ekonominėmis funkcijomis, taip pat uosto svarba miesto ekonomikoje;

20. pažymi, kad dėl santykių, siejančių vietos, regioninės ir metropolinės reikšmės pakrančių miestus ir uostus su mažos, vidutinės ir didelės apimties krovinių tvarkymo pajėgumais, susidaro įvairaus pobūdžio probleminių situacijų, kurioms

reikalingas diferencijuotas požiūris, ir siūlo, kad Europos Komisija, siūlydama atitinkamą politiką šioms problemoms spręsti, atsižvelgtų į šią įvairovę ir atkreiptų dėmesį į jūrų ekonomikos suinteresuotųjų subjektų ir pakrančių teritorijų vietos valdžios institucijų nuomonę, laikantis subsidiarumo principo;

21. mano, kad uosto dominavimas miesto atžvilgiu ar atvirkštinis reiškinys paprastai lemia neproporcingą uosto ar miesto komplekso plėtrą, o tai žalinga abiem pusėm. Tam reikėtų užkirsti kelią pagal teritorinės darbotvarkės nuostatas, steigiant bendras jūrų sektoriaus ekonominės veiklos vykdytojų, pramonės ir paslaugų, miestų ir regionų valdžios institucijų įmones, naudojantis teisinėmis ir finansinėmis priemonėmis, kurias galima taikyti užtikrinant sektorių politikos koordinavimą;

Integruotas požiūris į uostamiesčių ir uostų teritorijų atnaujinimą

22. supranta, kad uostų teritorijos yra ypatingos teritorijos, kuriose ypač mažame plote sutelkta labai daug ekonominės veiklos ir su ja susijusių poreikių bei interesų, sudarančių sudėtingą teritorinę, ekonominę ir socialinę sistemą, kuri lemia neišvengiamus prieštaravimus ir konfliktus, o jiems spręsti reikalingas specialus kompleksinis, partnerystėje grindžiamas ir daugiapakopis požiūris;

23. pažymi, kad daugelis Europos uostų, ypač įsikūrusių XIX amžiuje, *de facto* sudaro uosto ir pramonės rajonus, kuriuose sutelktos apdirbamosios pramonės įmonės, kurioms reikalinga prieiga prie vandens arba kuriose perdirbamos uostuose iškraunamos žaliavos ir pusgaminiai, taip pat teikiama daug paslaugų, susijusių su laivyba, perkrovimu arba kitokia uosto veikla, pavyzdžiui, žvejyba ir akvakultūra, rekreacinė veikla ir energijos gamyba;

24. pabrėžia, kad būtina užtikrinti tinkamą to paties administracinio regiono uostų koordinavimą ir didesnę toje pačioje pakrantėje esančių uostų bendradarbiavimą neatsižvelgiant į tai, kokiam regionui jie priklauso;

25. pabrėžia, kad būtina gerinti uostų teritorijų ir miestų institucijų santykius, ir rekomenduoja steigti uostų ir miestų integracijos komitetus vadovaujantis kai kurių didelių Europos uostų, kuriuose jau veikia tokie iš vietos ir regionų valdžios institucijų ir uostų direkcijų atstovų sudaryti komitetai, gerąja praktika;

26. ragina TEN-T koridoriaus forumuose aptarti uostamiesčių ir uostų teritorijų sąsajas ir rekomenduoja kurti konkrečias platformas uostamiesčiams, kurie apibrėžiami kaip miestų mazgai;

27. pabrėžia, kad, atnaujinant uostų ir uostamiesčių teritorijas, taikant integruotą požiūrį reikėtų atsižvelgti į platų spektrą veiksnių: strateginį uostamiesčių valdymą, uostamiesčių sinergiją ir uostų, uostamiesčių ir pakrantės regionų santykius, viešąsias paskatas ir investicijas, uostamiesčių ir uostų teritorijų ekonominės struktūros diversifikavimą, ryšius su vežimu sausuma ir vidaus vandenų keliais, jungtis su geležinkeliais, aplinkos apsaugos problemas, uostų, miestų ir pakrantės zonos teritorijos planavimą, uosto įtraukimą į miesto socialinį gyvenimą;

28. atkreipia dėmesį į tai, kad norint subalansuoti uostamiesčių plėtrą reikalingi novatoriški ir kompleksiniai sprendimai, atitinkantys ES integruotos miestų plėtros principus, atsižvelgiant į ekonominius, socialinius ir ekologinius šių teritorijų aspektus;

Būtinybė užtikrinti uostamiesčių ir uostų sinergiją

29. pažymi, kad nepaisant pastebimos tendencijos šiuolaikinius didelius konteinerių terminalus iškelti iš miestuose, o neretai ir miestų centruose esančių uostų teritorijų, keičiasi uosto ir miesto santykių sinergijos reiškinys, bet sinergija nesilpnėja, ypač susisiekimo su žemyno giluma, telekomunikacijų, elektros energijos infrastruktūros, prieigos prie miesto paslaugų, kvalifikuotos darbo jėgos, saugumo užtikrinimo, taip pat labai specializuotų uosto paslaugų ir verslo aplinkos srityse;

30. pabrėžia, kad reikia nustatyti ir gerinti uosto ir miesto santykių sinergiją. Prireikus gali būti naudinga taikyti neprivalomas politikos priemones, pavyzdžiui, sudaryti sąlygas keistis informacija, pranešimais, elgesio kodeksais, gairėmis;

Paskatos ir viešosios investicijos į uostų teritorijas

31. pažymi, kad uostų teritorijos, kuriose sumažėjo arba išnyko perkrovimo ar pakrantės pramonės veikla, yra didelė našta uostamiesčiams, bet, antra vertus, jos atveria didelių plėtros galimybių, o pavojų ir galimybių santykis iš esmės priklauso nuo uosto ir miesto sistemos tipo;

32. atkreipia dėmesį į tai, kad apleistoms uostų ir pakrantės pramonės teritorijoms reikia beveik visada brangaus, ilgo ir sudėtingo techninio ir aplinkos atkūrimo, o aplink esančioms teritorijoms reikalingas socialinis atsinaujinimas, kuris yra būtina sąlyga investicijoms gauti. Atnaujinimą ir rekonstrukcijas skatinančios investicijos gali turėti esminės reikšmės;

33. ragina, įgyvendinant miestų darbotvarkę ir Amsterdamo paktą, sukurti teises priemones, kurios sudarytų sąlygas teisei ir finansinei paramai gauti šių teritorijų atnaujinimui techniniu ir aplinkosauginiu požiūriu;

34. nurodo, kad ekonomikos, kultūros ir istorijos požiūriu uostai taip pat yra gyvybiškai svarbūs kaimo, salų ir periferinėms vietovėms. Turizmo, kruizų ir buriavimo veiklos plėtojimas, padedantis maksimaliai išnaudoti gamtos ir kultūros paveldą, turi esminės svarbos augimui. Kaimo, salų ar atokių vietovių bendruomenėms miesto centrų atgaivinimo ir investicijų svarba gali būti dar didesnė;

35. siūlo apleistose uostų ir pakrantės pramonės teritorijose leisti sudaryti institucinius susitarimus, panašius į susitarimus dėl specialiųjų ekonominių zonų, laikantis subsidiarumo ir finansavimo skaidrumo principų ir apibrėžiant aiškius kriterijus dėl valstybės pagalbos;

36. taip pat atkreipia dėmesį į galimybę naudotis esama patirtimi ir ES ar valstybių narių sprendimais viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės srityje, visų pirma miesto pakrančių teritorijose;

Privačios investicijos į uostų teritorijas

37. primena, kad uostai yra ES viešosios transporto infrastruktūros dalis ir juos paprastai valdo nacionalinės, regionų ar vietos valdžios institucijos. Šią padėtį reikėtų išlaikyti, kad būtų galima skatinti ir subalansuoti ekonomikos vystymąsi ES mastu;

38. supranta, kad uostų teritorijų atgaivinimui ir su juo susijusiam uostamiesčių ekonomikos atkūrimui reikia investicijų, kurios viršija viešųjų biudžetų galimybes, todėl labai svarbus privačių investicijų, taigi ir finansų įstaigų, indėlis; todėl primygtinai ragina visų lygmenų valdžios institucijas visoje Europoje užtikrinti tokį politikos priemonių derinį, kuris būtų patrauklus šioms investicijoms. Tokiu būdu viešieji biudžetai, ypač patiriantys itin didelį spaudimą, gali būti geriau orientuojami į tuos atvejus, kuriuose vien rinkos jėgos negali pateikti tinkamų sprendimų;

39. pabrėžia, kad siekiant viešųjų ir privačių interesų pusiausvyros, atsižvelgiant į nevienodą uostų ir uostamiesčių reikšmę ES ir skirtingą jų išsivystymo lygį, kiekvienu atveju reikalingas individualus požiūris ir kompromisai siekiant ilgalaikės bendros naudos;

40. ragina Europos Komisiją parengti priemones, kurios leistų privačiajam sektoriui investuoti uostų teritorijose užtikrinant ekonominę laisvę, vienodą požiūrį į ūkio subjektus, finansinį skaidrumą ir aiškius pagalbos kriterijus, kartu atsižvelgiant į ilgalaikius vietos ir regionų valdžios institucijų interesus;

Uostamiesčių ir uostų teritorijų funkcinė diversifikacija

41. primena, kad dėl globalizacijos ir technologinių pokyčių jūrų ir sausumos transporto srityje daugelio Europos uostų ir uostamiesčių pozicijos nacionalinėse ir regioninėse gyvenviečių, transporto ir ekonomikos sistemose keičiasi;

42. pabrėžia, kad šie pokyčiai lemia ne tik jų ekonominės bazės silpnėjimą, bet ir funkcinį miestų ir jų vietos bendruomenių įvairinimą bei poreikį atgaivinti apleistas uostų teritorijas ir pakrantės pramonės zonas; pabrėžia, kad

naujoms uostų ir uostamiesčių ekonominėms funkcijoms atlikti ne visada būtina būti arti vandens, tačiau investuotojai renkasi uostus dėl gero susisiekiimo su miestu, esamos infrastruktūros, taip pat patrauklaus kraštovaizdžio ir kultūros;

43. specialiai pabrėžia, kad daugelis Europos uostų – jūrų ir vidaus vandenų – turi reikšmingų kultūros vertybių, dėl kurių specifikos reikia specialių veiksmų pagal Europos kultūros paveldo išsaugojimo programas ir projektus;

44. mano, kad paramos apleistų uostų ir pakrantės pramonės teritorijų atgaivinimui programomis ir priemonėmis turėtų būti remiami vieši ir privatūs projektai, kuriais siekiama kuo geriau panaudoti šias teritorijas, net jei tie projektai nesusiję su jūrų ekonomika ir vandens transportu;

Uostą ir uostamiestį su žemyno giluma jungiančio transporto reikšmė

45. atkreipia dėmesį į tai, kad Europos jūrų uostų plėtrą labai riboja nepakankamos transporto jungtys su žemyno giluma, o tai mažina transporto ir logistikos grandinių veiksmingumą. Todėl ragina geriau sujungti uostus ir uostų teritorijas su visomis kitomis transporto rūšimis, ypač geležinkeliais, ir vykdyti pridėtinę vertę kuriančią veiklą siekiant prisidėti prie darnaus jų teritorijų vystymo;

46. pabrėžia kad, atsižvelgiant į integruotos logistikos perspektyvą, siekiant sukurti veiksmingą transporto tinklą būtina sausumos zonose įrengti logistikos platformas, kurios būtų skirtos sandėliuoti, paskirstyti ir saugoti prekes ir kurios atitiktų įvairiarūšio vežimo reikalavimus;

47. pažymi, kad Europos Komisija, daugiausia sukurdamą teisinę sistemą ir naujas finansines priemones, turi paremti projektus, kuriais siekiama pagerinti transporto jungtis tarp esamų ir planuojamų uostų ir žemyno gilumos, taip pat jungtis su atokiomis, salų ir atokiausiomis vietovėmis, modernizuojant esamas jungtis įgyvendinant TEN-T ir TEN-R, taip pat transeuropinius energetikos (TEN-E) ir telekomunikacijų (TEN-TELE) tinklus bei atsižvelgiant į uostamiesčių poreikius bei interesus miesto ir regioninio transporto srityje;

48. nurodo, kad pakrančių regionai, ypač turintys uostus, dėl savo gamtos išteklių turi didelį potencialą tapti kompetencijos centrais atsinaujinančiosios energijos, darnaus turizmo ir kūrybos pramonės sektoriuose. Tačiau pakrančių vietovės dažnai būna atokios ar atokiausiuose regionuose, todėl reikia plėsti infrastruktūrą, kad jos būtų susietos su pagrindine ES bendrąja rinka ir likusia savo regiono dalimi;

Uostamiesčių ir uostų veiklos ir plėtros ekologiniai aspektai

49. mano, kad uostų veikla ir plėtra kelia daug ir didelių aplinkosaugos problemų, susijusių ne tik su pačiais uostamiesčiais, bet ir su ištaisais pakrančių ir upių regionais: tai pusiausvyros sutrikdymas dėl pakrančių apstatymo, vandens tarša, vandens ekosistemų blogėjimas, o vietos mastu – atliekų, taip pat ir kenksmingų, susidarymas, bakteriologinė grėsmė, triukšmas ir kenksmingų teršalų išmetimas į atmosferą;

50. primena, kad apleistos uostų ir pakrantės pramonės teritorijos paprastai būna labai užterštos ir joms reikalingas aplinkos atkūrimas, kuris turėtų būti konkrečiai remiamas pagal įvairaus masto aplinkosaugos programas ir projektus, įskaitant tuos, kurie susiję su aplinkos apsauga ir jūrų ar upių pakrančių apsauga. Tai visų pirma pasakytina apie naftos, naftos produktų ir gamtinių dujų perkrovimo terminalus ir jų perdirbimo įrenginius, keliančius didelį pavojų aplinkai;

51. pabrėžia, kad naujų krovinių tvarkymo terminalų statyba, kuri paprastai vykdoma toli nuo esamų uostų teritorijų, dažnai daro didelę žalą aplinkai, todėl reikia itin kruopštaus planavimo, kuriame dalyvautų vietos ir regionų valdžios institucijos, suinteresuotieji subjektai ir aplinkos apsaugos organizacijos siekiant kuo labiau sumažinti šią žalą ir užtikrinti galimas žalos aplinkai atlyginimo priemones;

52. nurodo, kad rizikos vertinimo ir saugos valdymo sistemos, pagal kurias remiami darbuotojai, yra ypatingai svarbios, kad uostai ir prieplaukos galėtų tęsti veiklą. ES uostai ir aplinkinės teritorijos šiuo požiūriu negali sau leisti gadintis reputaciją;

53. primena naujus Direktyvoje 2014/94/ES nustatytus reikalavimus dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros įrengimo uostuose, pagal kuriuos iki 2025 m. krantinėje būtina įrengti suskystintųjų gamtinių dujų (SkGD) ir elektros papildymo punktus. Tokios naujos nuostatos yra visiškai pagrįstos aplinkos ir uostamiesčių gyventojų sveikatos požiūriu, tačiau šiam tikslui pasiekti būtina ES parama, kuri jau dabar turėtų būti numatyta transporto dokumentų rinkinyje, ypač programavimo po 2020 m. laikotarpį;

54. pažymi, kad aplinkos apsaugos klausimai turėtų būti nuolat įtraukiami į visas ES programas ir projektus, kuriais siekiama atgaivinti uostamiesčių ir uostų teritorijas, nepamirštant programų ir projektų, skirtų apsaugoti aplinką, ypač jūrų ir vandens;

Uostų įtraukimas į uostamiesčių gyvenimą

55. primena, kad dėl techninių ir ekonominių ano meto sąlygų, istoriškai susiformavusios uostų teritorijos paprastai tiesiogiai ribojasi su miestų zonomis, o kartais yra net patraukliausia jų dalis;

56. supranta, kad, daug funkcijų perkėlus į miestų pakraščius, daugeliui Europos miestų centrų reikalingas techninis, ekonominis ir socialinis atgaivinimas siekiant padidinti jų patrauklumą gyventojams, įmonėms, maitinimo, kultūros, viešosioms bei socialinėms įstaigoms;

57. kompleksinį požiūrį į apleistas miestų centrų, uostų ir pakrantės pramonės teritorijas, kurioms reikalingas atgaivinimas ir parama pagal miestų darbotvarkės ir Amsterdamo pakto nuostatas, vertina kaip galimybę;

58. pabrėžia, kad, norint užtikrinti sėkmingą šių projektų įgyvendinimą, labai svarbu įtraukti vietos bendruomenes ir bent dalį atnaujintos teritorijos paversti viešąja erdve, kuria galėtų naudotis ir gyventojai, ir turistai;

59. atkreipia dėmesį į tai, kad imantis uostų teritorijų atgaivinimo būtina plačiau išnagrinėti Europos, nacionalinių ir regioninių programų bei projektų, kuriais siekiama formuoti viešąsias erdves ir paremti vietos bendruomenes, teikiamas galimybes;

Strateginis ir teritorijų planavimas: jūra, pakrantė, uostamiesčiai ir uostų teritorijos

60. pripažįsta, kad efektyviam uostamiesčių ir uostų teritorijų atgaivinimo valdymui užtikrinti reikalingas glaudus visų suinteresuotųjų subjektų (viešųjų, privačių ir visuomenės) dalyvavimas ir novatoriški vietos ir regionų lygmens sprendimai pakrančių zonų strateginio ir teritorijų planavimo srityje jūrų teritorijų, vidaus vandenių, uostamiesčių ir pakrančių teritorijų klausimais;

61. pripažįsta, kad strateginio ir teritorijų planavimo ir uostų teritorijų valdymo taisyklių ir procedūrų nenuoseklumas kelia rimtą pavojų šių teritorijų atgaivinimui, kuriam reikalinga parama, keitimasis patirtimi ir galimi neprivalomi teisės aktai ES lygmeniu;

ES miestų darbotvarkė arba Amsterdamo paktas įvairaus dydžio uostamiesčių ir uostų teritorijų problemoms spręsti

62. ragina ES miestų darbotvarkėje atsižvelgti į geografinius ir funkcinius miestų skirtumus, visų pirma į specifines uostamiesčių plėtros problemas, kurias reikėtų spręsti atliekant tolesnius su jų įgyvendinimu susijusius darbus;

63. palankiai vertina tai, kad abiejuose dokumentuose yra patvirtintas partnerystės principas ir pabrėžtas esminis miestų valdžios institucijų, pilietinės visuomenės veikėjų, švietimo įstaigų, inovacijų kūrėjų ir įmonių vaidmuo;

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

64. patvirtina, kad, nors už uostų ir uostamiesčių problemų sprendimą visų pirma atsako regionų ir nacionalinės valdžios institucijos, naudos gali duoti veiksmingas bendradarbiavimas ir parama ES lygmeniu. Svarbu toliau plėtoti įvairius transeuropinius tinklus – TEN-T, TEN-E ir TEN-TELE – didžiausią dėmesį skiriant transporto jungčių modernizavimui, pirmenybę teikiant TEN-R ir neatmetant galimybės kurti naujas jungtis;

65. rekomenduoja, įgyvendinant ES politiką transporto, jūrų ekonomikos, jūrų aplinkos ir vandens apsaugos srityse, atsižvelgti į uostų ir uostamiesčių plėtojimo uždavinius;
66. taip pat rekomenduoja toliau dirbant miestų darbotvarkės ir Amsterdamo pakto įgyvendinimo klausimais atsižvelgti į uostamiesčių veiklos ir plėtros specifiką;
67. rekomenduoja išplėsti ir pagerinti atokių regionų uostų ir uostamiesčių jungtis su geležinkelių transportu.

Briuselis, 2017 m. vasario 8 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė „Partnerystės su trečiosiomis šalimis migracijos srityje modelis“

(2017/C 207/07)

Pranešėjas: Peter Bossman (SL/PES), Pirano savivaldybės meras**Pamatinis dokumentas:** Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai ir Europos investicijų bankui dėl naujo partnerystės su trečiosiomis šalimis modelio sukūrimo pagal Europos migracijos darbotvarkę

COM(2016) 385 final

POLITINĖS REKOMENDACIJOS**Bendrosios aplinkybės**

Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (UNHCR) duomenimis, pasaulyje yra daugiau nei 60 mln. pabėgėlių ir perkeltųjų asmenų; pusė jų atvyko iš dviejų pasaulio regionų – Artimųjų Rytų ir Afrikos.

Tarptautinės migracijos organizacijos vertinimu, 2015 m. daugiau nei 1,2 mln. migrantų į Europą atvyko jūra ir beveik 35 000 – sausuma. Per visus 2014 m. jūra ir sausuma atvyko 280 000 asmenų. Šie skaičiai neapima asmenų, kurie į Europą atvyko nepastebėti.

Po ES susitarimo su Turkija pasirašymo iš Turkijos valtimis plaukiančių migrantų skaičius gerokai sumažėjo, tačiau iš Afrikos šiaurinės pakrantės vykstančių asmenų srautas ir vėl padidėjo. Nigeris (Vakarų Afrika) yra pagrindinė migrantų iš Vakarų ir Centrinės Afrikos vykstančių migrantų kryžkelė: 2016 m. gegužės mėn. apskaičiuota, kad keliaudami į šiaurę Nigerį per savaitę tranzitu kerta daugiau kaip 16 000 asmenų. Remiantis kai kuriais vertinimais, Libijoje tūkstančiai migrantų ieško būdų, kaip patekti į ES.

Regionų komitetas (RK) nedvejodamas ragina laikytis holistinio požiūrio į migraciją – tai padėtų labiau decentralizuotai ir veiksmingiau valdyti migrantų judėjimą. RK visiškai sutinka su tuo, kad Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. pripažįstama, jog tarptautinė migracija yra daugiaspektė ir daro didelį poveikį kilmės, tranzito ir kelionės tikslo šalių vystymuisi, į kurią reikia reaguoti nuosekliais ir visapusiškais veiksmais.

Be to, RK yra pasiryžęs įgyvendinti išsipareigojimus pagal keturis migracijos valdymo ramsčius, nustatytus 2015 m. migracijos darbotvarkėje: sumažinti neteisėtą migracijos paskatas; pagerinti sienų valdymą ir ES išorės sienų saugumą, įskaitant pastangas užkirsti kelią migrantų tykantiems pavojams jūroje, įgyvendinti tvirtą bendrą prieglobsčio politiką ir parengti naują teisėtą migracijos politiką.

RK yra atkreipęs dėmesį į tai, kad ES turėtų pašalinti pagrindines neteisėtą migracijos priežastis, įskaitant ekonomines ir socialines, jų atsiradimo vietoje.

RK remia regioninį ir vietinį bendradarbiavimą saugiai, tvarkingai ir teisėtai migracijai užtikrinti, visapusiškai laikantis žmogaus teisių ir humaniškai elgiantis su migrantais, neatsižvelgiant į jų migracijos statusą, su pabėgėliais ir perkeltaisiais asmenimis, kaip pabrėžta Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m.

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina komunikatą dėl naujo partnerystės modelio sukūrimo, kadangi jame pabrėžiama tai, kad migracijos problema yra sudėtinga ir kad ji turi būti sprendžiama įvairiais lygmenimis; pabrėžia, jog prieglobstis yra pagrindinė

žmogaus teisė, saugoma tarptautinės teisės ir tarptautiniais įsipareigojimais, kurie yra privalomi visoms valstybėms narėms. Todėl ragina ES ir valstybes nares pabėgėliams sukurti saugius, teisėtus maršrutus, pavyzdžiui, humanitarinius koridorius, humanitariniais pagrindais išduodamas vizas ir išplėsti teises į šeimos susijungimą. Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę prieglobsčio prašymus pateikti savo ambasadose ir konsulatuose;

2. pripažįsta, kad komunikate laikomasi novatoriško požiūrio, pirmiausia pagrįsto bendradarbiavimu su trečiosiomis šalimis, atsižvelgiant tiek į ES, tiek į šalių partnerių interesus, kad būtų galima užtikrinti geresnį migracijos valdymą;

3. remia ir pripažįsta būtinybę ES kalbėti vienu balsu ir į procesą įtraukti visus susijusius suinteresuotuosius subjektus ir institucijas. Vietos ir regionų valdžios institucijos gali ir turėtų atlikti tam tikrą vaidmenį prisijungdamos prie bendrų ES ir nacionalinio lygmens pastangų, taip pat prie trečiųjų šalių veiksmų, kad būtų įgyvendinti visapusiški partnerystės susitarimai migracijos srityje; visų pirma tie regionai ir savivaldybės, kuriose gyvena daug išėivių iš šalių, kurioms taikomas partnerystės modelis;

4. pritaria, kad reikia padaryti gerokai daugiau, nes ES vis dar susiduria su humanitarine krize. Trečiosios šalys ir ES partneriai yra priglaukę milijonus namus palikti priverstų pabėgėlių, kurių daugelis yra nelydimi nepilnamečiai, ir ekonominių migrantų, kurie svajoja atvykti į Europą. Šiuo požiūriu tarptautinis ES ir trečiųjų šalių bendradarbiavimas turi apimti naują aspektą ir įdiegti papildomas priemones, pritaikytas dabartiniams ir būsimiems migracijos iššūkiams atremti;

5. ragina EK paskatinti visus subjektus – valstybes nares, ES institucijas ir pagrindines trečiąsias šalis – dirbti išvien kaip partneres, kad migracijos srautuose būtų daugiau tvarkos ir būtų užkirstas kelias prieglobsčio prašytojų ir dokumentų neturinčių ekonominių migrantų pavojingoms kelionėms jūra, kurias organizuoja neteisėta žmonių gabenimo ir prekybos žmonėmis veikla vykdančios asmenys. Be to, RK supranta, kad reikia skubiai šalinti pagrindines neteisėtos migracijos ir priverstinio gyventojų persikėlimo priežastis kilmės šalyse. Be bendradarbiavimo tarptautiniu, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmeniu bendra Europos migracijos politika, atitinkanti Europos migracijos darbotvarkę, netaps realybe;

6. pripažįsta, kad migracijos politika ir vystymosi politika yra glaudžiai susijusios. Diskusijose dėl 2015 m. rugsėjo mėn. Niujorke patvirtintos JT laikotarpio po 2015 m. vystymosi darbotvarkės šiai sąsajai skiriama daugiausia dėmesio. Kad būtų galima sėkmingai įgyvendinti šią darbotvarkę, veiksmingas ir humaniškas migracijos valdymas turi būti laikomas svarbiausia užduotimi. RK puikiai supranta saugios, tvarkingos ir teisėtos migracijos naudą ir galimybes migrantams, kilmės, tranzito ir kelionės tikslo šalims. Taip pat pabrėžia būtinybę įtraukti išėivius į jų kilmės šalies vystymą. Jis taip pat supranta neigiamą neteisėtos migracijos poveikį migrantams ir kilmės šalių įsipareigojimą priimti savo piliečius pagal grąžinimo ir readmisijos procedūras, nustatytas ES Grąžinimo direktyva ir tarptautinėmis priemonėmis;

7. pakartoja, kad remia 2015 m. pateiktą Europos migracijos darbotvarkę, kurioje nurodyti įvairūs veiksmai, kurių būtina tuo pačiu metu imtis siekiant išspręsti su esamais migracijos valdymo uždaviniais susijusius išorės ir vidaus aspektus. Atsižvelgiant į pagrindines neteisėtos migracijos priežastis, daugiausia dėmesio išorės veiksmų darbotvarkėje skiriama partnerystei su trečiosiomis šalimis nustatant patikimus ir pasiekiamus tikslus sumažinti asmenų, kurie priversti bėgti, skaičių;

8. sutinka, kad be priemonių, kurių ES jau ėmėsi (pvz., Valetos aukščiausiojo lygio susitikimas, ES ir Turkijos pareiškimas, aukšto lygio dialogai migracijos klausimais, Europos kaimynystės politikos peržiūra, Vakarų Balkanų šalių vadovų susitikimas), reikia toliau stiprinti ES strateginį ilgalaikį požiūrį į trečiąsias šalis ir didinti vidaus veiksmų derėjimą ir koordinavimą su ES valstybėmis narėmis. Kad būtų galima užtikrinti kuo didesnę Sąjungos vidaus ir išorės politikos sinergiją ir sverto poveikį, reikia labiau koordinuoto, sistemingesnio ir struktūrinio požiūrio. Be to, reikėtų užtikrinti tiesioginę vietos ir regionų valdžios institucijų prieigą prie Europos kaimynystės politikos lėšų ir kitų Viduržemio jūros regionui skirtų fondų;

9. sutinka, kad ES, be neteisėtos migracijos ir galimybių neteisėtai būdais patekti į ES mažinimo, turi stiprinti nuoseklią, patikimą ir efektyvią readmisijos ir grąžinimo politiką su kilmės šalimis ir dalyvaujant imigrantų bendruomenėms ES šalyse, laikantis žmogaus teisių ir negrąžinimo principo, taip pat atsižvelgiant į realias kilmės ir tranzito šalių galimybes užtikrinti asmenų, kuriems taikoma readmisijos arba repatriacijos procedūra, teises;

10. RK ragina, nepažeidžiant tarptautinio įsipareigojimo teikti apsaugą prieglobsčio prašytojams ir visiems asmenims, turintiems teisę į kitas tarptautinės apsaugos formas, nepriklausomai nuo jų patekimo į ES teisėtumo, trečiojoje šalyje įsteigti migrantų antplūdžio valdymo centrus tarptautinės apsaugos prašantiems asmenims. Šie migrantų antplūdžio valdymo centrai turėtų būti įkurti trečiojoje šalyje, juos turėtų valdyti ES ir tarptautinės organizacijos (Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuras, UNHCR) ir jiems turėtų būti pavesta nagrinėti prieglobsčio prašymų teisėtumą. Teisę į prieglobstį ar tarptautinę apsaugą turintiems asmenims turi būti užtikrintos įprastinės transporto priemonės vykti į jų pasirinktą Europos šalį, kad jie neplauktų jūra neteisėtai žmones gabenančių asmenų netinkamomis valtimis;

11. sutinka, kad ES reikia sukurti būdus atvykti į ES teisėtai – ieškant tarptautinės apsaugos arba galimybių dirbti, mokytis, vykdyti mokslinius tyrimus ar investuoti;

12. primygtinai ragina ES ir EK atkakliai reikalauti, kad įvairios įstaigos ir agentūros (*Frontex*, NATO, EUNAVFORMED, Europolo Europos kovos su neteisėtu migrantų gabenimu centras), kovodamos su neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis, geriau bendradarbiautų ir kad šios agentūros ir valstybių narių agentūros geriau keistųsi žvalgybos duomenimis;

13. ragina ES teikti papildomą paramą tokioms organizacijoms kaip Tarptautinė migracijos organizacija, kurios padeda migrantams, pasiekusiems tranzito šalį, sugrįžti ir suprasti, kad jie buvo apgauti arba tiesiog nebenori toliau keliauti į ES;

Partnerystės modelis – naujas visapusiškas bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis migracijos srityje

14. pritaria galutiniam partnerystės modelio tikslui – kad tai būtų darni ir prie šalių pritaikyta veikla, kai Sąjunga ir jos valstybės narės veikia koordinuotai, siedamos priemonės, mechanizmus ir svetus, kad pasiektų visapusiškus partnerystės susitarimus su trečiosiomis šalimis, kad būtų geriau valdoma migracija ir visapusiškai laikomasi visų partnerių humanitarinių ir žmogaus teisių įsipareigojimų;

15. visiškai remia artimiausią tikslą gelbėti gyvybes Viduržemio jūroje ir ragina užsibrėžti ilgalaikį tikslą kartu šalimis partnerėmis užkirsti kelią organizuotų nusikalstamų grupių kontroliuojamoms pavojingoms kelionėms jūra; remia tikslą nustatyti grąžinimo ir readmisijos į kilmės šalį paskatas ir sudaryti sąlygas migrantams ir pabėgėliams likti kuo arčiau savo namų. Pirmenybė turėtų būti teikiama pažeidžiamiesiems prašytojams, ypatingą dėmesį skiriant nelydimiems nepilnamečiams, į kurių interesus visada turėtų būti atsižvelgiama pirmiausiai vadovaujantis Teisingumo Teismo sprendimais. Todėl prašo Europos Komisijos toliau spręsti nelydimų nepilnamečių migracijos procese, kurio valdymas paprastai priklauso regionų kompetencijai, klausimą. Nekantriai laukia Komisijos naujos išsamios strategijos, kuri bus įgyvendinama kaip veiksmų plano dėl nelydimų nepilnamečių (2011–2014 m.) tolesnė veikla, siekiant atsižvelgti į dingusių ar nelydimų vaikų padėtį;

16. pakartoja ES įsipareigojimą spręsti ilgalaikes ekonomines, socialines ir demografines problemas ir darbo jėgos trūkumo ES klausimą įgyvendinant naują tikslingą teisėtą migracijos politiką, laikantis ES migracijos darbotvarkės ir kitų pagrindinių migracijos politikos priemonių. Tai galima padaryti taip pat paremiant teisėtus ilgalaikių gyventojų siekius dalyvauti visuomeniniame ir politiniame gyvenime bei prisidėti prie jo. Migrantai iš trečiųjų šalių galėtų užtikrinti tvarų ES ekonomikos augimą, be to, Europai reikia kvalifikuotų žmonių, kurie užtikrintų jos konkurencingumą pasaulio mastu. Tačiau šalys partnerės taip pat bijo protų nutekėjimo. Apykaitinė migracija galėtų padėti išvengti protų nutekėjimo šalyse partnerėse;

17. primena Tarybai, kad RK gali palengvinti dialogą ir bendradarbiavimą su migrantų kilmės ir tranzito šalių vietos ir regionų valdžios institucijomis, pavyzdžiui, per esamus organus ir platformas (*ARLEM*, *CORLEAP*, jungtinius konsultacinius komitetus ir darbo grupes). Šis bendradarbiavimas – viena iš būtinų sąlygų, norint įgyvendinti iki išvykimo taikomas priemonės, skirtas migrantams prieš teisėtą vykimą į ES arba pabėgėliams prieš perkelti iš juos priėmusių šalių partnerių (pvz., Turkijos, Libano ir Jordanijos), į kitas šalis;

18. siūlo padėti keisti informacija tarp ES vietos ir regionų valdžios institucijų ir ekonominių migrantų kilmės šalių, kuri reikšmingai sumažintų neteisėtą migracijos paskatas; informacijos mainai turėtų apimti: informuotumo didinimą apie

readmisijos susitarimus, žmonių, norinčių patekti į ES, informavimą apie realias darbo galimybes ES ir apie pavojus, susijusius su keliavimu neteisėtais migracijos maršrutais, supažindinimą su tarptautinės apsaugos taisyklėmis, kurios dažnai iškraipomos norint privilegoti migrantus pasinaudoti prekyautojų žmonėmis paslaugomis, įsidarbinimo galimybėmis, galimomis socialinėmis išmokomis ir kt.;

19. sutinka, kad, įgyvendinant ES vystymosi politiką, reikėtų nustatyti teigiamų paskatų, atlyginant toms šalims, kurios vykdo savo tarptautinius įsipareigojimus priimdamos grąžinamus savo piliečius, ir toms, kurios bendradarbiauja įsitraukdamos į neteisėtą migracijos srautų iš trečiųjų šalių valdymą, taip pat toms, kurios imasi priemonių tinkamai priglauti nuo konfliktų ir persekiojimo bėgančius asmenis;

20. sutinka, kad siekiant užtikrinti sėkmingą naujojo požiūrio įgyvendinimą, būtina numatyti teigiamų ir neigiamų paskatų derinį šalių partnerių atžvilgiu. Kartu, būtina derama migracijos valdymo paskatų ir pasaulinės ES paramos vystymuisi pusiausvyra. Parama neturėtų apsiriboti įsipareigojimų pagal readmisijos susitarimus įgyvendinimu, kadangi tai galėtų sutrukdyti pasiekti Darnaus vystymosi tikslus ir įgyvendinti įsipareigojimą pagal ES Lisabonos sutartį įveikti ypač didelį skurdą ir nelygybę. Šalių partnerių gebėjimas ir noras bendradarbiauti su ES valdant migraciją turėtų būti aiškiai atskirti, kadangi tai yra iš esmės skirtingi dalykai. Šiuo požiūriu RK mano, kad oficiali parama vystymuisi dažniausiai turėtų būti skiriama saugumo ir sienų valdymo projektams tik tuomet, jei jie yra akivaizdžiai naudingi paramos gavėjams. Šalims partnerėms, neturinčioms galimybių įgyvendinti migracijos valdymo priemonių, turėtų būti teikiama finansinė ir kita pagalba, skirta praktiniam ES susitarimų dėl migracijos taikymui;

21. todėl primygtinai ragina ES pabandyti parengti tokius partnerystės susitarimus su trečiosiomis šalimis, kurie atspindėtų realius trečiųjų šalių poreikius, rūpimus klausimus ir pajėgumus, atsižvelgiant į tai, kad skirtingi partneriai susiduria su skirtingais iššūkiais ir jų padėtis yra skirtinga;

22. ragina ES valstybes nares, tradiciškai palaikančias glaudžius (istorinius, kultūrinius, ekonominius ir pan.) ryšius su tam tikromis šalimis, naudotis šiais ryšiais siekiant skatinti bendradarbiavimą su šiomis šalimis ir tarpusavyje, kad būtų galima palengvinti readmisiją ir grąžintų asmenų reintegraciją;

23. ragina Europos Komisiją kuo skubiau nustatyti galutinius naujos partnerystės prioritetus su Jordanija ir Libanu pagal 2015 m. persvarstytą Europos kaimynystės politiką. Libanas ir Jordanija, taip pat Turkija, yra priėmusios didžiąją dalį visų 5 mln. pabėgėlių iš Sirijos. Šiuo metu vienas iš devynių, t. y. beveik 700 000 iš 6,7 mln. Jordanijos gyventojų, yra pabėgėlis iš Sirijos dėl pilietinio karo. Libane šių gyventojų skaičius siekia 1,1 mln. iš 4,6 mln., o Turkijoje – daugiau nei 2,5 mln. iš 79,5 mln. gyventojų;

24. nuogaštuoja dėl pabėgėlių, visų pirma dėl keleto svarbių su žmogaus teisėmis susijusių klausimų, kurie yra susiję su prieglobsčio prašytojų sulaukymu Graikijos Egėjo jūros salose įkurtuose migrantų antplūdžio valdymo centruose, tačiau taip pat dėl to, kad prieglobsčio prašytojai grąžinami į Turkiją kaip pirmąją prieglobsčio šalį arba saugią trečiąją šalį, ir dėl būgštavimų, jog galbūt pati Turkija grąžina pabėgėlius į Siriją. RK taip pat nerimauja, kad Graikijos prieglobsčio sistemų pajėgumas migrantų antplūdžio valdymo centruose valdyti prieglobsčio procesą kuriamas lėtai ir kad delsiama teikti Graikijai paramą, taip pat dėl to, kad lig šiol iš Turkijos perkelta labai mažai pabėgėlių ir delsiama išmokėti ES finansinę paramą Turkijai, šiai stengiantis remti pabėgėlius iš Sirijos;

25. apgailėstuoja, kad komunikate be jokių garantijų nurodyta 16 prioritetinių šalių, su kuriomis bus pasirašyti nauji susitarimai, kadangi ne visos gali būti laikomos saugiomis trečiosiomis šalimis ir (arba) šalimis, užtikrinančiomis tinkamą žmogaus teisių laikymąsi. Net jei šiuose susitarimuose „saugios trečiosios šalies“ taisyklė netaikoma, Turkijos pavyzdys šiuo klausimu verčia nerimauti. Reikia ES lygmeniu sukurti priėmimo šiose šalyse kontrolės mechanizmus;

26. tikisi, kad bus priimtas strateginis komunikatas dėl Tuniso. Tolesnis taikus ir demokratiškas porevoliucinis permainų pereinant prie ekonominio ir saugumo stabilumo procesas būtų labai geras ženklas šiam regionui, todėl ES turėtų jį remti;

27. primena, kad padėčiai Libijoje reikia skirti itin daug dėmesio ir dėl jos reikia imtis strateginės veiklos, taip pat palankiai vertina komunikate numatytus su tuo susijusius veiksmus. RK pabrėžia bendradarbiavimo su Libijos vietos ir regionų valdžios institucijomis (VRVI) svarbą ir prašo EK visapusiškai remti RK ir ARLEM pastangas skatinti įgyvendinti ES vietos ir regionų valdžios institucijų ir jų Libijos partnerių bendradarbiavimo iniciatyvas, pradėtas pastarajame Nikosijoje vykusiame ARLEM plenariniame posėdyje (Nikosijos iniciatyva);

28. palankiai vertina tai, kad yra pabrėžiamas bendradarbiavimas su tranzito šalimis, kurioms paprastai tenka esminė finansinė našta, ypač vietos ir regionų lygmenims, priimant prieglobsčio prašytojus ir neteisėtus migrantus. JT Niujorko deklaracijoje dėl pabėgėlių ir migrantų, priimtoje 2016 m. rugsėjo mėn., pripažįstama, kad dideli pabėgėlių ir migrantų srautai užkrauna neproporcingai didelę naštą kaimyninėms ir tranzito šalims ir viršija jų pajėgumus. Todėl tranzito šalių vietos ir regionų valdžios institucijoms turėtų būti teikiama parama pagal ES gebėjimų stiprinimo, finansinės paramos ir dalijimosi informacija programas. Ragina ES įtraukti tokias priemones, kurios remia tiesioginį ES ir šalių partnerių vietos ir regionų valdžios institucijų tarpusavio bendradarbiavimą, siekiant padidinti planavimo ir valdymo pajėgumus vietos ir regionų lygiu;

29. sutinka, kad esminė bet kurio susitarimo dalis bus bendros pastangos praktiškai įgyvendinti nesėkmingų prieglobsčio prašytojų ir neteisėtų migrantų grąžinimą ir readmisiją. RK pripažįsta, kad įgyvendinant migracijos politiką kilmės šalių vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka pagrindinis vaidmuo ir daug svarbių užduočių, pavyzdžiui, užtikrinti galimybę įsidarbinti, suteikti būstą, teikti švietimo ir sveikatos priežiūros paslaugas – visa tai daro tiesioginį poveikį jų pajėgumui reintegruoti grąžinamus asmenis ir taip užtikrinti socialinę sanglaudą ir darnias visuomenes. Kasdien kylantys su migrantų priėmimu, integracija ir reintegracija susiję klausimai ypač svarbūs vietos ir regionų lygmenimis. Todėl susitarimais turėtų būti siekiama didinti grąžinimo proceso veiksmingumą bei tvarumą ir skirti pakankamą finansavimą savanoriškai grįžusiems asmenims, taip pat padėti kilmės šalims reintegruoti sugrąžintus asmenis;

30. mano, kad daugiapakopis valdymas – tinkamiausias būdas sukurti įvairių reikiamų priemonių ir iniciatyvų, kuriomis būtų galima pasiekti migrantų priėmimo, integracijos ir reintegracijos optimalių rezultatų, derinį;

31. primena, kad vietos ir regionų institucijos ES ir trečiojoje šalyse turi dalytis geriausia praktika, taikoma visiems migracijos aspektams, įskaitant (bet neapsiribojant) integraciją ir reintegracijos procesą, neteisėtą migraciją, ankstyvo perspėjimo ženklų pripažinimą ir (arba) ankstyvą krizinių situacijų prevenciją, kovą su neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis (pagal ES kovos su neteisėtu migrantų gabenimu veiksmų planą (2015–2020 m.)), JT protokolą dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru, Prekybos žmonėmis panaikinimo ES strategiją 2012–2016 m. ir Palermo protokolą). RK turi visas galimybes užmegzti ryšius su miestais ir regionais šalyse partnerėse siekiant suteikti galimybę vietos ir regionų valdžios institucijoms lengviau keistis novatoriškais idėjomis ir patirtimi ir raginti tai daryti, taip pat skatinti šias institucijas veiksmingiau dalyvauti kuriant ir įgyvendinant migracijos ir integracijos politiką, kartu taikant daugiapakopio valdymo ir subsidiarumo principus;

32. pritaria nuomonei, kad, įgyvendinant susitarimus, itin daug priklauso nuo valstybių narių praktinės patirties ir išteklių ir kad bendradarbiavimo efektyvumas didele dalimi priklauso nuo vietoje veikiančių ES ekspertų, įskaitant išmanančius vietos ir regioninius migracijos aspektus, tinklų. Todėl RK palankiai vertina tai, kad į prioritetines kilmės ir tranzito šalis komandiruojama Europos migracijos ryšių palaikymo pareigūnų, kad jie padėtų koordinuoti ES bendradarbiavimą kovojant su neteisėtu migrantų gabenimu, ir primygtinai ragina valstybes nares skubiai paskirti atitinkamus ekspertus šiai užduočiai vykdyti;

Finansinė pagalba

33. remia esamų finansinių priemonių taikymą ir esamų patikos fondų naudojimą trumpalaikiams susitarimo tikslams pasiekti, tačiau atitinkamai ragina ES valstybes nares, laikantis susitarimo, nevēluojant įnešti savo įnašus į šiuos fondus;

34. pabrėžia, jog svarbu išnaudoti esamų fondų, pavyzdžiui, Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės (3 mlrd. EUR), Europos Sąjungos skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondo (1,8 mlrd. EUR), Europos Sąjungos regioninio patikos fondo, sukurto reaguojant į krizę Sirijoje (1 mlrd. EUR), taip pat kitų finansinių priemonių, kurias taikant būtų galima 2016–2020 m. skirti iki 8 mlrd. EUR šiems susitarimams įgyvendinti, sinergiją. Taip pat reikėtų išnagrinėti galimą sinergiją su struktūriniais fondais;

35. palankiai vertina Komisijos siūlymą parengti didelio užmojo išorės investicijų planą, kuriuo būtų šalinamos pagrindinės neteisėtos migracijos priežastys ir remiamos šalių partnerių pastangos valdyti neteisėtos migracijos pasekmes Afrikoje ir ES kaimynystės priemonės šalyse, kartu padedama siekti kitų JT vystymosi tikslų, ir ragina Komisiją, palaikant glaudų dialogą su ES valstybėmis narėmis ir tarptautiniais partneriais, kuo skubiau parengti šią priemonę;

36. palankiai vertina siūlomą išorės investicijų planą, skirtą Afrikai ir ES kaimyninėms šalims, kuriuo siekiama sutelkti investicijas (gerinant verslo aplinką, įsteigiant vieną kontaktinį centrą, skirtą investicijų finansavimo prašymams nagrinėti ir pritraukiant privačiojo sektoriaus finansavimą) ir skatinti kurti darbo vietas šalyse partnerėse;

37. palankiai vertina ES techninės pagalbos didinimą ir ekonominių bei struktūrinių reformų rėmimą siekiant pagerinti verslo aplinką. RK ypač ragina į siūlomą techninę pagalbą įtraukti vietos valdžios institucijas ir įmones ir kuri padėtų joms parengti daugiau tinkamų finansuoti projektų, pagerinančių bendrą verslo aplinką, ir supažindintų su šiais projektais tarptautinę investuotojų bendruomenę;

38. yra įsitikinęs, kad siūlomas investicijų planas padarys teigiamą poveikį ES šalių partnerių, kurios yra svarbios migrantų kilmės šalys arba prieglobsčio prašytojų ir neteisėtų migrantų tranzito šalys, darniam vystymuisi trumpuoju ir ilguoju laikotarpiais. Todėl siūlomu planu bus tiesiogiai šalinamos pagrindinės neteisėtos migracijos priežastys;

39. pripažįsta, jog svarbu, kad prie investicijų plano rengimo prisidėtų visi: ES, valstybės narės, trečiosios šalys, tarptautinės finansų įstaigos, Europos dvišalės vystymosi institucijos ir privatusis sektorius. RK palankiai vertina EK iniciatyvą pateikti didelio užmojo išorės investicijų planą, kurio tikslas – sutelkti 62 mlrd. EUR JT vystymosi tikslams pasiekti ir taip pagrindinėms neteisėtos migracijos priežastims šalinti;

40. todėl ragina Komisiją įgyvendinti iniciatyvą ir pasirašyti su valstybėmis narėmis ir kitais tarptautiniais partneriais konkretų susitarimą, kuriuo jie būtų įpareigoti savo ruožtu užtikrinti ES bendram įnašui lygiavertį indėlį kaip paskatą naujoms viešosioms ir privačioms investicijoms;

41. palankiai vertina rugsėjo mėn. pateiktą planą, pagrįstą trimis ramsčiais: privačiųjų investicijų sutelkimas, spartesnis techninės pagalbos teikimas ir bendros verslo aplinkos gerinimas; apgailestauja, kad komunikate visiškai neužsimenama apie vietos ir regionų valdžios institucijas, ir pabrėžia, kaip svarbu pagalbą ir išteklius nukreipti į vietos ir regionų valdžios institucijas. Neabejotinai į antrojo ramsčio priemones taip pat turi būti įtrauktos vietos ir regionų valdžios institucijos, o RK turėtų kaip partneris dalyvauti įgyvendinant šio ramsčio veiksmus. RK decentralizuoto bendradarbiavimo atlasas gali būti naudinga priemonė, padedanti nustatyti projektus, kuriems reikalingas finansavimas, ir galimus bendradarbiavimo partnerius; ragina užtikrinti, kad regionų ir vietos valdžios institucijos būtų atstovaujamos išorės investicijų plano valdymo struktūroje;

42. todėl primygtinai ragina EK į šio plano kūrimo veiklą įtraukti RK, atstovaujantį ES vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurių daugelis turi didelę vystomojo bendradarbiavimo patirtį;

43. primygtinai ragina Komisiją ieškoti būdų, kaip būtų galima įtraukti ES valstybėse narėse gyvenančius įvairių grupių išėjusius kaip investicijų į jų kilmės šalis finansavimo partnerius. 2013 m. migrantai iš besivystančių šalių į savo gimtąsias šalis pervedė daugiau kaip 400 mlrd. EUR. Paprastai šios perlaidos būna stabilesnės už kitus privačiojo kapitalo srautus – per pasaulį neseniai apėmusią finansų krizę perlaidų sumažėjo vos 5 % ir greitai vėl padaugėjo iki prieš krizę buvusio lygio. Vienas iš perlaidų teikiamų galimybių pavyzdžių – tai, kad 2013 m. į Senegalą pervedtos išėjusių lėšos sudarė 10 % šios šalies BVP;

Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo teikiant informaciją

44. pakartoja, kad ES ir trečiųjų šalių vietos ir regionų valdžios institucijos gali ir turėtų atlikti tam tikrą vaidmenį prisijungdamos prie bendrų ES ir nacionalinio lygmens pastangų, taip pat prie šalių veiksmų, kad būtų įgyvendinta partnerystė migracijos srityje. Visų pirma vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka pagrindinį vaidmenį didinant kilmės, tranzito ir kelionės tikslo šalių piliečių informuotumą ir teikiant jiems reikiamą informaciją;

45. potencialūs migrantai turi žinoti, kokią riziką patirs ir su kokiais pavojais susidurs mėginami neteisėtai atvykti į ES. Jie taip pat turi būti informuojami apie kelionės tikslo šalių sąlygas ir struktūras, įskaitant informaciją apie darbo rinką, galimybes dalyvauti atitinkamuose mokymo kursuose ir lankyti kalbų kursus, taip pat apie šeimos susijungimo sąlygas. Potencialiems migrantams turėtų būti teikiama informacija apie jų kilmės šalies ir kelionės tikslo šalies kultūrinius skirtumus, įspėjant juos dėl nepriimtino elgesio ir įpročių;

46. kelionės tikslo šalių piliečiai ir įmonės turėtų būti informuojami apie migracijos teikiamą naudą ir tinkamai mokomi padėti migrantams integruotis. Ši informacija lengviausiai prieinama vietos ir regionų lygmenimis, nes vietos ir regionų valdžios institucijos yra arčiausiai piliečių. Tinkama vietos ir regionų lygmenimis įgyvendinama teisėtoms migracijos politika ir ilgalaikė integracijos politika – kovos su rasizmo ir ksenofobijos reiškiniais priemonės;

47. primena, kad nors siūlomo partnerystės modelio įžangoje minimas būtinumas stiprinti vietos gebėjimus pasitelkiant vystymosi ir kaimynystės politiką, tačiau jame išsamiai nenagrinėjamos konkrečios priemonės, kaip tai padaryti. RK gali ir turėtų būti partneris stiprinant vietos ir regioninius gebėjimus šalyse partnerėse;

48. pabrėžia būtinumą investuoti į vietos gebėjimus ir šalių partnerių vietos ir regionų valdžios veiksmus. Vietos valdžios institucijos turėtų tapti partnerėmis visų išorės investicijų plano ramsčių veikloje, ir RK remia PLATFORMOS siūlymą dėl ES miestų ir šalių partnerių miestų bendradarbiavimo, kaip svarbią naujojo požiūrio įgyvendinimo ir gebėjimų stiprinimo bei keitimosi techninėmis žiniomis decentralizuoto migracijos valdymo srityje išorės veiksmų planą turėtų būti finansuojamas miestų tarpusavio ir tarpregioninis bendradarbiavimas;

49. pabrėžia, kad ES, valstybių narių, ES vietos ir regionų valdžios institucijų ir migrantų kilmės ir tranzito šalių vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimas gali padėti veiksmingiau valdyti migraciją visų šalių labui. Todėl ES ir valstybės narės turi remti vietos ir regionų valdžios institucijas finansiškai ir politiškai.

Briuselis, 2017 m. vasario 8 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl naujo Europos konsensuso dėl vystymosi „Mūsų pasaulis, mūsų orumas, mūsų ateitis“

(2017/C 207/08)

Pranešėjas: Jesús Gamallo Aller (ES/EPP), Galisijos autonominės srities Vyriausybės generalinis direktorius, atsakingas už išorės santykius ir santykius su Europos Sąjunga

Pamatinis dokumentas: Komisijos komunikatas dėl pasiūlymo dėl naujo Europos konsensuso dėl vystymosi „Mūsų pasaulis, mūsų orumas, mūsų ateitis“

COM(2016) 740 final

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Ižanga

1. pripažįsta, kad 2015 m. Jungtinių Tautų patvirtintoje Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. apibrėžta nauja plataus užmojo išsipareigojimų sistema, pagal kurią visos valstybės raginamos siekti permainingų, kad pereitų prie įtraukčių ir tvarių vystymosi strategijų tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmeniu;
2. supranta, kad Darbotvarkė iki 2030 m. nuo pat pradžių sukurta kaip universali, todėl kiekviena šalis atskirai ir visos kartu, taigi ES ir jos valstybės narės, yra išsipareigojusios peržiūrėti savo nacionalinę politiką ir tarptautinius išsipareigojimus, kad suderintų juos su Darbotvarkės iki 2030 m. tikslais ir uždaviniais; tačiau atkreipia dėmesį, kad tai turi būti daroma ne tik nacionaliniu lygmeniu, bet ir ES regionų bei vietos valdžios institucijoms priklausančios politikos ir kompetencijos srityse;
3. pabrėžia, kad ES ir jos valstybės narės turi atlikti svarbų vaidmenį rengiant ir įgyvendinant Darbotvarkę iki 2030 m.; šiuo požiūriu palankiai vertina komunikatuose *Tolesni veiksmai dėl tvarios Europos ateities*, *Europos pastangos užtikrinti tvarumą* ir *Visuotinė ES užsienio ir saugumo politikos strategija* numatytus veiksmus;
4. mano, kad Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m. turi būti suprantama kaip daugelį lygmenų ir dalyvių apimanti darbotvarkė, kuria nustatomi įpareigojimai visoms valdžios institucijoms įvairiais lygmenimis (vietos, regionų, nacionaliniu ir tarptautiniu), taip pat kitiems nevyriausybinio lygmens socialiniams subjektams; kartu atkreipia dėmesį į tai, kad daugelis Darbotvarkės iki 2030 m. tikslų ir uždavinių yra tiesiogiai susiję su subnacionalinių valdžios institucijų veiklos sritimis ir kompetencija; todėl norint juos įgyvendinti reikia skatinti regionus ir vietos valdžios institucijas visapusiškai dalyvauti perkeltiant DVT ir rengiant politiką jiems pasiekti;
5. pritaria Komisijai, kad reikia nustatyti naują konsensuą dėl vystymosi peržiūrint ir atnaujinant tai, dėl ko susitarta 2005 m., siekiant spręsti su Darbotvarkė iki 2030 m. susijusias problemas ir reaguoti į tarptautinių aplinkybių ir vystomojo bendradarbiavimo sistemos pokyčius;
6. pritaria Komisijai, kad geriausias būdas patobulinti Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. yra sustiprinti ES ir jos valstybių narių bendradarbiavimo politikos koordinavimą; vis dėlto pabrėžia, kad dėl išsamaus Darbotvarkės iki 2030 m. pobūdžio ir jos tikslų tarpusavio sąsajų taip pat reikia skatinti didesnę tiek ES, tiek valstybių narių politikos nuoseklumą;

Pasaulinės problemos ir Darbotvarkė iki 2030 m.

7. atkreipia dėmesį, kad dėl globalizacijos pažangos pasaulis tapo integruotesnis ir sudėtingesnis, pasižymintis galios pasiskirstymo tarptautiniu lygmeniu ir jos pobūdžio pokyčiais, didesniais besivystančių šalių skirtumais, nauju pasaulinio skurdo pasiskirstymu, didėjančia nelygybe šalyse ir išsiplėtusia tarptautinių viešųjų gėrybių erdve; supranta, kad Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m. yra aiškus bandymas reaguoti į pirmiau išvardytus pokyčius ir iššūkius, kylančius dėl vystymosi skatinimo artimiausiais dešimtmečiais;

8. pripažįsta Darbotvarkės iki 2030 m. universalų pobūdį, dėl kurio visoms šalims ir bendruomenėms tenka atsakomybė kartu dėti pastangas siekiant savo politiką suderinti su darbotvarkėje iškeltais tikslais; vis dėlto atkreipia dėmesį į būtinybę, kad šios pastangos būtų dedamos visais visuomeninės veiklos lygmenimis, įskaitant regionų ir vietos valdžios institucijas;

9. patvirtina, kad ketinimai, kuriais grindžiami DVT, verčia peržengti oficialios paramos vystymuisi (OPV) darbo sistemos ribas; supranta, kad, nors OPV ir toliau bus pagrindinis skurdžiausių šalių finansavimo šaltinis ir pokyčių kitose šalyse katalizatorius, naujoji darbotvarkė atveria platesnę perspektyvą, apimančią OPV nepriklausančius srautus ir priemones;

10. mano, kad būtinybė sutelkti ne tik paramai skirtus išteklius ir pajėgumus verčia imtis labiau strateginių veiksmų taikant įvairias dabartines tarptautinio lygmens bendradarbiavimo sistemas ir metodus; nors Šiaurės ir Pietų šalių bendradarbiavimui ateityje ir toliau teks svarbus vaidmuo, reikia, kad jis būtų labiau derinamas su Pietų šalių savitarpio ar trišalio bendradarbiavimo sistemomis; be to, atkreipia dėmesį į decentralizuoto bendradarbiavimo vaidmenį naujojoje darbotvarkėje skatinant subnacionalinius subjektus keistis patirtimi konkrečiose jų kompetencijos srityse; galiausiai mano, kad ES ir valstybių narių bendradarbiavimas turės būti labiau derinamas su įvairiais regionų ir daugiašaliais bendradarbiavimo mechanizmais atsižvelgiant į daugiapakopį požiūrį, kuriuo grindžiama Darbotvarkė iki 2030 m.;

11. mano, kad Darbotvarkei iki 2030 m. dėl jos plataus užmojo ir išsamaus pobūdžio reikia kuo daugiau ir kuo įvairesnių dalyvių, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas, taip pat pilietinės visuomenės organizacijas, įmones, fondus, universitetus ar kitus tyrimų centrus, be kita ko, siekiant sutelkti ir išnaudoti pridėtinę vertę, kurią kiekvienas kuria pagal savo patirtį ir veiklos sritį;

ES atsakomieji veiksmai

12. remia siekį, kad ES ir valstybės narės prisiimtų tvirtą ir aktyvų įsipareigojimą įgyvendinant Darbotvarkę iki 2030 m.; tam reikia skatinti nuolat integruoti DVT į visą viešąją politiką, taikomą ES visais lygmenimis: Sąjungos, nacionaliniu, regionų ir vietos; pabrėžia būtinybę subjektų taikomą politiką ir paskatas laipsniškai suderinti su darbotvarkėje iškeltais tikslais;

13. sutinka, kad ES išorės veiksams tenka itin svarbus vaidmuo įgyvendinant DVT, todėl palankiai vertina pažangą, pasiektą įgyvendinant šį uždavinį, vadovaujantis Europos Sąjungos sutartyje (ESS 21 straipsnio 2 dalis) ir Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV 208 straipsnis) apibrėžtais prioritetais; remia Komisijos tikslą, kad naujasis konsensusas dėl vystymosi padėtų įgyvendinti Europos Sąjungos išorės veiksmų prioritetus, kurie apibrėžti bendroje Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategijoje;

14. remia Komisijos siekį gerinti vystymosi politikos derinimą su kitų sričių ES politika, vykdoma tarptautiniu lygmeniu, pavyzdžiui, humanitarinės pagalbos, prekybos, regioninės integracijos, sveikatos, švietimo, energetikos, žuvininkystės, žemės ūkio, aplinkos, mokslo ir technologijų, migracijos ir prieglobsčio ar Europos kaimynystės politika ir kt.; vis dėlto pabrėžia, kad nepakanka vien gerinti politikos koordinavimą; taip pat reikia didinti šios politikos ir tarptautiniu mastu nustatytų vystymosi tikslų nuoseklumą;

15. pritaria Komisijai, kad norint, jog atsakas būtų veiksmingas, reikia imtis bendrų veiksmų, kurie atitiktų bendrus Europos Sąjungos kriterijus; tačiau pabrėžia, kad šis derinimas turėtų vykti ne tik tarp ES ir valstybių narių, bet ir tarp pastarųjų ir regionų bei vietos valdžios institucijų, kurios turi dalį kompetencijos, reikalingos DVT įgyvendinti;

16. pritaria Komisijos ketinimui Europos Sąjungos ir valstybių narių vystomąjį bendradarbiavimą paremti teisėmis grindžiamu požiūriu, kad žmonės taptų vystymosi pastangų dalyviais ir būtų dėmesio centre; be to, mano, kad šis požiūris atitinka DVT ir principą „nė vieno nepalikti nuošalėje“, kuriuo grindžiama Darbotvarkė iki 2030 m., siekiant, kad vystymosi laimėjimai pasiektų silpniausius ir pažeidžiamiausius visuomenės sektorius;

17. sutinka su Komisija, jog reikia primygtinai reikalauti, kad lyčių lygybė būtų pagrindinė šio teisėmis grindžiamo požiūrio dalis ir paskatintų bendrus ES ir valstybių narių veiksmus vystomojo bendradarbiavimo srityje, taip pat decentralizuotą bendradarbiavimą, o tai susiję ne tik su kova su nelygybe šioje srityje, bet ir moterų teisių, didesnių galių visais lygmenimis ir galimybių gauti išsilavinimą skatinimu;

Mūsų bendri prioritetai

18. supranta, kad vienas pagrindinių ES ir valstybių narių vystymosi politikos tikslų yra remti su skurdu kovojančias šalis kartu gerinant pagrindinių socialinių paslaugų teikimo visiems gyventojams lygį ir kokybę, kaip nustatyta Darbotvarkėje iki 2030 m.; vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, kad didelę dalį šių paslaugų teikia decentralizuoti administraciniai vienetai, todėl labai svarbu remti regionų ir vietos valdžios institucijas įgyvendinant DVT;

19. pritaria Darbotvarkės iki 2030 m. tikslui kovojant su nelygybe ir skatinant socialinę sanglaudą kurti įtraukią visuomenę; kartu mano, kad decentralizuoti administraciniai vienetai atlieka pagrindinį vaidmenį nustatant ir koreguojant socialinės atskirties ir marginalizacijos procesus, kuriuose išryškėja ši nelygybė;

20. mano, kad svarbu kurti taikią ir tinkamai valdomą visuomenę pašalinant nesaugumą bei smurtą ir stiprinant veiksmingą ir skaidriai veikiančias institucijas; atkreipia dėmesį į būtinybę, kad šis procesas vyktų piliečiams artimiausiu teritoriniu lygmeniu, remiant vietos ir regionų institucijų tobulinimą, kad būtų lengviau įdiegti piliečių, kurie yra įsipareigoję pasiekti Darbotvarkės iki 2030 m. tikslus, demokratinio dalyvavimo ir kontrolės mechanizmus; todėl globalios pilietybės mokymas turėtų tapti esminiu įvairių Vyriausybinių ir nevyriausybinių suinteresuotųjų subjektų ir dalyvių, priklausančių tarptautinei vystomojo bendradarbiavimo sistemai, politikos ir strategijų aspektu;

21. pritaria Darbotvarkės iki 2030 m. tikslui užtikrinti vystymosi procesų ekologinio tvarumo sąlygas gerinant gamtos išteklių valdymą ir pažeidžiamiausių ekosistemų apsaugą; vietos ir regionų valdžios institucijoms ir vėl tenka pagrindinis vaidmuo įgyvendinant šią politiką ir siekiant, kad tvarumas derėtų su susijusių bendruomenių ekonomine ir socialine pažanga; šis tikslas itin svarbus atsižvelgiant į 11-ą DVT, pagal kurį pabrėžiama būtinybė „padaryti miestus ir žmonių apgyventas vietas įtraukias, saugias, atsparias ir darnias“;

22. mano, kad svarbu skatinti šalis pasukti įtraukaus ir tvaraus ekonomikos augimo keliu, kad būtų galimybių kurti deramas darbo vietas, kaip numatyta Darbotvarkėje iki 2030 m.; atkreipia dėmesį į regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmenį skatinant šiuos procesus, kuriant gamybos struktūrą konkrečiose teritorijose, plėtojant susijusių šalių partnerystę ir įtraukiant mažąsias ir vidutines vietas lygmens įmones;

23. apskritai atkreipia dėmesį į decentralizuoto viešojo administravimo subjektų svarbą įgyvendinant Darbotvarkę iki 2030 m.; pabrėžia galimą decentralizuoto bendradarbiavimo vaidmenį tokio pobūdžio subjektams dalijantis patirtimi ir įgūdžiais; ragina šiuo nauju konsensu dėl vystymosi pripažinti ir skatinti tokio bendradarbiavimo galimybes;

Partnerystė: Europos Sąjunga – Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo varomoji jėga

24. pripažįsta, kad nors kiekviena šalis turi būti atsakinga už savo pačios vystymąsi, DVT taps realybe tik sukūrus pasaulinį aljansą, apimančią visas šalis, daugiašales institucijas ir likusius socialinius subjektus, kurie bendradarbiautų kurdami įtraukias ir tvarias vystymosi strategijas, kaip to reikalaujama Darbotvarkėje iki 2030 m.; kartu patvirtina, kad regionų ir vietos valdžios institucijos turi prisidėti prie šio bendradarbiavimo savo pajėgumais ir ištekliais savo veiklos srityje;

25. pabrėžia ypač svarbų decentralizuoto bendradarbiavimo vaidmenį kuriant įvairius dalyvius apimančius aljansus, skirtus permainingoms besivystančiose šalyse skatinti kaip nurodoma Darbotvarkėje iki 2030 m.; šios formos bendradarbiavimo indėlis ir kitų formų papildomumas turi būti pripažintas naujajame konsensuse dėl vystymosi;

26. pabrėžia, kad Europos Sąjunga ir jos valstybės narės šiame pasauliniame aljanse turėtų skatinti koordinavimą, užduočių pasidalijimą ir nuoseklumą tarp dalyvių; mano, kad šį tikslą bus galima lengviau pasiekti, jei Europos Sąjunga ir jos valstybės narės stiprins bendrą programavimą vystomojo bendradarbiavimo srityje atsižvelgdamos į bendrą ir su šalimis partnerėmis suderintą viziją; tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad šiame dialogo ir derinimo procese būtina dalyvauti regionų ir vietos valdžios institucijoms;

27. be to, mano, kad šios koordinavimo pastangos veiklos požiūriu turi atsispindėti pradedant įgyvendinti bendras orientacines programas šalyse partnerėse; taip pat pabrėžia, kad svarbu, kai tik galima, imtis bendrų veiksmų nacionaliniu, regionų ir tarptautiniu lygmeniu ir tokiu būdu gerinti bendrą Europos Sąjungos ir jos valstybių narių veiksmų poveikį; be to, pabrėžia, kad decentralizuoto bendradarbiavimo dalyviai taip pat turi būti įtraukti į šių programų rengimo ir įgyvendinimo, o taip pat ir į jų stebėjimo ir vertinimo procesus;

28. primygtinai ragina, kad šalyse partnerėse, kai galima, būtų taikomos tokios bendradarbiavimo formos, pavyzdžiui, tiesioginė parama biudžetui arba ES patikos fondai, kurios palengvina koordinavimą tarp dalyvių ir leidžia įtraukti lankstesniu būdu naudoti išteklius šalyse partnerėse;

29. pritaria Komisijai, jog siekiant Darbotvarkės iki 2030 m. tikslų svarbu masiškai telkti viešuosius ir privačiuosius išteklius tiek šalyse, tiek ir tarptautiniu mastu, kaip nurodyta Akros veiksmų darbotvarkėje; šiuo požiūriu mano, jog viešieji išteklių turėtų būti naudojami siekiant sutelkti privačiuosius išteklius ir paskatinti juos skirti vystymosi reikmėms, šiuo tikslu taikant novatoriškas finansavimo priemones ir įvairias mišraus finansavimo formas (aukų ir paskolų derinys); vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, jog reikia tinkamai užtikrinti, kad sutelkti išteklių: i) skiriami siekti aiškaus vystymosi tikslo, ii) atitinka šalies partnerės prioritetus iii) akivaizdžiai papildo viešuosius išteklius; ir iv) kad jiems taikomi veiksmingi jų panaudojimo ir (arba) paskirties kontrolės mechanizmai ir nuolat stebimas nustatytų vystymosi tikslų įgyvendinimas;

30. pabrėžia, jog svarbu, kad į ES ir jos valstybių narių vystomąjį bendradarbiavimą siekiant DVT būtų pakviesta, sutelkta ir įtraukta kuo didesnis skaičius dalyvių, įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas, privatųjį sektorių, pilietinę visuomenę ir akademinę bendruomenę, turinčius atitinkamą kompetenciją, patirtį ir išteklius; atkreipia dėmesį į tai, kad decentralizuotas bendradarbiavimas yra ypač tinkama bendradarbiavimo forma šios rūšies įvairių subjektų aljansams tam tikroje teritorijoje skatinti ir formuoti; ragina Komisiją ir valstybes nares remti regionų ir vietos valdžios institucijas, kad jos į savo politiką galėtų įtraukti DVT; pabrėžia, kad decentralizuotas bendradarbiavimas yra labai tinkama sritis kurti globalaus pilietiškumo erdves siekiant skatinti piliečius apsvarstyti darnaus vystymosi tikslus, dalyvauti įgyvendinant viešąją politiką siekiant šių tikslų ir stebėti Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimą;

31. pažymi, jog svarbu stiprinti šalių partnerių techninius ir institucinius pajėgumus, kad jos, kaip numatyta Darbotvarkėje iki 2030 m., galėtų paskatinti perėjimą prie įtrauktųjų ir tvarių vystymosi strategijų; atkreipia dėmesį į tai, jog svarbu, kad šis procesas taip pat pasiektų šalių partnerių decentralizuotus administracinius vienetus;

32. pabrėžia, kad ES ir jos valstybių narių vystomojo bendradarbiavimo srityje atitinkami išteklių turėtų būti paskirstyti laikantis aiškių ir skaidrių taisyklių ir atsižvelgiant į šalių partnerių poreikius, struktūrinius trūkumus ir gebėjimą sutelkti alternatyvius išteklius; kartu primygtinai ragina skirstant išteklius ir vykdant veiklą vadovautis principu „nė vieno nepalikti nuošalėje“;

33. pažymi, kad atsižvelgiant į tai, mažas pajamas turinčioms šalims ir visų pirma mažiausiai išsivysčiusioms šalims, taip pat nestabilioms valstybėms arba šalims, kuriose vyko konfliktas, turi būti teikiama pirmenybė ir palankiomis sąlygomis teikiama tarptautinė ES ir valstybių narių pagalba;

34. vis dėlto įspėja, kad didelė vidutinės pajamas turinčių šalių grupė turi rimtų struktūrinių trūkumų ir padėtis jų viduje yra labai skirtinga, institucijos pažeidžiamos ir visuomenė susiskaidžiusi; vystomasis bendradarbiavimas, įskaitant finansinį bendradarbiavimą, gali padėti šioms šalims įveikti sunkumus ir paskatinti darnaus vystymosi procesą, kuris taip pat sustiprins jų gebėjimą aktyviau dalyvauti įgyvendinant Darbotvarkę iki 2030 m.;

35. mano, kad tvarkinga migracija gali paskatinti pažangą tiek kilmės, tiek ir kelionės tikslo šalyse, be to, ji gali būti naudinga ir patiems migrantams; laikosi nuomonės, kad tinkamas migracijos valdymas turi būti įtvirtintas vystymo priemonėse, suteikiančiose reguliavimo sprendimus ir deramą paramą, kad migrantams būtų užtikrinta žmogaus teisių apsauga per visą persikėlimo kelionę ir kelionės tikslo šalyje ir suteiktos galimybės savo kilmės šalyse, kad būtų mažinamas nekontroliuojamų migrantų srautų daromas spaudimas;

36. konstatuoja, kad vystomojo bendradarbiavimo priemonės neapsiriboja tik tarptautine pagalba, jos apima išteklius, kurių nors ir negalima įskaičiuoti į oficialią paramą vystymuisi, tačiau jie gali turėti poveikio kuriant vystymosi galimybes; mano, kad į ES ir jos valstybių narių vystomąjį bendradarbiavimą turi būti aktyviai įtraukiamos šios priemonės,

o naudojami šaltiniai ir priemonės pritaikomos prie atitinkamų kiekvienos šalies partnerės, įskaitant vidutines pajamas turinčių šalių, sąlygų;

37. remia Komisijos pasiūlymą imtis plataus užmojo Išorės investicijų plano, skirto sutelkti privačias investicijas, sustiprinti techninę paramą siekiant tinkamai parengti vietos valdžios institucijų ir įmonių projektus ir sukurti gerą verslo aplinką, tinkamai atsižvelgiant į vietos ir regionų valdžios institucijų prioritetus teritorinio vystymosi srityje; mano, kad šis planas turi derėti su Darbotvarkėje iki 2030 m. nustatytais tikslais ir turi būti sudarytos vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimui palankios sąlygos, kad jis būtų tinkamai įgyvendintas;

38. pritaria Komisijos nuomonei, kad svarbu remti regionines integravimo priemones, stiprinančias vystymosi procesus susijusiose šalyse ir gerinančias regionų viešųjų gėrybių teikimą, ir taip siekiant geresnio Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo; daro prielaidą, kad kaimynystės politika bus peržiūreta atsižvelgiant į naujus, su Darbotvarkė iki 2030 m. susijusius prioritetus; kartu nurodo būtinybę įgyvendinant šią politiką tinkamomis paramos priemonėmis stiprinti regionų bendradarbiavimą;

Europos Sąjungos poveikio stiprinimas

39. pabrėžia, jog būtina toliau dėti pastangas gerinti vystomojo bendradarbiavimo veiksmingumą ir laikytis Romoje, Paryžiuje, Akroje ir Pusane vykusiuose aukščiausio lygio susitikimuose priimtų susitarimų; kartu mano, jog svarbu remti institucinių gebėjimų stiprinimą šalyse partnerėse ir, be kita ko, jas raginti savo nacionaliniuose planavimo dokumentuose atsižvelgti ir į svarbiausius vietos ir regionų valdžios institucijų prioritetus, siekiant, kad bendradarbiavimo pastangos duotų vaisių ir atspindėtų kiekvienos konkrečios teritorijos ir jos gyventojų poreikius;

40. daro prielaidą, kad vien vystomojo bendradarbiavimo nepakanka Darbotvarkėje iki 2030 m. reikalaujamoms permainoms finansuoti; todėl pabrėžia, jog būtina, kad ES ir jos valstybės narės bendradarbiavimą naudotų kaip priemonę papildomiems ištekliams pritraukti, kurie būtų iš kitų šaltinių ir veiktų kaip katalizatorius kuriant kitas paskatas ir skatinant teigiamas permainas besivystančiose šalyse;

41. dar kartą patvirtina, kad ES šalys turi laikytis savo pažadų, jei nori tarptautinėje arenoje būti laikomos patikimomis ir rodyti pavyzdį; todėl mano, kad šalys turėtų siekti ES tikslų, susijusių su tarptautine vystymosi finansavimo darbotvarkė; taip pat remia tikslą, kad šalys vykdytų Jungtinių Tautų bendrojoje klimato kaitos konvencijoje priimtus išsipareigojimus, įskaitant susitarimus dėl aplinkos srities finansavimo;

42. patvirtina, kad bendradarbiavimą reikia pritaikyti prie priemonių ir veiksmų, kurie, neapsiribodami vien pagalba, taikomi tarptautinėje sistemoje vystymosi procesams remti, aprėpties; todėl pritaria tam, kad būtų stebimos EBPO pastangos nustatyti naują vystymosi finansavimo priemonių matą, įskaitant Visos oficialios paramos darniam vystymuisi (angl. *Total Official Support for Sustainable Development*) sukūrimą;

43. pripažįsta, kad daugeliui Darbotvarkėje iki 2030 m. išvardytų problemų nėra veiksmingų techninių sprendimų, todėl būtina ieškoti kūrybiškumu, žiniomis ir technologinėmis bei socialinėmis inovacijomis grindžiamų alternatyvų; mano, kad šioje srityje decentralizuotas bendradarbiavimas gali atlikti svarbų vaidmenį perduodant vietos ir regionų lygmeniu sukauptą patirtį;

44. pažymi, kad Darbotvarkės iki 2030 m. nebus galima įgyvendinti tol, kol nebus žymiai pagerintas politinių priemonių nuoseklumas atsižvelgiant į visų viešosios politikos priemonių daromą poveikį vystymosi tikslams; primygtinai ragina siekti pažangos užtikrinant ne tik viešųjų veiksmų (horizontalųjį), bet ir įvairių valdžios (vietos, regionų, nacionalinio ir Bendrijos) lygmenų darnumą, taikyti visų valdžios institucijų požiūrį įgyvendinant viešąją politiką ir trumpalaikes, vidutinio laikotarpio ir ilgalaikes programas;

45. atkreipia dėmesį į tai, kad visi ES bendradarbiavimo dalyviai turi stengtis užtikrinti kiekvieno iš jų sutelktų išteklių skaidrumą; mano, kad pirmiausia valdžios institucijos (Bendrijos, nacionalinės, regionų ir vietos) turi dėti pastangas šioje srityje ir tokiu būdu pagerinti atskaitomybę ir savo intervencijų veiksmų kokybę;

46. mano, kad permainas skatinančius veiksmus reikia įtvirtinti teritorijos lygmeniu įtraukiant vietos dalyvius ir pasitelkus decentralizuotą bendradarbiavimą; tai būtų geriausias būdas skatinti intensyvų ir platų perėjimo prie įtraukčių ir tvarių vystymosi modelių procesą;

47. šiuo požiūriu pakartoja savo pasiūlymą prisidėti prie Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo ir žinių bei patirties mainų su kitomis valdžios institucijomis ir su institucijomis partnerėmis besivystančiose šalyse šiuo tikslu naudojant regionų ir vietos valdžios institucijų informacijos ir diskusijų vystymosi klausimais platformą, kas dveji metai vykstantį dialogą decentralizuoto bendradarbiavimo klausimu (konferenciją), tarptautinius Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių regionų ir vietos valdžios asamblėjos (ARLEM) ir Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijų konferencijos (CORLEAP) forumus; norėtų skatinti ir koordinuoti Europos Sąjungos vietos ir regionų valdžios institucijų decentralizuotą bendradarbiavimą su kaimyninių šalių vietos ir regionų valdžios institucijomis įgyvendinant konkrečias iniciatyvas, pavyzdžiui, Libijai skirtą Nikosijos iniciatyvą;

48. mano, kad svarbu vykdyti veiksmingą komunikacijos darnaus vystymosi klausimais politiką, kuri padėtų susidaryti labiau informacija pagrįstą iššūkių ir politikos, kurią reikia įgyvendinti, viziją ir paskatintų sąmoningesnę ir aktyvesnę piliečių pritarimą vystomajam bendradarbiavimui ir įsipareigojimams pagal Darbotvarkę iki 2030 m. suprantant kaip investiciją į ateitį; be to, Europos piliečiams reikia paaiškinti vystomojo bendradarbiavimo tikslų svarbą, supažindinti juos su šios politikos teikiama abipuse nauda, pavyzdžiui, kuriamomis regioninėmis stabilumo zonomis; galiausiai reikia užtikrinti didesnę įvairių procese dalyvaujančių subjektų, pavyzdžiui, vietos ir regionų valdžios institucijų, o tarp jų – atokiausių regionų valdžios institucijų, veiksmų matomumą, nes šie regionai jau daugelį metų vykdo sėkmingą bendradarbiavimo su kaimyninėmis šalimis politiką;

Mūsų įsipareigojimų vykdymas

49. pritaria tam, kad visos bendradarbiavimo šalys savo ataskaitų teikimo sistemas ir stebėsenos rodiklius palaipsniui pritaikytų prie Darbotvarkės iki 2030 m. turinio; taip pat remia tai, kad ketinama rengti bendras ataskaitų santraukas apie Darbotvarkės iki 2030 m. srityje padarytą pažangą, kurias būtų galima pateikti Jungtinių Tautų aukšto lygio politiniams forumams; primygtinai ragina, kad regionų ir vietos valdžios institucijos aktyviai dalyvautų rengiant šias ataskaitas ir informuotų apie savo kompetencijos ir decentralizuoto bendradarbiavimo srityse įgyvendintus veiksmus;

50. sutinka su Komisija, kad būtina stiprinti statistines sistemas Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimui stebėti; atkreipia dėmesį į tai, kad taip pat reikėtų stiprinti informacijos rinkimą regionų ir vietos lygmeniu siekiant užtikrinti pažangą visuose sektoriuose ir teritorijose.

Briuselis, 2017 m. vasario 8 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė „Veiksminga vandens išteklių valdymo sistema. Novatoriškais sprendimais grindžiamas požiūris“

(2017/C 207/09)

Pranešėjas: Cees Loggen (NL/ALDE) Šiaurės Olandijos provincijos vykdomosios tarybos narys

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. atkreipia dėmesį į tai, kad mūsų sveikatai ir gerovei būtina turėti pakankamai švaraus vandens, kuris yra gyvybės šaltinis. Vanduo teikia daug vystymosi galimybių, tačiau kartu yra siejamas su grėsmėmis: potvyniais, sausromis ir mūsų gyvybei, sveikatai bei gerovei pavojinga bloga vandens kokybė;
2. palankiai vertina 2000 m. Europos Komisijos pristatytą Vandens pagrindų direktyvą (VPD), kuria, ją papildžius konkrečių sričių teisės aktais⁽¹⁾, buvo racionalizuota didžioji dalis ankstesnių reglamentų, apibrėžtas upių baseiniais paremtas požiūris į vandens išteklių valdymą ir nustatyti plataus užmojo ilgalaikiai vandens išteklių valdymo tikslai;
3. susipažino su šiuo metu Europos Komisijos vykdoma veikla, susijusia su Europos vandens išteklių valdymo politikos klausimais:
 - a) 2019 m. numatoma peržiūrėti Vandens pagrindų direktyvą (Direktyva 2000/60/EB, VPD); Europos Parlamento tyrimų tarnyba atliko tyrimą „Vandens teisės aktai. Išlaidų dėl ES masto veiksmų nebuvimo nustatymo ataskaita“, kuriame išvardytos direktyvos įgyvendinimo problemos;
 - b) rengiamos įvairios priemonės, pavyzdžiui, pasiūlymas dėl teisėkūros priemonės dėl pakartotinio vandens naudojimo; tai yra vienas iš svarbiausių ES ekologinės pramonės struktūros elementų. Inicatyva, kuria skatinamas pakartotinis vandens naudojimas, yra vienas iš pagrindinių žiedinės ekonomikos veiksmų plano aspektų, dėl kurio būtina parengti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl būtiniausių kokybės reikalavimų, taikomų pakartotinai naudojamam vandeniui (pavyzdžiui, laistyti ar požeminio vandens telkiniams papildyti);
 - c) 2017 m. numatoma peržiūrėti Geriamojo vandens direktyvą (Direktyva 98/83/EB). Parengiamosiose konsultacijose ir tyrimuose buvo pabrėžta, kad būtina gerinti ES politiką geriamojo vandens srityje, visų pirma susijusią su žmogaus teisės į vandenį ir tinkamas sanitarines sąlygas įgyvendinimą;
 - d) numatoma peržiūrėti Miesto nuotekų valymo direktyvą (Direktyva 91/271/EEB);
4. atkreipia dėmesį, kad daugumoje valstybių narių vandens išteklių valdymas yra vietos ir regionų valdžios institucijų institucinis ir politinis uždavinys ir kompetencija ir jos yra įpareigtos praktiškai įgyvendinti didžiąją dalį Europos vandens direktyvų. Be to, vietos ir regionų valdžios institucijos dažnai yra atsakingos ir už kitas su tvariu vandens išteklių valdymu glaudžiai susijusias politikos sritis, kaip antai erdvės planavimas, infrastruktūra, judumo politika, leidimų išdavimas, žemės ūkis ir kraštovaizdžio tvarkymas, vandens tiekimas, paviršinio ir požeminio vandens apsauga, prisitaikymas prie klimato kaitos ir apsauga nuo potvynių;
5. susipažino su 2016 m. spalio 17 d. Europos Vadovų Tarybos išvadomis dėl tvarios vandentvarkos. Komitetas pritaria Europos Vadovų Tarybos išvadoms, kad vanduo yra vienas iš prioritetų, ir sutinka, kad užduotys vandens išteklių valdymo srityje valstybėse narėse skiriasi, todėl būtinas tam tikras lankstumas priimant būsimus sprendimus, įskaitant būtinybę sukurti vandens išteklių valdymo infrastruktūrą, kad būtų pasiekta gera ekologinė ir vandens telkinių būklė ir patenkinta paklausa;

⁽¹⁾ Požeminio vandens direktyva (2006 m.), Aplinkos kokybės standartų direktyva (2008 m.), Miesto vandens nuotekų direktyva (1991 m.), Nitratų direktyva (1991 m.), nauja Maudyklų vandens direktyva (2006 m.), Geriamojo vandens direktyva (1998 m.), Potvynių direktyva (2007 m.), Jūrų strategijos pagrindų direktyva (2008 m.) ir du Komisijos sprendimai dėl ekologinės būklės (2005 m. ir 2008 m.).

6. todėl atkreipia dėmesį į subsidiarumo ir proporcingumo principų laikymosi svarbą. Pavyzdžiui, rengiant priemones dėl pakartotinio vandens naudojimo arba paklausos veiksmingumo didinimo (vandens taupymo) nacionalinėms, regionų ir vietos aplinkybėms tenka esminis vaidmuo, nes vandens išteklių apimtis yra nevienoda. Todėl svarbu, kad, žvelgiant iš Europos perspektyvos, būtų sudarytos galimybės šiuos kausimus spręsti ir būtinų priemonių imtis nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis;
7. pripažįsta labai plataus užmojo savanorišką 2030 m. miestų vandens išteklių valdymo darbotvarkę, sudarytą 2016 m. vasario mėn. Leuwardene įvykusioje konferencijoje „Miestai ir vanduo“, ir ragina Europos miestus ją pasirašyti;
8. teigiamai vertina Europos Komisijos ketinimą įgyvendinant 2017 m. žiedinės ekonomikos veiksmų planą pateikti pasiūlymą dėl būtinausių reikalavimų, taikomų pakartotiniam vandens panaudojimui, taip pat peržiūrėti Geriamojo vandens direktyvą (REFIT) ⁽²⁾, ir ragina užtikrinti, kad neigiamas poveikis kitiems sektoriams, pavyzdžiui, žemės ūkiui, nebūtų neproporcingai didelis;
9. pabrėžia, kad privaloma atsižvelgti į regionų skirtumus turimų vandens išteklių požiūriu. Pakartotinai naudoti vandenį neturėtų būti reikalaujama, jeigu to negalima pateisinti. Iš esmės, pakartotinis vandens naudojimas yra tinkamas sprendimas tuose regionuose, kuriuose vandens prieinamumas kelia problemų;
10. todėl ragina Europos Komisiją, laikantis suderinto ir nuoseklaus požiūrio, užtikrinti, kad pakartotinis vandens naudojimas būtų pasirenkamas tik kaip papildoma vandens tiekimo galimybė ir kad kartu būtų didinamas paklausos veiksmingumas ir būtų išnagrinėtas galimas sumažėjusių vandens išteklių poveikis ir į jį atsižvelgta;
11. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms labai svarbu turėti galimybę rengiamoje nuomonėje savo iniciatyva pateikti rekomendacijų, kaip pagerinti ES vandens politikos teisės aktų įgyvendinimą, ir toliau aktyviai dalyvauti būsimoje Europos vandens politikoje;

Nuomonės aplinkybės ir aprėptis

12. Komitetas jau keletą kartų yra išdėstęs savo poziciją vandens išteklių valdymo klausimais. Šia nuomone savo iniciatyva tęsiamas toliau nurodytomis ankstesnėmis RK nuomonėmis pradėtas darbas:
- a) Nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos direktyvų 2000/60/EB ir 2008/105/EB nuostatos dėl prioritetinių medžiagų vandens politikos srityje, CdR 1120/2012 ⁽³⁾;
 - b) Nuomonė Septintoji aplinkosaugos veiksmų programa, CdR 593/2013 ⁽⁴⁾;
 - c) Nuomonė Koncesijos sutarčių skyrimas, CdR 100/2012 ⁽⁵⁾;
 - d) Nuomonė Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo skatinant tvarų vandens išteklių valdymą, CdR 5/2011 ⁽⁶⁾;
13. dėl klimato kaitos poveikio vandens išteklių valdymui pabrėžia, kad vietos, regionų, nacionaliniu ir ES lygmeniu vykdoma politika turi būti glaudžiai susieta su priemonėmis, susijusiomis su ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija, ir šiuo klausimu nurodo nuomonę „Nauja ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija. Integruotas požiūris“, CdR 2430/2016;
14. pripažįsta, kad vandens politika yra labai plati sritis, ir šioje nuomonėje savo iniciatyva pagrindinį dėmesį skiria vidaus vandenų valdymui, visų pirma vandens kokybei, gėlo vandens trūkumui ir apsaugai nuo potvynių. Joje nebus aptariamas jūrų ir vandenynų vandens valdymo klausimas, taigi ir Jūrų strategijos pagrindų direktyva, ir Jūrų teritorijų planavimo direktyva, kurios buvo aptartos ankstesnėse RK nuomonėse;

Gero vandens išteklių valdymo svarba

15. atkreipia dėmesį į didelius iššūkius vandens išteklių valdymo srityje, kilsiančius dėl klimato kaitos ir dar intensyvesnio dirvožemio naudojimo:

⁽²⁾ 2017 m. Komisijos darbo programa, COM(2016) 710 final, I priedas.

⁽³⁾ OL C 17, 2013 1 19, p. 91.

⁽⁴⁾ OL C 218, 2013 7 30, p. 53.

⁽⁵⁾ OL C 277, 2012 9 13, p. 74.

⁽⁶⁾ OL C 259, 2011 9 2, p. 13.

- a) trumpuoju laikotarpiu dėl didėjančio kritulių ciklo kintamumo kyla vis didesnis potvynių ir sausrų pavojus. Kylanti vandens temperatūra ir įvairūs ekstremalūs reiškiniai, įskaitant potvynius ir sausras, daro poveikį vandens kokybei; be to, vandens kiekio ir kokybės pokyčiai turi įtakos jo pakankamumui, stabilumui ir prieinamumui ir daro poveikį tiek esamos infrastruktūros veikimui ir naudojimui, tiek valdymo praktikai;
- b) vidutinės trukmės laikotarpio uždavinys – veiksmingai pasiekti norimus su vandens kokybe susijus tikslus;
- c) ilgesniu laikotarpiu svarbiausias uždavinys – išspręsti kylančio jūros lygio ir vandens (gėlo) trūkumo problemas, turinčias didelių ekonominių ir socialinių pasekmių, pavyzdžiui, emigracija iš jūros apsemtų ir (arba) iš gėlo vandens trūkumą patiriančių teritorijų; be to, numatomi kritulių ir temperatūros pokyčiai veikiausiai turės įtakos ir potvynių dažnumui, o tai lems dideles socialines ir ekonomines pasekmes bei poveikį sveikatai;

16. pabrėžia ekonominę vandens sektoriaus vertę ir ekonominę tinkamo vandens išteklių valdymo svarbą ir pateikia šiuos pavyzdžius:

- a) pasaulinis vandens tiekimo, valymo ir paskirstymo sektorius yra lemiamas mūsų visuomenės mitybą, higieną, sveikatą ir gerovę užtikrinantis veiksnys. Viso pasaulio ekonomikos vertė siekia apie 70 000 mlrd. EUR, iš kurių 63 000 mlrd. EUR tiesiogiai priklauso nuo vandens ⁽⁷⁾;
- b) remiantis naujausia JT ataskaita, daugiau kaip vienas milijardas darbo vietų, t. y. daugiau kaip 40 % darbingo amžiaus pasaulio gyventojų, labai priklauso nuo vandens, dar vienas milijardas darbo vietų nuo šio išteklio priklauso iš dalies. Kitaip tariant, beveik 80 % pasaulio darbo vietų priklauso nuo prieigos prie vandens tiekimo ⁽⁸⁾;
- c) Europos vandens sektoriuje veikia 9 000 MVĮ, vien tik viešosiose vandens tiekimo įmonėse yra 600 000 tiesioginių darbo vietų ⁽⁹⁾;
- d) 2010 m. duomenimis vandens sanitarijos ir vandens tiekimo sektoriaus sukuriama bendra pridėtinė vertė 2010 m. siekė 44 mlrd. EUR, tais pačiais metais jame buvo apie 500 000 darbo vietų ⁽¹⁰⁾;
- e) per pastaruosius 15 metų potvynių draudiminė žala siekė 25 mlrd. EUR, taip pat patirta daug išlaidų dėl žalos, dėl kurios nebuvo apsidrausta. Vien tik 2014 m. žala buvo įvertinta beveik 5 mlrd. EUR. Prognozuojama, kad iki 2050 m. ši metinė suma galėtų padidėti penkis kartus ⁽¹¹⁾;

Būtina kitokia politika

17. mano, kad politika, grindžiama pagrindiniu planu, gali būti laikoma tinkamu atspirties tašku siekiant gerinti įvairių institucijų tarpusavio ryšius ir išnagrinėti kitus novatoriškus politikos rengimo būdus, kurie leistų bendradarbiauti įvairiems sektoriams ieškant sinergijos ir vengiant konfliktų, kadangi vis dar aiškiai neapibrėžtas būsimų problemų, susijusių su vandens sektoriumi ir politikos sistemų įvairove, mastas ir poveikis. Būtina įgyvendinti tai, ką galėtume pavadinti „pritaikomąja politika“. Toliau pateiktoje lentelėje nurodytos įvairios galimybės:

		Standartai ir vertybės	
		Bendra	Kintama
Žinios	Sutarimas	Planuojama politika	Derybos dėl standartų
	Diskusijos	Derybos dėl žinių	Pritaikomoji politika

⁽⁷⁾ WssTP Water Vision 2030 „The Value of Water: Towards a Future proof model for a European water-smart society“, 2016 m. spalio, <http://wsstp.eu/publications/>

⁽⁸⁾ JT 2016 m. pasaulinė vandens išteklių valdymo ataskaita.

⁽⁹⁾ COM(2012) 216 final.

⁽¹⁰⁾ Eurostato duomenys (2013 m.), COM(2014) 363 final.

⁽¹¹⁾ Multi-hazard assessment in Europe under climate change (Giovanni Forzieri ir kt., *Climatic Change*, 2016 m. liepos mėn., 137 tomas, Nr. 1, p. 105–119).

18. ragina Europos Komisiją peržiūrint Geriamojo vandens direktyvą, priemones dėl pakartotinio vandens naudojimo, Miesto nuotekų valymo direktyvą ir galiausiai Vandens pagrindų direktyvą išnagrinėti pritaikomosios politikos galimybes vandens politikos srityje. Tokie svarstymai turėtų būti sutelkti į pagrindines šios politikos sąlygas: visapusiškumas, keitimasis informacija, lankstumas, tikslų ir pastangų diferenciacija ir inovacijos. Nagrinėdama galimybes parengti naują politiką, Komisija turėtų konsultuotis su vietos ir regionų valdžios institucijomis siekdama užtikrinti, kad visi būsimi pasiūlymai kuo geriau atitiktų vietos ir regionų valdžios institucijų interesus ir jais būtų remiama, o ne, priešingai, apribojama vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencija;

Bendroji politika

19. ragina Komisiją pertvarkyti savo vandens politiką, kuri iš esmės yra sektoriaus politika, į bendrąją politiką ir taip užtikrinti, kad vandens išteklių valdymas būtų įtrauktas kaip horizontalus aspektas į kitas glaudžiai su šiuo ištekliu susijusias politikos sritis, pavyzdžiui, žmonėms skirto vartojimo, energetikos, žemės ūkio, žuvininkystės, turizmo, aplinkos ir kt.;

20. mano, kad atsargumo ir „teršėjas moka“ principai ir toliau turi būti vandens išteklių valdymo pagrindas. Tačiau diferencijuotas požiūris turėtų būti atviras visoms galimybėms siekiant veiksmingiausių ir efektyviausių sprendimų, kad – išskirtiniais atvejais – būtų galima nukrypti nuo pamatinio principo. Tokius sprendimus galima realizuoti taikant inovatyvius, specifinius ir aplinkos požiūriu tvarius mokslinius metodus;

21. atkreipia dėmesį, kad šiomis aplinkybėmis energija ir (arba) energijos sąnaudos gali būti didelė kliūtis diegti inovacijas ir įgyvendinti savitus sprendimus siekiant spręsti vandens trūkumo problemą, pavyzdžiui, vandens transportavimas į sausros regionus ar vandens gėlinimo įrenginių statymas, ir pabrėžia, kad formuojant ES politiką turi būti atsižvelgta į atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir paties vandens kaip energijos šaltinio naudojimą šiomis sąlygomis;

22. pažymi, kad vartojama vis daugiau vaistų, įskaitant, pavyzdžiui, antibiotikus, kurių pagrindinės veikliosios medžiagos per kanalizaciją galiausiai patenka į paviršinį vandenį, todėl reikia daugiau pastangų geriamojo vandens gamybai iš paviršinio vandens; be to, gali kilti didesnis bakterijų atsparumo antibiotikams pavojus. Šią problemą būtų galima išspręsti sutelkiant dėmesį į farmacinių atliekų sklaidos šaltinius: farmacijos produktų ir vaistinių preparatų likučius šlapime ir išmatose;

23. ragina valstybes nares ir vietos bei regionų valdžios institucijas į savo vandens išteklių valdymo politiką įtraukti žaliosios infrastruktūros ir natūralių vandens sulaikymo priemonių sąvokas, kurios papildytų arba pakeistų įprastas duomenimis grįstas struktūrines priemones (pavyzdžiui, mažinti hidromorfologinę apkrovą upių baseinams) vykdamas veiklos programas, finansuojamas ESI fondų lėšomis (pavyzdžiui, atkuriant pelkes ir miškus), arba miestų planavimą (pavyzdžiui, renkant lietaus vandenį (pakartotiniam naudojimui) arba didinant vandens sulaikymą, kad būtų sumažintas potvynių poveikis);

24. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia gerinti vandens išteklių valdymą padedant apsaugoti švaraus vandens išteklius ištikus gaivalinėms nelaimėms ⁽¹²⁾;

25. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas bendradarbiauti su draudimo bendrovėmis ir nacionaline valdžia siekiant užtikrinti, kad visi namų ūkiai, ūkiai ir įmonės, kurie galėtų nukentėti nuo potvynių, gautų įperkama draudimą. Būtina toliau siekti, kad būtų užtikrinta, kad visi suinteresuotieji subjektai pripažintų, jog pastatų atsparumas iš pat pradžių yra veiksmingiausias būdas sumažinti riziką ir ilgalaikės sąnaudas, susijusias su gamtinėmis nelaimėmis;

Politikos formuotojų ir jų įgyvendinančių institucijų keitimasis informacija

26. kadangi skirtingų politikos sričių tikslai yra savaiame priimtini („planuojama politika“), tačiau jiems įgyvendinti būtinos priemonės dažnai viena kitai prieštarauja, atkreipia dėmesį į tai, kad regionai ir miestai, kurių lygmeniu jie įgyvendinami, dažnai turi ieškoti kompromiso tarp šių įvairių priemonių;

27. ragina Komisiją aktyviau skatinti keitimąsi informacija pagal principą „iš apačios į viršų“ tarp vietos ir regionų valdžios institucijų, atsakingų už vandens politikos įgyvendinimą, ir politikos formuotojų Briuselyje ir įtraukti informaciją apie prieštarigus tikslus į savo naująją politiką arba jos pakeitimus;

⁽¹²⁾ CdR 2646/2014.

Galiojančių teisės aktų peržiūra ir įgyvendinimas

28. tikisi, kad atlikus planuojamą Geriamojo vandens direktyvos peržiūrą bus patobulintos stebėsenos sistemos ir analizės parametrai, užtikrinta geresnė piliečių prieiga prie informacijos apie geriamojo vandens kokybę, sprendžiamos nutekėjimo problemos, sukurta sistema, reglamentuojanti mažuosius arba individualius geriamojo vandens išteklių telkinius, pasiūlyti problemų, kurias sukelia su geriamuoju vandeniu besiliečiančios medžiagos, sprendimai ir atnaujintos galiojančios nuostatos, leidžiančios nukrypti nuo teisės aktų;

29. primygtinai reikalauja, kad ateityje peržiūrint Miesto nuotekų valymo direktyvą visų pirma būtų siekiama pagerinti stebėseną, ataskaitų teikimą ir viešą duomenų platinimą, ir labai rekomenduoja atsizvelgti į sąsajas su žiedine ekonomika ir efektyviu išteklių naudojimu ES. Ataskaitų teikimo srityje valstybėms narėms tenkančią našta reikėtų sumažinti bent jau tiek, kiek jos jau įvykdė savo įsipareigojimus;

30. palankiai vertina Europos Komisijos naują požiūrį įvertinti „atstumą iki atitikties“ dėmesį sutelkiant į spragas, kurios dar liko iš esmės teisingame nuotekų surinkimo, prijungimo ir išvalymo procese, ir papildant oficialų įvertinimą atitikties teisiniais įsipareigojimais pagal Miesto nuotekų valymo direktyvą; su pasitenkinimu pažymi, kad Europos Komisija savo Miesto nuotekų valymo direktyvos 8-ojoje įgyvendinimo ataskaitoje pirmą kartą apdorėjo ir įtraukė regioninius duomenis, ir ragina Europos Komisiją ir toliau taikyti metodą „atstumas iki atitikties“ bei regioninius metodus, vystant juos kartu su vietos ir regionų subjektams;

31. ragina Europos Komisiją, valstybes nares ir vietos bei regionų valdžios institucijas mažinti vandens trūkumą ir dar labiau padidinti vandens naudojimo efektyvumą, visų pirma:

- a) aiškiai teikti pirmenybę vandens paklausos valdymui ir efektyviam vandens naudojimui drėkinimui, pastatuose ir energetikos sektoriuje;
- b) spręsti pernelyg didelio išgavimo problemą peržiūrint leidimus arba užtikrinant geresnį Vandens pagrindų direktyvos įgyvendinimą;
- c) imtis veiksmų kuo ankstesniame produktų politikos etape, įskaitant būsimus teisės aktus, kuriais siekiama padidinti prietaisų vandens naudojimo efektyvumą darbo planuose, rengiamuose pagal Ekologinio projektavimo direktyvą;
- d) toliau remti visų sektorių ir naudotojų suvartojamo vandens matavimą;
- e) spręsti per nuotėkius netenkamo vandens problemą skatinant investicijas į infrastruktūrą, kurios taip pat finansuojamos nustatant tinkamas vandens kainas ir atitinkamas vykdymo užtikrinimo priemones;

Tikslų diferenciacija ir lankstumas

32. atkreipia dėmesį į įtampą tarp vandens kokybės tikslų ir bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) ir ragina Komisiją užtikrinti geresnį šių dviejų sričių politikos koordinavimą. ES turėtų vengti didinti tokius prieštaravimus ir susijusią administracinę našta dėl potencialiai prieštaraujančių teisės aktų įgyvendinimo, o veikiau ieškoti kuo veiksmingesnių, ekonomiškai efektyvių ir vienas kitą sustiprinančių kompromisų;

33. mano, kad tikslinga ir būtina 1991 m. gruodžio 12 d. Direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių įtraukti į VPD siekiant suvienodinti priemones, kuriomis siekiama užtikrinti gerą vandens telkinių būklę ir tinkamumą tiekti žmonėms;

34. ragina Komisiją išnagrinėti galimybes padidinti vandens politikos lankstumą ir tikslų diferenciaciją. Lankstumas yra būtinas, kadangi nėra žinomos būsimos su vandeniu susijusios problemos. Todėl vandens politikos tikslai ir strategija būtinai turi būti subalansuoti surandant pusiausvyrą tarp būtino teisinio tikrumo, kai suteikiama galimybė ilgalaikiam planavimui ir daugiamečiam, daug sąnaudų reikalaujančiam investavimui, ir būtinybės esant reikalui prisitaikyti prie naujų aplinkybių. Todėl būtina tikslų diferenciacija atsizvelgiant į laiką ir vietą siekiant padidinti priemonių veiksmingumą ir tinkamumą ⁽¹³⁾ nemažinant jų užmojo;

⁽¹³⁾ Pavyzdžiui, siekiant kovoti su potvyniais ar pagerinti vandens kokybę, daug veiksmingiau imtis priemonių upės aukštupyje, o ne žemupio baseine. Todėl logiška, kad žemupio regionai dalyvautų įgyvendinant priemones aukštupyje.

35. stebėsenai pagal Vandens pagrindų direktyvą užtikrinti ragina Europos Komisiją nustatyti alternatyvų principą vieno kriterijaus neatitikimo principui (angl. *one out all out*). Taikant šį principą padėtis atrodo prastesnė nei reali ekologinė ir cheminė būklė ir neatsižvelgiama į jau įdėtas pastangas pagerinti vandens kokybę. Reikėtų sukurti stebėsenos priemonę, kuri leistų atsižvelgti į konkrečioje valstybėje narėje jau pasiektus rezultatus siekiant, be kita ko, užtikrinti būtinų priemonių tinkamumą;

Moksliniai tyrimai ir inovacijos

36. yra įsitikinęs, kad, siekiant išspręsti esamas ir būsimas vandens sektoriaus problemas, be politikos inovacijų, labai svarbu diegti didelio masto technines inovacijas⁽¹⁴⁾. Siekdamas paremti tokias inovacijas, pabrėžia ES lygmens Europos vandens inovacinių veiksmų darbotvarkės galimą naudą į tvarų, žiedinį ir pažangų vandens vartojimą orientuotai visuomenei. Tokia sistema padėtų paskatinti valstybes nares, vietas ir regionų valdžios institucijas, Europos Komisijai padedant, taikyti sistemingus inovacinius metodus ir kurti arba sudaryti palankias sąlygas kurti vandens inovacinių projektų partnerystes. Nors šiuo metu vystomos, stiprinamos ir labai plečiamos žinių platformos ir dabartinių inovacijų finansavimo galimybės, Komitetas mato dvi pagrindines kliūtis novatoriškiems sprendimams. Todėl Komitetas ragina Europos Komisiją:

- a) a) toliau mažinti administracinę našta, trukdančią pasinaudoti Europos inovacijų fondais, skatinant bendradarbiavimą ir investicijas, kad būtų išvengta didelių ilgalaikių vandens išteklių valdymo problemų visoje ES. Ypatingas dėmesys turėtų būti atkreiptas į vienas kitam prieštaraujančius valstybės pagalbos teisės aktus ir į įmonėms kylančius sunkumus gauti inovacijų fondų lėšų;
- b) išnagrinėti galimybę nustatyti tam tikrą eksperimentavimo ribą, kai yra apribojimų įgyvendinti inovacinius sprendimus dėl veiksmų kitose politikos srityse;

Išvada

37. pažymi, kad vandens išteklių valdymas yra kapitalui imli sritis, kurioje vykdomos didelės investicijos. Ateityje jos tik dar labiau didės. Išplėsta perspektyva nustatant problemas ir galimus jų sprendimus ir geresnis susijusių politikos sričių (pavyzdžiui, žemės ūkio, energetikos ar sveikatos) integravimas, kaip jau siūloma esamuose teisės aktuose, sumažintų nepakankamų investicijų riziką, atvertų naujų galimybių ir sudarytų palankias sąlygas inovacijoms. Svarbiausias uždavinys – priimti pagrįstus sprendimus: atsižvelgti į tai, ką norime išsaugoti, ir užtikrinti pakankamą lankstumą, kad būtų galima spręsti dar nežinomas ateities problemas, susijusias su šio gyvybės šaltinio valdymu (angl. ***Manage the source of life!***).

Briuselis, 2017 m. vasario 9 d.

Europos regionų komiteto
pirmininkas
Markku MARKKULA

⁽¹⁴⁾ Pavyzdžiui, po antrinio valymo nuotekų vanduo yra tinkamas šaltinis geriamajam vandeniui ruošti, ypač palyginti su gėlinimu. Tačiau tam reikia visuomenės pritarimo.

Europos regionų komiteto nuomonė „Nauja ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija. Integruotas požiūris“

(2017/C 207/10)

Pranešėja: Sirpa HERTELL (FI/EPP), Espo miesto tarybos narė

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. pabrėžia, kad daug pradinių rekomendacijų dėl ES prisitaikymo strategijos (CoR 3752/2013) išlieka aktualios ir turėtų būti aiškinamos kartu su šia nuomone; pirmiausia atkreipia dėmesį į pasiūlymus prisitaikymo strategiją betarpiškiau susieti su atsparumo klimato kaitos poveikiui koncepcija ir toliau vystyti įvairių teritorijų „pažeidžiamumo“ koncepciją ir (arba) vertinimus; į pasiūlymą labiau akcentuoti prisitaikymo sprendimus, pagrįstus žaliaja infrastruktūra, taip pat biologine įvairove ir ekosistemų veiksniais; taip pat perspėja, kad gali prireikti parengti scenarijus dėl prisitaikymo prie temperatūros, galinčios padidėti daugiau nei 2 laipsniais, jei Paryžiaus susitarime numatytos bendros pastangos nebus sėkmingos;

2. pripažįsta, kad vyksta darbas dėl visų aštuonių ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijoje numatytų veiksmų ir rezultatai jau matomi (pvz., nacionalines prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas priėmė 75 % ES valstybių narių, pradėta iniciatyva „Mayors ADAPT“, dabar įtraukta į Merų paktą), todėl laukia Europos Komisijos ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos vertinimo ir peržiūros; pabrėžia, kad tai yra nuolatinis procesas, kurio metu valstybės narės taip pat turėtų atnaujinti savo strategijas, kad neatsiliktų nuo nuolat besivystančios žinių bazės, atitinkamų teisinių sistemų ir tarptautinių susitarimų;

A. VALDYMAS

Stiprinti daugiapakopio valdymo sistemą

3. pripažįsta, kad nors Europos Komisija ir valstybės narės atlieka pagrindinį vaidmenį kuriant politiką ir reglamentavimo sistemas, vietos ir regionų valdžios institucijos pirmosios imasi savo teritorijų pažeidžiamumą įvairiam klimato kaitos poveikiui mažinti konkrečiais prisitaikymo veiksmais, todėl pabrėžia, kad sklandžiai veikianti daugiapakopio valdymo sistema yra itin svarbi;

4. ragina Europos Komisiją skatinti aktyvesnį įvairių valdymo lygmenų (ES, valstybių narių, regionų ir vietos valdžios institucijų) bendradarbiavimą, siekiant suderinti vienas kitam prieštaraujančius arba lygiagrečiai nesusietus procesus, kuo labiau didinti ES ir nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu parengtų strategijų ir planų sinergiją, ir taip užtikrinti ne tik didesnę politikos nuoseklumą, bet ir suderintus bei papildomuosius veiksmus;

5. remia tokias ES iniciatyvas kaip Merų paktas, skirtas klimato ir energetikos klausimams ir naujos Miestų darbotvarkės partnerystės, kurios skatina koordinuoto daugiapakopio valdymo sistemų ir bendradarbiavimo platformų atsiradimą. Turėtų būti laikoma, kad jos atlieka vaidmenį svarstant miestų ir regionų poreikius ir gerina bendradarbiavimą. Be to, RK tikisi, kad bus laiku sudaryta miestų darbotvarkės partnerystė dėl prisitaikymo prie klimato kaitos teminio prioriteto, įskaitant jos ekonominį, socialinį ir aplinkos aspektą;

6. šiuo požiūriu pabrėžia, kad miestus ir regionus būtina aktyviau įtraukti į nacionalinių prisitaikymo prie klimato kaitos strategijų ir planų rengimą ir įgyvendinimą. Todėl ragina ES valstybes nares sukurti atitinkamas institucines struktūras arba platformas, kuriomis skatinamas nuolatinis konsultavimasis ir glaudesnis bendradarbiavimas (pvz., pasitelkiant darbo grupes), atsižvelgiant į valstybių narių ypatumus, ir prašo Europos Komisijos remti ir skatinti šiuos pokyčius;

7. mano, kad esminis regionų vaidmuo turėtų geriau atsispindėti ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos peržiūroje (pvz., įtraukus specialų skyrių), o jų pastangos – geriau remiamos. Iš tikrųjų regionai prisitaikymo procese galėtų atlikti koordinuojamąjį ir (arba) tarpininko vaidmenį, užtikrindami, kad valstybių narių nustatyti prioritetai atitinka vietos

poreikius ir lūkesčius, ir atvirksčiai. Jie taip pat gali veikti kaip katalizatoriai, remdami vietos valdžios institucijų pastangas stiprinant jų atsparumą su klimatu ir nelaimėmis susijusiai rizikai, gebėjimus ir panaudojant turimą finansavimą – tai jau parodė Merų pakto veikloje kaip „koordinatoriai“ dalyvaujantys regionai. RK ragina Europos Komisiją dar labiau pripažinti ne tik vietos, bet ir regionų valdžios institucijų priimtus išpareigojimus ir vykdomus veiksmus pagal Merų pakto iniciatyvą (pvz., panašiai, kaip šiuo metu daroma pagal *RegionsAdapt* iniciatyvą);

8. atkreipia dėmesį į tai, kad privalomos reguliavimo sistemos nebuvimą vietos ir regionų valdžios institucijos laiko kliūtimi imtis veiksmų tam tikrose valstybėse narėse. Todėl jos pritarė aiškesniems ES ir nacionalinių valdžios institucijų suteiktiems įgaliojimams imtis prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų. Nacionaliniu lygmeniu, RK palankiai vertina kai kurių valstybių narių pastarojo laikotarpio pastangas prisitaikymo prie klimato kaitos aspektą integruoti į specialius teisės aktus (pvz., Vandens pagrindų direktyvą ir Potvynių direktyvą);

9. ragina Europos Komisiją išnagrinėti, kiek vietos ir regionų valdžios institucijų ES ir kiekvienoje valstybėje narėje turi prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją ar planą. Šiuo pagrindu Europos Komisija, bendradarbiaudama su vietos ir regionų valdžios institucijomis, galėtų pasiūlyti ES ir nacionalinius tikslus, kad paskatintų vietos ir regionų valdžios institucijas toliau kurti vietos ir regionines prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas ir (arba) planus;

B. DALYVAVIMAS IR VALDYMAS

Stiprinti įvairių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą ir įveikti uždarmo mentalitetą (angl. k. „silos thinking“)

10. pabrėžia, kad, be sklandžiai veikiančios daugiapakopio valdymo sistemos, ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos peržiūroje turi būti daugiau dėmesio skiriama ir suinteresuotųjų subjektų dalyvavimui ir tarpsektoriniam (o ne uždaru pagrįstam) požiūriui, kad vietos prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmai būtų veiksmingesni ir labiau integruoti. Šioje peržiūroje galėtų būti pateikta keletas konkrečių pavyzdžių arba būtų daroma nuoroda į tokius veiksmus, kurie parodytų, kad naudinga bendradarbiauti, o ne pavieniui ieškoti bendrų sprendimų regioniniu ir (arba) vietos lygmeniu. Tokį dalyvavimu pagrįstą požiūrį reikėtų labai skatinti ir remti, taip pat ir vykdam ES finansuojamus projektus (pvz., ateityje kviečiant teikti paraiškas pagal LIFE ar „Horizontas 2020“);

11. pabrėžia, kaip svarbu kruopščiai tirti sėkmę lemiančius veiksnius ir kliūtis įvairių formų bendradarbiavimui tarp mokslininkų, praktikų ir politikos formuotojų vietos ir (arba) regionų lygmeniu. Remiantis šia informacija turėtų būti parengtos praktinės rekomendacijos, pagrįstos konkrečiais (daugiašalių suinteresuotųjų subjektų, viešojo ir privataus sektorių) partnerysčių pavyzdžiais ir kurie turėtų būti plačiai paskleisti, pvz., naudojantis Europos prisitaikymo prie klimato kaitos platforma („Climate-ADAPT“);

12. primena, kad reikia didinti informuotumą apie būtinybę imtis integruotų prisitaikymo prie klimato kaitos ir švelninimo veiksmų visais įmanomais komunikacijos kanalais, siekiant kuo didesnės abiejų klimato politikos krypčių sinergijos bei vengiant „netinkamo prisitaikymo“. Todėl RK ragina Europos Komisiją išnagrinėti novatoriškus peržiūros mechanizmus, kad būtų didinamas informuotumas, vietos ir regionų suinteresuotųjų subjektų (įskaitant piliečius ir įmones) pritarimas ir skatinami elgsenos pokyčiai;

Investavimas į gebėjimų stiprinimą ir dalijimąsi žiniomis

13. pabrėžia, kaip svarbu toliau stiprinti gebėjimus ir šalinti žinių spragas Europos miestuose ir regionuose; mano, kad portalas „Climate-ADAPT“ ir su juo susijusi Miestų prisitaikymo paramos priemonė yra tinkamas tam pagrindas. Tačiau pastaroji priemonė turi būti nuolat stiprinama ir tobulinama, toliau remiama ir geriau susiejama su Merų pakto platforma, o jos patogumas naudotojams – tobulinamas. RK ragina Komisiją konsultuotis su miestais ir regionais, kad kartu nustatytų, kaip portalą „Climate-ADAPT“ geriausiai pritaikyti prie jų poreikių, ir nuspręsti, ar priemonė turėtų būti įtraukta į Merų pakto interneto svetainę, ar ne;

14. pabrėžia, kad būtina toliau rinkti vietoje išbandytus gerosios praktikos pavyzdžius. Miestuose ir regionuose nustatyta geroji praktika turi būti laikoma vienoje, viešai prieinamoje saugykloje, kurioje būtų galima lengvai atlikti paiešką (pvz., portale „Climate-ADAPT“ ir (arba) Gairių dėl Merų pakto interneto svetainės kataloge), siekiant palengvinti keitimąsi patirtimi tarp kolegų. Itin svarbu, kad tokia duomenų bazė pasižymėtų reikiamomis savybėmis, kurios padėtų nustatyti pavyzdžius, paremtus panašiomis aplinkybėmis (pvz., klimato keliamu pavojumi, gyventojų tankumu) arba panašiais geografiniais ypatumais (pvz., vietovė yra kalnuose arba šalia jų, upės ar jūros), siekiant plėtoti prisitaikymo tipologijas. RK

yra pasirengęs prisidėti nustatant sėkmingus regionų praktikos pavyzdžius ir sutelkti pirmaujančius regionus, pradėdant ENVE komisijos ir RK grupės „Merų pakto ambasadoriai“ darbu, kuris turėtų būti toliau plečiamas ir skatinamas;

15. pabrėžia, kad žinios taip pat turėtų būti lengviau perduodamos miestų tarpusavio bendradarbiavimo būdu. Europos Komisija turi nustatyti, skatinti ir finansuoti atitinkamas tarpusavio ir kuravimo veiklos rūšis. Porinių projektų programos, kurias jau yra pasiūliusi Merų pakto iniciatyva, buvo sėkmingos ir vertingos, todėl turėtų būti kartojamos ir plečiamos ateityje (pvz., kasmet skelbiant kvietimus teikti paraiškas);

16. ragina Europos Komisiją dėti daugiau pastangų siekiant sukurti sistemą, leidžiančią stiprinti gebėjimus miestuose ir regionuose. Šiuo metu naudos gavėjams daugybė ES iniciatyvų, priemonių ir programų, kurios jau dabar suteikia įvairias gebėjimų stiprinimo galimybes miestams ir regionams (pvz., seminarai, internetiniai seminarai, rekomendacijos), kelia painiavą;

17. nors ir dedamos pastangos, ypač atsižvelgiant į neseniai pradėtą veikti naują „vieno langelio“ (*one-stop-shop*) portalą pagal ES miestų darbotvarkę, Komisija turėtų paaiškinti ne tik ypatumus, bet ir papildomumo aspektą tarp įvairių paslaugų, kurios pasiūlytos miestams ir regionams prisitaikymo prie klimato kaitos (susijusiose) srityse, ir išsipareigoja užpildyti identifikavimo ir rengimo procese atsiradusias žinių spragas. Šiame procese RK ragina Komisiją:

- a) kuo geriau išnaudoti savo svarbiausią ES iniciatyvą dėl miestų ir regionų prisitaikymo prie klimato kaitos, Merų pakto klimato ir energetikos klausimais, ir laikyti ją savo pagrindine bendrąja iniciatyva vietos veiksams klimato kaitos srityje;
- b) toliau prisitaikymo prie klimato kaitos aspektą integruoti į kitas esamas ES iniciatyvas, susijusias su miesto, regiono ar kaimo dimensija;
- c) stiprinti sinergiją su kitomis panašiomis iniciatyvomis (pvz., „Regions Adapt“, „Under2MoU“, „Atsparių miestų kampanija“), kad būtų galima pasinaudoti jų patirtimi ir praktinėmis žiniomis, užtikrinti didesnę darną ir skatinti bendrus miestams ir regionams palankius veiksmus;
- d) skatinti sąsajas su nacionalinėmis, regionų ir vietos iniciatyvomis, kuriomis siekiama plataus užmojo tikslų, nebūtinai dalyvaujant minėtose iniciatyvose, suteikti galimybių kurti tinklus ir partnerystes;

Plėsti žinių apie su klimatu susijusią riziką ir pažeidžiamumą bazę

18. pripažįsta, kad visi valdymo lygmenys, įskaitant miestus ir regionus, turi gerai suprasti su klimatu susijusią riziką ir pažeidžiamumą savo teritorijoje, kad vadovautų savo sprendimų priėmimo ir politikos formavimo procesams. Todėl RK ragina Komisiją toliau remti regioninių ir vietos lygmenų rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo sistemas, nes jos yra bet kokios prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos atskaitos taškas ir remia įrodymais pagrįstus veiksmus;

19. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos dažnai nurodo, jog trūksta 1) (prieigos prie) naudingos ir suprantamos klimato informacijos ir 2) praktinės patirties ir žinių aiškinant šią informaciją kaip kliūtis imtis prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų. Todėl reikalinga tolesnė pagalba – dokumentais ir keitimusi gerąja praktika, – kad, pirma, jos susipažintų su jau esama informacija ir, antra, padėtų joms mažinant ir aiškinant poveikį miesto ar regiono mastu;

20. prašo Komisijos toliau remti dedamas miestų ir regionų pastangas klimato prognozavimo ir rizikos vertinimo srityje, stiprinant (mokslinių tyrimų) veiklą, susijusią su atitinkamų (rizikos modeliavimo) priemonių ir metodų nustatymu, (makro)regioninių klimato poveikio scenarijų parengimu ir klimato paslaugų tinklų kūrimu (pagal programą „Horizontas 2020“) tarptautiniu, Europos ir (sub)nacionaliniu lygmeniu. Tokie su klimatu susijusių paslaugų tinklai sutelkia atitinkamus ekspertus ir duomenų teikėjus (pvz., mokslinių tyrimų bendruomenes) ir suteikia vietos ir regionų masto politikams galimybę gauti turimą informaciją ir žinių ir jas suprasti;

21. pabrėžia, kaip svarbu remti klimato riziką atskleidžiančią informaciją, kad būtų paskatinti prisitaikymo veiksmai ir investicijos. Atsiranda keletas naujų savanoriškų klimato ir (arba) privačių informacijos apie klimato riziką atskleidimo iniciatyvų, kurias Komisija galėtų toliau remti ir skatinti;

22. todėl, atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Komisijos iniciatyvą išnagrinėti bendradarbiavimo galimybes su draudimo sektoriumi kaip vienu pagrindiniu duomenų teikėju ir potencialiu investuotoju; skatina Komisiją įvertinti draudimo mechanizmus, kuriais būtų galima labiau skatinti rizikos prevenciją ir remti žalos mažinimą, bei dirbti su draudimo bendrovėmis siekiant užtikrinti, kad jos su viešuoju sektoriumi dalytųsi rizikos modeliavimo ir nelaimių rizikos valdymo srities žiniomis ir praktine patirtimi. Peržiūros metu šiuo metu sėkmingai veikiančios partnerystės turėtų būti toliau skatinamos, siekiant įkvėpti ir motyvuoti kitus. Be to, atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad miestai ir regionai, kuriuos draudikai laiko „didelės rizikos“, taip pat gali susidurti su tam tikromis kliūtimis, trukdančiomis investuoti ir vystytis, ir ragina Europos Komisiją peržiūros metu išnagrinėti, kaip šias problemas būtų galima išspręsti;

Išnagrinėti socialinę ir ekonominę naudą

23. mano, kad peržiūra sudaro galimybę propaguoti prisitaikymo prie klimato veiksmų socialinio ir ekonominio poveikio vertinimo privalumus. Tokia socialinė ir ekonominė analizė padeda sprendimus priimančioms asmenims susidaryti aiškesnį vaizdą apie galimas prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų sąnaudas ir naudą, palyginti su neveikimu, todėl padeda didinti informuotumą, suprasti ribotus pajėgumus ir nustatyti ekonomiškai perspektyviausias politikos alternatyvas;

24. atkreipia dėmesį į tai, kad miestams ir regionams reikia daugiau informacijos apie įvairius esamus metodus, kurie gali būti taikomi tokiam vertinimui atlikti (pvz., sąnaudų ir naudos analizė, daugelio kriterijų analizė, suinteresuotųjų subjektų sprendimas, eksperimentas ir stebėjimas) ir jų svarba įvairiose srityse, todėl siūlo, kad Komisija teiktų pakankamą paramą per savo bazines platformas, „Climate-ADAPT“ ir Merų pakta;

Veiksmų stebėseną, ataskaitų teikimas ir vertinimas

25. pabrėžia, kad būtina vietos ir regionų valdžios institucijoms suteikti tinkamas stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vertinimo priemones ir rodiklius, kad būtų galima informuoti apie vietos prisitaikymo planavimą ir paremti šį procesą. Jie galėtų būti dar kartą paskatinti per minėtas prisitaikymo prie klimato kaitos platformas („Climate-ADAPT“ ir Merų pakta);

26. yra įsitikinęs, kad labai svarbu užtikrinti, kad tarptautinės, Europos, nacionalinės ir regioninės/vietos stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vertinimo sistemos būtų tarpusavyje suderinamos ir remtųsi viena kita. Tai užtikrins nuoseklumą ir sumažins našta miestams ir regionams;

27. palankiai vertina pažangą, kuri pasiekta šiuo tikslu nuo tada, kai buvo paskelbta ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija, sukūrus ES valstybėms narėms skirtą „prisitaikymo prie klimato kaitos parengties rezultatų suvestinę“ ir valstybių narių „stebėsenos ir ataskaitų teikimo Merų pakta pasirašiusiems miestams“ šabloną bei palankiai vertina tvirtas sąsajas tarp jų, tačiau mano, kad reikia toliau jas skatinti ir vis dar reikalingos jų naudojimo gairės (pvz., Merų pakto interneto svetainėje);

28. pabrėžia, kad tolesnė sinergija su kitomis panašiomis lygiagrečiai pasiūlytomis iniciatyvomis tarptautiniu arba Europos lygmeniu (pvz., „Regions ADAPT“, CRAFT, „Resilient Cities“), kurios turi savo stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vertinimo sistemas, dar turėtų būti išanalizuota, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad tolesnės suderinimo pastangos ar bendradarbiavimas neturėtų kenkti kitiems miestų ir regionų poreikiams ir interesams;

C. FINANSAVIMAS

Parama galimybėms gauti viešąjį finansavimą

29. palankiai vertina esamas ES finansavimo priemones, skirtas vietos ir regionų klimato kaitos politikai remti (pvz., Europos struktūriniai ir investicijų fondai, „Horizontas 2020“, LIFE, ES solidarumo fondas, Gamtos turtų finansavimo priemonė), tačiau pabrėžia, kad prieiga prie šių lėšų vis dar yra didžiausia problema, su kuria susiduria miestai ir regionai. Todėl ragina Komisiją pateikti Europos vietos ir regionų valdžios institucijoms 1) lengvai prieinamą ir suprantamą informaciją apie fondus ir finansines priemones, kurios gali padėti rengti ir įgyvendinti jų veiksmų planus, ir 2) papildomas gaires ir paramą dėl būdų, kaip pasinaudoti esamomis priemonėmis ir jas taikyti, o galbūt jas sujungti (pvz., pasitelkus konkreitiems poreikiams pritaikytą mokymą);

30. primena savo pasiūlymą, kad vertinant kapitalo sąnaudas ir naudą, siekiant užsitikrinti su investicijomis į atsparumo klimato kaitai didinimą susijusią ilgalaikę grąžą, reikia galvoti apie visą gyvavimo ciklą. Reikėtų atskaityti ir rizikos registrų, kuriuose būtų fiksuojami klimato kaitos nepaisančių veiksmų ir kapitalo investicijų arba neveikimo ekonominiai, aplinkosauginiai ir socialiniai padariniai;

31. tikisi, kad atliekant peržiūrą daugiau dėmesio bus skiriama galimam regionų vaidmeniui sudarant palankesnes sąlygas pasinaudoti tam tikromis finansavimo schemomis. Kai kurie regionai jau padeda valdyti ir perskirstyti ES struktūrinius fondus, sujungti ir sutelkti savivaldybių vykdomus jų teritorijoje mažesnius projektus arba tiesiogiai teikia finansavimą. Tačiau RK pabrėžia, kad reikia daugiau gairių, siekiant padėti šioms valdymo institucijoms išnaudoti visą Europos fondų ir inovatyvių finansinių priemonių potencialą;

32. ragina Komisiją toliau svarstyti idėją, kaip konkrečioms vietos ir regionų valdžios institucijoms suteikti sparčią prieigą prie finansinių priemonių, remiantis, pavyzdžiui, tokiais veiksniais kaip jau priimtas viešas išsipareigojimas dėl išsamaus prisitaikymo (pvz., prisijungimas prie Merų pakto iniciatyvos, atliktas išsamus rizikos ir pažeidžiamumo vertinimas, parengtas prisitaikymo veiksmų planas). Jeigu Komisija peržiūrėtų reikalavimus dėl prieigos prie tam tikrų lėšų arba atrankos ir dotacijų skyrimo kriterijus pagal įvairias programas (pvz., programą „Horizontas 2020“ ir LIFE), būtų galima sudaryti galimybę taikyti tokią „sparčią prieigą“. Ši kryptis turėtų būti nuodugniau išnagrinėta ir Europos struktūrinių ir investicinių fondų srityje, rekomenduojant visoms valdymo institucijoms pasinaudoti kai kuriose regioninėse veiksmų programose jau pateikta galimybe pirmenybę teikti Tvarios energijos veiksmų planuose, kuriuos priėmė Merų pakte dalyvaujančios savivaldybės, numatytiems veiksams;

Esamų finansavimo priemonių derinimas

33. palankiai vertina Europos Komisijos iniciatyvą – rengiant kitą daugiametę finansinę programą (DFP) – įvertinti pažangą, padarytą panaudojant įvairius ES fondus, taip pat dotacijas ir kitas finansines priemones (pvz., atsižvelgti į programos LIFE patirtį ir klimato politikos integravimą į ESI fondus). Tai turėtų padėti 1) pasiūlyti tinkamą įprastų ir labiau prisitaikymui skirtų finansavimo priemonių derinį nesumažinant biudžeto išteklių, skirtų klimato kaitos švelninimui, ir 2) parengti rekomendacijas dėl būsimų konkursų projektams vystyti (pvz., pagal programas LIFE ir „Horizontas 2020“), taip užpildant susidariusias vietos prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų finansavimo spragas;

34. pabrėžia, kad programą LIFE, konkrečiau Klimato politikos paprogramio integruotuosius projektus (IP), miestai ir regionai laiko viena pagrindinių finansinių priemonių, siekiant išbandyti ir pademonstruoti prisitaikymo prie klimato kaitos veiksams taikant sektorinį požiūrį didelėje teritorijoje (regioniniu, keleto regionų, nacionaliniu arba tarpvalstybiniu mastu), todėl primygtinai ragina Komisiją padidinti paramą ir toliau ją teikti;

Investicijų skatinimas

35. pripažįsta, kad daugelis Europos miestų ir regionų turi didelį neišnaudotą potencialą pritraukti daugiau investicijų ir daugelis jų taip pat susiduria su rimtomis kliūtimis, trukdančiomis panaudoti savo pačių investicijas;

36. mano, kad Komisija dėl to turi toliau ieškoti inovatyvių būdų, kaip nukreipti investicijas į prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmus vietos ir regionų valdžios institucijoms, ir ragina Komisiją teikti joms tinkamas ekspertų konsultacijas, patarimus ir paramą rengiant perspektyvias investicijas (pvz., pasitelkiant Europos investavimo konsultacijų centro ar kitą tikslinių gebėjimų stiprinimo veiklą) ir užtikrinti finansavimą. Šios peržiūros metu būtų galima pateikti bendravimo su privačiais investuotojais ir draudimo bendrovėmis mechanizmų pavyzdžių, o Komisija turėtų toliau remti šiam tikslui skirtas bandomąsias iniciatyvas;

Viešųjų ir privačių lėšų sujungimas

37. pabrėžia, kad miestams ir regionams reikėtų padėti rasti viešųjų ir privačių lėšų – iš tarptautinių, Europos, nacionalinių ir vietos šaltinių – derinį, kuris būtų jų vietos aplinkybėms tinkamiausias prisitaikymo prie klimato kaitos veiksams finansuoti. Kaip pabrėžta 2014–2020 m. DFP laikotarpio vidurio peržiūroje, Komisija toliau ieškos būdų, kaip patenkinti likusius investavimo poreikius sutelkiant ES, nacionalines ir privačias lėšas;

D. ATSIRADIMAS TARPTAUTINĖJE ARENOJE**Tarptautinė problema, kuriai būtinas tarptautinis atsakas**

38. pripažįsta, kad per pastaruosius metus tarptautinis dialogas klimato kaitos klausimais suintensyvėjo ir tai lėmė naujus tarptautinius susitarimus, pavyzdžiui, Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą 2015–2030 m., 2030 m. darnaus vystymosi darbotvarkę ir Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos, todėl prašo Komisijos įtraukti savo veiklą į šias pasaulines programas, sustiprinti savo pavyzdinį vaidmenį ir padėti užtikrinti šių programų tarpusavio sinergiją;

39. pabrėžia, kad atliekant peržiūrą reikėtų geriau atsižvelgti į tarpvalstybinį klimato rizikos valdymo klausimo aspektą. Šiuo požiūriu makroregioninis bendradarbiavimas yra tinkamas būdas siekti ES prisitaikymo prie klimato kaitos pažangos, skatinant keitimąsi informacija ir sutelkiant pastangas už teritorijų administracinių ribų. Todėl Komisija turi apsvarstyti galimybę išplėsti ir toliau remti bandomąsias tarpvalstybines iniciatyvas, pavyzdžiui, Dunojaus, Baltijos jūros, Alpių, Adrijos ir Jonijos jūrų regionuose, apimant kitus makroregionus Europoje ir už jos ribų;

40. ragina Komisiją daugiau dėmesio skirti tarpregioninio (ir miestų tarpusavio) bendradarbiavimo privalumams. Atsižvelgiant į tai, naujasis pasaulinis Merų paktas dėl klimato ir energetikos turi suteikti kitiems pasaulio regionams ne tik naujas galimybes pasinaudoti Europos patirtimi ir pavyzdžiais, bet taip pat ir suteikti progą Europos vietos ir regionų valdžios institucijoms pasimokyti iš kolegų kituose žemynuose;

41. atkreipia dėmesį į tai, kad, atsižvelgiant į JT bendrosios klimato kaitos konvencijoje neseniai išdėstytas prognozes dėl būsimų migracijos srautų, atliekant peržiūrą turi būti išsamiai nagrinėjamos prisitaikymo prie klimato kaitos ir migracijos sąsajos, todėl reikalingas naujas skyrius dėl klimato kaitos sukeltos migracijos problemų ir galimybių. Šiuo požiūriu Komisija ieškos būdų, kaip toliau paremti miestus ir regionus sprendžiant judumo ir galbūt migrantų ir pabėgėlių integracijos klausimus;

42. apibendrinamas Regionų komitetas norėtų pareikšti savo norą dalyvauti suinteresuotųjų subjektų konsultacijų dėl prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos, kurias vykdys Europos Komisija 2017 m. pradžioje, ir mano, kad šioje nuomonėje, taip pat ir kitose nuomonėse su prisitaikymu susijusiomis temomis⁽¹⁾ pateiktos rekomendacijos yra geras pagrindas mainams ateityje.

Briuselis, 2017 m. vasario 9 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Veiksminga vandentvarkos sistema. Požiūris į novatoriškus sprendimus, pranešėjas Cees Loggen.
Programos LIFE laikotarpio vidurio peržiūra, pranešėjas Witold Stepień.
Veiksmų planas dėl Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programos 2015–2030 m. Informacija parentas požiūris į nelaimių riziką visose ES politikos srityse, pranešėjas Adam Banaszak.
Pasaulinio susitarimo dėl klimato įgyvendinimas. Teritorinis požiūris į COP 22 Marakeše, pranešėjas Francesco Pigliaru.

Europos regionų komiteto nuomonė „Parama jaunesiems Europos ūkininkams“

(2017/C 207/11)

Pranešėjas: Arnold Hatch (UK/ECR), Kreigavono miesto tarybos narys

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. atkreipia dėmesį į tai, kad Europos Sąjungoje jaunesni kaip 35 metų amžiaus ūkininkai sudaro tik 6 % ūkių valdytojų, o daugiau kaip pusė jų yra vyresni nei 55 metų. Vyresnio amžiaus žmonių skaičiaus didėjimas yra bendras ES gyventojų bruožas dėl ilgėjančios gyvenimo trukmės ir mažėjančio gimstamumo. Tačiau ši tendencija ryškesnė žemės ūkyje nei kituose ekonomikos sektoriuose. Atsižvelgiant į tai, kad vyresnio amžiaus ūkininkai gyvena ilgiau ir yra daugiau paskatų jiems toliau ūkininkauti ir mažiau – nustoti ūkininkauti, Europos darbo jėga ūkiuose laipsniškai sensta, sudarydama didelių kliūčių naujiems rinkos dalyviams;
2. apskritai, vyresnio amžiaus ūkininkų nenorą perduoti savo ūkius lemia ir tai, kad ūkininkavimas yra bendruomeninė gyvensena, kuri išlieka net ir sulaukus teisės aktais nustatyto pensinio amžiaus. Šiuo požiūriu ūkininkavimas skiriasi nuo kitų ekonominės veiklos rūšių. Kliūtis perduoti ūkius dažnai lemia tai, kad vyresnio amžiaus ūkių valdytojams sunku išsikelti iš savo ūkių ir palaipsniui mažinti žemės ūkio veiklą, nes gyvenamoji vieta ir žemės ūkio veiklos vieta yra ta pati. Bendras protų nutekėjimas iš kaimo vietovių problemą tik gilina, nes vis labiau išsilavinusi darbo jėga jau nebesidomi darbo vietomis žemės ūkyje;
3. mano, kad daug jaunimo ūkininkavimą laiko nepageidaujama profesija, nes pajamos yra menkos, investicijų grąža maža, darbo valandos ilgos, nedaug galimybių atostogauti (ypač gyvulių augintojams), o susijusios rizikos ir neaiškumų – daug. Nors vis dar labai įprasta, kad ūkius dažniausiai paveldi tos pačios šeimos nariai, esama požymių, kad daugėja naujų rinkos dalyvių, kurie savo ūkių nepaveldėjo. Sunkumai, su kuriais susiduria kaimo vietovės – ribotos ar sudėtingos galimybės pasinaudoti transporto paslaugomis, prasta komunikacija, švietimo, kultūrinės, socialinės ar sveikatos priežiūros paslaugos – problemą tik gilina. Kad jaunimas liktų kaimo vietovėse, jam reikalinga išvystyta kaimo ekonomika su paslaugomis ir laisvalaikio galimybėmis; priešingu atveju jis bus linkęs migruoti į miestus ir užsiimti ne ūkininkavimu;
4. mano, kad jaunų žmonių, siekiančių užsiimti ūkininkavimu, trūkumas kelia grėsmę ekonominiam ir socialiniam kaimo vietovių tvarumui. Parama jauniems ūkininkams yra būtina sąlyga siekiant išsaugoti žemės ūkį visoje ES ir palaikyti kaimo bendruomenių gyvybingumą, siekiant įgyvendinti Lisabonos sutartyje numatytą teritorinės sanglaudos tikslą;
5. dar kartą ragina Komisiją ir valstybes nares sudarant palankesnes sąlygas aktyviau skatinti jaunus žmones, ypač moteris, įsikurti kaimo vietovėse, skatinant imtis veiklos, padedančios ūkininkams lengviau suderinti šeiminių gyvenimą su profesine veikla ⁽¹⁾;
6. mano, kad reikėtų toliau dėti pastangas, kad būtų nustatytos kliūtys, su kuriomis nuolat susiduria moterys, pradėdamos dirbti šiame sektoriuje ir siekdamos karjeros jame;
7. atkreipia dėmesį į 2015 m. Europos jaunųjų ūkininkų tarybos inicijuotą „Jaunųjų ūkininkų manifestą“, kuriame raginama sudaryti galimybę naudotis žeme ir gauti kreditą taikant viešosios paramos priemones, priimti reglamentą, kuriuo būtų pažabota nesąžiningos prekybos praktika maisto tiekimo grandinėje, nustatyti priemonės, skirtas sumažinti jaunųjų ūkininkų pajamų nepastovumą, užtikrinti visų ES standartų teisinę apsaugą prekybos derybose ir didesnę skatinamąją paramą ES gamintojams, sudaryti palankesnes sąlygas naudotis žeme, kad būtų saugomas ir išsaugotas dirvožemis ir kad jauni ūkininkai optimaliai naudotų žemę maisto produktų gamybai;

⁽¹⁾ OL C 225, 2012 7 27, p. 174.

8. pritaria 2016 m. rugsėjo 6 d. deklaracijoje „Korkas 2.0“ išreikštam susirūpinimui dėl masinio gyventojų išsikėlimo iš kaimo vietovių ir jaunimo išvykimo bei dėl būtinybės užtikrinti, kad kaimo vietovės ir bendruomenės (kaimai, ūkiai ir miesteliai) išliktų patraukliomis vietomis gyventi ir dirbti, sudarant geresnes sąlygas gauti paslaugas ir atveriant daugiau galimybių kaimo gyventojams, ugdant verslumą tradicinėse kaimo veiklos srityse ir naujuose ekonomikos sektoriuose;

Finansavimas

9. mano, kad dėl dabartinės ekonomikos krizės daugeliui jaunų kaimo verslininkų, kuriems dažnai trūksta paskoloms reikalingų garantijų, tapo sunkiau gauti kreditus ir jie gali susidurti su pernelyg dideliu biurokratizmu;

10. palankiai vertina tai, kad buvo sukurta 2015 m. kovo mėn. Komisijos ir Europos investicijų banko pasiūlyta žemės ūkio garantijų priemonė, kuri turėtų padėti jaunesiems ūkininkams gauti kreditus;

11. palankiai vertina tai, kad 2014–2020 m. BŽŪP reforma buvo nustatytos naujos priemonės jaunųjų ūkininkų įsikūrimui remti; tačiau reiškia susirūpinimą, kad biurokratizmas ir administracinė našta gali trukdyti diegti šias priemones; būtina siekti, kad šis biurokratinis reglamentavimo perteklius netrukdytų jaunesiems ūkininkams diegti šias naujas priemones. Pavyzdžiui, kai kuriose valstybėse narėse jaunieji ūkininkai buriasi į partnerystės struktūras. Todėl Briuselio priemonėse turi būti atsižvelgta į tokias vietas finansines ir teises struktūras;

12. ragina valstybes nares pasinaudoti pagal naująją BŽŪP numatytais galimybėmis remti jaunuosius ūkininkus ir kartų atsinaujinimą, pvz., teikti paramą pagal Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 50 ir 51 straipsnius;

13. atkreipia dėmesį į ESI fondų⁽²⁾ teikiamas galimybes jaunesiems ūkininkams rengti ir įgyvendinti finansines priemones paskolų, garantijų arba nuosavo kapitalo fondų forma, siekiant suteikti galimybę gauti finansavimą tiems, kuriems jo reikia;

14. vis dėlto mano, kad jaunųjų ūkininkų ekonominę padėtį svarbiausia ir veiksmingiausia stiprinti jiems realiai perėmus ūkį. Siekiant stiprinti jaunųjų ūkininkų ekonominę padėtį perėmus ūkį partnerystės struktūros forma, būtina iš dalies pakeisti Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 50 straipsnio 5 dalį. Todėl, jei būtų persvarstomas šis reglamentas, Regionų komitetas siūlo išbraukti visą 50 straipsnio 5 dalies antrą sakinį, kad likęs tekstas būtų toks: „Išmoka jaunesiems ūkininkams kiekvienam ūkininkui skiriama ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį“. Be to, Regionų komitetas prašo Europos Komisijos taikyti laikiną sprendimą, kad jaunieji ūkininkai galėtų kuo geriau pasinaudoti šiomis nuostatomis;

15. pažymi, kad 2016 m. Komisijos pasiūlytame bendrajame reglamente ketinama išplėsti galimybę paramos finansinę priemonę taikyti ir jaunesiems ūkininkams kaip pagalbą veiklai pradėti, kuri leis padidinti finansavimą šiai grupei atsižvelgiant į šių priemonių pobūdį (pagalba paskolos arba garantijos forma yra daug mažesnė nei pagalba subsidijų forma);

16. mano, kad parama turėtų būti teikiama visų pirma šeimos ūkiams todėl, kad jie sukuria pridėtinę vertę ir darbo vietas, taip pat padeda užtikrinti galimybę, kad į šį sektorių ateis naujos ūkininkų kartos, nes lengviau yra perduoti ūkius, kurie yra perspektyvūs ir pagrįsto dydžio;

Galimybės naudotis žeme ir kova su „žemių pasisavinimu“⁽³⁾

17. primena, kad iš Europos Komisijos ataskaitos dėl jaunųjų ūkininkų poreikių matyti, kad tinkama pirkti ir išsinuomoti žemė yra didžiausia problema, su kuria susiduria jaunieji ir nauji ūkininkai⁽⁴⁾;

⁽²⁾ Reguluojama pagal Bendrųjų nuostatų reglamento (ES) Nr. 1303/2013 37–46 straipsnius ir jo deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus.

⁽³⁾ „Žemės pasisavinimas“ – didelės apimties žemės ūkio paskirties žemės įsigijimas prieš tai nepasitarus su vietos gyventojais arba negavus jų sutikimo. Ši praktika mažina vietos gyventojų galimybes savarankiškai valdyti žemės ūkio įmones.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2015/young-farmers/final-report-1_en.pdf

18. susirūpinęs pažymi, kad ūkininkavimas vis sparčiau tolsta nuo šeimos ūkio modelio, todėl, atsižvelgiant į tai, 2014-ieji metai buvo paskelbti Tarptautiniais šeimos ūkininkavimo metais, kad pasaulyje būtų atkreiptas dėmesys į šį klausimą; mano, kad ryškėjant tendencijai, kad žemė yra saugi investicija ne žemės ūkio srities investuotojams, norintiems pradėti verstis ūkininkavimu jaunesiems ūkininkams tampa vis sunkiau naudotis žeme;

19. ragina Komisiją įvertinti tiesioginį ir netiesioginį Europos politikos poveikį žemės koncentravimui ir žemės pasisavinimui Europoje; pavyzdžiui, pagal bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) ir pagal ją išduotas subsidijas aiškiai matyti, kad pritariama dideliems ūkiams ir išstumiami smulkūs ūkiai, o tai gali daryti skirtingą poveikį skirtingiems sektoriams;

20. atkreipdamas dėmesį į tai, kad keletas valstybių narių yra priėmusios nacionalinius teisės aktus, siekdamos užkirsti kelią užsieniečių vykdomam priverstiniam žemės koncentravimui ir žemės pirkimui, pavyzdžiui, suteikiant pirmumo teisę, mano, kad valstybėms narėms ir regionams turėtų būti suteikta daugiau galių kontroliuoti dirbamą žemę ir nustatyti apribojimus, ypač siekiant panaikinti Europos žemės pasisavinimo ir koncentracijos reiškinį, kuris riboja jaunųjų ūkininkų galimybes jiems pradėdant veiklą;

21. nors Europos Komisijos veiksmų laisvė žemės rinkos teisės aktų (kurie priklauso nacionalinei kompetencijai) srityje yra labai ribota, būtų galima apsvarstyti šias idėjas:

- skatinti pasinaudoti kaimo plėtros galimybėmis siekiant paremti naujus veiksmus, kuriais skatinamas žemės nuosavybės judumas (žemės bankai, su žemės ūkio paskirties žeme susijusios iniciatyvos bei kitos vietos lygmeniu skatinamos iniciatyvos, skirtos sudaryti galimybes naujiems rinkos dalyviams naudotis žeme),
- išplėsti paramos veiksmų taikymo sritį įtraukiant naujus ūkininkavimo verslo modelius (ypač naujoviškas partnerystes tarp ūkininkų),
- skatinti rengti aktyvesnę nacionalinę politiką pasinaudojant ES rekomendacijomis dėl galimybių naudotis žeme taikant geriausios praktikos pavyzdžius (atsižvelgiant į užmojų mastą);

22. laikosi nuomonės, kad pramonė, laisvalaikis ir ypač didėjanti urbanizacija lemia spartų žemės ūkio paskirties žemės perplanavimą ir mažėjimą; todėl mano, kad vietos bendruomenės turėtų dalyvauti priimančioms sprendimams dėl žemės naudojimo ir taip joms būtų suteikta papildomų teisių ir galimybių;

Užimtumas ir mokymas

23. pabrėždamas ilgalaikių perspektyvų jauniems ūkininkams būtinybę siekiant spręsti gyventojų skaičiaus mažėjimo kaimo vietovėse problemą, ragina Komisiją ir valstybes nares imtis iniciatyvų ir paremti verslumą, naujas pramonės šakas ir darbo rinką žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose siekiant sukurti naujas ir išlaikyti esamas darbo vietas žemės ūkio srityje, taip pat didinti jų patrauklumą jaunimui;

24. atkreipia dėmesį į tai, kad jaunųjų ūkininkų mokymo ir informacijos poreikiai yra nemenki ir labai įvairūs: vieniems jauniems ūkininkams svarbiausi yra technologiniai įgūdžiai ir su ūkio strategijos rengimu susiję gebėjimai, kitiems reikalingi verslumo įgūdžiai, pavyzdžiui, rinkodaros, tinklaveikos, komunikacijos ir finansiniai gebėjimai, kad jų ūkiai išliktų perspektyvūs. Jie ne visada suvokia, kad visi šie skirtingi įgūdžiai jiems galėtų būti naudingi, todėl dažniausiai pasirenka tradicinį ūkių valdymo būdą, nematydami jokio reikalo ką nors keisti;

25. todėl mano, kad reikėtų stengtis didinti informuotumą apie šias galimybes ir kvalifikacijos kėlimo naudą vidurinio ir tretinio išsilavinimo įstaigose. Vietos ir regionų valdžios institucijos, taip pat nacionalinės ir ES agentūros, galėtų atlikti svarbų vaidmenį šioje srityje;

26. pabrėžia, kad jaunieji ūkininkai kartu yra ir jaunieji verslininkai, todėl atkreipia dėmesį į didelę programos „Erasmus“ jauniems verslininkams (finansuojamos pagal bendrąją programą COSME, skirtą MVĮ konkurencingumui) potencialą. Ši programa, pagal kurią galimi tarpvalstybiniai mainai, suteikiantys naujesiems verslininkams arba norintiems jais tapti galimybę išmokti profesijos subtilybių iš patyrusių verslininkų, turėtų būti tinkamai panaudota ir įgyvendinama pirminiame sektoriuje;

27. primena, kad Regionų komitetas savo nuomonėje „Kaimo ekonomikos modernizavimas ir novatoriškumas“ rekomenduoja modernizuoti profesinį mokymą kaimo vietovėse ir jį pritaikyti prie pasaulinės konkurencijos sąlygų ir vietos įmonių reikmių bei daugiau ESF lėšų skirti profesiniam mokymui kaimo vietovėse ⁽⁵⁾.

Briuselis, 2017 m. vasario 9 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ OL C 120, 2016 4 5, p. 10.

Europos regionų komiteto nuomonė „ES strategijos su alkoholiu susijusiais klausimais parengimo būtinybė“

(2017/C 207/12)

Pranešėja: Ewa-May Karlsson (SE/ALDE), Vindelno savivaldybės tarybos narė

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

ES VEIKSMŲ SU ALKOHOLIU SUSIJUSIAIS KLAUSIMAIS IŠANKSTINĖS SĄLYGOS**Būtina atsižvelgti į subsidiarumo principą, aplinkybes ir padėtį darbo rinkoje**

1. apskritai rekomenduoja remiantis moksliniais kriterijais apibrėžti terminus „nesaikingas alkoholio vartojimas“, „žalingas alkoholio vartojimas“ ir „piktnaudžiavimas alkoholiu“;
2. pažymi, kad žalingas alkoholio vartojimas brangiai kainuoja visuomenei, ir pabrėžia, kad pirmenybė turi būti teikiama Sąjungos piliečių gerovei, sveikatai ir gyvenimo kokybei, o ne ekonominiams interesams;
3. mano, kad pagal Sutartį sveikatos priežiūros srities priemonėmis siekiama pagerinti gyventojų sveikatą, skatinti mokslinius tyrimus ir užkirsti kelią ligoms ir sveikatai kylančiai rizikai, įskaitant su gyvenimo būdu susijusius pavojus, pavyzdžiui, piktnaudžiavimą alkoholiu;
4. pripažįsta ypatingą alkoholio žalą neštumo laikotarpiu, ankstyvoje vaikystėje ir paauglystėje, taip pat neurologinę žalą dėl nervų sistemos vystymosi sutrikimų;
5. pabrėžia, kad nagrinėjant su alkoholiu susijusius klausimus reikia laikytis subsidiarumo ir proporcingumo principų ir siekti papildyti su tuo susijusias valstybių narių nacionalines priemones ir visuomenės sveikatos iniciatyvas bei skatinti valstybių narių bendradarbiavimą;
6. atkreipia dėmesį, kad būtina atsižvelgti į nacionalinius alkoholio vartojimo modelius, visuomenės sveikatos būklę ir sveikatos priežiūros skirtumus, taip pat kultūrinės, geografinės ir istorinės aplinkybes. Svarbu įvertinti skirtingas sąlygas ir poreikius įvairiuose Europos regionuose ir savivaldybėse;
7. pabrėžia, kad ES institucijoms ir įstaigoms tenka svarbus vaidmuo įvairiais būdais remiant valstybių narių pastangas skatinti mokslinius tyrimus ir vertinant strategijas, priemones, veiksmus ir teisės aktų pakeitimų bei draudimų poveikį;
8. pripažįsta vyno sektoriaus, kuriame dirba trys milijonai žmonių ⁽¹⁾, alaus pramonės, kuri visoje gamybos grandinėje sukuria 2,3 mln. darbo vietų ⁽²⁾, taip pat spiritinių gėrimų sektoriaus, kurio gamybos ir pardavimo sritis tenka daugiau nei 1 milijonas darbo vietų ⁽³⁾, svarbą. Be to, gamyba skatina ir maitinimo bei apgyvendinimo paslaugų sektorių ir padeda kurti naujas darbo vietas;

⁽¹⁾ <http://www.ceev.eu/about-the-eu-wine-sector>.

⁽²⁾ http://www.brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2016/EU_economic_report_2016_web.pdf.

⁽³⁾ <http://spirits.eu/spirits/a-spirit-of-growth/introduction-2>.

Visuomeninės, socialinės ir ekonominės piktnaudžiavimo alkoholiu pasekmės

9. pažymi, kad alkoholio vartojimas – dar labiau nei tabako – yra didžiausias rizikos veiksnys pasaulyje, susijęs su 15–49 m. amžiaus žmonių sergamumu⁽⁴⁾. Valstybių narių nacionalinės statistikos duomenimis, 15–64 m. amžiaus grupėje vieno iš septynių vyrų ir vienos iš 13 moterų mirties priežastis yra susijusi su alkoholio vartojimu⁽⁵⁾;

10. supranta, kad pavojingas alkoholio vartojimas, piktnaudžiavimas alkoholiu ir priklausomybė nuo jo lemia milžiniškus ekonominius kaštus, kurie pasireiškia prarastu produktyvumu (11,3 mlrd. EUR) ir nedarbu (17,6 mlrd. EUR)⁽⁶⁾;

11. pažymi, kad alkoholio daromos žalos tiesioginės socialinės išlaidos ES vertinamos 155,8 mlrd. EUR, o didžioji jų dalis (82,9 mlrd. EUR) išleidžiama ne sveikatos priežiūros sistemoje⁽⁷⁾. Jei būtų atsižvelgiama ir į tretiesiems asmenims daromą žalą, t. y. žalą, kurią gali patirti visuomenė, nepilnamečiai ir geriančių asmenų aplinkoje esantys suaugusieji, alkoholio vartojimo socialinės išlaidos padvigubėtų⁽⁸⁾;

12. pabrėžia būtinybę imtis smurto prevencijos veiksnių, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamiausioms asmenų grupėms ir konkreitiems atvejams, pavyzdžiui, seksualinei prievartai naktinio pasilinksminimo vietose;

13. pabrėžia, kad su alkoholiu susijusios išlaidos visuomenei vidutiniškai sudaro apie 1,3 % šalies BVP⁽⁹⁾;

14. atkreipia dėmesį į tai, kad piktnaudžiavimas alkoholiu yra daugiau kaip 60 lėtinių ligų rizikos veiksnys. Sergamumas lėtinėmis ligomis ES didėja, o su tuo susijusios sveikatos išlaidos kasmet sudaro apie 700 mlrd. EUR⁽¹⁰⁾;

Būsiami ES veiksmai sprendžiant su alkoholiu susijusius klausimus

15. ragina parengti naują ES alkoholio strategiją ir nori, kad būtų užtikrinta, jog ES institucijos ir toliau stiprins valstybių narių pajėgumus šioje srityje ir vykdys veiksmingą koordinavimą; todėl pritaria Tarybos ir Europos Parlamento raginimui užtikrinti tvirtą politinį vadovavimą šioje srityje⁽¹¹⁾;

16. atkreipia dėmesį į tai, kad bendri ES veiksmai turėtų apimti ir rekomendacijas bei informaciją apie gerą patirtį, kaip stiprinti nacionalinius, regionų ir vietos lygmens veiksmus;

17. pabrėžia, kad Europos Komisija turėtų padėti, o ne trukdyti aktyvesnę alkoholio prevenciją vykdyti nusprendusioms valstybėms narėms;

18. atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu vietos ir regionų valdžios institucijoms suteikti galimybę prisidėti savo patirtimi ir žiniomis, nes jos geriausiai susipažinusios su žalingo alkoholio vartojimo prevencijos ir neigiamo poveikio visuomenei mažinimo poreikiu ir prielaidomis ir gali daryti didžiausią įtaką šioje srityje. Vietos valdžios institucijos yra labai svarbios, nes jos yra arčiausiai žmonių ir jų bendruomenių;

⁽⁴⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/178163/E96726.pdf?ua=1.

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf.

⁽⁶⁾ Priklausomybės ir psichinės sveikatos centras (Centre for Addiction and Mental Health), 2012 m., *Alcohol consumption, alcohol dependence and attributable burden of disease in Europe*.

⁽⁷⁾ Ten pat.

⁽⁸⁾ Žr. 4 išnašą.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf.

Anderson, P. ir Baumberg, B. (2006 m.), *Alcohol in Europe: A public health perspective*, Londonas, Alkoholio tyrimų institutas (Institute of Alcohol Studies).

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/health/major_chronic_diseases/docs/reflection_process_cd_en.pdf.

⁽¹¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216%2801%29>.

19. palankiai vertina alkoholio prevencijos priemonės, įtrauktas į būsimus Komisijos veiksmus, kuriais kovojama su lėtinėmis ligomis, tačiau mano, kad jų nepakanka, nes jos neapima prevencijos ir žalos tretiesiems asmenims aspekto⁽¹²⁾;
20. bendri ES veiksmai turėtų apimti rekomendacijas, kaip išvengti, kad piktnaudžiavimas alkoholiu ir su juo susijusi rizika netaptų patraukliu turistinių vietovių populiarinimo aspektu;
21. mano, jog svarbu, kad strateginiai veiksmai su alkoholiu susijusiais klausimais būtų paremti tarptautiniu lygmeniu vykdomu darbu ir su juo derinami. Šiomis aplinkybėmis pabrėžia, kad atliekant tolesnį darbą reikėtų siekti didesnės sąveikos su PPO veiksmų planu⁽¹³⁾ ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslais;
22. pažymi, kad nevyriausybinės organizacijos, atsižvelgiant į jų kompetenciją ir patirtį tarptautiniu, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmeniu, yra svarbūs bendradarbiavimo partneriai;

PAGRINDINIAI BŪSIMŲ ES VEIKSMŲ SU ALKOHOLIU SUSIJUSIAIS KLAUSIMAIS PUNKTAI

ES lygmens koordinavimo forumų poreikis

23. pažymi, kad per ketverius metus nuo ankstesnės strategijos dėl alkoholio (2006–2012 m.)⁽¹⁴⁾ pabaigos tam tikru mastu buvo tęsiamas pradėtas darbas ir plėtojamos sukurtos CNAPA ir EAHF koordinavimo platformos. Šie ir kiti forumai su alkoholiu susijusiems klausimams spręsti vis dar yra reikalingi. Reikia naudotis jų dalykinėmis žiniomis ir sukaupia patirtimi bei ją toliau plėtoti;
24. atkreipia dėmesį į tai, kad 2016 m. baigsis tiek Veiksmų plano dėl jaunimo girtavimo ir nesaikingo epizodinio girtavimo, tiek ir *Joint Action on Reducing Alcohol Related Harm* (RARHA – Bendri veiksmai alkoholio daromos žalos mažinimui) įgyvendinimas; pažymi, kad būtina pratęsti esamą (ir) arba parengti naują veiksmų planą, skirtą vaikams ir jaunimui;
25. pabrėžia ES paramos svarbą moksliniams tyrimams ir pastangoms žinias sparčiau taikyti praktikoje ir paversti jas naujais darbo metodais. Reikėtų plačiau išnagrinėti, kaip priemonės galėtų kartu padėti mažinti sveikatos priežiūros skirtumus;
26. palankiai vertina keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais valstybių narių viduje ir tarp jų. Tai strategiškai svarbu ir skatina mokymąsi, žinių kaupimą ir bendrų klausimų nustatymą. Siekiant sąnaudų efektyvumo, priemonės ir veiksmai turėtų būti grindžiami faktais ir praktine patirtimi;
27. pabrėžia tinkamos alkoholio politikos priemonių raidos stebėsenos svarbą. Būtina toliau plėtoti esamas duomenų bazes, kuriose stebėjimui ir analizei naudojami palyginami, patikimi ir standartizuoti rodikliai;
28. mano, kad reikia sukurti mokslo grupę remti moksliskai pagrįstų duomenų rinkimą;

Alkoholinių gėrimų rinkodara ir reklama

29. pabrėžia, kad rinkodara ir reklama yra tarpvalstybinio pobūdžio, todėl valstybių narių bendradarbiavimas yra labai svarbus;
30. priemonės mažinti alkoholinių gėrimų rinkodaros ir reklamos poveikį vaikams ir nepilnamečiams jaunuoliams turėtų būti ribojamosios ir privalomosios, kitaip tariant, turėtų būti draudžiama parduoti ir reklamuoti alkoholį nepilnamečiams;

⁽¹²⁾ Sąvoka „žala tretiesiems asmenims“ apima žalą, kuri gali kilti geriančių žmonių aplinkoje esančiai visuomenei ar konkrečioms asmenims (angl. *alcohol's harm to others*).

⁽¹³⁾ Žr. 4 išnašą.

⁽¹⁴⁾ Regionų komiteto nuomonė „ES strategija remti valstybes nares mažinant alkoholio daromą žalą“ (OL C 197, 2007 8 24).

31. pabrėžia, jog svarbu, kad alkoholinių gėrimų gamintojai ir platintojai griežtai laikytųsi rinkodarą ir reklamą reglamentuojančių teisės aktų;

32. ragina atliekant alkoholio rinkodaros ir reklamos poveikiui vaikams ir jaunimui mažinti skirtą darbą atsizvelgti į rinkodarą socialinėje žiniasklaidoje ir internete, taip pat į prekių rodymą ir kitus su alkoholio prekių ženklais susijusius produktus. Suomijoje nuo 2015 m. uždrausta rengti konkursus ir organizuoti žaidimus alkoholio rinkodaros tikslais. Be to, šioje šalyje uždrausta ir alkoholio reklama viešosiose vietose ir socialinėje žiniasklaidoje ⁽¹⁵⁾;

33. atkreipia dėmesį į tai, kad sporto ir kultūros renginių rėmimas yra auganti rinka ir ekonomiškai veiksminga rinkodaros strategija ir kad renginių vietose ir televizijos laidose alkoholinių gėrimų reklama daro poveikį jaunimui;

34. pabrėžia, kad parduodant ir reklamuojant alkoholinius gėrimus turi būti informuojama apie piktnaudžiavimo alkoholiu riziką;

35. supranta, kad ES savanoriškos alkoholio rinkodaros savikontrolės lygis yra aukštas, tačiau yra skirtingų nuomonių dėl to, ar ji iš tikro mažina alkoholio vartojimą ⁽¹⁶⁾; be to, visiškai aišku, kad nėsčiųjų, vaikų ir jaunimo apsaugai nuo neigiamo alkoholio poveikio vien savikontrolės nepakanka ⁽¹⁷⁾;

Vaikų ir jaunimo teisės

36. atkreipia dėmesį į tai, kad per daug vaikų ir jaunimo auga šeimose, kurių nariai piktnaudžiauja alkoholiu ir yra nuo jo priklausomi. Remiantis atliktais skaičiavimais, apie 5–9 mln. vaikų visoje ES gyvena neigiamą alkoholio poveikį patiriančiose šeimose ⁽¹⁸⁾. Šiems vaikams kyla pavojus turėti blogesnes mokymosi ir sveikatos priežiūros galimybes;

37. mano, kad svarbu nustatyti veiklos sritis, kurios turėtų būti plėtojamos valstybėse narėse siekiant sumažinti masinį jaunimo alkoholio vartojimą, kad būtų užtikrinta saugi ir sveika aplinka vaikams ir jaunimui; šiuo požiūriu pabrėžia, kad svarbu skatinti laisvalaikio ir pramogų būdus, kurie nebūtų susiję su alkoholio vartojimu;

38. pripažįsta, kad nėštumo ir maitinimo krūtimi laikotarpiai yra ypač pažeidžiami, kadangi kaip tik šiuo metu įvyksta vaisiaus alkoholinio spektro sutrikimai; alkoholis veikia vaisiaus augimą ir vystymąsi bet kuriuo nėštumo etapu ir nežinomas joks sveikas alkoholio kiekis, kurį būtų galima išgerti nėštumo metu;

39. pritaria, kad Vaiko teisių konvencija taip pat siekiama apsaugoti vaikus ir jaunimą nuo alkoholio daromos žalos. Konvencijos šaly 33 straipsniu įpareigojamos veikti atsizvelgiant į vaiko interesus ir, priimant bet kokius su vaikais susijusius sprendimus, apsvarstyti jų interesus ir į juos atsizvelgti;

40. mano, kad pirmenybę reikėtų teikti prevencinėms priemonėms nėštumo, vaikystės ir paauglystės laikotarpiais, skatinant prevencijos kultūrą ir propaguojant sveikatą;

41. atkreipia dėmesį į tai, kad mokykla yra svarbi vieta sveikatos ugdymui, nes ten galima stiprinti vaikų apsaugos veiksmus ir laiku atpažinti piktnaudžiavimą alkoholiu ir vaikus, kuriems kyla toks pavojus. Alkoholio daromai žalai skirta mokymo programa turi būti grindžiama moksliniais įrodymais, kadangi vien tik informacinio pobūdžio programos ir veiksmai neturi reikiamo poveikio, o turėtų visapusiškai paliesti visus švietimo bendruomenės subjektus: mokinius, šeimas ir mokytojus;

⁽¹⁵⁾ <http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2013/20130070.pdf>.

⁽¹⁶⁾ Babor, T. F. (2010 m.), *Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition*. *Addiction*.

⁽¹⁷⁾ CAMY. (2003 m.), *Alcohol Advertising on Sports Television 2001 to 2003*, Alkoholio rinkodaros ir jaunimo centras (Center on Alcohol Marketing and Youth), Madden, P. A., & Grube, J. W. (1994 m.). *The frequency and nature of alcohol and tobacco advertising in televised sports, 1990–1992 m.*, *Am J Public Health*.

⁽¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf, p. 6.

42. mano, kad svarbu mažinti suaugusiųjų piktnaudžiavimą alkoholiu, pavyzdžiui, taikant švietimo priemones, nes sektinas suaugusiųjų pavyzdys yra labai svarbus veiksmingai įgyvendinant jaunimui ir jauniems suaugusiesiems skirtas prevencijos priemones. Mokomąją medžiagą tiek suaugusiesiems, tiek jaunimui turėtų parengti nepriklausoma moksliniais tyrimais besiremianti įstaiga. Todėl svarbu dirbti su viešbučių ir viešojo maitinimo sektoriumi mokant juos atsakingai pardavinėti alkoholinius gėrimus, kad sumažėtų alkoholiu piktnaudžiaujančių suaugusiųjų;

43. mano, kad pirmiausia reikia įgyvendinti programas, skirtas prevencijai šeimos aplinkoje, nes tai yra labai svarbi vaikų švietimo ir ugdymo terpė, kurioje perduodamos strategijos, vertybės, įgūdžiai ir gebėjimai;

Vartotojams skirta informacija – sudedamųjų dalių sąrašas nurodant maistinę sudėtį ir kalorijas

44. ragina ES institucijas tobulinti alkoholio ženklinių ES ir baigti rengti ataskaitą dėl dabartinių teisės aktų, susijusių su reikalavimu skelbti informaciją apie sudedamąsias dalis, maistinę sudėtį ir kalorijas, taikymo alkoholio pakuotėms; pabrėžia, kad vartotojai turi teisę gauti informaciją apie produktų sudėtį, kad galėtų priimti tinkamą sprendimą;

45. mano, kad specialus nėsčiosoms, vaikams, jaunimui ir transporto priemonių vairuotojams skirtas išspėjimas yra svarbus papildymas ir priemonė, galinti atkreipti dėmesį į alkoholio pavojų ir jį sumažinti. Šie išspėjimai turi būti pritaikyti įvairioms tikslinėms grupėms. Teigiamai vertina veiksmus, kurių šioje srityje jau ėmėsi kai kurie gamintojai ir platintojai;

46. rekomenduoja vykdant švietimo ir informavimo kampanijas daugiau dėmesio skirti besaikių išgertuvių pavojui ir informuoti, kur galima kreiptis dėl patarimų, paramos bei gydymo;

47. pabrėžia svarbų žiniasklaidos, kuri turi tiksliai informuoti apie alkoholio keliamą pavojų, vaidmenį;

Galimybė įsigyti alkoholio ir pigaus alkoholio prekyba

48. nurodo, kad socialiniu ir ekonominiu požiūriu pažeidžiamoms gyventojų grupėms ir jaunimui kyla didesnis su sveikata susijusių problemų pavojus, ir išpėja, kad reikia užkirsti kelią dar didesnei nelygybei sveikatos srityje. Viena iš problemų yra per pigiai ir per lengvai gaunamas alkoholis, kuris gali paskatinti didelį alkoholio vartojimą ir tokiu būdu pažeisti kepenis ir tapti ankstyvos mirties priežastimi⁽¹⁹⁾. Valstybės narės gali apsvaistinti galimybę imtis bendrų veiksmų, įskaitant mokslinius tyrimus, užkirsti kelią labai pigaus alkoholio pardavimui, įskaitant ir prekybą internetu;

49. konstatuoja, kad egzistuoja ryšys tarp alkoholio prieinamumo ir piktnaudžiavimo alkoholiu masto bei alkoholio daromos žalos. Moksliniai tyrimai rodo, kad lengvesnis alkoholio prieinamumas lemia didesnę jo vartojimą, o kartu ir daugiau sveikatos problemų bei didesnę žalą⁽²⁰⁾;

50. mano, kad valstybės narės galėtų dar labiau sugriežtinti alkoholio pardavimo ir įsigijimo taisykles ir su tuo susijusią kontrolę, net jei daugumoje valstybių narių nustatyta 18 metų amžiaus riba. Iš kitų galimybių galima paminėti prekybos vietų ribojimą, draudimą vartoti ir parduoti alkoholį viešosiose vietose tam tikru metu, prekybos laiko ir leidimų parduoti alkoholį ribojimą ir atsakingą prekybą alkoholiu taikant profesionaliems šio sektoriaus darbuotojams, platintojams ir restoranų bei viešbučių darbuotojams skirtas mokymo priemones. Šie apribojimai turi būti papildyti jų įgyvendinimo stebėseną;

Prevencija darbo vietoje

51. pažymi, kad pavojingas alkoholio vartojimas, piktnaudžiavimas alkoholiu ir priklausomybė nuo jo lemia didesnę sergamumą ir mažesnę darbo našumą, o kartu daro neigiamą poveikį kitiems asmenims. Nuo alkoholio apsvaigę asmenys sukelia 20–25 % visų nelaimingų atsitikimų darbo vietoje. Darbo vieta yra svarbi žalingo alkoholio vartojimo prevencijos vieta⁽²¹⁾;

⁽¹⁹⁾ http://www.easl.eu/medias/EASLim/News/3f9dd90221ef292_file.pdf.

⁽²⁰⁾ Žr. 4 išnašą.

⁽²¹⁾ http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/science_02_en.pdf.

52. pabrėžia, kad reikėtų apsvarstyti galimybę teisės aktus pažeidusiam asmeniui vietoje nuobaudų ar kitų kontrolės priemonių taikyti švietimo ir mokymo programas, ypač jei įtariamai pažeidėjai yra nepilnamečiai;

53. pabrėžia, kad taikant ankstyvasias intervencijos priemones reikėtų spręsti alkoholio vartojimo darbo vietoje klausimą. Darbovietėse turi būti parengti nurodymai, ką daryti tokiais atvejais. Tai būtų gera prevencinė profesinės sveikatos priežiūra;

54. mano, kad viešasis sektorius galėtų imtis vadovaujančio vaidmens įgyvendinant alkoholio prevencijos priemones siekiant užtikrinti saugią ir nepavojingą darbo aplinką, visų pirma todėl, kad daug viešojo sektoriaus tarnautojų teikia svarbias socialines paslaugas piliečiams;

Prevenција sveikatos ir slaugos sektoriuje

55. pažymi, kad yra ankstyvo įsikišimo, terapijos ir gydymo poreikis, ir mano, jog būtina užtikrinti, kad nuo priklausomybės nuo alkoholio arba piktnaudžiavimo juo gydomų tėvų vaikams būtų teikiamos konsultacijos ir parama. Išvengti ligų gali padėti sveikas gyvenimo būdas, todėl svarbu teikti paramą, kaip išvengti rizikingo alkoholio vartojimo;

56. mano, kad darbo aplinkoje būtina skatinti profesinių sąjungų ir verslo asociacijų susitarimus, pagal kuriuos darbdaviai dalyvautų rengiant prevencines priemones;

57. pažymi, kad nuo alkoholio sukeltų kepenų susirgimų dažnai kenčia darbingo amžiaus žmonės. Be to, medicininis ryšys sieja piktnaudžiavimą alkoholiu ir daugelį kitų rimtų ligų, pavyzdžiui, vėžį, širdies ir kraujagyslių ligas bei psichines ligas ⁽²²⁾;

Kelių eismo saugumas

58. atkreipia dėmesį į tai, kad leidžiamo alkoholio kiekio kraujyje ribojimas, informavimo kampanijos, švietimas ir stebėseną padeda didinti kelių eismo saugumą. Dėl vairavimo apsvaigus nuo alkoholio kyla 25 % visų mirtinų avarijų ⁽²³⁾;

59. palankiai vertina 2014 m. Europos Komisijos paskelbtą tyrimą dėl antialkoholinio variklio užrakto ir jo naudojimo siekiant sumažinti su alkoholio vartojimu susijusių eismo įvykių skaičių ⁽²⁴⁾;

60. mano, kad reikia dėti dar daug pastangų gerinant kelių eismo saugumą ES, pavyzdžiui, ištirti apsvaigus nuo alkoholio padarytas avarijas, o valstybės narės turėtų tarpusavyje keistis patirtimi apie veiksmingas šios srities priemones. Svarbu, kad pradedantys vairuotojai žinotų, kokios gali būti pasekmės vairuojant apsvaigus nuo alkoholio.

2017 m. vasario 9 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

⁽²²⁾ http://www.eurocare.org/library/updates/eurocare_eu_alcohol_strategy2.

⁽²³⁾ http://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/behaviour/fitness_to_drive/index_lt.htm.

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/study_alcohol_interlock.pdf.

III

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

121-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2017 M. VASARIO 8–9 D.

Europos regionų komiteto nuomonė „Bendros Europos prieglobsčio sistemos reforma. 2-asis dokumentų rinkinys ir Sąjungos lygmens perkėlimo į ES sistema“

(2017/C 207/13)

Pranešėjas: Vincenzo Bianco (PES/IT), Katanijos meras

Pamatiniai dokumentai: Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija)

COM(2016) 465 *final*

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų, kuriuo iš dalies keičiama 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyva 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso

COM(2016) 466 *final*

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka Sąjungoje ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES

COM(2016) 467 *final*

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma Sąjungos lygmens perkėlimo į ES sistema ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 516/2014

COM(2016) 468 *final*

I. SIŪLOMI PAKEITIMAI

COM(2016) 466 final (Apsaugos priskyrimo kriterijai)

1 pakeitimas

8 straipsnio 3 dalis. Apsauga kilmės šalyje

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Nagrinėdamos, ar prašytojas patiria visiškai pagrįstą persekiojimo baimę arba jam kyla realus didelės žalos pavojus ir ar jis turi galimybę kilmės šalies dalyje naudotis apsauga nuo persekiojimo arba didelės žalos, kaip nurodyta 1 dalyje, sprendžiančiosios institucijos priimdamos sprendimą dėl prašymo atsižvelgia į toje šalies dalyje vyraujančias bendrąsias aplinkybes ir į asmenines prašytojo aplinkybes, kaip nurodyta 4 straipsnyje. Tuo tikslu sprendžiančiosios institucijos užtikrina, kad iš visų susijusių šaltinių būtų gauta tiksli ir naujausia informacija, įskaitant Reglamento (ES) XXX/XX [Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros reglamento] 8 ir 10 straipsniuose nurodytą turimą Sąjungos lygmens informaciją apie kilmės šalis ir bendrą kilmės šalių informacijos analizę, taip pat Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro pateiktą informaciją ir gaires.</p>	<p>Nagrinėdamos, ar prašytojas patiria visiškai pagrįstą persekiojimo baimę arba jam kyla realus didelės žalos pavojus ir ar jis turi galimybę kilmės šalies dalyje naudotis apsauga nuo persekiojimo arba didelės žalos, kaip nurodyta 1 dalyje, sprendžiančiosios institucijos priimdamos sprendimą dėl prašymo atsižvelgia į toje šalies dalyje vyraujančias bendrąsias aplinkybes ir į asmenines prašytojo aplinkybes, kaip nurodyta 4 straipsnyje. Tuo tikslu sprendžiančiosios institucijos užtikrina, kad iš visų susijusių šaltinių būtų gauta tiksli ir naujausia informacija, įskaitant Reglamento (ES) XXX/XX [Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros reglamento] 8 ir 10 straipsniuose nurodytą turimą Sąjungos lygmens informaciją apie kilmės šalis ir bendrą kilmės šalių informacijos analizę, taip pat Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro pateiktą informaciją ir gaires. Taip pat bus galima įvertinti nepriklausomų ekspertų ir šaltinių pateiktą informaciją ir gaires.</p>

Paaiškinimas

Nepriklausomų šaltinių informacija ir vertinimai gali suteikti duomenų, kurie ne visada pateikiami oficialiais kanalais.

2 pakeitimas

15 straipsnis. Pabėgėlio statuso peržiūra

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Kad galėtų taikyti 14 straipsnio 1 dalį, sprendžiančioji institucija peržiūri pabėgėlio statusą, ypač kai:</p> <p>a) Reglamento (ES) XXX/XX [Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros reglamento] 8 ir 10 straipsniuose nurodytoje Sąjungos lygmens informacijoje apie kilmės šalis ir bendroje kilmės šalių informacijos analizėje nurodoma, kad atitinkamoje kilmės šalyje įvyko reikšmingas pokytis, susijęs su prašytojo apsaugos poreikiais;</p> <p>b) pirmą kartą pratęsia pabėgėliui išduoto leidimo gyventi šalyje galiojimą.</p>	<p>Kad galėtų taikyti 14 straipsnio 1 dalį, sprendžiančioji institucija peržiūri pabėgėlio statusą, ypač kai:</p> <p>a) Reglamento (ES) XXX/XX [Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros reglamento] 8 ir 10 straipsniuose nurodytoje Sąjungos lygmens informacijoje apie kilmės šalis ir bendroje kilmės šalių informacijos analizėje nurodoma, kad atitinkamoje kilmės šalyje įvyko reikšmingas pokytis, susijęs su prašytojo apsaugos poreikiais;</p> <p>b) pirmą kartą pratęsia pabėgėliui išduoto leidimo gyventi šalyje galiojimą taikant supaprastintą procedūrą: jei jos metu paaiškėja svarbūs duomenys, pavyzdžiui, nustatyti a) punkte, dėl kurių leidimas gyventi gali būti nepratęstas, supaprastinta procedūra nedelsiant pakeičiama įprasta procedūra, apie tai informuojant prašytoją; bet kuriuo atveju išlieka galimybė kreiptis į teismą dėl atsisakymo pratęsti leidimo gyventi galiojimą.</p>

Paiškinimas

Komisijos pasiūlyme numatoma pabėgėlių statuso peržiūra, kuri atliekama: a) automatiškai, kiekvienu atveju, kai Europos prieglobsčio paramos biuras (EASO) parneša apie labai pasikeitusią padėtį kilmės šalyje; b) bet kokiu kitu atveju sisteminga peržiūra, net jei nėra pranešimų apie pasikeitusią padėtį; antruoju atveju manome, kad leidimų gyventi šalyje galiojimas gali ir turi būti pratęsiamas taikant supaprastintą procedūrą, kad pabėgėliams nebūtų užkrauta pernelyg didelė našta ir nebūtų pagrindo didelio nestabilumo jausmui.

COM(2016) 467 final (Bendra tarptautinės apsaugos suteikimo tvarka)**3 pakeitimas**

7 straipsnio 4 dalis – Prašytojų teisės ir pareigos

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Prašytojas valstybės narės, kurioje jam privaloma būti, sprendžiančiai institucijai praneša apie savo gyvenamąją vietą, adresą arba telefono numerį, kuriuo būtų pasiekiamas sprendžiančiai institucijai ar kitoms atsakingosioms institucijoms. Jis šią sprendžiančiąją instituciją informuoja apie bet kokius pokyčius. Su prašytoju turi būti galimybė susisiekti jo paskutinėje gyvenamojoje vietoje arba tuo adresu, kurį jis atitinkamai nurodė, ypač pateikdamas prašymą pagal 28 straipsnį.</p>	<p>Prašytojas valstybės narės, kurioje jam privaloma būti, sprendžiančiai institucijai praneša apie savo gyvenamąją vietą, adresą ir telefono numerį, kuriuo būtų pasiekiamas sprendžiančiai institucijai ar kitoms atsakingosioms institucijoms. Jis šią sprendžiančiąją instituciją informuoja apie bet kokius pokyčius. Su prašytoju turi būti galimybė susisiekti jo paskutinėje gyvenamojoje vietoje arba tuo adresu, kurį jis atitinkamai nurodė, ypač pateikdamas prašymą pagal 28 straipsnį.</p>

Paiškinimas

Prašytojas turėtų pranešti apie savo gyvenamąją vietą ir nurodyti adresą, o ne tik telefono numerį, kad jį būtų galima laiku informuoti apie sprendimus, susijusius su vykstančia procedūra.

4 pakeitimas

15 straipsnio 5 dalis. Nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas (apskundimo procedūros metu)

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas apskundimo procedūros metu gali būti nesuteikiami, jei:</p> <p>a) prašytojas turi pakankamus išteklius;</p> <p>b) <i>laikoma, kad nėra realios tikimybės, jog skundas bus patenkintas;</i></p> <p>c) <i>skundas arba peržiūra yra antro arba aukštesnio laipsnio skundas, kaip numatyta pagal nacionalinę teisę, įskaitant pakartotinį svarstymą arba skundų peržiūrą.</i></p> <p><i>Jei sprendimą nesuteikti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo priima institucija, kuri nėra teismas, tuo pagrindu, kad nelaikoma, jog yra reali tikimybė, kad skundas bus patenkintas, prašytojas turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę teisme dėl to sprendimo ir šiuo tikslu jam suteikiama teisė prašyti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo.</i></p>	<p>Nemokama teisinė pagalba ir atstovavimas apskundimo procedūros metu gali būti nesuteikiami, jei:</p> <p>a) prašytojas turi pakankamus išteklius.</p> <p><i>Jei apskundžiami išimtinai tik procedūriniai veiksmai ar skundas yra akivaizdžiai nepagrįstas, teismas gali priimti sprendimą panaikinti nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą ir sumažinti arba panaikinti užmokestį (kai jis yra numatytas), kurį valstybė turi sumokėti specialiai.</i></p>

Paaiškinimas

Manome, kad ypač apskundimo procedūros metu (tiek teikiant pirmo ir antro laipsnio, tiek aukštesnio laipsnio skundą) sprendimas neteikti nemokamos teisinės pagalbos turi būti grindžiamas labai griežtu kriterijumi, kuris neleistų daryti prielaidų ir veikti savo nuožiūra, be to, tokį vertinimą privalo atlikti teismas.

5 pakeitimas

33 straipsnio 2 dalis. Paraiškų nagrinėjimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>2. Sprendžiančioji institucija sprendimus dėl tarptautinės apsaugos prašymų priima tinkamai išnagrinėjusi prašymo priimtinumą arba išnagrinėjusi jį iš esmės. Sprendžiančioji institucija prašymus nagrinėja objektyviai, nešališkai ir individualiai. Nagrinėdama prašymus ji atsižvelgia į šiuos dalykus:</p> <p>a) atitinkamus prašytojo pareiškimus ir pateiktus dokumentus, įskaitant informaciją apie tai, ar prašytojas patyrė ar gali patirti persekiojimą arba didelę žalą;</p> <p>b) visą aktualią, tikslią ir atnaujintą informaciją, susijusią su padėtimi prašytojo kilmės šalyje sprendimo dėl prašymo priėmimo metu, įskaitant kilmės šalies įstatymus bei kitus teisės aktus ir jų taikymo būdą, taip pat bet kokią kitą svarbią informaciją, gautą iš Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro ir atitinkamų tarptautinių žmogaus teisių organizacijų ar kitų šaltinių;</p> <p>c) bendrą informacijos apie kilmės šalį analizę, nurodytą Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX 10 straipsnyje (ES prieglobsčio agentūros reglamentas);</p> <p>d) prašytojo individualią padėtį ir asmenines aplinkybes, įskaitant tokius dalykus kaip biografijos faktai, lytis, amžius, seksualinė orientacija ir lytinė tapatybė, kad pagal prašytojo asmenines aplinkybes būtų įvertinta, ar prieš jį vykdyti ar galimi veiksmai galėtų būti laikomi persekiojimu arba didele žala;</p> <p>e) tai, ar prašytojo veikla išvykus iš kilmės šalies buvo nukreipta vieninteliame arba pagrindiniame tikslui pasiekti – sudaryti reikiamas sąlygas prašyti tarptautinės apsaugos, kad būtų įvertinta, ar į tą šalį sugrąžintas prašytojas būtų persekiojamas dėl tos veiklos ir ar jam grėstų didelė žala;</p>	<p>2. Sprendžiančioji institucija sprendimus dėl tarptautinės apsaugos prašymų priima tinkamai išnagrinėjusi prašymo priimtinumą arba išnagrinėjusi jį iš esmės. Sprendžiančioji institucija prašymus nagrinėja objektyviai, nešališkai ir individualiai. Nagrinėdama prašymus ji atsižvelgia į šiuos dalykus:</p> <p>a) atitinkamus prašytojo pareiškimus ir pateiktus dokumentus, įskaitant informaciją apie tai, ar prašytojas patyrė ar gali patirti persekiojimą arba didelę žalą;</p> <p>b) visą aktualią, tikslią ir atnaujintą informaciją, susijusią su padėtimi prašytojo kilmės šalyje sprendimo dėl prašymo priėmimo metu, įskaitant kilmės šalies įstatymus bei kitus teisės aktus ir jų taikymo būdą, taip pat bet kokią kitą svarbią informaciją, gautą iš Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro ir atitinkamų tarptautinių žmogaus teisių organizacijų ar kitų šaltinių;</p> <p>c) bendrą informacijos apie kilmės šalį analizę, nurodytą Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX 10 straipsnyje (ES prieglobsčio agentūros reglamentas);</p> <p>d) prašytojo individualią padėtį ir asmenines aplinkybes, įskaitant tokius dalykus kaip biografijos faktai, lytis, amžius, seksualinė orientacija ir lytinė tapatybė, kad pagal prašytojo asmenines aplinkybes būtų įvertinta, ar prieš jį vykdyti ar galimi veiksmai galėtų būti laikomi persekiojimu arba didele žala;</p> <p>e) tai, ar prašytojo veikla išvykus iš kilmės šalies buvo nukreipta vieninteliame arba pagrindiniame tikslui pasiekti – sudaryti reikiamas sąlygas prašyti tarptautinės apsaugos, kad būtų įvertinta, ar į tą šalį sugrąžintas prašytojas būtų persekiojamas dėl tos veiklos ir ar jam grėstų didelė žala;</p>

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
f) tai, ar galima pagrįstai tikėtis, kad prašytojas galėtų naudotis kitos šalies, kurioje jis galėtų gauti pilietybę, apsauga.	f) tai, ar galima pagrįstai tikėtis, kad prašytojas galėtų naudotis kitos šalies, kurioje jis galėtų gauti pilietybę, apsauga; g) <i>prašytojo pareiškimus, jei jie pagrįsti oficialiais dokumentais, ir pateiktus dokumentus, kuriuose nurodomi jo pageidavimai, šeiminiai ryšiai, ryšiai su kilmės šalies bendruomene, kalbiniai ar profesiniai įgūdžiai, kurie gali palengvinti jo integraciją priimančioje valstybėje narėje ar kelete jų.</i>

Paaiškinimas

Pakeitimas dera su nuomone dėl Dublino reglamento (...) peržiūros, kurią jau priėmė CIVEX komisija ir kurioje nurodoma, kad nustatant atsakingą valstybę narę reikia atsižvelgti į prieglobsčio prašytojo pageidavimus ir ryšius.

6 pakeitimas

34 straipsnis. Nagrinėjimo procedūros trukmė

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>1. Ar prašymas yra priimtinas pagal 36 straipsnio 1 dalį nagrinėjama ne ilgiau kaip vieną mėnesį nuo prašymo pateikimo datos.</p> <p><i>Nagrinėjimo laikotarpis yra dešimt darbo dienų, jei pagal Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas) 3 straipsnio 3 dalies a punktą pirmojo prašymo valstybė narė taiko pirmosios prieglobsčio šalies arba saugios trečiosios šalies koncepciją, nurodytą 36 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose.</i></p> <p>2. Sprendžiančioji institucija užtikrina, kad prašymo nagrinėjimo iš esmės procedūra būtų baigta kuo greičiau ir ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo prašymo pateikimo, nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam nagrinėjimui.</p> <p>3. Sprendžiančioji institucija šešių mėnesių laikotarpį gali pratęsti ne ilgesniu kaip trijų mėnesių laikotarpiu, jei:</p> <p>a) tarptautinės apsaugos vienu metu prašo neproporcingai didelis skaičius trečiosios šalies piliečių arba asmenų be pilietybės, todėl praktiškai tampa sunku baigti procedūrą per šešių mėnesių laikotarpį;</p> <p>b) atvejis yra susijęs su sudėtingais faktiniais ir (arba) teisiniais klausimais.</p>	<p>1. Ar prašymas yra priimtinas pagal 36 straipsnio 1 dalį nagrinėjama ne ilgiau kaip vieną mėnesį nuo prašymo pateikimo datos.</p> <p>2. Sprendžiančioji institucija užtikrina, kad prašymo nagrinėjimo iš esmės procedūra būtų baigta kuo greičiau ir ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo prašymo pateikimo, nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam nagrinėjimui.</p> <p>3. Sprendžiančioji institucija šešių mėnesių laikotarpį gali pratęsti ne ilgesniu kaip šešių papildomų mėnesių laikotarpiu, jei:</p> <p>a) tarptautinės apsaugos vienu metu prašo neproporcingai didelis skaičius trečiosios šalies piliečių arba asmenų be pilietybės, todėl praktiškai tampa sunku baigti procedūrą per šešių mėnesių laikotarpį;</p> <p>b) atvejis yra susijęs su sudėtingais faktiniais ir (arba) teisiniais klausimais.</p>

Paiškinimas

Dėl skirtingų terminų gali būti sunku įgyvendinti teisę į gynybą, nes gali išaugti teises ginančiojo našta, susijusi su patikrinimu ir ginamojo padėties atnaujinimu.

Atsižvelgiant į galimas krizines situacijas ar didelius pabėgėlių srautus ir nepaisant didžiulės EASO ar kitų valstybių narių pagalbos, būtų pagrįsta maksimalų procedūros laiko terminą prailginti nuo devynių mėnesių iki vienerių metų (iš viso).

7 pakeitimas

36 straipsnio 2 dalis. Sprendimas dėl prašymo priimtumo **ir atsakomybės**

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Prašymas iš esmės nenagrinėjamas tais atvejais, kai prašymas nenagrinėjamas pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas), taip pat tada, kai kita valstybė narė prašytojui suteikė tarptautinę apsaugą arba prašymas pagal 1 dalį buvo atmestas kaip nepriimtinas.	Prašymas iš esmės nenagrinėjamas tais atvejais, kai prašymas nenagrinėjamas pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas), taip pat tada, kai kita valstybė narė prašytojui suteikė tarptautinę apsaugą arba prašymas pagal 1 dalį buvo atmestas kaip nepriimtinas, taip pat kai, remiantis Reglamentu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublino reglamentas) 7 straipsniu, prašytojas išreiškė pageidavimą vykti į vieną valstybę narę arba keletą valstybių narių, kuriose pagal EASO kas ketvirtį pateikiamus duomenis nepasiekta minėto reglamento 7 ir 35 straipsniuose nustatyta riba.

Paiškinimas

Ir šiuo atveju pakeitimas dera su nuomone dėl pasiūlymo peržiūrėti Dublino reglamentą, kurią jau priėmė CIVEX komisija. Nurodytu atveju prašymo nagrinėjimo iš esmės procedūrą turi vykdyti valstybė narė, nustatyta remiantis pageidavimų ir (arba) ryšių kriterijumi, o ne valstybė narė, į kurią pirmiausia atvykstama; pastaroji turi tik užtikrinti prašytojo perkėlimą į atsakingą šalį.

8 pakeitimas

39 straipsnis. Numanomas prašymų atsiėmimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
1. Sprendžiančioji institucija atmeta prašymą kaip prašymą, kurio atsisakyta, jei: [...]	1. Sprendžiančioji institucija atmeta prašymą kaip prašymą, kurio atsisakyta, jei: [...]
2. 1 dalyje nurodytomis aplinkybėmis sprendžiančioji institucija nutraukia prašymo nagrinėjimą ir nusiunčia rašytinį pranešimą prašytojui gyvenamosios vietos arba 7 straipsnio 4 dalyje nurodytu adresu, kuriuo informuojama, kad jo prašymo nagrinėjimas nutraukiamas ir prašymas bus neabejotinai atmestas kaip prašymas, kurio atsisakyta, jei prašytojas neprisistatys į sprendžiančiąją instituciją per vieną mėnesį nuo rašytinio pranešimo išsiuntimo datos.	2. 1 dalyje nurodytomis aplinkybėmis sprendžiančioji institucija nutraukia prašymo nagrinėjimą ir nusiunčia rašytinį pranešimą prašytojui gyvenamosios vietos arba 7 straipsnio 4 dalyje nurodytu adresu, kuriuo informuojama, kad jo prašymo nagrinėjimas nutraukiamas ir prašymas bus neabejotinai atmestas kaip prašymas, kurio atsisakyta, jei prašytojas neprisistatys į sprendžiančiąją instituciją per du mėnesius nuo rašytinio pranešimo išsiuntimo datos.
3. Jeigu prašytojas prisistato į sprendžiančiąją instituciją per šį vieno mėnesio laikotarpį ir įrodo, kad taip atsitiko dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių, sprendžiančioji institucija atnaujina prašymo nagrinėjimą.	3. Jeigu prašytojas prisistato į sprendžiančiąją instituciją per šį dviejų mėnesių laikotarpį ir įrodo, kad taip atsitiko dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių, sprendžiančioji institucija atnaujina prašymo nagrinėjimą.

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
4. Jeigu prašytojas neprisistato į sprendžiančiąją instituciją per šį vieno mėnesio laikotarpį ir neįrodo, kad taip atsitiko dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių, sprendžiančioji institucija laiko, kad prašymas buvo numanomai atsiimtas.	4. Jeigu prašytojas neprisistato į sprendžiančiąją instituciją per šį dvių mėnesių laikotarpį ir neįrodo, kad taip atsitiko dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių, sprendžiančioji institucija laiko, kad prašymas buvo numanomai atsiimtas.

Paaiškinimas

Manome, kad atsižvelgiant į tai, kad prieglobsčio prašytojui gali kilti bendravimo sunkumų, reikia numatyti ilgesnį laikotarpį.

9 pakeitimas

43 straipsnis. Teisės pasilikti išimtis pateikus paskesnius prašymus

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Nedarant poveikio negražinimo principui, valstybės narės gali numatyti išimtį teisei likti jų teritorijoje ir nukrypti nuo 54 straipsnio 1 dalies, jeigu:	Nedarant poveikio negražinimo principui, valstybės narės gali numatyti išimtį teisei likti jų teritorijoje ir nukrypti nuo 54 straipsnio 1 dalies, jeigu:
a) sprendžiančioji institucija paskesnį prašymą atmetė kaip nepriimtina arba akivaizdžiai nepagrįstą;	a) sprendžiančioji institucija paskesnį prašymą atmetė kaip nepriimtina arba akivaizdžiai nepagrįstą;
b) antras ar vėlesnis paskesnis prašymas buvo pateiktas bet kurioje valstybėje narėje po galutinio sprendimo, kuriuo ankstesnis paskesnis prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas, nepagrįstas arba akivaizdžiai nepagrįstas.	b) antras ar vėlesnis paskesnis prašymas buvo pateiktas bet kurioje valstybėje narėje po galutinio sprendimo, kuriuo ankstesnis paskesnis prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas, nepagrįstas arba akivaizdžiai nepagrįstas; b) punkto nuostatos netaikomos, jei ankstesnis prašymas buvo pateiktas anksčiau nei įsigaliojo šis reglamentas, ir tuo atveju, jei prašytojas negavo teisinės pagalbos;

Paaiškinimas

Atsižvelgiant į tai, kad informavimo, atstovavimo ir pagalbos prievolė visais lygmenimis įvedama tik šiuo Komisijos siūlomu dokumentų rinkiniu, manome, kad valstybės narės negali atsisakyti suteikti teisę pasilikti savo teritorijoje, jei prašytojui nebuvo suteikta teisinė pagalba pateikus savo pirmąjį prašymą.

10 pakeitimas

45 straipsnio 3 dalis. Saugios trečiosios šalies koncepcija

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Išnagrinėjusi atskirą prašymą, sprendžiančioji institucija trečiąją šalį laiko konkrečiam prašytojui saugia trečiąja šalimi tik jeigu, vadovaudamasi 1 dalyje nustatytais kriterijais, yra įsitikinusi trečiosios šalies saugumu konkrečiam prašytojui ir nustatė, kad:	Išnagrinėjusi atskirą prašymą, sprendžiančioji institucija trečiąją šalį laiko konkrečiam prašytojui saugia trečiąja šalimi tik jeigu, vadovaudamasi 1 dalyje nustatytais kriterijais, yra įsitikinusi trečiosios šalies saugumu konkrečiam prašytojui ir nustatė, kad:
a) tarp prašytojo ir minėtos trečiosios šalies yra ryšys, kuriuo remdamasis asmuo galėtų pagrįstai vykti į tą šalį, įskaitant tai, kad prašytojas atvyko tranzitu per tą trečiąją šalį, kuri yra geografiškai artima prašytojo kilmės šaliai;	a) tarp prašytojo ir minėtos trečiosios šalies yra ryšys, kuriuo remdamasis asmuo galėtų pagrįstai vykti į tą šalį, įskaitant tai, kad prašytojas joje gyvena ilgą laikotarpį ar turi šeiminių ryšių arba palaiko ryšius su savo tautiečiais;

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
b) prašytojas nenurodė svarbių priežasčių, dėl kurių, atsižvelgiant į konkrečią jo padėtį, tos šalies negalima laikyti saugia trečiaja šalimi.	b) prašytojas nenurodė svarbių priežasčių, dėl kurių, atsižvelgiant į konkrečią jo padėtį, tos šalies negalima laikyti saugia trečiaja šalimi.

Paaiškinimas

Paprasčiausias vykimas į ES tranzitu per trečiąją šalį (ar joje praleistas laikotarpis, būtinas išvykimui pasirengti) negali būti laikomas pakankamu kriterijumi išsiųsti prašytoją į tą šalį.

11 pakeitimas

53 straipsnio 6 dalis. Teisė į veiksmingą teisinę gynybą

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Prašytojai bet kurį 1 dalyje nurodytą sprendimą apskundžia:</p> <p>a) Per vieną savaitę, jeigu tai yra sprendimas, kuriuo paskesnis prašymas atmetamas kaip nepriimtinas arba akivaizdžiai nepagrįstas;</p> <p>b) per dvi savaites, jeigu tai yra sprendimas, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepriimtinas, kuriuo prašymas atmetamas kaip aiškiai atsiimtas arba kaip prašymas, kurio atsisakyta, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepagrįstas arba akivaizdžiai nepagrįstas dėl pabėgėlio arba papildomos apsaugos statuso, atlikus paspartinto nagrinėjimo ar pasienio procedūrą arba kol prašytojas yra laikinai sulaikytas;</p> <p>c) per vieną mėnesį, jeigu tai yra sprendimas, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepagrįstas dėl pabėgėlio arba papildomos apsaugos statuso, jei nagrinėjimas nebuvo paspartintas, arba jeigu tai yra sprendimas panaikinti tarptautinę apsaugą.</p> <p>Taikydamos b punktą valstybės narės gali numatyti pagal pasienio procedūrą priimtų sprendimų <i>ex officio</i> peržiūrą.</p> <p>Šioje dalyje numatyti laikotarpiai pradedami skaičiuoti tada, kai apie sprendžiančiosios institucijos sprendimą pranešama prašytojui arba kai paskiriamas patarėjas teisės klausimais ar kitas patarėjas, jei prašytojas yra pateikęs prašymą dėl nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo.</p>	<p>Prašytojai bet kurį 1 dalyje nurodytą sprendimą apskundžia:</p> <p>a) per penkiolika dienų, jeigu tai yra sprendimas, kuriuo paskesnis prašymas atmetamas kaip nepriimtinas arba akivaizdžiai nepagrįstas;</p> <p>b) per penkiolika dienų, jeigu tai yra sprendimas, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepriimtinas, kuriuo prašymas atmetamas kaip aiškiai atsiimtas arba kaip prašymas, kurio atsisakyta, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepagrįstas arba akivaizdžiai nepagrįstas dėl pabėgėlio arba papildomos apsaugos statuso, atlikus paspartinto nagrinėjimo ar pasienio procedūrą arba kol prašytojas yra laikinai sulaikytas;</p> <p>c) per vieną mėnesį, jeigu tai yra sprendimas, kuriuo prašymas atmetamas kaip nepagrįstas dėl pabėgėlio arba papildomos apsaugos statuso, jei nagrinėjimas nebuvo paspartintas, arba jeigu tai yra sprendimas panaikinti tarptautinę apsaugą.</p> <p>Taikydamos b punktą valstybės narės gali numatyti pagal pasienio procedūrą priimtų sprendimų <i>ex officio</i> peržiūrą.</p> <p>Šioje dalyje numatyti laikotarpiai pradedami skaičiuoti tada, kai apie sprendžiančiosios institucijos sprendimą pranešama prašytojui arba kai paskiriamas patarėjas teisės klausimais ar kitas patarėjas, jei prašytojas yra pateikęs prašymą dėl nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo.</p>

Paaiškinimas

Manome, kad atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką turi būti nustatyti tinkami ir tarpusavyje suderinti minimalūs terminai.

COM(2016) 465 final (priėmimo sąlygos)

12 pakeitimas

7 straipsnio 5 dalis. Gyvenamoji vieta ir judėjimo laisvė

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Valstybės narės reikalauja, kad prašytojai praneštų kompetentingoms institucijoms apie savo dabartinę gyvenamąją vietą, adresą arba telefono numerį, kuriuo su jais galima susisiekti, bei tokias institucijas kuo greičiau informuoti apie bet kokį telefono numerio ar adreso pasikeitimą.	Valstybės narės reikalauja, kad prašytojai praneštų kompetentingoms institucijoms apie savo dabartinę gyvenamąją vietą, adresą ir telefono numerį, kuriuo su jais galima susisiekti, bei tokias institucijas kuo greičiau informuoti apie bet kokį telefono numerio ar adreso pasikeitimą.

Paaaiškinimas

Prašytojas turėtų pranešti apie savo gyvenamąją vietą ir nurodyti adresą, o ne tik telefono numerį, kad jį būtų galima laiku informuoti apie sprendimus, susijusius su vykstančia procedūra.

13 pakeitimas

19 straipsnis. Materialinių priėmimo sąlygų pakeitimas, apribojimas arba panaikinimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
1. Prašytojų, kurie privalo būti jų teritorijoje pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas], atžvilgiu 2 dalyje apibūdintose situacijose valstybės narės gali:	1. Prašytojų, kurie privalo būti jų teritorijoje pagal Reglamentą (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas], atžvilgiu 2 dalyje apibūdintose situacijose valstybės narės gali:
a) būsto, maisto, aprangos ir kitų pagrindinių ne maisto produktų teikimą finansinių išmokų pavidalu arba talonais pakeisti materialinių priėmimo sąlygų teikimu natūra; arba	a) būsto, maisto, aprangos ir kitų pagrindinių ne maisto produktų teikimą finansinių išmokų pavidalu arba talonais pakeisti materialinių priėmimo sąlygų teikimu natūra; arba
b) apriboti arba išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais panaikinti dienpinigius.	b) apriboti dienpinigius.
2. 1 dalis taikoma, kai prašytojas:	2. 1 dalis taikoma, kai prašytojas:
a) palieka kompetentingos institucijos jam paskirtą gyvenamąją vietą, jos neinformavęs arba be leidimo, jei tokio reikia, arba pasislepia; arba	a) per pagrįstą laikotarpį, kuris nustatytas nacionalinėje teisėje , palieka kompetentingų institucijų jam paskirtą gyvenamąją vietą, jų neinformavęs arba be leidimo, jei tokio reikia, arba
b) nevykdo reikalavimo prisistatyti arba nepaiso prašymų suteikti informacijos ar atvykti asmeninio pokalbio, susijusio su prieglobsčio suteikimo procedūra, per pagrįstą laikotarpį, kuris nustatytas nacionalinėje teisėje; arba	b) nevykdo reikalavimo prisistatyti arba nepaiso prašymų suteikti informacijos ar atvykti asmeninio pokalbio, susijusio su prieglobsčio suteikimo procedūra, per pagrįstą laikotarpį, kuris nustatytas nacionalinėje teisėje; arba
c) yra pateikęs paskesnę prašymą, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] [4 straipsnio 2 dalies i punkte]; arba	c) yra pateikęs paskesnę prašymą, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. XXX/XXX [Procedūrų reglamentas] [4 straipsnio 2 dalies i punkte]; arba
d) nuslėpė finansinius išteklius, taip nepagrįstai pasinaudamas materialinėmis priėmimo sąlygomis; arba	d) nuslėpė finansinius išteklius, taip nepagrįstai pasinaudamas materialinėmis priėmimo sąlygomis; arba
e) sunkiai pažeidė apgyvendinimo centro taisykles arba elgėsi akivaizdžiai agresyviai; arba	e) sunkiai pažeidė apgyvendinimo centro taisykles arba elgėsi akivaizdžiai agresyviai; arba

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>f) nedalyvauja privalomose integracijos programose; arba</p> <p>g) neįvykdė Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas] [4 straipsnio 1 dalyje] nustatyto išipareigojimo ir be tinkamo pagrindo išvykę į kitą valstybę narę pateikė ten prašymą; arba</p> <p>h) buvo grąžintas iš kitos valstybės narės, kurioje slėpėsi.</p> <p>Kiek tai susiję su a ir b punktais, kai prašytojas surandamas arba pats savanoriškai prisistato kompetentingai institucijai, priimamas tinkamai pagrįstas sprendimas, kuris remiasi pasiūlytų priemonių, dėl kai kurių arba visų materialinių priėmimo sąlygų, kurios buvo pakeistos, panaikintos ar apribotos, taikymo atnaujinimo.</p> <p>3. Sprendimai dėl materialinių priėmimo sąlygų pakeitimo, apribojimo ar panaikinimo kiekvienu atveju priimami objektyviai ir nešališkai, atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes, bei pateikiant priežastis. Priimant sprendimus, dėmesys skiriamas konkrečiai to asmens padėčiai, ypač sprendžiant dėl specialių poreikių turinčių prašytojų, atsižvelgiant į proporcingumo principą. Valstybės narės visais atvejais užtikrina galimybę gauti sveikatos priežiūrą pagal 18 straipsnį ir visiems prašytojams užtikrina orumo nežeinančių gyvenimo lygį.</p> <p>4. Valstybės narės užtikrina, kad materialinės priėmimo sąlygos nebūtų pakeistos, panaikintos arba apribotos anksčiau nei priimtas sprendimas pagal 3 dalį.</p>	<p>f) nedalyvauja privalomose integracijos programose; arba</p> <p>g) neįvykdė Reglamento (ES) Nr. XXX/XXX [Dublino reglamentas] [4 straipsnio 1 dalyje] nustatyto išipareigojimo ir be tinkamo pagrindo išvykę į kitą valstybę narę pateikė ten prašymą; arba</p> <p>h) buvo grąžintas iš kitos valstybės narės, kurioje slėpėsi.</p> <p>Kiek tai susiję su a ir b punktais, kai prašytojas surandamas arba pats savanoriškai prisistato kompetentingai institucijai, priimamas tinkamai pagrįstas sprendimas, kuris remiasi pasiūlytų priemonių, dėl kai kurių arba visų materialinių priėmimo sąlygų, kurios buvo pakeistos, panaikintos ar apribotos, taikymo atnaujinimo.</p> <p>3. Sprendimai dėl materialinių priėmimo sąlygų pakeitimo, apribojimo ar panaikinimo kiekvienu atveju priimami objektyviai ir nešališkai, atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes, bei pateikiant priežastis. Priimant sprendimus, dėmesys skiriamas konkrečiai to asmens padėčiai, ypač sprendžiant dėl specialių poreikių turinčių prašytojų, atsižvelgiant į proporcingumo principą. Valstybės narės visais atvejais užtikrina galimybę gauti sveikatos priežiūrą pagal 18 straipsnį ir visiems prašytojams užtikrina orumo nežeinančių gyvenimo lygį.</p> <p>4. Valstybės narės užtikrina, kad materialinės priėmimo sąlygos nebūtų pakeistos, panaikintos arba apribotos anksčiau nei priimtas sprendimas pagal 3 dalį.</p>

Paiškinimas

Prašytojas turi būti paskelbtas pasislėpusiu tik tuo atveju, jei jo nėra ilgą laikotarpį, kad būtų išvengta pernelyg didelių nuobaudų prašytojams dėl atsiktinių ar suplanuotų išvykimų. Kalbant apie išmokas, siūloma jas tik apriboti, nes visiškai jas panaikinus prašytojo socialinė padėtis gali tapti nestabili.

14 pakeitimas

23 straipsnis. Nelydimi nepilnamečiai

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Nelydimi nepilnamečiai</p> <p>Valstybės narės kuo skubiau, ne vėliau kaip per penkias dienas nuo tada, kai nelydimas nepilnametis pateikia tarptautinės apsaugos prašymą, imasi priemonių, kad užtikrintų, jog globėjas atstovautų ir padėtų nelydimam nepilnamečiui pasinaudoti šioje direktyvoje nustatytais teisėmis ir vykdyti pareigas.</p>	<p>Nelydimi nepilnamečiai</p> <p>Valstybės narės per penkias dienas nuo tada, kai nelydimas nepilnametis pateikia tarptautinės apsaugos prašymą, arba kuo skubiau imasi priemonių, kad užtikrintų, jog teisų apsaugą užtikrinantis asmuo atstovautų ir padėtų nelydimam nepilnamečiui pasinaudoti šioje direktyvoje nustatytais teisėmis ir vykdyti pareigas.</p>

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<p><i>Valstybės narės užtikrina, kad pereinamuoju laikotarpiu, kol bus paskirtas teisių apsaugą užtikrinantis asmuo ar atstovas, gali būti paskirtas bet kokios tinkamos formos valstybės narės numatytas atstovavimas užtikrinant vaiko gerovę skubiais ir nepataisomą žalą jam galinčiais lemti klausimais ir laikantis įstatymų, kurie atitiktų ir šios direktyvos tikslus.</i></p>

Paiškinimas

Šiuo metu, kai ES priima daug nelydimų nepilnamečių, galbūt nereikėtų nustatyti griežtų terminų globėjo paskyrimui. Sąvoka „globėjas“ ir pats terminas gali būti klaidinantis ir nesuderinamas su daugelio valstybių narių teise, todėl siūloma vartoti „teisių apsaugą užtikrinantis asmuo“.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. pabrėžia, kad būtinas visuotinis ir kompleksinis požiūris, kuriuo būtų skatinama tvari prašytojų prieglobsčio ir integracijos politika, įtraukiamą visą Europos Sąjungą ir kuriama veiksminga, tikru valstybių narių solidarumu pagrįsta sistema;
2. taip pat pabrėžia labai didelį vietos ir regionų valdžios interesą, nes jos yra būtinos valstybių narių ir Europos Sąjungos partnerės sprendžiant prieglobsčio prašytojų priėmimo klausimus, siekiant užtikrinti teisingą ir skaidrų šios srities reguliavimą laikantis socialinio sambūvio sąlygų ir pagrindinių žmogaus teisių. Be to, atkreipia dėmesį, kad vietos valdžios institucijos, paprastai užtikrinančios piliečių teises, galės geriau vykdyti šią funkciją, jei bus nustatytos bendros Sąjungos nuostatos ir tinkamos priemonės, padėsiančios užtikrinti piliečių saugumą ir prieglobsčio prašytojų pagrindines teises;
3. pakartoja savo nuomonėje dėl pirmojo dokumentų rinkinio pabrėžtą būtinybę ieškoti tvarių ir struktūriškų klausimo sprendimų, kurie leistų išsklaidyti iliuziją, kad susiduriame tik su vienkartinėmis skubiai spręstinomis problemomis; tačiau, nors ir teigiamai vertina Komisijos pastangas priimti sprendimus kritiškos padėties ir su ja susijusio politinio spaudimo atveju, mano, kad būtinos išsamesnės diskusijos, kuriose būtų nagrinėjamos problemos priežastys ir atsižvelgiama į tarptautinius išsipareigojimus, migrantų teises ir skirtingų valdymo lygmenų poreikius visuose ES geografiniuose regionuose, dėl formalių ir principinių priežasčių pernelyg neapsunkinant pasienio valstybių ir valstybių, į kurias atvyksta daugiausia prieglobsčio prašytojų arba kurias jie pasirenka dažniau nei kitas valstybes;
4. teigiamai vertina prieglobsčio prašytojų pagalbos suteikimo sąlygų suderinimą ir suvienodinimą, kuriais siekiama visų pirma atgrasinti nuo antrinio judėjimo ES; vis dėlto mano, kad veiksmy, kuriais tik suvienodinamos materialinės priėmimų sąlygos ir nuobaudos už neleidžiamą antrinį judėjimą, nepakanka;
5. mano, kad, siekiant skatinti integraciją ir pašalinti kuo daugiau antrinio judėjimo priežasčių, labai svarbu ir būtina atsižvelgti į prieglobsčio prašytojų faktinius ryšius, profesinius įgūdžius ir pageidavimus vienos ar keleto valstybių narių atžvilgiu, kaip jau buvo nurodyta RK nuomonėje dėl pirmojo Europos Komisijos pasiūlymų rinkinio, ir pabrėžia, kad šiuo tikslu bendradarbiaujant su prašytojais svarbu rinkti duomenis, kurie gali palengvinti jų socialinę ir profesinę integraciją;
6. nors teigiamai vertina spartesnes tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo procedūras, pabrėžia, kad dėl šio spartumo neturėtų nukentėti pagrindinės teisės, o pasiūlytame dokumentų rinkinyje numatytos supaprastintos procedūros turi būti taikomos labai atsargiai ir tik atidžiai patikrinus, ar įvykdytos jas taikyti leidžiančios sąlygos;
7. reiškia didelį susirūpinimą dėl teisėkūros sprendimo (COM(2016) 468 final), kuriuo nustatoma bendra perkėlimo į ES sistema (Tarybos aktu priimta orientacinė sistema, įgyvendinama Komisijos sprendimu), kuri priimant nedalyvauja Europos Parlamentas, o tai yra retas atvejis šioje srityje, palyginti su užsienio reikalų ir saugumo politika;

8. teigiamai vertina Komisijos pasiūlymus, kuriais siekiama sudaryti palankesnes sąlygas tarptautinės apsaugos gavėjams patekti į darbo rinką ir į švietimo, įskaitant profesinio mokymo, sistemą. Taip pat ragina Komisiją ir valstybes nares priimti lanksčius ir veiksmingus mechanizmus, kuriais remiantis būtų galima pripažinti diplomus ir profesines kvalifikacijas, o tai suteiktų tarptautinės apsaugos prašytojams daugiau galimybių patekti į darbo rinką;
9. palankiai vertina siekį stiprinti Europos prieglobsčio paramos biuro (EASO) vaidmenį remiant valstybes nares;
10. pritaria numatytai bendrajai teisei į teisinę pagalbą ir pabrėžia, kad tai gali turėti teigiamą poveikį siekiant sutrumpinti terminus ir sumažinti teismams teikiamų skundų skaičių;
11. rekomenduoja priėmimo sąlygų taisyklių įgyvendinimą remti sudarant sąlygas pasinaudoti ES fondais ir gauti jų asignavimus, taip pat atverti galimybes šiais fondais pasinaudoti vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurios turi turėti atitinkamas sąlygas deramam prieglobsčio prašytojų ir naujų atvykėlių priėmimui;
12. palankiai vertina tai, kad Komisijos pasiūlyme iš esmės atsižvelgiama į nelydimų nepilnamečių interesus ir gerovę ir, be kitų dalykų, numatomas greitas atstovo arba teisių apsaugą užtikrinančio asmens paskyrimas. Tačiau laikotarpiu, kai ES priima daug nelydimų nepilnamečių, būtų geriau nenustatyti griežtų terminų šiems veiksams, dėl kurių daugelyje valstybių narių reikia kreiptis į teismą. Tokia procedūra yra susijusi su atitinkamomis procedūrinėmis garantijomis, pavyzdžiui, vertėjo žodžiu skyrimas, taip pat su tam tikrais tyrimo reikalavimais, kurių neįmanoma įvykdyti per Komisijos numatytą laikotarpį;
13. pripažįsta, kad pasiūlymai atitinka subsidiarumo principą, juose išsamiai nagrinėjamos tarptautinės problemos – valstybių narių solidarumo, geriau integruotos prieglobsčio sistemos kūrimo ir valstybių narių keitimosi informacija tobulinimo, o tai yra tikslai, kurių kiekviena valstybės narė atskirai nebūtų pajėgi įgyvendinti. Pripažįsta, kad siūlomos priemonės, kuriomis nustatomos bendros visoje Europos Sąjungoje taikytinos taisyklės, atitinka ir proporcingumo principą. Tikisi, kad bus vykdoma nuolatinė stebėseną per visą sprendimo priėmimo procesą siekiant patikrinti, ar laikomasi minėtų principų;

COM(2016) 467 final

14. rekomenduoja „globėjo“ sąvokoje (4 straipsnio 2 dalies f punktas) aiškiai nurodyti asmens ar organizacijos, paskirtos padėti ir atstovauti nelydimam nepilnamečiui reglamente numatytų procedūrų metu, nešališkumą ir neutralumą administracijos atžvilgiu;
15. taip pat rekomenduoja nepilnamečiui užtikrinti patarėjo teisės klausimais pagalbą visuose pokalbiuose su administracinėmis institucijomis, kurios nagrinėja jo prašymą (22 straipsnis);
16. be to, rekomenduoja (žr. 22 straipsnį), kad nepilnamečio atstovas, dalyvaujantis pokalbiuose, būtų asmuo arba subjektas, nepriklausomas nuo administracijos institucijų, ir būtų skiriamas vadovaujantis įstatymais arba teisminės institucijos sprendimu ir tik atsižvelgiant į nepilnamečio interesus;
17. rekomenduoja paskesnių prašymų klausimu (42 straipsnis) numatyti, kad pagrindinio prašymo priimtumo nagrinėjimo procedūroje būtų patikrinta, ar asmuo, pateikęs ankstesnį prašymą, gavo veiksmingą informaciją ir teisinę pagalbą ir ar informacijos ar teisinės pagalbos trūkumą galima laikyti pagrįsta priežastimi teikti paskesnį prašymą;
18. rekomenduoja persvarstyti pasiūlymo dėl reglamento 22 straipsnio 4 dalies nuostatą, kuria remiantis globėjo funkciją vykdantis asmuo keičiamas tik tuo atveju, jei, atsakingųjų institucijų nuomone, jis netinkamai vykdė savo, kaip globėjo, užduotis. Pavyzdžiui, pasikeitus nepilnamečių ar nepilnamečio gyvenamajai vietai gali reikėti pasirinkti kitą atstovą vietoje.
19. rekomenduoja pirmosios prieglobsčio šalies koncepcijoje sąvoką „naudojosi apsauga“ aiškinti atsižvelgiant į tai, ar ši apsauga buvo oficialiai pripažinta, o ne tik suteikta *de facto*;
20. kalbant apie skundo nagrinėjimo trukmę pirmos instancijos lygmeniu (55 straipsnis) pabrėžia ir rekomenduoja nurodytų terminų nelaikyti griežtai privalomais ir mano, kad (kaip aiškiai nurodoma straipsnyje) jie neturi tapti kliūtimi tinkamai ir išsamiai išnagrinėti skundą;

COM(2016) 466 final

21. kategoriškai prieštarauja reguliarios statuso peržiūros įvedimui ir tarptautinės apsaugos panaikinimo procedūrai, nes šios priemonės iš tiesų gali ne tik užkrauti papildomą našta administravimo institucijoms (įskaitant vietos ir regionų valdžios institucijas) praktiškai sprendžiant ir vykdant su pabėgėlių integracija susijusius uždavinius, bet ir sukelti prašytojų nesaugumo jausmą. Šiuo požiūriu smerkia politinę, ksenofobinę, populistinę, smurtą skatinančią ir prieglobsčio prašytojus kriminalizuojančią retoriką, nes dėl jos kyla nereikalinga socialinė įtampa; taip pat ragina politines jėgas ir veikėjus prisiimti atsakomybę;

22. reiškia didelį susirūpinimą dėl įvedamo ilgiausio galimo tarptautinės apsaugos galiojimo termino ir dėl tokio sprendimo teisėtumo ir ragina teisėkūros institucijas dar kartą apsvarstyti šį klausimą;

23. rekomenduoja apsvarstyti galimybę, tuo atveju jei panaikinama tarptautinė apsauga, nustatyti ilgesnį laikotarpį (pvz., šešių mėnesių laikotarpį), nei numatyta Komisijos pasiūlyme, gauti leidimą gyventi šalyje dėl kitų priežasčių (pvz., darbo paieška) atsižvelgiant į tai, kad pasiūlyme numatytas terminas yra gana trumpas (trys mėnesiai);

COM(2016) 465 final

24. rekomenduoja persvarstyti Komisijos pasiūlymo 17 straipsnio a punkto nuostatas, pagal kurias kitose valstybėse narėse nei ta, kuri yra atsakinga už prašytoją, prašytojas neturi teisės į jokiais materialines priėmimo sąlygas, nustatytas reglamente, ir numatyti, kad tuo atveju, jei prašytojas pagrindžia savo išvykimą dėl būtinų priežasčių arba dėl *force majeure* aplinkybių, jam tokios sąlygos gali būti suteiktos ribotą laikotarpį taikant 19 straipsnyje numatytus apribojimus;

25. rekomenduoja persvarstyti pasiūlymo dėl direktyvos 23 straipsnio 1 dalį, kuria remiantis globėjo funkciją atliekantis asmuo keičiamas tik „kai būtina“. Pavyzdžiui, pasikeitus nepilnamečių ar nepilnamečio gyvenamajai vietai gali reikėti pasirinkti kitą atstovą vietoje;

26. rekomenduoja peržiūrėti Komisijos pasiūlymo 17 straipsnio a punkto nuostatas, pagal kurias valstybės narės užtikrina visiems prašytojams orumo nežeminantį gyvenimo lygį, o Europos Sąjunga ir valstybės narės įpareigojamos remti, įskaitant finansiškai, vietos valdžios institucijas, kurios prisideda prie visų prašytojų orumo nežeminančio gyvenimo lygio užtikrinimo;

COM(2016) 468 final

27. rekomenduoja peržiūrėti sprendimą atmesti prašymą perkelti prašytojus, kurie per pastaruosius penkerius metus neteisėtai atvyko į Europos Sąjungą; atsižvelgiant į įvairias nelegalaus išvykimo iš kaimyninių šalių sąlygas, toks sprendimas atrodo pernelyg griežtas prašytojų, kurie dažnai yra tokios padėties aukos, atžvilgiu.

Briuselis, 2017 m. vasario 8 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė „Autorių teisės bendrojoje skaitmeninėje rinkoje“

(2017/C 207/14)

Pranešėjas:	Mauro D’Attis (IT/PPE), Brindizio savivaldybės tarybos narys
Pamatiniai dokumentai:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Sąžiningos, veiksmingos ir konkurencingos autorių teisėmis grindžiamos Europos ekonomikos skatinimas bendrojoje skaitmeninėje rinkoje“
	COM(2016) 592 <i>final</i>
	Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl autorių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje
	COM(2016) 593 <i>final</i>

I. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos

13 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<i>nėra reikalo</i> teisių turėtojams nustatyti kompensacijos už naudojimo būdus, taikomus pagal šia direktyva nustatytą tekstų ir duomenų gavybos išimtį, nes, turint omenyje išimties pobūdį ir taikymo sritį, <i>nuostoliai turėtų būti minimalūs</i> ;	<i>valstybės narės gali</i> teisių turėtojams nustatyti kompensaciją už naudojimo būdus, taikomus pagal šia direktyva nustatytą tekstų ir duomenų gavybos išimtį, nes, turint omenyje išimties pobūdį ir taikymo sritį, <i>nuostoliai, nors ir minimalūs, tačiau duoda konkrečios naudos išimties naudos gavėjams</i> ;

Paaiškinimas

Komisijos dokumento 10 konstatuojamojoje dalyje tarp naudos gavėjų įtrauktos ir mokslinių tyrimų organizacijos, dalyvaujančios viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėje. Todėl ši išimtis gali būti netiesiogiai naudinga privačiajam sektoriui. Taigi Komisija turėtų laikytis atviresnio požiūrio dėl kompensacijos.

2 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos

24 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
šių licencijų teikimo mechanizmų reikmėms <i>svarbu</i> , kad veiktų griežta ir sklandžiai veikianti kolektyvinio administravimo sistema. Ta sistema pirmiausia <i>apima</i> gero valdymo, skaidrumo ir ataskaitų teikimo taisykles ir reguliarių, stropų ir tikslų mokėtinų sumų paskirstymą ir išmokėjimą atskiriems teisių turėtojams, kaip nustatyta Direktyvoje 2014/26/ES. Visiems teisių turėtojams turėtų būti prieinamos papildomos tinkamos apsaugos priemonės, ir jie turėtų turėti galimybę neleisti tokių mechanizmų taikyti jų kūriniams ir kitiems objektams. Su šiais mechanizmais siejamos sąlygos neturėtų apriboti jų praktinės reikšmės kultūros paveldo įstaigoms;	šių licencijų teikimo mechanizmų reikmėms <i>ir susijusių teisių turėtojų naudai labai būtina</i> , kad veiktų griežta ir sklandžiai veikianti kolektyvinio administravimo sistema. Ta sistema pirmiausia <i>grindžiama</i> gero valdymo, skaidrumo ir ataskaitų teikimo taisyklėmis ir reguliariu, stropiu ir tikslu mokėtinų sumų paskirstymu ir išmokėjimu atskiriems teisių turėtojams <i>taikant esamas šiam tikslui skirtas technologines naujoves</i> , kaip nustatyta Direktyvoje 2014/26/ES. Visiems teisių turėtojams turėtų būti prieinamos papildomos tinkamos apsaugos priemonės, ir jie turėtų turėti galimybę neleisti tokių mechanizmų taikyti jų kūriniams ir kitiems objektams. Su šiais mechanizmais siejamos sąlygos neturėtų apriboti jų praktinės reikšmės kultūros paveldo įstaigoms;

Paaiškinimas

Komisija pabrėžia labai svarbų kolektyvinio administravimo asociacijų vaidmenį, tačiau turėtų aiškiai paraginti šias organizacijas gerokai labiau modernizuotis. Būtina atsižvelgti į technologinę pažangą, kuri leistų – jeigu ja pasinaudotų ir ją visapusiškai vystytų administravimo organizacijos – pagerinti dabartinius procesus gaunant licencijas, renkant ir paskirstant teises, o kartu ir pakelti narių gerovę.

3 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos

38 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>kai informacinės visuomenės paslaugų teikėjai saugo autorių teisių saugomus kūrinius ar kitus objektus, kuriuos įkėlė jų naudotojai, ir suteikia visuomenei galimybę su jais susipažinti, taigi atlieka viešo paskelbimo veiksmą, o ne vien teikia fizines priemones, jie privalo su teisių turėtojais sudaryti susitarimus teikti licencijas, išskyrus atvejus, kai jiems gali būti taikomas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/31/EB 34 14 straipsnyje numatytas atleidimas nuo atsakomybės ⁽¹⁾.</p> <p>Kiek tai susiję su 14 straipsniu, reikia patikrinti, ar paslaugų teikėjo vaidmuo yra aktyvus, be kita ko, ar jis gerina įkeltų kūrinių arba objektų pateikimą ir ar juos reklamuoja, nepriklausomai nuo tam tikslui naudojamų priemonių pobūdžio.</p> <p>Siekiant užtikrinti bet kokio susitarimo suteikti licenciją veikimą, informacinės visuomenės paslaugų teikėjai, kurie saugo didžiulius jų naudotojų įkeltų autorių teisių saugomų kūrinių ir kitų objektų kiekius ir suteikia visuomenei galimybę su jais susipažinti, turėtų imtis tinkamų proporcingų priemonių užtikrinti kūrinių ir kitų objektų apsaugą, pavyzdžiui, įdiegdami efektyvias technologijas. Ši prievolė turėtų būti taikoma ir tada, kai informacinės visuomenės paslaugų teikėjams gali būti taikomas Direktyvos 2000/31/EB 14 straipsnyje numatytas atleidimas nuo atsakomybės.</p> <p>⁽¹⁾ 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (OL L 178, 2000 7 17, p. 1).</p>	<p>kai informacinės visuomenės paslaugų teikėjai saugo autorių teisių saugomus kūrinius ar kitus objektus, kuriuos įkėlė jų naudotojai, ir suteikia visuomenei galimybę su jais susipažinti, taigi atlieka viešo paskelbimo veiksmą, o ne vien teikia fizines priemones, jie privalo su teisių turėtojais sudaryti susitarimus teikti licencijas, išskyrus atvejus, kai jiems gali būti taikomas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/31/EB 34 14 straipsnyje numatytas atleidimas nuo atsakomybės ⁽¹⁾.</p> <p>Kiek tai susiję su 14 straipsniu, reikia patikrinti, ar paslaugų teikėjo vaidmuo yra aktyvus, be kita ko, ar jis gerina įkeltų kūrinių arba objektų pateikimą ir ar juos reklamuoja, nepriklausomai nuo tam tikslui naudojamų priemonių pobūdžio.</p> <p>Siekiant užtikrinti bet kokio susitarimo suteikti licenciją veikimą, informacinės visuomenės paslaugų teikėjai, kurie saugo didžiulius jų naudotojų įkeltų autorių teisių saugomų kūrinių ir kitų objektų kiekius ir suteikia visuomenei galimybę su jais susipažinti, turėtų imtis tinkamų proporcingų priemonių užtikrinti kūrinių ir kitų objektų apsaugą, pavyzdžiui, įdiegdami efektyvias technologijas, kurios sudarytų galimybę teisingai paskirstyti vertę teisių turėtojams. Ši prievolė turėtų būti taikoma ir tada, kai informacinės visuomenės paslaugų teikėjams gali būti taikomas Direktyvos 2000/31/EB 14 straipsnyje numatytas atleidimas nuo atsakomybės.</p> <p>⁽¹⁾ 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (OL L 178, 2000 7 17, p. 1).</p>

Paaiškinimas

13 straipsnio 3 dalyje Komisija teisingai pabrėžia, kad svarbu nustatyti turinio atpažinimo praktiką.

Su šiuo aspektu yra glaudžiai susijęs pripažintų kūrinių sukurtos vertės paskirstymo teisių turėtojams klausimas. Manome, kad, siekiant didesnio 38 konstatuojamosios dalies ir 13 straipsnio 3 dalies derėjimo, tekste šis aspektas turi būti aiškiai paminėtas, nes kūrinių pripažinimas yra tik pradinis vertės grandinės etapas.

4 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos

3 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>1. Valstybės narės nustato Direktyvos 2001/29/EB 2 straipsnyje, Direktyvos 96/9/EB 5 straipsnio a punkte ir 7 straipsnio 1 dalyje ir šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje nustatytų teisių išimčių dėl mokslinių tyrimų organizacijų atlikto atgaminimo ir perkėlimo siekiant atlikti kūrinių ar kitų objektų, su kuriais jos gali teisėtai susipažinti, tekstų ir duomenų gavybą mokslinių tyrimų tikslais.</p> <p>„2. Netaikoma jokia 1 dalimi nustatyta išimčiai prieštaraujanti sutartinė nuostata.</p> <p>„3. Teisių turėtojams leidžiama taikyti priemonės, užtikrinančias tinklų ir duomenų bazių, kuriuose priglobti kūriniai ar kiti objektai, saugumas ir vientisumas. Tokiomis priemonėmis neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.</p> <p>„4. Valstybės narės skatina teisių turėtojus ir mokslinių tyrimų organizacijas apibrėžti bendrai sutartą su 3 dalyje nurodytomis priemonėmis susijusią geriausią praktiką.</p>	<p>1. Valstybės narės nustato Direktyvos 2001/29/EB 2 straipsnyje, Direktyvos 96/9/EB 5 straipsnio a punkte ir 7 straipsnio 1 dalyje ir šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje nustatytų teisių išimčių dėl mokslinių tyrimų organizacijų atlikto atgaminimo ir perkėlimo siekiant atlikti kūrinių ar kitų objektų, su kuriais jos gali teisėtai susipažinti, tekstų ir duomenų gavybą mokslinių tyrimų tikslais.</p> <p>„2. Netaikoma jokia 1 dalimi nustatyta išimčiai prieštaraujanti sutartinė nuostata.</p> <p>„3. Teisių turėtojams leidžiama taikyti priemonės, užtikrinančias tinklų ir duomenų bazių, kuriuose priglobti kūriniai ar kiti objektai, saugumas vientisumo, prieinamumo ir konfidencialumo požiūriu. Tokiomis priemonėmis neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.</p> <p>„4. 4. Valstybės narės skatina teisių turėtojus ir mokslinių tyrimų organizacijas apibrėžti bendrai sutartą su 3 dalyje nurodytomis priemonėmis susijusią geriausią praktiką, įskaitant praktiką, kuri sudarytų galimybę teisingai paskirstyti vertę teisių turėtojams.</p>

Paaiškinimas

Tradiciniame informacijos saugumo modelyje nustatyti trys saugumo tikslai: išsaugoti konfidencialumą, vientisumą ir prieinamumą. Kiekvienas tikslas susijęs su skirtingu informacijos apsaugos aspektu. Čia Komisija galėtų nurodyti konkretų tikslą, t. y. skatinti priemones, kurios leistų panaikinti paslaugų teikėjų ir teisių turėtojų, kurių kūriniai naudojami, sukurtos vertės skirtumą.

5 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos

10 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Derybų mechanizmas</p> <p>Valstybės narės užtikrina, kad, kai šalims norint sudaryti susitarimą tam, kad audiovizualiniai kūriniai būtų pasiekiami užsakomųjų vaizdo programų platformose, kyla sunkumų gauti licencijas dėl teisių, jos galėtų sulaukti atitinkamos patirties turinčio nešališko subjekto paramos. Subjektas teikia paramą per derybas ir padeda pasiekti susitarimus.</p>	<p>Derybų mechanizmas</p> <p>Valstybės narės užtikrina, kad, kai šalims norint sudaryti susitarimą tam, kad audiovizualiniai kūriniai būtų pasiekiami užsakomųjų vaizdo programų platformose, kyla sunkumų gauti licencijas dėl audiovizualinių teisių, jos galėtų sulaukti atitinkamos patirties turinčio nešališko subjekto paramos. Subjektas teikia paramą per derybas ir padeda pasiekti susitarimus.</p>

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Ne vėliau kaip [21 straipsnio 1 dalyje minima data] valstybės narės praneša Komisijai apie 1 dalyje nurodytą subjektą.	Ne vėliau kaip [21 straipsnio 1 dalyje minima data] valstybės narės praneša Komisijai apie 1 dalyje nurodytą subjektą.

Paaškinimas

Pradinis straipsnis gali būti aiškinamas dviprasmiškai, jei nebus nurodyta, kad kalbama apie audiovizualines teises, o ne, pvz., apie muzikos kūrinių, įtrauktų į audiovizualinius kūrinius, teises. Pasiūlymu ištaisomas pradinis dviprasmiškumas.

6 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos

13 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
1. Informacinės visuomenės paslaugų teikėjai, kurie saugo didžiulius jų naudotojų įkeltų kūrinių ir kitų objektų kiekius ir suteikia galimybę su jais susipažinti, bendradarbiaudami su teisių turėtojais imasi priemonių užtikrinti, kad veiktų su teisių turėtojais sudaryti susitarimai dėl jų kūrinių ar kitų objektų naudojimo, arba neleisti naudojantis jų paslaugų teikimo priemone pasiekti turinio ar kito objekto, kurį bendradarbiaudami su paslaugų teikėjais nurodė teisių turėtojai. Tos priemonės, tokios kaip veiksmingo turinio atpažinimo technologijų naudojimas, turi būti tinkamos ir proporcingos. Paslaugų teikėjai suteikia teisių turėtojams pakankamai informacijos apie priemonių veikimą ir diegimą, o kai svarbu – tinkamai praneša apie kūrinių ir kitų objektų atpažinimą ir naudojimą.	1. Informacinės visuomenės paslaugų teikėjai, kurie saugo didžiulius jų naudotojų įkeltų kūrinių ir kitų objektų kiekius ir suteikia galimybę su jais susipažinti, bendradarbiaudami su teisių turėtojais imasi priemonių užtikrinti, kad veiktų su teisių turėtojais sudaryti susitarimai dėl jų kūrinių ar kitų objektų naudojimo, arba neleisti naudojantis jų paslaugų teikimo priemone pasiekti turinio ar kito objekto, kurį bendradarbiaudami su paslaugų teikėjais nurodė teisių turėtojai. Tos priemonės, tokios kaip veiksmingo turinio atpažinimo technologijų naudojimas, turi būti tinkamos ir proporcingos ir sudaryti galimybę teisingai paskirstyti vertę teisių turėtojams . Paslaugų teikėjai suteikia teisių turėtojams pakankamai informacijos apie priemonių veikimą ir diegimą, o kai svarbu – tinkamai praneša apie kūrinių ir kitų objektų atpažinimą ir naudojimą.

Paaškinimas

13 straipsnio 3 dalyje Komisija teisingai pabrėžia, kad svarbu nustatyti turinio atpažinimo praktiką.

Su šiuo aspektu yra glaudžiai susijęs pripažintų kūrinių sukurtos vertės paskirstymo teisių turėtojams klausimas. Manome, kad, siekiant didesnio 31 straipsnio 1 ir 3 dalių tarpusavio derėjimo, tekste šis aspektas turi būti aiškiai paminėtas, nes kūrinių pripažinimas yra tik pradinis vertės grandinės etapas.

7 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos

14 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
1. Valstybės narės užtikrina, kad autoriai ir atlikėjai iš tų subjektų, kuriems suteikė licenciją arba perleido savo teises, reguliariai ir, atsižvelgiant į kiekvieno sektoriaus ypatumus, laiku gautų tinkamą ir pakankamą informaciją apie jų kūrinių ir atlikimo įrašų naudojimą, visų pirma apie naudojimo būdus, gautas įplaukas ir priklausantį atlygį.	1. Valstybės narės užtikrina, kad autoriai ir atlikėjai iš tų subjektų, kuriems suteikė licenciją arba perleido savo teises, bent kartą per metus ir, atsižvelgiant į kiekvieno sektoriaus ypatumus, laiku gautų tinkamą ir pakankamą informaciją apie jų kūrinių ir atlikimo įrašų naudojimą, visų pirma apie naudojimo būdus, gautas įplaukas ir priklausantį atlygį.

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>„2. 1 dalies prievolė turi būti proporcinga ir veiksminga ir užtikrinti tinkamo lygio skaidrumą kiekviename sektoriuje. Tačiau tais atvejais, kai dėl prievolės atsirandanti administracinė našta būtų neproporcinga pagal įplaukas, gautas naudojant kūrinių ar atlikimo įrašą, valstybės narės gali 1 dalies prievolę pritaikyti, su sąlyga, kad prievolė lieka veiksminga ir užtikrina tinkamo lygio skaidrumą.</p> <p>„3. Valstybės narės gali nuspręsti, kad 1 dalies prievolė netaikoma, kai autoriaus ar atlikėjo įnašas nėra reikšmingas atsižvelgiant į visą kūrinių ar atlikimo įrašą.</p>	<p>„2. 1 dalies prievolė turi būti proporcinga ir veiksminga ir užtikrinti tinkamo lygio skaidrumą kiekviename sektoriuje. Tačiau tais atvejais, kai dėl prievolės atsirandanti administracinė našta būtų neproporcinga pagal įplaukas, gautas naudojant kūrinių ar atlikimo įrašą, valstybės narės gali 1 dalies prievolę pritaikyti, su sąlyga, kad prievolė lieka veiksminga ir užtikrina tinkamo lygio skaidrumą.</p> <p>„3. Valstybės narės gali nuspręsti, kad 1 dalies prievolė netaikoma, kai autoriaus ar atlikėjo įnašas nėra reikšmingas atsižvelgiant į visą kūrinių ar atlikimo įrašą.</p>

Paaiškinimas

1 dalyje žodis „reguliariai“ gali būti neaiškus. Remiantis sektoriaus praktika, 12 mėnesių laikotarpis atrodo tinkamas, nors, žinoma, tai gali būti – ir dažnai yra – trumpesnis laikotarpis.

8 pakeitimas

Pasiūlymas dėl direktyvos

15 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Sutarčių pritaikymo mechanizmas</p> <p>Valstybės narės užtikrina, kad autoriai ir atlikėjai turėtų teisę paprašyti tinkamo papildomo atlygio iš subjekto, su kuriuo jie sudarė sutartį dėl teisių naudojimo, kai iš pradžių sutartas atlygis yra neproporcingai mažas, palyginti su vėlesnėmis susijusiomis įplaukomis ir nauda, gauta naudojant kūrinius ar atlikimo įrašus.</p>	<p>Sutarčių pritaikymo mechanizmas</p> <p>Valstybės narės užtikrina, kad autoriai ir atlikėjai turėtų teisę paprašyti tinkamo papildomo atlygio iš subjekto, su kuriuo jie sudarė sutartį dėl teisių naudojimo, kai iš pradžių sutartas atlygis yra neproporcingai mažas, palyginti su vėlesnėmis susijusiomis įplaukomis ir nauda, gauta naudojant kūrinius ar atlikimo įrašus. Šiuo mechanizmu turi būti užtikrintas teisingas atlygis atsižvelgiant į įvairių sektorių specifinius ypatumus.</p>

Paaiškinimas

Dėl tokio mechanizmo gali atsirasti teisinis netikrumas, jeigu jis bus vienodai taikomas visuose kūrybos pramonės sektoriuose, kaip, be kita ko, Komisija nurodo 42 konstatuojamoje dalyje.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Įžanginės pastabos

1. dar kartą pabrėžia labai svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį teikiant piliečiams skaitmenines paslaugas, kuriant ir valdant skaitmeninę infrastruktūrą – dažnai bendradarbiaujant tarpvalstybiniu ar tarpregioniniu lygmeniu – siekiant pašalinti internetu vykdomos veiklos kliūtis;

2. palankiai vertina pasiūlymus dėl elektroninių ryšių vidaus rinkai skirtų veiksmų, galinčių paspartinti dinamišką ir tvarų visų ekonomikos sektorių augimą ir naujų darbo vietų kūrimą, taip pat pasiūlymus dėl veiksmų, kurie sudarytų galimybę atnaujinti autorių teisių teisės aktus atsižvelgiant į skaitmeninę revoliuciją ir besikeičiančią vartotojų elgseną;
3. pritaria, kad reikia nustatyti priemones, kurių tikslas – gerinti teisių turėtojų padėtį derantis dėl su jų teisėmis susijusio turinio naudojimo, visų pirma kai jį naudoja internetinių paslaugų teikėjai, suteikiantys galimybę susipažinti su naudotojų įkeltu turiniu ir už tai teisingai neatlyginantis; tačiau pabrėžia, kad regionų ir vietos subjektų, pradedančiųjų ir mažųjų įmonių pozicija dažnai yra silpnesnė nei stambiųjų teisių turėtojų, todėl jos neturėtų būti nepagrįstai ribojamos;
4. atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija pateikia visiškai įtikinamų argumentų dėl šioje srityje Europos Sąjungos lygmeniu priimtų teisės aktų pridėtinės vertės, o kartu ir dėl subsidiarumo principo laikymosi. Tas pats pasakytina ir apie argumentus dėl proporcingumo principo ⁽¹⁾;

Autorių teisės skaitmeninėje rinkoje

5. palankiai vertina tai, kad Komisija palieka valstybėms narėms laisvę taikyti išimtis mokymo tikslais naudojamiems autorių teisėmis saugomiems kūriniams. Tai leidžia atsižvelgti į nacionalinę, regionų ir vietos tapatybę, taigi kartu ir į tam tikrų rūšių licencijas, suteiktas skirtingomis socialinėmis ir politinėmis aplinkybėmis;
6. tikisi, kad bus nustatytos išsamesnės nuostatos dėl kolektyvinio administravimo organizacijų vaidmens siekiant teisingai, šiuolaikiškai ir veiksmingai įgyvendinti autorių teises;
7. atkreipia dėmesį į tai, jog svarbu, kad skaitmenine mokymo medžiaga būtų galima naudotis, pavyzdžiui, studijuojant nuotoliniu būdu ar laikinai išvykus į užsienį, o ne tik valstybėje narėje, kurioje švietimo įstaiga yra įsikūrusi fiziškai;
8. siūlo Komisijai visų pirma pabrėžti, kad be modernizavimui skirtų investicijų valdymo įmonės negali užtikrinti rinkai ir savo nariams paslaugų, kurios pagerintų tiek licencijavimo sistemas, tiek pajamų surinkimą ir paskirstymą;
9. palankiai vertina raginimą užtikrinti skaidrumą rinkoje, kurioje jo ilgą laiką trūko; tai buvo naudinga privilegijuotų kategorijų interesams, todėl dažnai sutartiniai susitarimai buvo nepalankūs kūrėjams;
10. be to, apgailestauja, kad norima netaikyti skaidrumo prievolės, kai autoriaus ar atlikėjo įnašas nėra reikšmingas. Dabartinės kūrinio atpažinimo ir dokumentavimo technologijos leidžia pakankamai tiksliai nustatyti bendrą kūrinio ir įvairių suinteresuotųjų subjektų vertę nepriklausomai nuo jų asmeninio indėlio;
11. pritaria nuostatai, kad stiprinant kūrėjų ir kitų sutarties šalių sutartines skaidrumo sąlygas visų pirma siekiama atstatyti santykių pusiausvyrą autoriams nepalankiais atvejais. Todėl atkreipia dėmesį į tai, kad tokia priemone nebūtų pažeista sutarties laisvė ir būtų atsižvelgiama į rinkos vaidmenį nustatant susijusių subjektų reikalavimus atitinkančią pasiūlą;
12. siūlo Komisijai raginti paslaugų teikėjus ir vertės grandinėse dalyvaujančias organizacijas bendrai sukurti standartinę informacijos teikimo apie kūrinio naudojimą formą siekiant užtikrinti didesnę valdymo veiksmingumą ir sąveikumą;

Kultūros paveldo apsauga

13. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija pabrėžė būtinybę išsaugoti kūrinius, kuriems gresia technologinis senėjimas, arba yrančius autentiškus eksponatus; yra įsitikinęs, kad šios išimties taikymas palengvins valstybių narių turimo kultūros ir meno turto išsaugojimo procesą, ir tikisi, kad tai paskatins bendradarbiavimą dėl viešojo intereso labai vykdomo išsaugojimo, kuriame dalyvautų kultūros paveldo įstaigos ir mokslinių tyrimų organizacijos ⁽²⁾;

⁽¹⁾ RK subsidiarumo ekspertų grupės ataskaita, pateikta atsižvelgiant į 2016 m. spalio 4–14 d. vykusias konsultacijas.

⁽²⁾ Jau 1996 m., bendradarbiaujant Milano valstybinio universiteto muzikinės informatikos laboratorijai ir Milano teatrui „La Scala“, suskaitmeninta daugiau kaip 5 000 garso archyvų magnetinių juostų, taip užtikrinant, kad jos nuolat bus prieinamos ateities kartoms ir bus geresnės kokybės.

Europos garso ir vaizdo kūrinių katalogų plėtimas

14. palankiai vertina Komisijos ketinimą padidinti įvairių skaitmeninių platformų Europos garso ir vaizdo katalogą, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad yra mažai kūrinių, kurie dėl ribotos jų ekonominės vertės neplatunami įprastais platinimo kanalais;
15. pritaria kūrinių, kuriais neprekiuojama, kolektyvinių licencijų pratęsimui tarp autorių teisių administravimo organizacijų ir kultūros paveldo saugojimo institucijų; pabrėžia tokių priemonių naudą siekiant užtikrinti teisingą atlygį teisių turėtojams, taip pat teisinį tikrumą institucijoms;
16. vis dėlto apgailestauja, kad dokumente neminimas šių kūrinių vietos ir regioninis pobūdis. Visų pirma reikia pažymėti, kad be aktyvaus menininkų, verslininkų ir vietos valdžios institucijų, teikiančių kultūrai subsidijas, bendradarbiavimo nemažos dalies šių kūrinių nebūtų;

Leidėjų vaidmuo

17. remia itin svarbų leidėjų vaidmenį platinant kokybiškus leidinius, nes reikia didelių investicijų, kad jie išliktų nepriklausomi ir nešališki;
18. pritaria, kad reikia remti leidėjus siekiant užtikrinti jiems teisinės priemonės, kurios leistų konkuruoti skaitmeninėje erdvėje.

Briuselis, 2017 m. vasario 8 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė „Telekomunikacijų srities dokumentų rinkinio peržiūra“

(2017/C 207/15)

Pranešėjas:	Mart Vörklaev (EE/ALDE), Rae savivaldybės meras
Pamatiniai dokumentai:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“
	COM(2016) 587 <i>final</i>
	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos 5G veiksmų planas“
	COM(2016) 588 <i>final</i>
	Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014 nuostatos dėl interneto ryšio vietos bendruomenėse rėmimo
	COM(2016) 589 <i>final</i>

I. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

Naujas siūlomas pakeitimas

11 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
atsižvelgiant į interneto ryšio poreikius Sąjungoje ir būtinybę kuo skubiau skatinti kurti prieigos tinklus, kurie visoje ES galėtų užtikrinti kokybišką interneto naudojimą teikiant itin spartaus plačiajuosčio ryšio paslaugas, finansinė parama turėtų būti paskirstoma išlaikant geografinę pusiausvyrą;	atsižvelgiant į interneto ryšio poreikius Sąjungoje ir būtinybę kuo skubiau skatinti kurti prieigos tinklus, kurie visoje ES galėtų užtikrinti kokybišką interneto naudojimą teikiant itin spartaus plačiajuosčio ryšio paslaugas, finansinė parama turėtų būti paskirstoma išlaikant geografinę pusiausvyrą, kuri – apsiribojant faktiškai gautais pasiūlymais ir visapusiškai laikantis principų dėl konkrečių finansinių paramos formų, kaip apibrėžta Finansiniame reglamente – prisidėtų prie ES ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, konkrečiai atsižvelgiant į vietos bendruomenių poreikius;

Paaiškinimas

Paramos paskirstymas išlaikant geografinę pusiausvyrą yra beprasmiškas, jeigu jis nepadedą siekti sanglaudos tikslo.

2 pakeitimas

Naujas siūlomas pakeitimas

11 konstatuojamoji dalis

Naujas punktas:

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	siekiant užtikrinti, kad vietos belaidžio ryšio prieigos taškai būtų įrengti ir miesteliuose bei kaimo vietovėse, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, regionų valdžios institucijomis ir atitinkamomis vietos valdžios institucijų asociacijomis reikia pradėti specialią komunikacijos kampaniją dėl šios finansinės paramos;

Paaiškinimas

Labai svarbu, kad informacija apie iniciatyvą „WiFi4EU“ pasiektų ir mažų miestelių bei kaimo vietovių savivaldybes.

3 pakeitimas

Naujas siūlomas pakeitimas

2.3 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>3. 5 straipsnis iš dalies keičiamas taip:</p> <p>a) 7 dalis pakeičiama taip:</p> <p>„7. Bendra plačiajuosčio ryšio tinklams skirtoms finansinėms priemonėms numatyta biudžeto suma neviršija minimalios sumos, būtinos ekonomiškai efektyviems intervenciniams veiksams nustatyti, kurie nustatomi remiantis Reglamento (ES) Nr. 1316/2013 14 straipsnio 1 dalyje nurodytais <i>ex-ante</i> vertinimais.</p> <p>Ta suma sudaro iki 15 % telekomunikacijų sektoriui skirto finansinio paketo, nurodyto Reglamento (ES) Nr. 1316/2013 5 straipsnio 1 dalies b punkte.“</p> <p>b) įterpiama ši dalis:</p> <p>„5a. Veiksmai, kuriais prisidedama prie nemokamo vietos belaidžio ryšio teikimo vietos bendruomenėse sritys bendros svarbos projektų, remiami:</p> <p>a) dotacijomis; ir (arba)</p> <p>b) teikiant kitų formų nei finansinės priemonės finansinę paramą.“</p>	<p>3. 5 straipsnis iš dalies keičiamas taip:</p> <p>a) 7 dalis pakeičiama taip:</p> <p>„7. Bendra plačiajuosčio ryšio tinklams skirtoms finansinėms priemonėms numatyta biudžeto suma neviršija minimalios sumos, būtinos ekonomiškai efektyviems intervenciniams veiksams nustatyti, kurie nustatomi remiantis Reglamento (ES) Nr. 1316/2013 14 straipsnio 1 dalyje nurodytais <i>ex-ante</i> vertinimais.</p> <p>Ta suma sudaro iki 15 % telekomunikacijų sektoriui skirto finansinio paketo, nurodyto Reglamento (ES) Nr. 1316/2013 5 straipsnio 1 dalies b punkte.“</p> <p>b) įterpiama ši dalis:</p> <p>„5a. Veiksmai, kuriais prisidedama prie nemokamo vietos belaidžio ryšio teikimo vietos bendruomenėse sritys bendros svarbos projektų ir kurie atitinka nustatytus minimalius techninius standartus, remiami:</p> <p>a) dotacijomis; ir (arba)</p> <p>b) teikiant kitų formų nei finansinės priemonės finansinę paramą;</p> <p>c) Komisija deleguotuoju aktu nustato minimalius techninius standartus, nurodytus 5a dalyje.“</p>

Paaiškinimas

WiFi4EU tinklui minimalūs techniniai reikalavimai yra labai svarbūs. Parengus vienodus reikalavimus bus išvengta tinklo, grindžiamo pasenusių technologijų arba turinčio kokybės problemų, kūrimo.

4 pakeitimas

Naujas siūlomas pakeitimas

2.6 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>6. Priede įterpiamas šis skirsnis:</p> <p>„4 SKIRSNIS. BELAIDIS RYŠYS VIETOS BENDRUOMENĖSE</p> <p>Finansinės paramos skyrimo reikalavimus atitinka veiksmi, kuriais siekiama teikti nemokamą vietos belaidį ryšį vietos visuomeninio gyvenimo centruose (įskaitant plačiąjai visuomenei prieinamas lauko erdves), kurie atlieka svarbų vaidmenį visuomeniniame vietos bendruomenių gyvenime.</p> <p>Finansinė parama teikiama viešųjų paslaugų srityje veikiančioms subjektams, kaip antai vietos valdžios institucijoms ir viešųjų paslaugų teikėjams, kurie įsipareigoja teikti nemokamą vietos belaidį ryšį, įrengdami vietos belaidžio ryšio prieigos taškus.</p> <p>Finansavimas belaidžio ryšio teikimo per nemokamai prieinamus vietos belaidžio ryšio prieigos taškus projektams gali būti teikiamas, jei:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) juos įgyvendina viešųjų paslaugų srityje veikiantis subjektas, sugebantis planuoti ir prižiūrėti vidaus ar lauko vietos belaidžio ryšio prieigos taškų įrengimą viešosiose erdvėse; 2) jie grindžiami itin sparčiu plačiąju ryšiu, galinčiu užtikrinti vartotojams kokybišką internetą, kuris <ol style="list-style-type: none"> a) yra nemokamas, lengvai prieinamas, teikiamas naudojant pažangiausią įrangą ir b) palengvina prieigą prie novatoriškų skaitmeninių paslaugų, pavyzdžiui, tokių, kokios teikiamos naudojant skaitmeninių paslaugų infrastruktūras; 3) juos vykdant naudojama Komisijos pateiksima bendra vaizdinės tapatybės priemonė ir nuoroda į susijusias internetines priemones. <p>Projektai, kurie jau dubliuojasi su panašiomis savybėmis, įskaitant kokybę, pasižymintia šios srities privačiąja arba viešąja pasiūla, nefinansuojami.</p>	<p>6. Priede įterpiamas šis skirsnis:</p> <p>„4 SKIRSNIS. BELAIDIS RYŠYS VIETOS BENDRUOMENĖSE</p> <p>Finansinės paramos skyrimo reikalavimus atitinka veiksmi, kuriais siekiama teikti nemokamą vietos belaidį ryšį vietos visuomeninio gyvenimo centruose (įskaitant plačiąjai visuomenei prieinamas lauko erdves), kurie atlieka svarbų vaidmenį visuomeniniame vietos bendruomenių gyvenime.</p> <p>Finansinė parama teikiama viešųjų paslaugų srityje veikiančioms subjektams, kaip antai vietos valdžios institucijoms ir viešųjų paslaugų teikėjams, kurie įsipareigoja teikti nemokamą vietos belaidį ryšį, įrengdami vietos belaidžio ryšio prieigos taškus.</p> <p>Finansavimas belaidžio ryšio teikimo per nemokamai prieinamus vietos belaidžio ryšio prieigos taškus projektams gali būti teikiamas, jei:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) juos įgyvendina viešųjų paslaugų srityje veikiantis subjektas, sugebantis planuoti ir prižiūrėti vidaus ar lauko vietos belaidžio ryšio prieigos taškų įrengimą viešosiose erdvėse; 2) jie grindžiami itin sparčiu plačiąju ryšiu, atitinkančiu minimalius techninius reikalavimus, nurodytus 5b straipsnyje, ir galinčiu užtikrinti vartotojams kokybišką internetą, kuris <ol style="list-style-type: none"> a) yra nemokamas, lengvai prieinamas, teikiamas naudojant pažangiausią įrangą ir b) palengvina prieigą prie novatoriškų skaitmeninių paslaugų, pavyzdžiui, tokių, kokios teikiamos naudojant skaitmeninių paslaugų infrastruktūras; 3) juos vykdant naudojama Komisijos pateiksima bendra vaizdinės tapatybės priemonė ir nuoroda į susijusias internetines priemones. <p>Projektai, kurie jau dubliuojasi su panašiomis savybėmis, įskaitant kokybę, pasižymintia šios srities privačiąja arba viešąja pasiūla, nefinansuojami.</p>

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Turimas biudžetas nurodytas sąlygas atitinkantiems gautiems projektams paskirstomas <i>išlaikant geografinę pusiausvyrą ir vadovaujantis eiliškumo principu.</i>	Turimas biudžetas nurodytas sąlygas atitinkantiems gautiems projektams paskirstomas <i>išlaikant geografinę pusiausvyrą, kuri – apsiribojant faktiškai gautais pasiūlymais ir visapusiškai laikantis principų dėl konkrečių finansinių paramos formų, kaip apibrėžta Finansiniame reglamente – prisidėtų prie ES ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, konkrečiai atsižvelgiant į vietos bendruomenių poreikius.</i>

Paaiškinimas

WiFi4EU tinklui minimalūs techniniai reikalavimai yra labai svarbūs. Parengus vienodus reikalavimus bus išvengta tinklo, grindžiamo pasenusiomis technologijomis arba turinčio kokybės problemų, kūrimo.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. atkreipia dėmesį į tai, kad pirmą kartą plačiajuostė prieiga yra laikoma universaliąja paslauga. Europos piliečiai turi teisę už prieinamą kainą gauti prieigą prie funkcionalaus interneto, kuris leistų jiems visapusiškai dalyvauti ekonominėje veikloje ir skaitmeninėje visuomenėje visoje Europos Sąjungos teritorijoje. Tai yra labai geras žingsnis skaitmeninės įtraukties link, įskaitant būtinybę numatyti specialiųjų tarifų pasirinkimo galimybes arba lengvatų teikimą specialiųjų poreikių turintiems piliečiams, taip pat kaimams ir miestams, kad jie įrengtų viešus ir nemokamus belaidžio interneto prieigos punktus;
2. mano, kad bazinės prieigos prie plačiajuosčio ryšio užtikrinimas yra visuotinės svarbos tikslas ir jo pripažinimas universaliąja paslauga privalo būti suderintas su visapusišku įpareigojimų teikti universaliąsias paslaugas pripažinimu. Tai yra pirmaeilės svarbos klausimas tose vietovėse, kur rinka nėra pajėgi patenkinti poreikių ir kur lemiamos reikšmės turi viešosios investicijos;
3. supranta, kad nuo to laiko, kai 2009 m. buvo peržiūrėta telekomunikacijų reglamentavimo sistema, įvyko reikšmingų pokyčių. Nors tai padėjo visoje ES užtikrinti bazinę plačiajuostę prieigą, tačiau itin greitai atsiranda ir artimiausiais metais toliau atsiras nauji poreikiai ir vartojimo būdai. Daiktų interneto plėtra, virtuali ir papildyta realybė, debesijos kompiuterija, didelio duomenų kiekio tvarkymas, dalijimosi ekonomikos paslaugos ir taikomosios programos, ketvirtoji pramonės revoliucija – visa tai išryškina didelio galingumo tinklų ir jungčių poreikį;
4. pabrėžia, kad dabar mes kuriame infrastruktūrą ateičiai;
5. pabrėžia, kad dėl išaugusio duomenų vartojimo⁽¹⁾ ir naudojimo vienu metu, tendencijos naudoti didelę duomenų siuntimo ir atsisiuntimo spartą, būtino visuresio ir akimirksninio perdavimo, kuris tuo pat metu reaguotų į poreikius ir būtų patikimas, reikės labai didelio galingumo tinklų, kurie visoje Europoje kaip niekad anksčiau būtų arti galutinių vartotojų. Gigabitinis junglumas kai kuriose šalyse – Japonijoje, Korėjoje – jau yra realybė ir Europai svarbu jį pasiekti ekonomikos augimo, darbo vietų, savo konkurencingumo ir vidaus sanglaudos labui;
6. mano, jog svarbu ekonominiams ir socialiniams subjektams, pavyzdžiui, mokykloms, aukštosioms mokykloms, tyrimų centrums ir transporto mazgams, viešųjų paslaugų teikėjams, pavyzdžiui, ligoninėms ir švietimo įstaigoms, taip pat įmonėms suteikti prieigą prie didelės spartos interneto, leidžiančio naudotojams siųsti duomenis ir juos atsisiųsti ne mažesne kaip 1 Gbit/s sparta;
7. laikosi nuomonės, kad visiems ES miesto ir kaimo gyventojų namų ūkiams turėtų būti užtikrintas interneto ryšys, leidžiantis duomenis atsisiųsti mažiausiai 100 Mbit/s sparta, kurią būtų galima padidinti iki 1 Gbit/s;

⁽¹⁾ Tyrimai rodo, kad įmonės, atliekančios didžiųjų duomenų analizę, gali 5–10 proc. padidinti našumą labiau nei to nedarančios įmonės, ir kad didžiųjų duomenų praktika Europoje 2014–2020 m. gali 1,9 proc. padidinti BVP.

8. sutinka su Komisijos nuomone, kad visose miestų teritorijose ir svarbiausiuose sausumos transporto keliuose 5G aprėptis būtų nenutrūkstanta; pritaria tarpiniam uždaviniui iki 2020 m. bent viename dideliame kiekvienos ES valstybės narės mieste užtikrinti 5G junglumą kaip komercinę paslaugą; Europos Komisija turi kuo skubiau užbaigti šios naujos ryšio technologijos standartizavimą siekiant išvengti izoliuotų sprendimų. Technologijos įdiegimo iki 2020 m. tikslas yra labai plataus užmojo ir dėl kitų priežasčių: esami, visiškai neseniai sukurti 4G tinklai turi potencialo savo pajėgumus padidinti gerokai virš 1 000 MBit/s, telekomunikacijų įmonės yra daug investavusios į jų plėtrą, todėl jų pasirengimas iš naujo keisti technologiją greičiausiai bus menkas, jei nebus sukurtos atitinkamos sąlygos;

9. palankiai vertina belaidžio vietinio tinklo kuponų schemą, skirtą nemokai jungtis prie interneto, Plaćiajuosčio ryšio fondo iniciatyvą bendradarbiaujant su Europos investicijų banku ir tikslą padidinti būsimą finansinę paramą po 2020 m. galiosiančioje finansinėje programoje; mano, kad tai žingsnis teisinga kryptimi;

10. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą bendradarbiaujant su Regionų komitetu iki 2016 m. pabaigos sukurti dalyvaujamąją plaćiajuosčio ryšio platformą, kuri užtikrintų didelį visuomenės ir privačiųjų subjektų aktyvumą ir bendradarbiavimą investavimo į plaćiajuosčių ryšį ir nacionalinių plaćiajuosčio ryšio planų įgyvendinimo tikslais; jis yra pasirengęs visapusiškai ir konstruktyviai dalyvauti kuriant platformą;

11. mano, kad platformos posėdyje aptariant įvairias temas daugiausia dėmesio turėtų būti skirta: **politiniams pasirinkimui** – apsvarstant geriausias politines pasirinkimo galimybes atsižvelgiant į vietos ir regionų valdžios institucijų kompetenciją ir specialiuosius poreikius vietos ir regionų lygmeniu, **technologiniams pasirinkimui** – aptariant geriausių šios srities technologijų taikymą, **finansinėms galimybėms** – įtraukiant EIB į diskusiją ir tiriant fondų (EITP, ESIF, ESI fondai) sinergiją ir naują „WiFi4EU“ pasiūlytą kuponų schemą ir **kitiems klausimams**, susijusiems su gebėjimų stiprinimo priemonėmis vietos ir regionų lygmeniu, IT investicijų nustatymu, plaćiajuosčio ryšio aprėptimi ir e. įgūdžių bei e. valdžios paslaugų propagavimu;

12. mano, kad pagrindinis **plaćiajuosčio ryšio platformos poveikis** turėtų būti – prisidėti prie greitesnio, geresnio ir tvaresnio didelės spartos plaćiajuosčio ryšio diegimo ES kaimo ir retai apgyvendintose vietovėse, atsižvelgiant į jų sudėtingas struktūrines, ekonomines ir socialines problemas, taigi, prisidėti prie skaitmeninės atskirties mažinimo šiose vietovėse;

13. konstatuoja, kad planai atitinka subsidarumo ir proporcingumo principus, nes tai su visomis valstybėmis narėmis susiję klausimai, kuriuos tik ES lygmeniu galima reguliuoti vienodai, kokybiškai ir veiksmingai;

14. daro išvadą, kad Europos bendroji skaitmeninė rinka naikina sustabarėjusias struktūras ir taip pat skaitmenina ES vidaus rinką. Telekomunikacijų srities dokumentų rinkinio peržiūra siekiama stiprinti Europos ekonomiką ir konkurencingumą, skatinti bendruomenės tapti aktyviais bendrosios skaitmeninės rinkos dalyviais ir patenkinti augančius europiečių junglumo poreikius;

15. pabrėžia, kad tokie ypatumai kaip kaimiškas pobūdis, atoki ir labai atoki geografinė padėtis, taip pat mažas gyventojų tankumas sumažina vietovės patrauklumą į IRT infrastruktūrą investuojantiems privatiems investuotojams. Palyginti su miestų aglomeracijomis, šios vietovės susiduria su bendromis plaćiajuosčio ryšio diegimo problemomis, pavyzdžiui, struktūriniu požiūriu žemesne ir nevienalyte paklausa, taip pat aukštesnėmis vieneto (t. y. vienam galutiniam vartotojui tenkančiomis) diegimo ir infrastruktūros priežiūros sąnaudomis;

16. pažymi, kad ypač junglumo poreikis yra labai svarbus privačių subjektų investavimo veiksnys. Taigi, rinkos dalyviai neturi ekonominės naudos vietovėse, kuriose dėl gyventojų tankumo nėra garantuojama paslaugos paklausa, kuri pateisintų diegimo sąnaudas. Vietovėse, kuriose rinka neveikia ir (arba) yra iškreipta, viešosios valdžios institucijoms tenka daugialypis vaidmuo. Turimi duomenys iš tikrųjų patvirtina, kad vietos ir regionų valdžios institucijos visoje Europoje atlieka finansavimo subjektų, riziką prisiimančių subjektų arba plaćiajuosčio ryšio diegimo (atnaujinimo) iniciatyvų iniciatorių (tarpininkų) vaidmenį;

Gigabitinė visuomenė

17. pabrėžia kitos kartos sparčiojo plačiajuosčio ryšio tinklų diegimo svarbą visų pirma retai apgyvendintose vietovėse. Palankiai vertintinos visos su tuo susijusios reguliavimo ir finansinės priemonės;
18. išpėja, kad išplėstos galimybės naudotis didelės spartos ryšiu kompetencijos ir (arba) žinių susitelkimo vietovėse gali sukelti perkrovą. Tokiose vietovėse susitelktų gamybinė veikla ir dėl didelio gyventojų antplūdžio jos patirtų neigiamą teritorinį poveikį. Kitose vietovėse, priešingai, gamybinė veikla drastiškai sumažėtų, ypač skaitmeninių inovacijų ir technologinių specialybių srityse. Todėl reikia skatinti kuo vienodesnę sparčiojo ryšio diegimą;
19. atkreipia dėmesį į tai, kad visos ES vystymosi labai svarbu išspręsti vadinamosios paskutinės mylios problemą ir kad tam būtinos lanksčios priemonės;
20. siūlo kitu finansinės programos laikotarpiu greta išteklių baziniam tinklui numatyti lėšų prieigos tinklų diegimui kaimo ir atokiausiose vietovėse;
21. pabrėžia, kad junglumo kainos suteikia naudingos informacijos apie konkurenciją ir efektyvumo lygį komunikacijos rinkose. Šių kainų lyginamoji analizė leidžia suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant telekomunikacijų operatorius, politikos formuotojus ir vartotojus, įvertinti pažangą siekiant šių tikslų. EBPO pranešime „Measuring the Digital Economy. A New Perspective“ nurodoma, kad gali būti naudinga turėti rodiklius junglumo kainoms palyginti ⁽²⁾;
22. pabrėžia, jog diegiant ir planuojant tinklą svarbu, kad viešosios institucijos iš karto turėtų interneto ryšį be trikdžių. Siekiant užtikrinti šių ryšių kokybę svarbus yra valstybinis valdymas ir konsultacijos vietos lygmeniu, kad investicijos būtų kuo optimalesnės ir kad paslaugomis galėtų naudotis kuo daugiau naudotojų;
23. pažymi, kad siekiant 2020 m. Europos Sąjungos plačiajuosčio ryšio aprėpties ir skverbties tikslų jau numatyta apie 22 mln. EUR ES viešojo finansavimo 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu skirti arba esamos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros atnaujinimui, arba naujos diegimui. ES lėšos yra labai svarbios ne tik kaip tiesioginis indėlis finansuojant plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą, bet ir dėl svėro poveikio, kurio tikimasi pritraukiant investicijas iš kitų šaltinių, įskaitant ir privačius šaltinius;

Veiksmų planas „5G“

24. pabrėžia, kad penktosios kartos telekomunikacijų sistemos arba 5G kitą dešimtmetį bus svarbiausias skaitmeninės visuomenės elementas. Europa ėmėsi svarbių veiksmų siekdama pirmauti pasaulinėje šios strateginės technologijos raidoje kabelinio ir bevielio ryšio komunikacijai naudojant tą pačią infrastruktūrą ir taip spartinti ateities visuomenės jungimąsi į tinklus. Ji suteiks visuresį, ultraaukštųjų dažnių juostos pločio „junglumą“ ne tik pavieniams naudotojams, bet ir sujungtiems objektams (daiktų internetas). Todėl tikimasi, kad būsima 5G infrastruktūra bus naudojama dideliame taikomųjų programų ir sektorių spektrui, įskaitant profesinį naudojimą (pavyzdžiui, pagalba vairuojant, e. sveikata, energijos valdymas, galimos saugumo taikomosios programos ir kt.);
25. atkreipia dėmesį į balandžio mėn. Komisijos priimtą komunikatą dėl IRT standartizacijos prioritetų ⁽³⁾, kuriame siūlomos konkrečios priemonės bendrų standartų kūrimui spartinti daugiausia dėmesio skiriant penkioms prioritetinėms sritims, iš kurių viena – 5G technologijos;
26. ypač pabrėžia, kad bet kuriuo atveju reikia vengti, kad įvairiuose regionuose būtų nustatomi tarpusavyje nederantys 5G standartai;
27. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos lygmuo gali prisidėti prie tinklo diegimo ir paraiškų teikimo ir padėti planuojant tinklą. Tokiu būdu dar planuojant ir kuriant naujuosius 5G tinklus bus galima atsižvelgti į vietos lygmens planus, skirtus naujų gatvių tiesimui, ir kitų infrastruktūros objektų vietą;

⁽²⁾ Paskelbta 2014 m. gruodžio 8 d., <http://www.oecd.org/sti/measuring-the-digital-economy-9789264221796-en.htm>.

⁽³⁾ COM(2016) 176 final, Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Bendrajai skaitmeninei rinkai skirtos IRT standartizacijos prioritetai“.

28. mano, jog svarbu pažymėti, kad produktus ir paslaugas, kurie grindžiami 5G didelės spartos ryšio tinklais, visoje ES bus galima tiekti ir teikti tik užtikrinus greito interneto ryšio aprėptį visoje ES; be to, mano, jog svarbu vengti diegiant 4G tinklus padarytų klaidų ir pasirūpinti, kad tinklų kokybė ir sparta pavienėse ES valstybėse narėse mažai skirtųsi; tinklas visoje ES turėtų būti kuriamas vienu metu ir tokiu pat tempu;

Iniciatyva „WiFi4EU“

29. palankiai vertina iniciatyvą visoms suinteresuotoms savivaldybių institucijoms suteikti galimybę gyventojams užtikrinti nemokamą aukštos kokybės WLAN ryšį visų pirma viešosiose įstaigose ir aplink jas, taip pat parkuose, viešose vietose ir pan. ES vis dar yra vietų, kuriose interneto ryšys yra nepakankamas; lygiai taip pat esama ir piliečių, kurie negali sau leisti turėti prieigą prie interneto. Ši programa tai padėtų išspręsti;

30. pabrėžia, jog reikia pasirūpinti, kad ši sistema ir ateityje apsiribotų naujais, papildomais priegais prie belaidžio interneto punktais. Nenorime, kad viešosiomis lėšomis finansuojamos iniciatyvos konkuruotų su esamomis privačiomis sistemomis;

31. palankiai vertina Komisijos planus skubiai sudaryti galimybes įgyvendinti programą „WiFi4EU“, pagal kurią vietos valdžios institucijos remiantis dabartiniu planavimu jau 2017 m. vasaros pradžioje galėtų teikti atitinkamas paraiškas;

32. palankiai vertina iki šiol ES finansinei pagalbai nenaudotas greitas finansavimo priemonės, kurios grindžiamos viešojo sektoriaus kuponais ir kurias galima greitai įgyvendinti, per trumpą laiką pasiekti rezultatų ir sumažinti biurokratiją; vis dėlto nurodo, kad būtina iš anksto tinkamai įvardyti potencialius kuponų sistemos trūkumus (skaidrumo stoka, su mokėjimais susiję vėlavimai ar problemos, valstybių narių viešųjų pirkimų sąlygų skirtumai), kad įmonės nebūtų atgrasytos taikyti kuponų sistemą projektams;

33. pabrėžia, kad skirstant finansinę pagalbą reikia rasti metodus, kurie užtikrintų, kad „WiFi4EU“ galėtų naudotis ir mažesnės savivaldybės bei kaimo vietovės;

34. pabrėžia, kad skirstytinos lėšos yra ribotos ir Komisija siekia kuo greičiau ir plačiau įgyvendinti programą „WiFi4EU“, todėl ir vietos valdžios institucijas reikėtų kuo anksčiau informuoti apie planuojamą programą ir atitinkamas sąlygas;

35. be to, ankstyvas pranešimas vietos valdžios institucijoms leis pradėti rengtis, kad paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus būtų galima greitai teikti paraišką dėl lėšų ir turimus išteklius greitai panaudoti savo gyventojams, šaliai ir apskritai ES;

36. mano, kad Regionų komitetui iš tikrųjų teks svarbus vaidmuo įtraukiant vietos ir regionų valdžios institucijas ir skatinant keistis informacija bei geriausia praktika;

37. mano, jog svarbu nurodyti, kad vietos valdžios institucijoms reikia paaiškinti, kad jų pareiga kuriamam WLAN tinklui suteikti plačiajuostį ryšį ir užtikrinti kasdienę tinklo priežiūrą; pažymi, kad iniciatyva „WiFi4EU“ turi būti tvari ir kad su jos įgyvendinimu susijusios pridėtinės išlaidos vietos ir regionų valdžios institucijoms turi būti nedidelės;

38. rekomenduoja „WiFi4EU“ tinklui parengti minimalius reikalavimus. Parengus vienodus reikalavimus bus išvengta tinklo, grindžiamo pasenusiomis technologijomis arba turinčio kokybės problemų, kūrimo. be to, rekomenduoja sukurti įvadinį iniciatyvos „WiFi4EU“ puslapį, kuriame būtų pateikta išsamesnė informacija apie iniciatyvą ir jos vietas;

39. nurodo, kad kuriami tinklai turi būti saugūs jų naudotojams, todėl rekomenduoja naudoti tinklų modelius remiantis *eduroam*⁽⁴⁾/*govroam*⁽⁵⁾. Toks modelis tinkle jau patvirtintos tapatybės naudotojams suteiks tarptinklinį ryšį visoje Europoje, o naudotojų tapatybei nustatyti gali būti naudojami e. IDAS sprendimai⁽⁶⁾;

⁽⁴⁾ *eduroam* – *World Wide Education Roaming for Research & Education* <https://www.eduroam.org/>.

⁽⁵⁾ *Govroam* reiškia „government roaming“ (valdžios institucijų tarptinklinis ryšys) ir yra *RADIUS* grindžiama infrastruktūra <http://govroam.be/>.

⁽⁶⁾ Patikimumo užtikrinimo paslaugos ir e. ID <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/trust-services-and-eid>.

40. mano, kad siekiant užtikrinti patogumą naudoti pageidautina atsisakyti naudoti pradinį puslapį (angl. *captive portal*) ir galbūt tik po to, kai bus patvirtinta naudotojo tapatybė, naudoti įėjimo tinklalapį (angl. *landing page*). Tokiu būdu galutinis naudotojas galėtų paprasčiau ir greičiau naudotis tinklu. Patvirtinus tapatybę rodomas įėjimo tinklalapis leis naudotojams gauti informacijos apie vietos valdžios institucijų teikiamas paslaugas ir jame bus pateikta trumpa informacija apie iniciatyvos „WiFi4EU“ tikslus;
41. pabrėžia, jog reikėtų vengti naudotojų prašyti duomenų, nes tai naudotojams nemalonu ir gali sukelti nepagrįstą baimę, kad duomenys bus naudojami reklamos ir kitiems nepageidaujamiems tikslams; todėl palankiai vertina tai, kad asmens duomenų teikimas nurodomas tarp dalykų, kurie gali trukdyti tam, jog vietos belaidis ryšys būtų laikomas nemokamu;
42. palankiai vertina idėją nuolat stebėti „WiFi4EU“ tinklo kokybę ir leisti visuomenei susipažinti su rezultatais;
43. pripažįsta visos Europos bendro tinklo remiantis „WiFi4EU“ (SSID) svarbą, nes tai būtų, viena vertus, gera ES iniciatyvos sukurti nemokamus WLAN tinklus reklama, ir, kita vertus, Europos greito ir saugaus WLAN prekės ženklas. Panašios įgyvendinamos schemos, atitinkančios minimalius techninius reikalavimus ir visus kitus iniciatyvos „WiFi4EU“ kriterijus, tačiau negavusios finansinės paramos, jų prašymu taip pat galėtų prisijungti prie šio „bendro prekės ženklo“, kad būtų išplėsta iniciatyvos taikymo sritis.

Briuselis, 2017 m. vasario 8 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė „ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos kūrimas“

(2017/C 207/16)

Pranešėjas: Apostolos Tzitzikostas (EL/ELP), Vidurio Makedonijos gubernatorius

Pamatinis dokumentas: Bendras komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos kūrimas“,

JOIN(2016) 29 final

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina bendrą komunikatą „ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos kūrimas“⁽¹⁾ ir jame numatytus veiksmus, nes laiko tai vertingu pagrindu siekiant sukurti išsamų ir integruotą strateginį požiūrį į tarptautinius kultūrinius ryšius, skirtus skatinti bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis ir didinti Europos Sąjungos kaip stiprios pasaulinės veikėjos vaidmenį;
2. mano, kad tai būtų lėmę didelius skirtumas, jei pasiūlyme būtų buvusi pateikta galutinė strategija, o ne pasirengimo jai veiksmai, nes svarstomas klausimas yra labai svarbus. Todėl RK ragina valstybes nares paspartinti strategijos priėmimo procesą;
3. pabrėžia, kad kultūra turi būti ES tarptautinių ryšių pagrindas, pirmiausia todėl, kad dabartinėje globalizuotoje aplinkoje tarptautinė diplomatija papildyta naujomis užduotimis ir atsirado alternatyvios formos ir metodai. Tai apima kultūrinę diplomatiją, apie kurią tik menkai užsimenama komunikate;
4. pritaria dėmesiui, kuris skiriamas valstybių narių prievolei gerbti, saugoti ir puoselėti teisę į nuomonės ir saviraiškos laisvę, įskaitant meninę ir kultūrinę saviraišką. Kultūros politika siekiama užtikrinti kultūros galimybes veikti visuomenėje kaip laisvai, nepriklausomai ir postūmį suteikiančiai jėgai. Tai turėtų būti pastangų skatinant tarpusavio pagarbą ir kultūrų dialogą pagrindas;
5. todėl ragina Europos Komisiją pirmenybę teikti tolesniam kultūrinės diplomatijos plėtojimui, siekiant ją įtraukti į ES užsienio politiką;
6. teigiamai vertina tai, kad visame komunikate kultūra ir kultūros paveldas pripažįstami regioninio ir vietos vystymosi priemonėmis. Įgyvendinus išsamią sistemą ir nuoseklų požiūrį į aktyvesnę kultūrinę veiklą, viena vertus, bus sukurta didelė europinė pridėtinė vertė, ir, kita vertus, gali būti paskatinta ES valstybėse narėse rengti ir plėtoti regionų ir miestų lygmens programas ir su trečiosiomis šalimis partnerėmis – šios programos bus abipusiai naudingos visoms dalyvaujančioms šalims;
7. pabrėžia, kad kultūrų įvairovė yra neatskiriama ES vertybių dalis ir kad ES yra tvirtai įsipareigojusi puoselėti taika, teisinės valstybės principais, saviraiškos laisvę, tarpusavio supratimu ir pagarba pagrindinėms teisėms grindžiamą tarptautinę teisinę tvarką. Be to, ES kaip viena svarbiausių Jungtinių Tautų (JT) partnerių turėtų ir toliau glaudžiai bendradarbiauti su UNESCO⁽²⁾, kad apsaugotų pasaulio kultūros paveldą. ES, kaip 2005 m. UNESCO konvencijos⁽³⁾ šalis, turėtų vykdyti ir savo įsipareigojimą remti kultūrų raiškos įvairovę kaip tam tikrą tarptautinių kultūrinių ryšių dalį;

⁽¹⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽²⁾ Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija.

⁽³⁾ http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=31038&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

8. palankiai vertina kultūros vaidmens pripažinimą ES geografinio bendradarbiavimo sistemoje, įskaitant: a) plėtros politiką, b) Europos kaimynystės politiką (EKP), c) vystomąjį bendradarbiavimą ir d) 2000 m. birželio mėn. pasirašytą Kotonu partnerystės susitarimą⁽⁴⁾;

9. Europos kultūros diplomatijos dėmesys sutelktas į Europos ir jos valstybių narių populiarinimą, įskaitant švietimo ir kultūrinius mainus. Tačiau atsižvelgiama ir į trečiųjų šalių ir jų piliečių viešąją nuomonę turint aiškų interesą propaguoti teigiamą Europos ir jos valstybių narių įvaizdį. Kultūros diplomatijos svarba apima šalių tarpusavio dialogą, taikos ir kultūrų įvairovės skatinimą ir ekonominius mainus;

10. kultūros diplomatijos svarbą rodo tai, kad pastaraisiais metais ji atsirado besiformuojančios rinkos ekonomikos ir Rytų šalyse. Labai svarbu plėtoti kultūros diplomatiją Europos Sąjungoje ir sudaryti sąlygas konkuruoti pasaulinėje arenoje su naujomis besiformuojančios rinkos ekonomikos šalimis visais lygmenimis, įskaitant kultūros;

11. primena, kad vienas pagrindinių ES veiksmų principų tarptautinių kultūrinių santykių srityje yra „papildomumo ir subsidiarumo užtikrinimas“⁽⁵⁾. Kultūros srityje Sąjungos kompetencijai priklauso remti, koordinuoti ar papildyti valstybių narių veiksmus⁽⁶⁾. Neseniai paskelbtose Tarybos išvadose dėl kultūros ES išorės santykių srityje pažymėta, kad „reikia geriau koordinuoti pastangas, kad būtų užtikrintas strateginis Europos požiūris“⁽⁷⁾;

12. primygtinai pabrėžia būtinybę intensyviau ir glaudžiau bendradarbiauti vietos, regioniniu ir nacionaliniu lygmeniu inicijuojant ir rengiant strategijas tarptautiniams kultūriniais ryšiams ir veiklai paremti. Turėtų būti siekiama sustiprinti savo strategijas, nes jos padeda kurti ryškesnį, pliuralistinį, Europos kultūrinį tapatumą, kuris bus pripažįstamas tiek tarptautiniu mastu, tiek ES visų valstybių narių piliečių;

13. mano, jog svarbu, kad pilietinė visuomenė, nevyriausybinės organizacijos, klubai, grupės, įmonės, menininkai, asociacijos ir organizacijos dar aktyviau ir koordinuočiau prisidėtų prie iniciatyvų, įgyvendindami ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategiją;

Prioritetai

14. ES atkreipia dėmesį į tai, kad ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategija turės ribotą poveikį, jei ji nepadės konsoliduoti veiksmų ir neduos tiesioginės apčiuopiamos naudos arba jei ši nauda bus juntama tik tolimoje ateityje;

15. pabrėžia savaiminę meninės ir kultūrinės produkcijos vertę ir pareiškia, kad kultūra negali būti suvokiama tik kaip priemonė siekiant tikslo. Todėl daugiausia dėmesio reikėtų skirti kultūros darbuotojų keitimuisi žiniomis ir patirtimi. Menininkų judumo ir kultūrinio turinio skatinimas yra labai svarbi ES lygmens užduotis kultūros politikos srityje, nes tai kuria Europos pridėtinę vertę;

16. laikosi nuomonės, kad pasiūlyta ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategija turi būti tikslinė ir įgyvendinama glaudžiai koordinuojant valstybių narių veiklą, todėl į ją turi būti įtrauktos nuostatos dėl: a) konkrečios veiklos ir vykdymo užtikrinimo politikos mechanizmų, pagrįstų visas šalis apimančia bendra koordinavimo sistema, ir b) įvairių politikos sričių konkrečių tikslų ir aiškių įgyvendinimo terminų. Taip pat pageidautina, kad būtų galima įvertinti įgyvendinamų strategijų efektyvumą ir veiksmingumą;

17. primena savo ankstesnes pozicijas dėl kultūros ir kūrybos sektorių rėmimo siekiant ekonomikos augimo ir užimtumo⁽⁸⁾ ir ragina kultūros ir kūrybos sektorius labiau įtraukti į strategiją „Europa 2020“ bei pripažinti sektorių sąsają su kitomis politikos sritimis, pavyzdžiui, pramone, turizmu, aplinka, švietimu ir finansavimu, svarbą;

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/europeaid/node/1584>

⁽⁵⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽⁶⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 6 straipsnis.

⁽⁷⁾ 2015 m. lapkričio 24 d. Tarybos išvados dėl kultūros ES išorės santykių srityje, ypač daug dėmesio skiriant kultūros svarbai vystomojo bendradarbiavimo srityje.

⁽⁸⁾ CdR 181/2010 fin.

18. mano, kad ES valstybės narės ir ES šalys partnerės turėtų teikti prioritetą tam, kad kultūrinė veikla taptų iš tiesų įtraukia ir prieinama visiems, nepaisant amžiaus, lyties, negalios, tautybės, rasės, etninės kilmės, religijos ar socialinių ir ekonominių aplinkybių. Kad socialinė integracija būtų sėkminga, svarbu paskatinti jaunimą aktyviau realiai dalyvauti planuojant ir vykdant įtraukią kultūrinę veiklą;

19. kultūros pramonė (kinas, menas, literatūra ir kt.) yra vienas sektorių, turinčių didžiausią įtaką kultūros diplomatijai ir dėl savo sklaidos formos pasiekiančių labai įvairią auditoriją. Kultūros diplomatija turėtų tvirtai remti šios pramonės šakos veiklą užsienyje, kad būtų stiprinamas Europos įvaizdis pasaulyje;

20. mano, kad vienas konkretus ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos aspektas yra ES veiksmų su ES šalimis partnerėmis koordinavimas pabėgėlių ir migrantų srityje. Pastarojo meto krizė ir padidėję pabėgėlių srautai į ES kelia naujų iššūkių, kuriuos reikia tinkamai atremti. Kultūrinės veiklos plėtojimas galėtų turėti didelės svarbos: a) mažinant baimę, nerimą ir nepasitikėjimą, b) skatinant geresnį kultūrinių tapatumų ir aplinkybių suvokimą, c) stiprinant pabėgėlių integracijos į visuomenę procesą, d) įtvirtinant ir apsaugant sukurtą ES laisvos, demokratinės ir tolerantiškos visuomenės modelį, e) puoselėjant pabėgėlių ir priimančiųjų bendruomenių abipusišką pagarbą ir f) rodant Europos visuomenei, kaip praeityje buvo priimami mūsų protėviai, kai buvo priversti palikti žemyną dėl ekonominių, politinių, religinių ar karinių priežasčių;

21. ypač atkreipia dėmesį į tai, kad pastaruoju metu padaugėjo ekstremizmo ir ksenofobinių bruožų turinčio populizmo apraiškų, kuris gali pasireikšti ir tam tikromis euroskepticizmo formomis. Todėl RK mano, kad būtina nedelsiant pradėti aktyviau plėtoti kultūrinę veiklą, kuria siekiama skatinti daugiau sužinoti apie meninę ir kultūrinę raišką ir Europoje esantį kultūros paveldą. Mano, kad šioje srityje yra svarbios tokios priemonės kaip judumo programos, pavyzdžiui, „Erasmus +“, universitetų bendradarbiavimas ir didžiausia pasaulyje daugiašalė mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“, nes jos padeda atverti komunikacijos kanalus ir dalytis idėjomis nepaisant žmonių kultūros tradicijų, etninės kilmės ar religijos;

Didesnis ekonominis poveikis

22. palankiai vertina tai, kad pabrėžiamas spartesnis kultūros ir kūrybos pramonės vystymas, nes tai svarbūs veiksniai, užtikrinantys kokybiškas darbo vietas ir skatinantys pažangų, tvarų ir integracinį augimą;

23. pakartoja savo anksčiau išsakytą nuomonę dėl kultūros ir kūrybos sektorių rėmimo siekiant ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo⁽⁹⁾: jeigu siekiama kuo didesnės ekonominės naudos, būtina sudaryti palankesnes sąlygas kultūros produktų gamybai ir vartojimui ir skatinti kūrybiškumą. RK pabrėžia, kad labai svarbu nuo mažens ugdyti kūrybiškumą tiek švietimo srityje, tiek kaip laisvalaikio veiklą, kad jaunimas galėtų visapusiškai pasinaudoti naujomis priegijos prie kultūros formomis;

24. pripažįsta, kad dėl geografinių sąlygų kai kurie regionai, pavyzdžiui, salos ar atokiausi regionai, negali vystyti savo kultūros ir kūrybos pramonės sektoriaus tomis pačiomis sąlygomis kaip kiti Europos regionai. ES pasienio ir atokiausi regionai atlieka svarbų vaidmenį, nes jie Europos Sąjungai suteikia išskirtinės pridėtinės vertės dėl per šimtmečius susiklosčiusių istorinių, kultūrinių ir lingvistinių ryšių su kitais žemynais. Todėl būtina skatinti šių regionų kultūrinius mainus ir ryšius su kita ES dalimi numatant priemones, kurios sudarytų palankesnes sąlygas menininkų ir jų kūrinių judėjimui iš šių regionų į kitus ES regionus ir kaimynines šalis ir atvirkščiai. Taip jiems būtų suteikiama galimybė vienodomis sąlygomis naudotis kultūros ir kūrybos pramonės sektorių teikiamais konkurenciniais pranašumais, visų pirma skatinančiais ekonomikos augimą ir užimtumą, kaip pažymėta RK nuomonėje CDR2391-2012_00_00_TRA_AC;

25. atkreipia dėmesį į politinių sprendimų padarinius, ypač biudžeto ir išteklių paskirstymo srityje, kultūros paveldui ir kultūros politikai, taip pat ilguoju laikotarpiu;

⁽⁹⁾ CDR181-2010_FIN_AC.

26. mano, kad labai svarbu sukurti priemonę, konkrečiai skirtą jauniems talentams, skatinant jų mobilumą ir mokymosi bei mainų su kitomis šalimis, ne tik ES, bet ir užsienyje, galimybes. Ji galėtų būti parengta vadovaujantis jauniems menininkams skirtos programos „Erasmus“ idėja, ypatingą dėmesį skiriant jaunimui iš labiausiai nutolusių regionų, pavyzdžiui, atokiausių regionų, kadangi dėl regionų, kuriuose jie gyvena, ypatumų jie dažnai turi ribotas galimybes dalyvauti judumo programose tomis pačiomis sąlygomis kaip žemyninėje dalyje gyvenantys jaunuoliai;

27. atkreipia dėmesį į tai, kad ekonominių ir finansinių sunkumų metu daugelyje ES valstybių narių investicijos į kultūrą buvo gerokai sumažėjusios ir apkarpytos;

28. pabrėžia, kad išlaidos kultūrai nėra prabanga, o investicija, ir kad reikia strateginio pagrindo padidinti sektoriaus, kuriame dirba daugiau nei trys milijonai žmonių ir veikia milijonai įmonių Europoje, augimo potencialą;

Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo

29. pažymi, kad daugelyje valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijos yra atsakingos už bendrame komunikate minimus sektorius, ypač kultūros ir kultūros paveldo, mokslinių tyrimų, švietimo, turizmo, vystomojo bendradarbiavimo ir užimtumo;

30. pabrėžia, kad reikėtų kultūros sritį įtraukti į nacionalinius ir regioninius tarptautinimo planus ir remti pačių kultūros pramonės šakų tarptautinimą;

31. atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu išsaugoti tradicinius kraštovaizdžio ir miesto aplinkos aspektus, taip pat, kad šis uždavinys yra labai svarbus siekiant išsaugoti kultūros paveldą. Kad miestų teritorijos taptų patrauklios, reikėtų remti programas, kuriomis saugomos architektūros tradicijos tiek planavimo, tiek naudojamų medžiagų požiūriu, ir laikomasi dabartinių erdvės planavimo reikalavimų;

32. atkreipia dėmesį į tai, kad ateityje strategija galėtų padėti sukurti tvirtą pagrindą darniam turizmui ES kaimyninėse šalyse ir skatinti pripažinti didelę kultūros paveldo naudą vietos ir regionų lygmeniu;

33. ragina Komisiją įtraukti Regionų komitetą į planavimo etapą, o regionų ir vietos valdžios institucijas – į bendrame komunikate pasiūlytą veiklos kryptį ir priemonių rengimą ir įgyvendinimą laikantis subsidiarumo principo;

34. mano, kad būtina supaprastinti ir paspartinti kultūrinės veiklos finansavimo procedūras, užtikrinant, kad regionų ir vietos valdžios institucijos turėtų labiau tiesioginę prieigą prie esamos bendradarbiavimo sistemos ir gautų finansavimą pagal ES temines programas tarptautiniams kultūriniais ryšiams skatinti;

35. palankiai vertina pasiūlymą steigti Europos kultūros rūmus, pagrįstus ES ir atitinkamos šalies partnerės bendradarbiavimu; mano, kad reikia atlikti išsamesnę su tuo susijusią biudžeto analizę, ir prašo įtraukti ne tik vietos ir regionų valdžios institucijas, bet ir kultūros institutus ir kitus subjektus. RK atkreipia dėmesį į tai, kad faktiniai centrai galėtų būti įvairių formų. Jie galėtų, pavyzdžiui, veikti kaip bibliotekos (skaitmeninės ar kitokio tipo). Atsižvelgiant į tai, tęstinis suinteresuotųjų subjektų mokymas užtikrintų iniciatyvos sėkmę tik tuo atveju, jeigu šalyse partnerėse veikiančios ES subjektai realiai bendradarbiautų, o ne konkuruotų;

36. siūlo regionų ir vietos suinteresuotuosius subjektus įtraukti į 2016 m. vasario mėn. įsteigtą ES kultūrinės diplomatinės platformą, daugiausia dėmesio skiriant strateginiams partneriams;

37. primena ankstesnes Regionų komiteto nuomones, kuriose jis yra pripažinęs Europos kultūros sostinių (EKS) iniciatyvos svarbą, nes ši iniciatyva atskleidžia Europos kultūrų turtingumą, įvairovę ir bendrumą⁽¹⁰⁾. Kartu su Europos paveldo ženklo iniciatyva, Europos kultūros sostinių iniciatyva turėtų ir toliau būti naudojama kaip bendradarbiavimo ir piliečių dalyvavimo laboratorija;

⁽¹⁰⁾ CDR191-2011_FIN_AC.

38. toliau laikosi savo ankstesnės pozicijos, kad Europos kultūros sostinių iniciatyvoje turėtų dalyvauti ne tik šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių miestai, bet ir Europos kaimynystės politikos šalių ir ELPA šalių ⁽¹¹⁾ miestai. EKS iniciatyva gali prisidėti prie Europos kaimynystės politikos (EKP) ir santykių su kitomis Europos valstybėmis, nes ji ne tik sustiprina kultūrinį bendradarbiavimą ES viduje, bet taip pat padeda toliau stiprinti ES ir jos rytinių bei pietinių kaimyninių šalių ryšius, siekiant skatinti gerovę, stabilumą ir saugumą prie ES išorės sienų;

39. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms tenka svarbi kompetencija – skatinti kultūrų dialogą, nes daugelis tarpkultūrinių iniciatyvų yra koordinuojamos vietos ir (arba) regionų lygmeniu. Vietos ir regionų valdžios institucijos, būdamos arti savo piliečių, turi puikias strategines galimybes reaguoti į jų teritorijoje gyvenančių skirtingų kultūrų grupių konkrečius poreikius ir reikalavimus, šias grupes veiksmingai sutelkti kultūrų dialogui skatinti ⁽¹²⁾;

40. nekantriai laukia Komisijos pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto siekiant kovoti su neteisėta prekyba kultūros paveldu; pabrėžia, kad šiame pasiūlyme turėtų būti nagrinėjamas ne tik nelegalus kultūros vertybių importas į ES, bet ir nelegalus ES kultūros vertybių eksportas, siekiant kovoti su neteisėta prekyba meninės, istorinės ir archeologinės vertės nacionalinėmis vertybėmis ir saugoti šias vertybes; tačiau primygtinai nurodo, kad šiame pasiūlyme neturi būti nustatyta neproporcingų teisėtos prekybos kultūros vertybėmis apribojimų, o administracinė našta teisėtiems prekiautojams turėtų išlikti kiek įmanoma mažesnė. Mano, kad taip pat būtina pasiūlyti griežtų priemonių dėl neteisėtų kasinėjimų ES;

41. Atkreipia dėmesį į tai, kad Komisijos pasiūlymas 2018 m. paskelbti Europos kultūros paveldo metais, be kita ko, suteiks progą paskatinti kultūrų dialogą ir paremti kultūros vaidmenį siekiant taikių bendruomeninių santykių.

2017 m. vasario 8 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ CDR2077-2012_00_00_TRA_AC.

⁽¹²⁾ CDR11-2006_FIN_RES.

Europos regionų komiteto nuomonė „Europos Sąjungos Arkties politika“

(2017/C 207/17)

Pranešėja: Pauliina Haijanen (FI/EPP), Laitilos miesto tarybos narė

Pamatinis dokumentas: Bendras komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Integruota Europos Sąjungos Arkties politika“

JOIN(2016) 21 final

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. teigiamai vertina 2016 m. balandžio 27 d. Europos Komisijos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai paskelbtą bendrą komunikatą ir mano, kad komunikate nustatytos būsimos integruotos ES Arkties politikos prioritetinės sritys yra žingsnis teisinga linkme;
2. pabrėžia, kad siekiant spręsti uždavinius, kylančius Arkties regione, prireiks bendrų vietos, regionų ir tarptautinio lygmens pastangų, ir teigiamai vertina Komisijos pastangas užtikrinti, kad integruotoje politikoje, kuria siekiama patenkinti regioninius poreikius ir pasiekti tikslus, būtų atsižvelgiama į konkrečius šio regiono geografinius ir demografinius ypatumus;
3. pažymi, kad tai yra trečiasis komunikatas dėl Arkties regiono. Pirmajame Komisijos komunikate, paskelbtame 2008 m., buvo pateikta pasiūlymų dėl priemonių, skirtų apsaugoti ir išsaugoti Arkties regioną, be kita ko, remiantis įvairiais aplinkos apsaugos susitarimais ir tarptautiniu bendradarbiavimu. Be to, buvo pasiūlyta priemonių, kurių tikslas – Arkties regione skatinti tausiai naudoti išteklius ir taikyti daugiašalio valdymo modelį. Šiuo komunikatu buvo siekiama plėtoti struktūrinį ir nuoseklų požiūrį į su Arktimi susijusius klausimus ir suteikti naujų bendradarbiavimo su Arkties valstybėmis galimybių;
4. pažymi, kad 2012 m. Komisijos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai paskelbtame bendrame komunikate stiprią aplinkos apsaugos dimensiją papildė pabrėžta galimybė naudotis naujais transporto koridoriais (įskaitant šiaurės–rytų koridorių), kurie atveriami dėl klimato kaitos, ir didesniu tvaraus išteklių naudojimo potencialu pasitelkiant naujas technologijas ir žinias. Komunikate taip pat pabrėžiama tarptautinio bendradarbiavimo svarba taikai ir saugumui palaikyti;
5. norėtų pabrėžti naujausiame komunikate nustatytus tris būsimos integruotos ES politikos prioritetus: klimato kaita ir Arkties aplinkos išsaugojimas, darnus vystymasis Arkties regione ir aplink jį ir tarptautinis bendradarbiavimas Arkties klausimais. Vienas didžiausių uždavinių – rasti pusiausvyrą tarp aplinkosauginės gerovės užtikrinimo ir pasinaudojimo naujomis galimybėmis, kurias suteikia socialinis ir ekonominis vystymasis;
6. nurodo, kad apskritai komunikate toliau laikomasi ankstesnio požiūrio į klimatą ir aplinką, darnų vystymąsi ir regioninį bendradarbiavimą. Šioje RK nuomonėje siekiama atkreipti ypatingą dėmesį į klausimus, kuriems ankstesniuose komunikatuose skirta mažiau dėmesio (pvz., socialiniai ir ekonominiai reikalai) arba kurie buvo įvardyti kaip nauji prioritetai;
7. pritaria komunikate išdėstytiems regioninio saugumo, stabilumo, darnaus vystymosi ir gerovės tikslams. Komunikate išsamiai pristatyta ES veikla Arkties regione. Darnus vystymasis ir toliau yra pagrindinis su Arktimi susijusios ES politikos aspektas, tačiau vis dažniau minimas ir gebėjimas prisitaikyti. Komunikate nurodoma, kad ateityje imantis veiksmų reikia atsižvelgti į tradicinę regiono žmonių gyvenimo aplinką, taip pat į ekonominio vystymosi poveikį pažeidžiamai Arkties aplinkai. Regionų komitetas pritaria komunikate išdėstyti tvirtai pozicijai, kad sprendžiant su Arkties regionu susijusius klausimus būtina stiprinti koordinavimą;

8. nurodo, kad komunikate Arkties regiono klausimas nagrinėjamas dviem skirtingais požiūriais. Europos požiūriu, labiausiai į šiaurę nutolę Europos regionai yra Arkties regione ir jiems būdingas atokumas, sudėtingos sąlygos, mažas gyventojų tankumas ir senėjanti visuomenė. Bendruoju Arkties požiūriu, komunikate pabrėžiami gamtos ištekliai (mineralai, miškai, jūrų ekonomika ir žvejyba), gerai išvystytos bendruomenės ir sukaupta didelė praktinė patirtis, pavyzdžiui, kai reikia kurti tvarius technologinius aplinkos apsaugos problemų sprendimus. Šioje nuomonėje analizuojamas Europos požiūris;

9. pažymi, kad Komisijos komunikate vartojama Arkties regiono sąvoka apima teritoriją aplink Šiaurės ašigali į šiaurę nuo Šiaurės poliaračio (66° 32' šiaurės platumos). Šiam regionui priklauso Arkties vandenynas ir aštuonių Arkties valstybių – Kanados, Danijos Karalystės (įskaitant Grenlandiją ir Farerų Salas), Islandijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Suomijos, Norvegijos, Rusijos Federacijos ir Švedijos – teritorijos. Grenlandija ir Farerų salos (joms suteikta didelė autonomija, tačiau oficialiai jos priklauso Danijai) nėra Europos Sąjungos dalis, bet yra pasirašiusios žvejybos ir prekybos susitarimus su ES. Grenlandijai taip pat yra suteiktas specialus ES užjūrio teritorijos statusas. Arkties regione iš viso gyvena 4 mln. žmonių, iš kurių maždaug trečdalis priklauso čiabuvių tautoms;

10. nurodo, kad komunikate vartojama Arkties regiono apibrėžtis yra labai siaura ir apima regioną į šiaurę nuo Šiaurės poliaračio. Integruotos ES politikos poveikis bus jaučiamas daug plačiau už šio regiono ribų. Regionų komitetas siūlo išplėsti komunikate nrodomą geografinę Arkties regiono apibrėžtį, atsižvelgiant į darnaus vystymosi skatinimą, prisitaikymą prie klimato kaitos, Europos konkurencingumo didinimą ir panašius klausimus, taip pat į vietos bendruomenių ir vietinių gyventojų poreikius ir galimybes;

Klimato kaita ir Arkties aplinkos išsaugojimas

11. svarbiu dalyku laiko tai, kad bene daugiausiai komunikate nurodytų politikos priemonių skirta klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos, taip pat pažeidžiamos Arkties regiono aplinkos apsaugojimui. Be Arkties regiono atšilimo pasekmių, darančių poveikį ES veiklai, svarbu nurodyti, kokios įtakos Europos ir pasaulinio masto veiksmai turės klimato kaitos progresavimui regione. Visuotinis susitarimas dėl klimato kaitos turės didelės reikšmės Arkties regiono ateičiai. Komunikate atkreipiamas dėmesys ir į kitus tarptautinius susitarimus arba būtinybę sudaryti tokius susitarimus, be kita ko, aplinkos apsaugos srityje;

12. pripažįsta su Arkties regionu susijusių mokslinių tyrimų veiklos bei mokslinio bendradarbiavimo svarbą – tiek dabar, tiek ir ateityje, kaip pabrėžia Komisija. Komunikate paminėta iniciatyva „ES-PolarNet“ yra geras pavyzdys, kaip vykdomas plataus masto, reikšmingas mokslinis bendradarbiavimas, įtraukiant visos Europos universitetus ir mokslinių tyrimų institutus. Šia iniciatyva siekiama stiprinti tarpdisciplininių bendradarbiavimą ir nustatyti trumpalaikius ir ilgalaikius mokslinių tyrimų prioritetus, susijusius su moksliniais tyrimais Arkties regione. Šiuo požiūriu tinklo siūlomas tikslas – išplėsti bendradarbiavimą su Arkties suinteresuotaisiais subjektais. Regionų komitetas mano, kad, priimant sprendimus dėl daugialypės Arkties regiono realybės mokslinių tyrimų tikslų ir priemonių, itin svarbu bendradarbiauti ir su vietos bei regionų atstovais;

13. norėtų labiau pabrėžti Arkties miestų ir miestelių atliekamą vaidmenį vystymosi darbuose. Miestai ir miesteliai yra svarbiausi veikėjai vystymosi ir prisitaikymo prie besikeičiančių sąlygų srityje. Pavyzdžiui, investicijos į savivaldybių infrastruktūrą ir efektyvaus energijos vartojimo sprendimai, taip pat sprendimai, reikalingi viešosioms paslaugoms teikti, ypač retai apgyvendintuose regionuose, skatina plėtoti naujų rūšių verslo veiklą. Vis dėlto Regionų komitetas nurodo, kad įgyvendinant vystymosi politiką ir toliau ypatingą dėmesį reikės skirti konkretiems sunkumams, kuriuos kelia dideli atstumai, retai apgyvendintos vietovės ir senėjanti visuomenė;

Darnus vystymasis Arkties regione ir aplink jį

14. mano, kad tausaus gamtos išteklių naudojimas yra svarbus aspektas siekiant užtikrinti tvarų ekonomikos augimą ir didinti gerovę Arkties regione. Būtina sąlyga šiam tikslui pasiekti – veiksmingos transporto jungtys ir telekomunikacijų ryšiai. Svarbu tiesti platesnio masto šiaurės–pietų transporto jungtis, pavyzdžiui, TEN-T jungtį nuo Suomijos iki Arkties vandenyno per Norvegiją, tačiau svarbu tiesti ir prie ES transporto tinklo prijungtas rytų–vakarų susisiekimo linijas, siekiant tarpusavyje sujungti Šiaurės Norvegijos, Šiaurės Švedijos ir Šiaurės Suomijos regionus. Investicijos Arkties regione – įskaitant investicijas į kelius, geležinkelius, plačiajuosčių ryšių ir elektros tinklus – paprastai pasiekia platesnį regioną ir taip daro teigiamą poveikį verslo sąlygoms, įskaitant pramonę, visoje atitinkamoje šalyje;

15. šiuo požiūriu atkreipia dėmesį į ES mėlynojo augimo strategiją, kuria skatinamas ilgalaikis, tvarus jūrinių sektorių vystymasis. Strategijoje numatytos priemonės, susijusios su žiniomis apie jūras, jūrų erdvės planavimu ir integruotu jūrų stebėjimu, yra skatinamos įgyvendinti ir Arkties vandenyne. Arkties regionui itin svarbios priemonės, kuriomis skatinama vystyti akvakultūrą ir naudoti jūros energiją;

16. pabrėžia, kad, naudojantis Arkties regiono žiniomis pramonės, energetikos, švarių technologijų, infrastruktūros vystymo ir turizmo srityse, bus didinamas visos Europos konkurencingumas. Svarbu skatinti Arkties universitetų ir mokslinių tyrimų centrų bendradarbiavimą. Kaip darnaus vystymosi stiprinimo priemonė ypač pabrėžiamas inovacijų, kurių rezultatas – produktai ir komercinės paslaugos, skatinimas. Verslo aplinkos Arkties regione gerinimas yra bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos įgyvendinimo aspektas;

17. nurodo, kad ES 2014–2020 m. sanglaudos politikos programavimo laikotarpio prioritetai Arkties regione yra moksliniai tyrimai ir inovacijos, MVĮ konkurencingumas ir perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos. Šiaurės regionų pažangiosios specializacijos strategijos ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo srityje vykdomos Interreg programos „Šiaurės periferija ir Arktis“, „Interreg Šiaurė“, „Botnia-Atlantica“ ir „Norvegija-Švedija“ (jomis siekiama kurti tvirtas, konkurencingas ir tvarias bendruomenes) padės tvirtą pagrindą struktūrinių fondų finansuojamiems projektams ES priklausančiuose Arkties regionuose. Be to, įgyvendinant ES išorės sienų programą „Kolarctic CBC“ bus remiamas bendradarbiavimas su Suomijos, Švedijos ir Norvegijos šiauriniais regionais ir Barenco jūros regionu;

18. pabrėžia, kad, įgyvendinant būsimą sanglaudos politiką, Arkties regiono vystymosi tikslais taip pat turėtų būti taikomos įvairios finansinės priemonės, kurios gali būti naudojamos siekiant rasti būdų skatinti vietos pramonę ir gerinti praktines žinias, inovacijas, produktus ir paslaugas, kuriais didinamas visos ES konkurencingumas. Ypač svarbūs nauji klausimai – tai žiedinės ekonomikos plėtra Arkties regione ir bendroji Arkties regiono projekto koncepcija. Svarbu, kad ES aktyviai dalyvautų Arkties regiono mokslinių tyrimų ir investicijų veikloje, taip pat ir būsimuoju programavimo laikotarpiu;

19. pabrėžia, kad komunikate atkreipiamas dėmesys į naujų technologijų potencialą, susijusį su elektroniniais ryšiais, pavyzdžiui, išsaugojant ir plėtojant vietos verslą, praktines žinias ir kultūrą. Tai ypač svarbu čiabuvių tautų atstovams. Komunikate nurodoma, kad Komisija kasmet rengia susitikimus su Arkties regiono čiabuvių tautų atstovais. Labai svarbu atsizvelgti į Arkties regiono čiabuvių tautų nuomonę ir įtraukti jas į sprendimų priėmimo procesą, be kita ko, sprendžiant nacionalinio ir regionų lygmens klausimus;

20. teigiamai vertina tai, kad komunikate daug dėmesio skiriama bendradarbiavimo svarbai įgyvendinant integruotą Arkties politiką. Kitas pabrėžtas klausimas – būtinybė veiksmingiau naudotis įvairiomis finansavimo priemonėmis investicijoms Arkties regione skatinti, todėl Komisija siūlo įsteigti laikinąjį forumą, skirtą Europos bendradarbiavimui Arkties regione (Europos Arkties suinteresuotųjų šalių forumą). Šiame bendradarbiavimo forume, kurio vaidmuo – nustatyti pagrindinius investicijų ir mokslinių tyrimų prioritetus ES finansavimui iki 2017 m. pabaigos skirti, kviečiami dalyvauti ES institucijų, valstybių narių ir vietos ir regionų valdžios institucijų atstovai. Regionų komitetas siūlo konkrečiai nurodyti tiksliai siūlomo forumo sudėtį ir įgaliojimus, nes forumo steigimas vis dar yra pradiniam etape;

21. siūlo Komisijai vykdant bendradarbiavimo forumo darbą parengti vadovą apie Arkties regiono finansavimo galimybes (kaip buvo padaryta ES Baltijos jūros regiono strategijos atveju) ir teikti informaciją šiuo klausimu per įvairius renginius ir dalykinius susitikimus. Be to, vykdant Europos Arkties suinteresuotųjų šalių forumo darbą, reikėtų sukurti pagrindą metiniam ES Arkties forumui, kuris, remiantis Europos Komisijos pasiūlymu, turėtų būti įsteigtas 2018 m.;

Tarptautinis bendradarbiavimas Arkties klausimais

22. tarptautinio bendradarbiavimo skatinimą laiko vienu iš svarbiausių komunikato klausimų. Didėjant Arkties regiono strateginei svarbai gali kilti prieštarų interesų, o tai reiškia, kad glaudus tarptautinis bendradarbiavimas taps dar svarbesnis. Bendradarbiavimą Arkties regione vykdo keletas esamų struktūrų. Arkties taryba yra žymus tarpvyriausybinių

forumas, kuriame skatinamas valstybių, čiabuvių bendruomenių ir kitų žmonių, gyvenančių Arkties regione, bendradarbiavimas Arkties regiono klausimais. Barenco jūros Europos ir Arkties taryba ir Barenco jūros regioninė taryba savo veikla skatina stabilų ir darnų vystymąsi Barenco jūros regione. ES bendradarbiavimas Baltijos jūros regione taip pat yra susijęs su bendra bendradarbiavimo Arkties regione sistema;

23. pabrėžia pagal „Šiaurės dimensijos“ programą vykdomo nuolatinio bendradarbiavimo su Rusija svarbą. Bendradarbiavimo suteiktos galimybės įmonėms, mokslininkams ir piliečiams užmegzti ryšius padėjo vykdyti konkrečius aplinkosaugos, verslo ir kultūros projektus;

24. mano, jog svarbu, siekiant komunikato tikslų, naudotis esamomis bendradarbiavimo struktūromis. ES aktyviai dalyvauja įvairių tarptautinių organizacijų ir forumų darbe. Ji pateikė prašymą dėl stebėtojos statuso Arkties taryboje ir svarbu, kad valstybės narės primygtinai siektų užbaigti šį procesą;

25. galiausiai pažymi, kad Arkties regiono strateginė svarba Europos Sąjungai nuolat didėja, o kartu ir būtinybė ES imtis veiksmų siekiant įveikti sunkumus, kylančius dėl Arkties regiono gamtinės aplinkos ir konkrečių socialinių ir ekonominių sąlygų. ES turėtų remti savo valstybių narių ir ES nepriklausančių šalių bendradarbiavimą siekiant užtikrinti visos Arkties regiono aplinkos stabilumą. Svarbu skatinti integruotą požiūrį, be kita ko, ieškant sąsajų ir sinergijos tarp įvairių finansavimo programų ir kitų finansavimo priemonių. Vietos ir regionų valdžios institucijos turi būti įtrauktos į pagrindines programas ir projektus, kuriais skatinamas regionų bendradarbiavimas, transporto jungtys ir tvarus ekonominis vystymasis Arkties regione.

2017 m. vasario 8 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

Europos regionų komiteto nuomonė „Programos LIFE laikotarpio vidurio peržiūra“

(2017/C 207/18)

Pranešėjas: Witold Stępień (PL/ELP), Lodzės vaivadijos maršalka**Pamatinis dokumentas:** 2016 m. rugsėjo 26 d. Europos Komisijos pirmininko pavaduotojo raštas**POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. palankiai vertina Europos Komisijos prašymą parengti perspektyvinę nuomonę šiuo klausimu ir šia nuomone siekia prisidėti prie 2014–2020 m. programos LIFE laikotarpio vidurio vertinimo, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 1293/2013 (LIFE reglamento) 27 straipsnio 2 dalyje, 2018–2020 m. antrąją daugiametę programą LIFE priimančio įgyvendinimo akto (LIFE reglamento 24 straipsnio 4 dalis) ir kitos programos LIFE rengimo pagal būsimą 2020–2027 m. daugiametę finansinę programą;
2. mano, kad aplinkos apsauga ir biologinės įvairovės išsaugojimas ir toliau bus vienas pagrindinių Europos Sąjungos tikslų. Aplinkos programa LIFE stiprina Europos gamtinį kapitalą ir su juo susijusias ekosistemos paslaugas ir padeda – atsižvelgiant į strategijos „Europa 2020“ tikslus ir politinius Regionų komiteto (RK) prioritetus – kurti žaliąsias darbo vietas, vietos verslumą ir socialinę įtrauktį skatinantį pažangų bei tvarų augimą. Komitetas mano, kad, atsižvelgiant į kylančius su klimatu susijusius iššūkius Europoje, naujų instrumentų, pavyzdžiui, paprogramės „Klimato politika“, kūrimas yra labai svarbus, nes įgyvendinant ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją ⁽¹⁾ ji lems vietos ir regionų darbotvarkę, padės įgyvendinti ES 2020–2030 m. laikotarpiui nustatytus energetikos ir klimato politikos tikslus ⁽²⁾ ir prisidės įgyvendinant Paryžiaus susitarimą ⁽³⁾;
3. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra vienos pagrindinių programos LIFE paramos gavėjų, kurios tiesiogiai ja naudojasi įgyvendindamos LIFE projektus ir plėtodamos vietas bei regionų partnerystes. Programos patrauklumą vietos ir regionų valdžios institucijoms lemia tai, kad parama teikiama įvairiems teminiams prioritetams, galima bendradarbiauti su dideliu skaičiumi subjektų ir suteikiama galimybė pasirinkti iš daugelio įvairių finansavimo modelių;
4. pakartoja, kad ryžtingai pritaria programos LIFE, kaip nepriklausomos, tiesiogiai valdomos ir tik aplinkai skirtos finansavimo programos, turinčios reikšmingą poveikį darbo vietų kūrimui ir ekonomikos augimui, veiklos tęsimui po 2020 m. ir siūlymui iš esmės padidinti jos biudžetą ⁽⁴⁾. Atsižvelgiant į naujus aplinkos ir klimato iššūkius ir inovacijų poreikį, reikia taikyti specialius metodus sprendžiant su nevienoda aplinkos ir klimato tikslų integracija į valstybių narių praktiką ir su teisės aktų įgyvendinimu susijusius klausimus;

1 dalis. Išlaidų tinkamumo pokyčiai*Sąsaja su ES prioritetais*

5. mano, kad LIFE reglamento III priede ⁽⁵⁾ išvardyti programos LIFE prioritetai yra iki šiol aktualūs, todėl mano, kad nereikia remiantis deleguotuoju teisės aktu ir vadovaujantis LIFE reglamento 9 straipsnio 2 dalimi atlikti su tuo susijusį laikotarpio vidurio vertinimą;

⁽¹⁾ COM(2013) 216 final.⁽²⁾ COM(2014) 015 final.⁽³⁾ Taip pat žr. COR-2016-01412-00-01-AC-TRA.⁽⁴⁾ CDR86-2012_FIN_AC.⁽⁵⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1293/2013.

6. kaip ir anksčiau yra labai susirūpinęs, kad programai LIFE „Gamta ir biologinė įvairovė“ 2014–2020 m. laikotarpiui skirta 1,155 mlrd. EUR, o Europos Komisijos vertinimu, siekiant įgyvendinti Buveinių direktyvos 8 straipsnio reikalavimus užtikrinti tinkamą gamtos apsaugą, visam „Natura 2000“ tinklui reikalingos metinės investicijos sudaro 5,8 mlrd. EUR⁽⁶⁾; tikisi, kad vienas svarbiausių vykdomos Paukščių ir Buveinių direktyvų tinkamumo patikros rezultatų bus išvada, jog tinkamam šių direktyvų įgyvendinimui turimų lėšų nepakanka – į tai RK jau atkreipė dėmesį ankstesnėse nuomonėse⁽⁷⁾. Todėl prašo Europos Komisijos pagal LIFE Reglamento 9 straipsnio 4 dalį priimti deleguotąjį teisės aktą, kad būtų padidinti asignavimai veiksams skirtoms dotacijoms pagal programos LIFE paprogramę „Gamta ir biologinė įvairovė“ ir išlaikytas gerokai didesnis biudžetas po 2020 m., kad LIFE kur kas labiau prisidėtų prie „Natura 2000“ finansavimo;

7. primygtinai rekomenduoja antrosios daugiametės LIFE darbo programos metu ir po 2020 m. išsaugoti ir stiprinti Klimato politikos paprogramę, nes ji sukuria pagrindą vietos ir regionų veiksams įgyvendinant Europos ir tarptautinę klimato politikos darbotvarkę. Tai būtų galima pasiekti gerokai padidinant kovos su klimato kaita finansavimą ir atsižvelgiant į būsimą ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos peržiūrą.⁽⁸⁾ Be to, Klimato kaitos paprogramės teminiai prioritetai ir projektų temos turėtų būti apibrėžtos ir susiję su subsidijomis veiksams. Pirmiausia, kai tai susiję su Klimato kaitos švelninimo prioritetine sritimi, reikėtų atsižvelgti į ES politinius prioritetus ir didžiųjų ekonomikos sektorių, tokių kaip energetika ir transportas, indėlį į šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo tendencijas;

8. mano, kad programai LIFE tenka svarbus vaidmuo skatinant ekologines inovacijas aplinkosaugos ir klimato kaitos srityje, rengiant naujus sprendimus ir stiprinant gebėjimus naujų priemonių srityje, pavyzdžiui, žaliosios infrastruktūros⁽⁹⁾ ir gamta grindžiamų sprendimų⁽¹⁰⁾; ragina Europos Komisiją šią kryptį išlaikyti tiek dabartinėje daugiametėje darbo programoje, tiek ir po 2020 m.;

9. pabrėžia, kad Europos Komisijos veiksmų plane apibrėžtam žiedinės ekonomikos kūrimui, kuriam pritarė ir RK⁽¹¹⁾, prireiks viešųjų ir privačių finansavimo šaltinių tobulėsnėms technologijoms ir procesams plėtoti, infrastruktūrai kurti ir vertės grandinės dalyvių bendradarbiavimui didinti; mano, kad atliekoms ir efektyviam išteklių naudojimui taikomi teminiai prioritetai iš esmės atitinka šią koncepciją, ir rekomenduoja toliau tęsti su tuo susijusią daugiametę darbo programą, tačiau ragina į naująją programą LIFE įtraukti aiškia nuoroda į žiedinę ekonomiką ir pirmenybę teikti planuojamos paskelbti strategijos dėl plastikų ir statybos atliekų žiedinėje ekonomikoje temoms;

10. palankiai vertina programos LIFE vaidmenį sprendžiant problemas, susijusias su nevienodu ir netinkamu aplinkos teisės aktų įgyvendinimu ir vykdymo užtikrinimu valstybėse narėse; tai yra vienas svarbiausių RK prioritetų⁽¹²⁾. Būsimoje programoje reikia tęsti veiklą šia kryptimi ir ją stiprinti toliau įgyvendinant integruotuosius projektus bei LIFE prioritetinės srities „Aplinkos valdymas bei informavimas“ veiksmus;

11. taip pat pabrėžia programos LIFE indėlį siekiant ES geresnio reglamentavimo tikslo, tvaraus augimo ir darbo vietų kūrimo, Sąjungos aplinkos ir kovos su klimato kaita politikos įgyvendinimo nustatant ir koreguojant atitinkamus tikslus ir gerinant grįžtamosios informacijos mechanizmus bei remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant kitus remiamus projektus; vis dėlto pabrėžia, kad bendras programos LIFE tikslas – aplinkos ir biologinės įvairovės apsauga – kaip toks turi išlikti, nes kalbama apie Europos ir žmonijos biologinį palikimą, kuriam iškilęs pavojus;

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf. Pastaba: tai netaikoma Kroatijai.

⁽⁷⁾ COR-2015-02624-00-01-AC-TRA, CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁸⁾ Taip pat žr. rengiamą RK nuomonę ENVE-VI/015.

⁽⁹⁾ COM(2013) 249 final.

⁽¹⁰⁾ *Towards an ES Research and Innovation policy agenda for Nature-Based Solutions and Re-Naturing Cities* („ES mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos darbotvarkė gamta pagrįstiems sprendimams ir miestų gamtos išsaugojimui“), Europos Komisija, 2015 m.

⁽¹¹⁾ COR-2016-01415-00-01-AC-TRA, COM(2015) 614 final.

⁽¹²⁾ COR-2015-05660-00-00-AC-TRA.

Biudžetas ir tinkamų finansuoti išlaidų struktūra

12. tebėra susirūpinęs dėl menko programos LIFE finansavimo, kuris 2014–2020 m. daugiametei darbo programai sudaro tik 0,3 % visos išpareigojimų asignavimų sumos, nurodytos Reglamente (ES) Nr. 1311/2013. RK pakartoja savo 2012 m. prašymą ženkliai padidinti programai skirtas lėšas po 2020 m. ⁽¹³⁾;

13. konstatuoja, kad LIFE tikslų įgyvendinimui gali trukdyti neoptimalios bendro finansavimo normos ⁽¹⁴⁾, nes prašydami lėšų paramos gavėjai turi elgtis selektyviai, visų pirma ne pelno sektoriuje veikiančių partnerių atveju. RK prašo Europos Komisijos būsimoje programoje LIFE padidinti bendro finansavimo normą ir geriau suderinti LIFE bendro finansavimo normas su normomis ir jų diferencijavimu, taikomu kitoms tiek tiesiogiai, tiek ir bendrai administruojamoms ES finansavimo programoms, skirtoms mažiau išsivysčiusiems regionams. Specialios bendro finansavimo normos, taikomos dotacijoms veiksams gamtos ir biologinės įvairovės srityje, galėtų būti nustatomos taikant koeficientą, nustatytą atsižvelgiant tiek į saugomų vietovių teritorijos dydį, tiek ir į ekonominę konkretaus regiono padėtį (pavyzdžiui, NUTS 3 lygis), tačiau kartu užtikrinti, kad nebus labiau išsivysčiusiems regionams nepalankaus disbalanso.

14. reiškia abejones dėl 102 % taisyklės, taikomos viešosioms institucijoms, pagal kurią nuosavų įnašų į projekto biudžetą suma turi bent 2 % viršyti planuojamas projekto viešojo sektoriaus darbuotojų užmokesčio išlaidas. Ši taisyklė apsunkina viešųjų institucijų (ypač mokslo ir mokslinių tyrimų institutų bei nevyriausybinų organizacijų) dalyvavimą projektuose arba netgi užkerta jiems kelią dalyvauti, nors jų vaidmuo įgyvendinant LIFE projektų tikslus dažnai yra labai svarbus;

15. abejoja dėl riboto infrastruktūros finansavimo pagal programą LIFE, ypač stambių infrastruktūros projektų; prašo Europos Komisijos atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą atsižvelgti į galimą pavojų, kad LIFE lėšomis finansuojami projektai gali būti vis labiau orientuojami į gebėjimų stiprinimą ir vis mažiau į konkrečių aplinkos ir klimato apsaugos tikslų įgyvendinimą;

16. ragina, siekiant supaprastinti pridėtinės vertės mokesčio deklaraciją, dažniau taikyti vienodo dydžio normas ir vienkartinės sumas, neatsisakant galimybės ⁽¹⁵⁾ finansuoti išlaidų, kaip jau nustatyta LIFE reglamento 38 konstatuojamojoje dalyje; dar kartą pabrėžia savo įsitikinimą, kad sprendimas pridėtinės vertės mokesčio nelaikyti tinkamomis finansuoti išlaidomis gali atgrasyti daug potencialių pareiškėjų rengti pasiūlymą. Pridėtinės vertės mokestis ir toliau turėtų būti laikomas tinkamomis finansuoti išlaidomis, kai paramos gavėjai gali įrodyti, kad PVM negali susigrąžinti ⁽¹⁶⁾;

17. pabrėžia, jog ir ateityje būtina numatyti galimybę pagal programą LIFE remti žemės pirkimą (LIFE reglamento 20 straipsnio 3 dalis) kartu išsaugant sąlygą, kad šie plotai ilguoju laikotarpiu bus skirti gamtos apsaugai. Žemės pirkimas dažnai yra būtina sąlyga norint išsaugoti „Natura 2000“ teritorijas ir užtikrinti ilgalaikę gamtos apsaugą;

Administravimo supaprastinimas

18. pabrėžia, kad su projektų rengimu ir teikimu susijusi administracinė našta dažnai atgraso regionus nuo paramos pagal programą LIFE prašymų teikimo. Tai ypač pasakytina apie didelius (pavyzdžiui, integruotuosius) projektus, kurių atveju paraiškų teikėjai, visų pirma mažiau patyrę, turi investuoti daug laiko, energijos ir žmogiškųjų išteklių, norėdami pateikti išsamią ir perspektyvią paraišką. Todėl RK jau ankstesnėje nuomonėje nurodė ⁽¹⁷⁾, kad reikia supaprastinti paraiškų teikimo ir administravimo procedūras ir sutrumpinti sprendimo dėl projekto finansavimo laukimo laiką;

⁽¹³⁾ COM(2015) 614 *final*, kuriam pritariama RK nuomonėje CdR COR-2016-01415-00-01-AC-TRA.

⁽¹⁴⁾ Tradiciniai projektai gamtos ir biologinės įvairovės srityje – 60 % bendro finansavimo, tačiau 75 % projektams, skirtiems prioritetinėms buveinėms ir rūšims. Integruotieji projektai, parengiamieji projektai ir techninei pagalbai skirti projektai – 60 % bendro finansavimo. Gebėjimų stiprinimo projektai – 100 % bendro finansavimo. Visi kiti projektai, t. y. tradiciniai Klimato paprogramės projektai ir tradiciniai prioritetinių sričių „Aplinka ir efektyvus išteklių naudojimas“ bei „Aplinkos valdymas bei informavimas“ projektai pagal Aplinkos paprogramę – 60 % bendro finansavimo pirmosios daugiametės darbo programos laikotarpiu (2014–2017 m.), 55 % bendro finansavimo antrosios daugiametės darbo programos laikotarpiu (2018–2020 m.).

⁽¹⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽¹⁶⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽¹⁷⁾ CDR112-2010_FIN_AC

19. ragina Europos Komisiją apsvarstyti galimybę paraiškas dėl tradicinių projektų pagal LIFE programą teikti dviem etapais, kaip iki šiol būdavo integruotųjų projektų atveju. Pirmąjį etapą turėtų sudaryti trumpa bendra siūlomo projekto apžvalga (konceptijos apmatai) ir, gavus teigiamą įvertinimą, paramos gavėjas turėtų pateikti visą pasiūlymą. Komitetas norėtų paraginti Komisiją ieškoti būdų supaprastinti galutinio projekto finansinių ir techninių elementų patvirtinimo procedūras ir paskirstyti jas per visą projekto trukmę. Taip vykdytojai turėtų daugiau lankstumo ir sumažėtų pavojus, jog projekto techninio turinio sąskaita dėmesys bus sutelktas į finansinius ir administracinius aspektus;

20. palankiai vertina tai, kad LIFE reglamento 3 straipsnyje ir pirmojoje daugiametėje darbo programoje 2014–2017 m. laikotarpiui ypatingas dėmesys skiriamas programos LIFE pažangos vertinimui ir įtraukiami nauji kokybiniai ir kiekybiniai su aplinka susiję, socialiniai ir ekonominiai rodikliai; tačiau pasisako už papildomą supaprastinimą, nes projekto įgyvendinimo laikotarpiu kai kurių rodiklių patikimai įvertinti neįmanoma. Jie turėtų būti lanksčiau apibrėžti ir pritaikyti prie vietos ir regionų ypatumų. Be to, turėtų būti įmanoma parengti ataskaitas per kuo trumpesnę laiką;

2 dalis. ES lėšomis finansuojamų programų papildomumas finansavimo ir įgyvendinimo srityse

Papildomumas su kitais ES fondais

21. pripažįsta, kad dabartinės daugiametės darbo programos laikotarpiu buvo sustiprintas LIFE papildomumas ir derėjimas su kitais ES fondais, pavyzdžiui, sanglaudos politikos fondais (ESF, ERP, sanglaudos fondu), Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondu. Kalbėdamas apie tolesnį LIFE įgyvendinimą po 2020 m. ⁽¹⁸⁾, primygtinai ragina kurti sinergijas ir plėtoti struktūrinį bendradarbiavimą su kitais ES fondais;

22. mano, kad LIFE yra nedidelė, tačiau lanksti programa, padedanti įgyvendinti plataus užmojo tikslus aplinkos ir klimato apsaugos srityje, kurių kitos ES programos tiesiogiai neremia arba kurie įgyvendinami tomis programomis kitoje srityje. Įgyvendinant programą finansuojami konkretūs regiono lygio projektai, todėl ji yra kitų projektų varomoji jėga ir padeda sutelkti nacionalines ir privačias lėšas ⁽¹⁹⁾. RK ragina Komisiją parengti išsamią koncepciją, skirtą programos LIFE koordinavimui su kitomis tiesiogiai ar netiesiogiai aplinkos ir klimato apsaugos srityje veikiančiomis ES programomis;

Lėšų panaudojimas valstybėse narėse

23. yra susirūpinęs dėl nevienodo programos LIFE lėšų panaudojimo valstybėse narėse ir regionuose. Tiek antroje daugiametėje darbo programoje, tiek ir būsimoje programoje LIFE reikia parengti efektyvų veiksmų planą, skirtą gerinti LIFE žinomumą šalyse, kur jos įgyvendinimas ne toks sėkmingas, ir didinti suinteresuotumą dalyvauti programoje LIFE ⁽²⁰⁾. Veiksmų planą būtų galima pradėti įgyvendinti atliekant metinį panaudotų lėšų veiksmingumo patikrinimą kiekvienoje valstybėje narėje;

24. atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, siūlo apsvarstyti galimybę toliau taikyti nacionalinius asignavimus, kurie šiuo metu laipsniškai mažinami, tradiciniams LIFE projektams. Nutraukus nacionalinius asignavimus gali dar labiau padidėti geografiniai skirtumai panaudojant LIFE lėšas, o tai sumažintų galimybes šalims, kurios turi mažiau patirties, bet vis dar susiduria su aplinkos ir klimato problemomis. RK siūlo pagalvoti apie vienerių, o ne ketverių metų asignavimų sistemą, kad ji taptų lankstesnė turimiems biudžeto ištekliams ir geografiniam naudojamų lėšų paskirstymui; vis dėlto pabrėžia, kad projektai, kuriems skiriamos lėšos, turi tenkinti inovatyvumo ir pakartojamumo kriterijus, kad jie turėtų pridėtinės vertės Europai. Kaip alternatyvą, Komitetas siūlo ir toliau dalį biudžeto skirti kiekvienai atskirai šaliai, o likusią dalį skirstyti valstybėms narėms grynai konkurenciniu pagrindu;

25. pripažįsta, kad kai kurie nacionaliniai informacijos centrai dėjo daugiau pastangų siekdami pritraukti naujų pareiškėjų. Ragina valstybes nares, kurios panaudoja mažiau lėšų, paskatinti savo nacionalinius informacijos centrus aktyviai propaguoti programą vietos ir regionų valdžios institucijoms;

⁽¹⁸⁾ COM(2013) 840 *final*

⁽¹⁹⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽²⁰⁾ Taip pat žr. GHK ir kt. *Combined Impact Assessment and Ex Ante Evaluation of the Review of the LIFE+ Regulation* („Bendras poveikio vertinimas ir LIFE+ reglamento peržiūros ex ante vertinimas“), (2011 m.).

26. prašo Europos Komisijos toliau teikti gebėjimams stiprinti skirtą paramą toms valstybėms narėms, kurios turi mažiau patirties ir mažiau naudojami fondų lėšomis. Turėtų būti siekiama didinti nacionalinių ir regioninių informacijos centrų potencialą ir aktyviau padėti pareiškėjams, kad būtų teikiama daugiau aukštos kokybės paraiškų, ypač tose šalyse, kurios susiduria su didesnėmis aplinkos ir klimato problemomis ir turi mažiau patirties teikiant paraiškas LIFE finansavimui gauti;

3 dalis. Didinti visuomenės pritarimą ir stiprinti regionus įgyvendinant tarpregioninę partnerystę

Suinteresuotųjų subjektų ryšiai ir socialiniai klausimai

27. atkreipia dėmesį į tai, kad programa LIFE suteikia daug priemonių ir mechanizmų, skirtų pakartotinai taikyti ir perkelti sprendimus, ir tai yra puiki priemonė siekiant vietos ir regionų valdžios institucijoms parodyti investicijų į aplinkos ir klimato sektorius naudą. Suinteresuotųjų subjektų santykių tvarumas priklauso nuo jų patirties, ryšių vietos ir regionų lygmeniu, noro bendradarbiauti ir sąmoningumo ugdymo, kuris yra ilgalaikis procesas. RK ragina toliau investuoti į šio potencialo didinimą⁽²¹⁾ finansuojant gebėjimų stiprinimo projektus, taip pat ir po 2020 m.;

28. mano, kad aplinkos ir gamtos apsauga bei kova su klimato kaita visada turi išlaikyti įvairių tikslų, skirtų žmonių saugumui, gyvybei ir nuosavybei užtikrinti, pusiausvyrą. Reikia imtis veiksmų ir teikti paramą projektams, leidžiančių pasiekti visiems suinteresuotiesiems subjektams priimtina bendrą sutarimą šioje srityje, o tai gali padėti pasiekti programos LIFE projektai. RK ragina Europos Komisiją vertinant projektų paraiškas aiškiai atsižvelgti į projekto potencialą skatinti naujų taisyklių parengimą, pagal kurias galima suderinti žmonių gyvybių apsaugą nuo kai kurių gyvūnų rūšių jiems keliamos grėsmės ir nykstančių rūšių apsaugą. Jis taip pat siūlo, kad tam, kad projektas būtų įvertintas teigiamai, viena sąlygų būtų parengti atvirų viešų diskusijų planą atitinkamo regiono suinteresuotiesiems subjektams ir išnagrinėti jų pasiūlymus;

Ekologinės inovacijos ir jų pardavimas rinkoje

29. pripažįsta programos LIFE svarbą plėtojant inovacijas ES ir ragina apsvarstyti, kaip būtų galima pasinaudoti tinkamu finansiniu modelių prototipų ir LIFE projektuose sukurtų sprendimų pardavimui didinti. Nustatant skubos tvarką pasibaigus LIFE projektų įgyvendinimo etapui turėtų veiksmingiau vykti programos LIFE projektais sukurtų inovacijų patekimas į rinką, didėti ES konkurencingumas pasaulinėse rinkose ir atsirasti galimybių kurti naujas ekologiškas darbo vietas;

30. atkreipia dėmesį į tai, kad labai svarbus mokslo įstaigų ir mokslo tiriamųjų institutų bei privačiojo sektoriaus dalyvavimas kuriant ir parduodant ekologines inovacijas. Ragina Europos Komisiją toliau taikyti bendradarbiavimo mechanizmus, kad šiam dalyvavimui būtų sudarytos palankesnės sąlygos. Be kita ko, ragina peržiūrėti sąlygą, leidžiančią LIFE projektais sukurtais prototipais prekiauti tik po jų užbaigimo. Ši nuostata apriboja mokslo srities bendrovių ir mokslo tiriamųjų institutų interesą dalyvauti inovatyviuose projektuose;

31. mano, kad siekiant padidinti programos LIFE poveikį ES ekonomikai pereinant prie žiedinės, nuo iškastinio kuro nepriklausomos gamybos ir vartojimo sistemos, vienas pagrindinių antrosios daugiametės darbo programos ir būsimos programos LIFE uždavinių yra ekologines inovacijas, taikomąją veiklą ir bandomuosius projektus perkelti į pramonę. Reikia išnagrinėti naujus būdus, kaip skatinti inovatyvių LIFE projektų rezultatų sklaidą ir patekimą į rinką. RK prašo Europos Komisijos įvertinti galimybę būsimoje programoje LIFE skirti sėkmingiems projektams papildomą paramą, pavyzdžiui, remti geriausių ekologinių inovacijų tobulinimą taikant ir kitas finansines priemones;

Projektų rezultatų ilgalaikis tvarumas, daugkartinis taikymas ir perkeliamumas

32. pripažįsta, kad programos LIFE projektai iš esmės užtikrina ilgalaikį teigiamą poveikį ir rezultatų daugkartinį taikymą bei perkeliamumą⁽²²⁾, tačiau dar daug ką galima tobulinti. Antroje daugiametėje darbo programoje ir po 2020 m. nuolatinį dėmesį reikėtų skirti pastangoms užtikrinti projektų rezultatų tvarumą, daugkartinį taikymą ir

⁽²¹⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽²²⁾ Europos Komisija, Aplinkos GD (2014 m.): LIFE Focus *Long-term impact and sustainability of LIFE Nature* („LIFE Nature ilgalaikis poveikis ir tvarumas“); Europos Parlamentas, Vidaus politikos GD (2016 m.).

perkeliamumą, o tai yra esminis dalykas siekiant LIFE tikslų, veiksmingo lėšų naudojimo, ekologinių inovacijų skatinimo ir paramos tvariam ir atsakingam ekonomikos augimui. RK prašo Europos Komisijos projektų paraiškose nustatyti aiškius projektų rezultatų potencialo ilgalaikio tvarumo, daugkartinio taikymo ir perkeliamumo atrankos kriterijus ir jų veiksmingumo projekto įgyvendinimo metu ir jį įgyvendinus rodiklius;

33. ypatingą dėmesį skiria poreikiui remti projektus, kuriais siekiama nustatyti statistinius duomenis apie saugomiems gyvūnams priskiriamų rūšių populiacijas ir jų buveinių dydį, ir projektus, kuriais siekiama iširti, kaip gresiančios išnykti natūralios buveinės priskiriamos saugomoms, tokio priskyrimo priežastis ir rizikos veiksnius;

34. reikiama susirūpinimą dėl to, kad vis labiau mažėja laukinių gyvūnų jų natūraliose buveinėse, todėl ragina rengti ir kompleksiskai įgyvendinti inovatyvias krizių valdymo priemones gyvūnų natūralių buveinių apsaugai užtikrinti;

35. siūlo Europos Komisijai parengti projektų rezultatų ilgalaikio tvarumo, daugkartinio taikymo ir perkeliamumo planą programai LIFE, kad būtų užtikrintas dar didesnis šios programos veiksmingumas šioje srityje. Būtų galima, be kita ko⁽²³⁾, tobulinti „inovacijų platformą“ – pagrįstą internetine LIFE projektų duomenų baze, kuri padėtų ieškoti daugkartinio taikymo ekologiškų idėjų, veiksmingai ir tikslingai skleisti informaciją apie inovacijas, kurti temines platformas, projektų tinklus ir klasterius prioritetinėse srityse, geriau panaudoti programos LIFE interneto svetainėje esančias informavimo priemones; be to, toliau plėtoti geriausio iš geriausių LIFE projektų atranką ir sklaidą⁽²⁴⁾;

36. siekiant toliau didinti LIFE projektų ilgalaikiškumą, RK pageidauja, kad toliau būtų taikomas reikalavimas teikti projektų „pasibaigus LIFE“ planą, parodantį, kaip toliau finansuojami projektai siekiant rezultatų tvarumo, nustatant atsakingą instituciją, užtikrinančią personalo politikos tęstinumą, oficialią valdžios institucijų paramą ir ryšius su vietos suinteresuotaisiais subjektais;

Intervencinių veiksmų rūšys ir naujos finansinės priemonės

37. mano, kad LIFE reglamento 17 straipsnyje nustatytos programos LIFE finansavimo rūšys turi galioti toliau ir papildyti didelę finansavimo galimybių įvairovę regionams; tikisi, kad bus atliktas 2014–2017 m. pasiektų rezultatų vertinimas, o ateityje galimas pagerinimas kitoje programoje LIFE;

38. pripažįsta svarbų integruotųjų projektų skatinamąjį poveikį viešosios valdžios institucijoms šalinant spragas įgyvendinant ES aplinkos politiką. Manydamas, kad vis dar nėra pakankamai patirties šios rūšies finansavimo srityje, siūlo antrojoje daugiametėje darbo programoje palikti tokį patį biudžetą, kuris numatytas LIFE reglamento 17 straipsnio 5 dalyje. RK siūlo integruotųjų projektų rezultatus įvertinti 2020 m. pabaigoje ir mano, kad tai gali būti dar svarbesnės priemonės būsimoje programoje LIFE; tai visų pirma taikytina prioritetinių veiksmų sistemoms įgyvendinant integruotuosius projektus, skirtus „Natura 2000“ valdymo planams parengti;

39. ragina, kad būsimoje LIFE programoje būtų palikti „techninės pagalbos projektai“ siekiant padėti paramos gavėjams, kurie dar nėra parengę integruotojo projekto, kadangi paraiškų rengimas yra sudėtingas, reikalauja daug laiko ir išteklių⁽²⁵⁾;

40. palankiai vertina dvi naujas finansavimo priemones: Energijos vartojimo efektyvumo privataus finansavimo priemonę (angl. PF4EE) ir Gamtos turtų finansavimo priemonę (angl. NCFE), kurios suteikia naują galimybę sutelkti privačių investuotojų finansavimą su energijos vartojimo efektyvumu ir gamtos turtais susijusiems projektams ir padeda visuotinai pereiti prie žaliojo finansavimo. Pripažįsta, kad abi priemonės dar nepasiekė viso savo potencialo, visų pirma dėl projekto naujoviškumo ir tam tikro administracinių procedūrų sudėtingumo pirmaisiais įgyvendinimo mėnesiais. RK prašo Europos

⁽²³⁾ Europos Audito Rūmai (2014 m.), Specialioji ataskaita (SR 15/2013); Europos Komisija, Aplinkos GD (2014 m.): LIFE Focus *Long-term impact and sustainability of LIFE Nature* („LIFE Nature ilgalaikis poveikis ir tvarumas“); Europos Parlamentas, Vidaus politikos GD (2016 m.), Europos Parlamentas, Biudžeto kontrolės komitetas, Darbinis dokumentas dėl Europos Audito Rūmų Specialiosios ataskaitos (PE535.987), LIFE+ Final Evaluation.

⁽²⁴⁾ Aplinkos GD interneto svetainė, LIFE programai skirtos informavimo priemonės:
<http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>.

⁽²⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

Komisijos toliau stebėti programas ir sukurti metodiką, skirtą jų veiksmingumui vertinti. Jis taip pat prašo Europos Komisijos apsvarstyti galimybę pratęsti esamų priemonių taikymą arba įvesti naują finansinę priemonę, kuri būtų tinkamai finansuojama, taip, be kita ko, siekiant pritraukti investuotojų Aplinkos ir išteklių naudojimo efektyvumo prioritetinei sričiai. Komitetas pritaria Europos Parlamento raginimui, kad PF4EE turi užtikrinti, kad projektų rezultatai biologinės įvairovės požiūriu būtų tinkami, teigiami ir moksliskai apčiuopiami;

41. pripažįsta, kad svarbus vaidmuo tenka Energijos vartojimo efektyvumo privataus finansavimo priemonei, kuri remia nacionalinių prioritetų įgyvendinimą energijos vartojimo efektyvumo srityje teikiant finansavimą, taip pat praktinės patirties ir techninę pagalbą paramos gavėjams. Komitetas pažymi, jog, norint geriau pasinaudoti Energijos vartojimo efektyvumo privataus finansavimo priemone, galbūt ji galėtų būti laikoma papildomu LIFE projektų finansavimu energijos vartojimo efektyvumo srityje. EK turėtų tokio papildomo finansavimo galimybę paminėti pareiškėjams rengiamose kasmetinėse gairėse. Šis modelis turėtų būti taikomas iki antrosios daugiametės darbo programos pabaigos ir, jei priemonės įvertinimas teigiamas, po 2020 m.;

42. palankiai vertina tai, kad Gamtos turtų finansavimo priemone įveiktas sunkus ir naujo pobūdžio uždavinys finansuoti su ekosistemų paslaugomis susijusius projektus ir ji paskatino privatųjį sektorių investuoti šioje srityje; mano, kad investicijos į ekosistemų paslaugas yra Europos ateitis ir palankiai vertina tai, kad LIFE priėmė šį iššūkį. Komitetas rekomenduoja atlikti Gamtos turtų finansavimo priemonės veiklos jau pasiektų ir numatomų rezultatų analizę ir vertinimą siekiant užtikrinti, kad ji būtų naudojama veiksmingai iki antrosios daugiametės darbo programos pabaigos ir, jei įvertinimas bus teigiamas, – po 2020 m.;

43. pripažįsta programos LIFE inovatyvų vaidmenį ir laikosi nuomonės, kad veiksams aplinkos ir klimato kaitos srityje ne visada reikia ieškoti inovatyvių sprendimų, bet jie dažnai priklauso nuo jau pradėtų iniciatyvų tęsimu arba sukurtų inovacijų taikymo kituose projektuose. RK prašo Europos Komisijos apsvarstyti galimybę finansuoti dviejų rūšių projektus, t. y. inovatyvius projektus ir projektus, skirtus dabartiniams aplinkos ir klimato poreikiams. Subsidijų skyrimas turėtų priklausyti ne nuo naujų inovacijų diegimo, o veikiau nuo jau vykdomos veiklos tęsimu pasinaudojant kitų LIFE projektų inovacijomis ir gerąja praktika.

2017 m. vasario 9 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Markku MARKKULA

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT